

seyir defteri

Bilgisayarların Sessizliği

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın Yönetmeni

Gününün büyük bir bölümünü bilgisayar başında geçirenlerin en büyük sıkıntılarından biri kasadan çıkan rahatsız edici seslerdir. Bu sesler bazen gürültü boyutuna bile varabiliyor. Huzurlu ve sağlıklı bir çalışma ortamında bu tip rahatsız edici seslerin yeri olmaması gerekir. Ancak maalesef birçok kullanıcı bilgisayarının aslında gereğinden fazla ses çıkardığının farkında bile değildir. Oysa bilgisayarları bir hesap makinası kadar sessiz çalıştırmak elinizde. Kulaklarınızı ve sinirlerinizi yıpratın seslere son vermek istiyorsanız CHIP'e kulak verin ve kendi ideal PC'nizi kendiniz oluşturun. 54'teki "Sessiz PC" rehberimizde PC'nizin performansından taviz vermeden, onu daha sessiz bir şekilde nasıl çalıştırabileceğinizi göreceksiniz. Fazla zahmete ve masrafa katlanmadan hemen alabileceğiniz önlemler sayesinde gürültü seviyesinin önemli ölçüde düştüğünü göreceksiniz.

Bu ayki kapak konumuzda ise sisteminize ekstra güç kazandırmak için kullanabileceğiniz en iyi araçları ve bilgi kaynaklarını açıklıyoruz. Bu araçları, mutlaka sahip olmanız gerekenler, sahip olmanızda fayda olanlar ve sadece profesyonellere yönelik olmak üzere üç kategoriye ayırdık ve tamamına eCHIP'te yer verdik. Bu sayede her seviyeden kullanıcının aradığı bilgiye ve araca çok daha kolay ulaşabilmesini sağladık.

İnternette güvenlik, her zaman popülerliğini koruyacak bir konu olarak PC kullanıcılarının zihinlerini meşgul ediyor. Her geçen gün artan tehlikelere karşı yeni araçlar ve çözümler geliştiriliyor. Biz de bu gelişmeleri yakından takip ederek bir internet güvenliği rehberi hazırladık. 104'ten itibaren virüslere ve hacker saldırılarına karşı alabileceğiniz önlemleri, en başarılı antivirüs, firewall, antidiyalder, temizlik, spam ve filtre araçlarını açıklıyoruz. İnternettekini gizliliğine önem veren ve kimliğini belli etmeden, ardındaki izleri silerek sörf yapmak isteyenler için de İz Temizleyicileri testine yer verdik (192).

Yeni anakartların BIOS'larında tecrübeli kullanıcıları bile terletecek yeni seçenekler bulunuyor. Sisteminizi daha stabil ve daha hızlı çalıştıracak bu yeni ayarların tüm sırlarını 48'deki yazımızda açıklıyoruz.

Büyük bir özenle hazırladığımız zengin dergi içeriğimizin yanında bu ayki Dijital Video ekimizin de konuya ilgi duyan ve tatil videolarını kolayca PC ortamına aktarmak isteyen kullanıcıların ilgisini çekeceğini düşünüyoruz. CHIP Workshop ekindeki yazılım kurslarımız da 2. bölümleriyle devam ediyor.

Ağırlıklı olarak dergide tanıtılan yazılımların deneme sürümlerinin doldurduğu Ekim eCHIP'lerinde ise 4 tam sürüm program (McAfee Firewall 2.0, FineReader 5.0 Sprint, Commander Win 4.5 ve Liquid Player 6) sizleri bekliyor. Ayrıca Eylül 2002 dergimize gösterdiğiniz yoğun ilgi ve olumlu tepkileriniz için tüm CHIP ekibi olarak teşekkürü bir borç biliyoruz.

Ufuk Yamankılıçoğlu

uyaman@chip.com.tr

AYIN OKUR MEKTUBU

Kapağınız Dolu Dolu

“A’dan Z’ye Sabitdisk”

CHIP 9/2002

Sevgili CHIP, Eylül ayında derginizi bayide görünce kapak tasarımınızın değiştiği gözüme çarptı. Renkli, göz alıcı ama bir o kadar da okuyucuya yardımcı bir kapak tasarlamış olduğunuzu gördüm. Derginin içeriği hakkında doyurucu bir ön bakışa izin veren tasarımınız sayesinde içeride neler bulacağımı bilmenin rahatlığı ile derginizi aldım. “A’dan Z’ye sabitdisk adlı kapak konunuz uzun zamandır beklediğim bir konuydu ve enine boyuna işlediğiniz için ayrıca sizlere teşekkür ediyorum.

Sezen Bengay

Sezen Bengay

Dijital ev aletleri

Merhaba, ben sürekli olarak yayınlarınızı takip eden bir CHIP okuruyum. İnternetten bazı dijital ev aletlerinin kontrolü ve çalıştırılması hakkında daha fazla bilgi veya kaynak vermenizi istiyorum. Teşekkürler...

Polat ÖZDEMİR

Polat ÖZDEMİR

Yazılım kursları

Her ay CHIP dergisini alıp okuyorum ama genellikle fiyat konusunda ve donanım konusunda bilgilenmek için. Size karşı dürüst olmam gerekirse, yazılım kurslarınız kısıtlı ve içerik olarak zayıf. Donanım konusunda ise çok iyisiniz. Donanım ve yazılım konusu ayırıp iki ayrı dergi çıkartsanız, hem bir konuya tam eğilmiş hem de okurlarınıza seçme hakkı vermiş olursunuz. Böylelikle satışlarınızın da yükseleceğinde eminim. Önerimi ciddiye alırsanız sevinirim.

Eren KUTLU

Eren KUTLU

CHIP: Yazılım kurslarımızı CHIP Workshop ekinden ve eCHIP'teki dijital dergilerden takip edebilirsiniz.

yardim@chip.com.tr

Salamlar, derginizdeki yorumları okuyanların sürekli şikayet ettiği gibi donanımın ağırlığını azaltsanız, geçen ay bir arkadaşın çok güzel belirttiği gibi verilen dersleri basic'in ötesinde advanced hale getirseniz, yardim@chip.com.tr'deki görevli arkadaşlar sorularımızı cevap verseler (CeBit Bilişim Fuarı'nda standınıza geldim, bu durumu izah ettim. Siz sorular konuları-

na göre bölüştürülürken hata olduğunu söylemişsiniz. Gene e-mail attım cevap alamadım) veya arkadaşşıma dedikleri gibi "format atın" türevi kestirme cevapları bıraksalar... CHIP Dergisi daha müthiş olmaz mı? Tabii ki olur! Hata edip başka dergi almayın, CHIP yetiyor inanın:)

Mehmet Zahit ATEŞ

CHIP: Arkadaşlarımız okur sorunlarıyla mümkün olduğunca ilgileniyorlar, verilen cevaplardan tatmin olmamanız halinde sorunuzu daha ayrıntılı olarak tekrar yöneltebilirsiniz.

Röportaj sayfaları

Merhaba, bir röportaj sayfası hazırlarsanız çok iyi olur. IT sektörünün ve alt sektörlerinin önde gelen isim ve firmalarıyla her ay düzenli olarak yapılacak röportajlar okuyucuyu memnun edecektir. Özellikle de adı Türkiye’de duyulmamış fakat dünya çapında üstün başarılar elde etmiş Türklerle röportajlar yapmanız faydalı olacaktır. İyi çalışmalar...

Cem DEMONAZ

Cem DEMONAZ

Yazılım testleri ve Vizyon

Sayın CHIP yetkilileri, çıkardığınız dergi için teşekkür ederim, özellikle yeni bir bilgisayar ve hardware alırken devamlı sizin mükemmel testlerinizden faydalaniyorum. Aynı zamanda dergideki reklamlarınız da nasıl oluyorsa bilmiyorum her zaman işime yarıyor, sanki Ankara için optimize edilmiş!

Ben hardware, işletim sistemleri ayar-

ları, overlocking gibi yazılarınızın yanında ofis programları alternatiflerinin incelendiği (MS Ofis, Star Ofis, Lotus gibi), grafik programları (Photoshop, Photopaint, Paintshop gibi), vektör çizim paketleri (CorelDraw, Illustrator, Freehand, Canvas gibi), masaüstü yayıncılık programları (Quark, InDesign, FrameMaker, PageMaker gibi) benzeri programların da karşılaştırmalı testlerini görmekten mutlu olurum.

eCHIP CD için söylenecek bir şey yok..
En iyisi.

"Benim Vizyonum" adlı bölüm çok güzel ve ilginç. Gerçekten çok ilgi çekici yazılar oluyor.

Dr. Mustafa BAŞARAN

CHIP: Yazılım testlerine mümkün olduğunca yer vermeye çalışıyoruz, önümüzdeki aylarda da bu testler devam edecek. Vizyon yazılarımız Şubat 2003'ten itibaren tekrar başlayacak.

Donanım CD'si

Merhaba, ben Nisan 2002 sayısından beri CHIP'i takip ediyorum. Henüz kısa bir süre olmasına rağmen özellikle donanım konusunda çok şeyler öğrendim. Böyle bir dergi hazırladığınız için teşekkürler. Bu ay verdiğiniz Donanım CD'si çok yararlı. Biraz da pratikle kendi bilgisayarımı kendim yapabilecek duruma geldim. Derginin sayfalarını biraz fazlaştırsanız iyi olacak, çünkü ben ayın 9'unda CHIP'in her sayısını okumuş durumda oluyorum.

Cem DEDEAĞA

Basic Kit için istekler

Derginizi başarılı buluyorum ve aralıksız takip ediyorum. Sizden ricam Basic-kit bölümünde Java Virtual Machine de yer vermeniz ve freeware olarak da Netbeans'i (modülleriyle beraber daha iyi olur) sunmanız.

Yasar TAY

Yasar TAY

CHIP: Kasım 2002 eCHIP’inde istemiş olduğunuz yazılımlara yer vereceğiz, isteğiniz için teşekkürler.

Delphi ve C++ için ipucları

Delphi ve C++ programlama dillerinde de ipuçları yayınlarsanız çok seviniriz. Çünkü bu dillerde ileri seviye kaynak (Türkçe) bulmak çok zor.

Halil EKİNCİ

Hayallerimiz Sonunda Gerçek Oldu

Çift Yönlü Uydu Bağlantısı

Eski yasalarımız nedeniyle uydu üzerinden internete bağlanmak sadece tek yönlü mümkün olabiliyordu. Ancak uydu bağlantısının potansiyelini kullanmanın önündeki yasal engeller artık kalktı.

■ İnternet bağlantısı denilince büyük bir çoğunluğun aklına, bilgisayardaki modeme bağlanmış telefon hattı ve ISS numarasını ararken modemden çıkan cızırtılı sesler gelir. Dial-up bağlantıya sahip ev kullanıcılarının çoğu için internet, saniyede 3-5 kb hızında bilgi alıp verilen yavaş, hantal, belki sadece elektronik posta ve chat için kullanılan bir iletişim yöntemi. Çok küçük bir kısım kullanıcı belki işyerlerinde, belki evlerinde alternatif bağlantı yöntemlerinin farkına varabilirken, herkesim için internet bağlantısı konusunda

en büyük handikabı, internete bağlanmak için bir ISS'in omurgası üzerinden geçmek oluyordu ki yasalar nedeniyle de bunun aksini gerçekleştirmek mümkün değildi. İnternete bağlanırken, download yapmak, yani bilgi indirmek için, çanak anten kullanarak, bu hizmeti veren bir ISS'in sağladığı bağlantı ile, uydudan yararlanmak mümkünken, request veya upload yani internete bilgi gönderme işlemi için, telefon hatları kullanılmak zorunluydu ki, dial up bağlantıları da saniyede 3-5 kb hızında olan bu işlem bağ-

güncel

lantının yavaşlığı, hattın kopması gibi klasik sebeplerle kullanıcıların şikayetlerine yol açıyordu. Ancak yeni telekomünikasyon yasası ile veri yayını yapma tekelinin kalkması, ISS'lerin çift yönlü uydu hizmetlerini ardı ardına hizmete sunması ile sonuçlandı.

Çift Yönlü Uydu Bağlantısı Nedir?

Uydu bağlantısına sahip kullanıcıların, internetten bilgi alırken uydudan yararlanabilirken, internete bilgi göndermek için telefon hatlarına zorunlu kalmadan, bir verici ile uyduya direkt veri gönderebilmesi anlamına gelen çift yönlü uydu bağlantısı değişik servis sağlayıcılarında değişik şartlarla kullanıcıya ulaşıyor.

Genel olarak, 1 Mbit/s download hızına karşılık maksimum 128 Kbit/s upload hızı vaat eden çift yönlü uydu bağlantılarının başlangıçta yaşayacağı ilk sorunların arasında, fiyatlarının diğer bağlantı alternatiflerine göre yüksek kalması gösterilebilir. 80-90 santimlik bir çanak anten ile, iki iç modülden oluşan sistem için kurulum ücreti alınmasa da donanım için gerekli ilk masraf binlerce doları bulabiliyor. Ardından aylık ödenen sabit ücret dışında ekstra bir maliyeti olmayan bağlantının saniyede 150 Kilobayta kadar çıkan download hızı, dial-up bağlantıların 40-50 katı kadar bir hıza sahip olmak anlamına geliyor. Bu hızla, 10 MB büyüklüğündeki bir dosyayı iki dakikada bilgisayara indirmek

UZAYDAN İNTERNET: İletişim için artık uydular yoğun olarak kullanılıyor.

mümkün ve fiyatlar bu oranlarla karşılaştırıldığında makul kalıyor, üstelik bilgisayar yılda 365 gün ve 24 saat boyunca açık kalsa bile ekstra hiçbir ücret ödenmiyor. Buna telefon faturası da dahil. Ama elbette bilgisayarların elektrikle çalıştığını unutmamak ve ülkemizin hereyini kaplayan dev barajalara, santralere, dünyanın en büyük elektrik, sulama ve enerji projelerine sahip olmasına rağmen, Japonya'dan sonra dünyanın en pahalı elektriğini kullandığımızı hatırlamak lazım.

Uydu vasıtası ile internete bağlanmanın dezavantajlarını da görmezden gelmemek gerekiyor. Bağlantı bir kablo vasıtası ile kurulduğunda çoğu kez bağlanan diğer kullanıcıların yoğunluklarına göre yaşayabilen hız dalgalanmaları uydu bağlantısı için geçerli olmasa da, kabloyu etkilemeyen bir sorun, hava şartları, çok nadir de olsa sorun çıkartabilmektedir. Çift yönlü uydu hizmetleri gündemde değilken, sadece tek yönlü uydu bağlantısı kullanan kimi kullanıcıların yoğun

fırtınalı, yağmurlu, karlı havalarda çanak antenlerin yetersiz kalabildiğini dile getirdikleri görülebiliyordu ancak bu noktada belki de kadı kızı ile kusur arasındaki ilişkiyi dile getiren atasözümüzü hatırlamak doğru olacaktır.

Avrupa'daki uydu merkezi

Uydu üzerinden internet omurgasına bağlanma konusunda anahtar rolü ise Avrupa'daki uydu merkezi oynuyor. Bu merkez uyduya gönderilen sinyaller ile interneti buluşturuyor ve istemi yapan kullanıcıya aradığı bilgiyi yine uydu üzerinden gönderiyor.

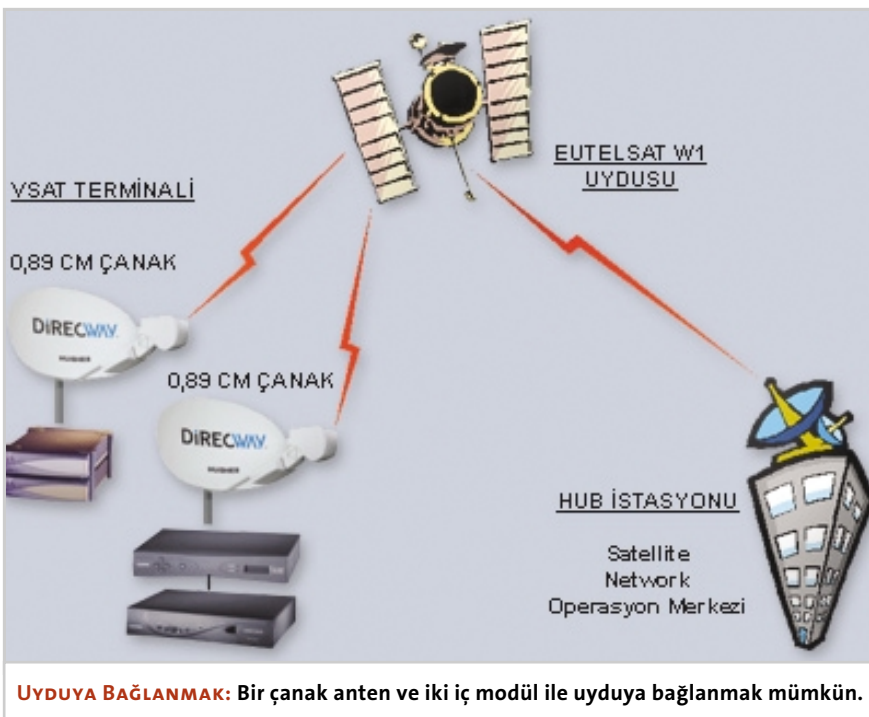
Yeni yasa ile Telekom tekelinden sıyrılarak, kendileri de uyduya çıkış yapabilecek ISS'lerin hizmet kalitesinin artmasının beklenmesi gibi, şimdilik çoğunlukla kurumsal kullanıcılar için düşünülen çift yönlü uydu hizmetlerinin kısa zaman içinde, rekabetin de etkisi ile, evlerinde kablolarla bağlı kalmadan internete bağlanmak isteyecek veya download için uydunun sağladığı yüksek bant genişliği imkanından yararlanma arzusunda kullanıcılar da ulaşabilecek şartlara sahip olacağı kestirimi yanlış olmayacaktır.

Bilgi için: www.netiletisim.net

www.superonline.com

www.ihlas.net ■

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

UYDUYA BAĞLANMAK: Bir çanak anten ve iki iç modül ile uyduya bağlanmak mümkün.

Haberler

ARKADAN

GÜÇLENDİRİLMİŞ:

Radeon 9700 Pro fişle ek bir güç beslemesine ihtiyaç duyuyor (arkada solda).

Benchmark: Aquamark, 1.024 x 768, 32 Bit

ATI Radeon 9700 Pro, 6x FSAA, AF 49

Matrox Parhelia 512, 16x FAA, AF 24

Nvidia GeForce4 Ti 4600, Quincunx, AF 14

Saniyedeki kare sayısı

AÇIK FARK: Aquamark testinde Radeon açık farkla birinci.

Benchmark: 3DMark 2001 SE, default run

ATI Radeon 9700 Pro 13.498

Matrox Parhelia 512 7.876

Nvidia GeForce4 Ti 4600 11.128

3DMark Puanı

REKOR: ATI'nin grafik kartı 3Dmark 2001 SE'de de rakiplerini alt etmeyi bildi.

FSAA, FAA, Quincunx = AntiAliasing (Multisampling);
AF = Anisotropik Filtreleme

Ekran Kartı: ATI Radeon 9700 Pro

Radeon, Nvidia'nın Havasını İndirdi

ATI'nin yeni Radeon 9700 Pro'su kuvvetli rakipleri Nvidia ve Matrox'u tüm benchmark'larda zorlanmadan geride bıraktı.

■ Oyun fanatikleri son paralarını ne için saklarlar? Tabii ki oyunları tüm 3D özelliklerini kullanarak yüksek çözünürlüklerde akıcı bir şekilde hızlandırabilen ekran kartları için. ATI'nin yeni devi Radeon 9700 Pro (geliştirilirken R300 adını taşıyordu) bu beklentileri tam olarak karşılıyor. Direct-X 9 chip'inde 0,15 mikrometre teknolojisi kullanılmış ve toplam 107 milyon transistöre sahip. Pentium 4'ün neredeyse yarısı kadar yani 53 milyon transistöre sahip olduğunu belirtmek karşılaştırma açısından yeterli olacaktır.

ATI, sunduğu yüksek teknoloji ile bir piksel bayramı sunuyor. AGP 8x chip'inde dört Vertex birimi ve sekiz Pixel Shader geometrik hesaplar ve 3D efektleri ile ilgileniyor. Bu birimler, şu an oturmuş GeForce 4 Ti kartının iki katı büyüklüğünde. Bunun haricinde ATI chip ilk olarak Multisampling ile köşe yumuşatma ve anisot-

ropik filtreleme fonksiyonlarını sunuyor. Her iki özellik de Smoothvision 2.0 adı altında çalışıyor ve resim kalitesini yükseltmek için kullanılıyorlar. 3D chip 325 Megahertz'lik bir çalışma frekansına sahip ve efektif olarak 620 MHz'lik 128 DDR hafıza ile beraber çalışıyor.

Tüm bunlar kulağa hoş geliyor ve Benchmark sonuçları da çok iyi. Aquamark veya 3D Mark 2001 SE ile yapılan testlerde 32 Bit renk derinliğinde ve aktif köşe yumuşatmada 1.024 x 768 piksel çözünürlüğünden itibaren GeForce4 Ti 4600 ve benzerleri oldukça geride kaldılar. ATI, yeni kartının Ekim ayından itibaren 450 dolar fiyatla satışa sunulacağını duyurdu. Rakipler Matrox ve özellikle yeni chip'i NV30'u tamamlama konusunda sorunlar yaşayan Nvidia için oldukça zor bir durum.

Bilgi için: www.ati.com

READ.ME

GÖKHAN SUNGURTEKİN
Yayın Koordinatörü

"Eğer ileride sürekli ilgisiz mesajlar almak istemiyorsanız, şimdiden tepkinizi gösterin bence."

"İstenmeyen Mesajlar" Cep Telefonlarına da Bulaştı

Hepimizin başı spam e-postalarla belada. Eğer aktif bir internet kullanıcısıysanız, ne kadar dikkat ederseniz edin, bir yerlerde bıraktığınız e-posta adresiniz (genelde buna mecbur kalıyoruz ne yazık ki) her gün onlarca spam olarak size geri dönecektir. Eğer e-posta adresiniz internet üzerinde ya da basılı bir yayın içerisinde yayınlanıyorsa, durum çok daha vahim demektir.

Buna karşılık, bir yere kadar spam'lerle yaşamaya alıştık sayılır. Gelen e-postalar arasından istenmeyenleri belirleyip, bunları engelleyen yazılımlar her geçen gün gelişiyorlar. Biz de belli periyotlarda bir yandan bu yazılımları karşılaştırıp en etkili yazılımı seçmenize yardımcı olmaya çalışırken, bir yandan da eCHIP üzerinde yazılımları size ulaştırıyoruz. Spam filtreleri ile elde edilen sonuç -en azından şimdilik- tatmin edici.

Cep telefonu mu? Orada durun bakalım

Hiçbir zaman beraber yaşamaya alışamayacağımıza inandığım yeni bir bela ise yavaş yavaş kendisini göstermeye başladı: SMS Spam. SMS'ler hizmet al-

dığım GSM operatöründen gelince çok daha rahatsız edici oluyor. Telsim kullanıcıları neden bahsettiğimi anlayacaklardır. Son gelen SMS'te, Genç Parti lideri Cem Uzan, sadece milletin çıkarları için çalışacağına söz veriyordu. İnsan bu partiye oy verecek olsa bile, sırf bu mesaj yüzünden vazgeçer.

Pek çok ülkede, yüksek ücretli seks hatlarının numarasını içeren "Hemen beni ara" SMS'leri dolaşmaya başladı. Başında ülke kodu olduğu için, birçok insan bunun ücretli hatlardan biri olduğunu hemen farkedemiyor ve geri arayabiliyor. Yakında aynı şey bizde de başlar. Bu soruna bir çözüm üretmesi gereken operatörümüz ise kendisi Spam yolluyor. Üstelik bu mesajları almak istemeyenlere yol gösterecek herhangi bir bilgi de yok. Telsim müşteri hizmetlerini arayıp doğrudan kendinizle ilgili olmayan SMS'leri istemediğinizi belirttiğinizde, sizin için bir kayıt açtıklarını ve gerekenin yapılacağını söylüyorlar. Ancak hala "spam listesinden" çıkarıldığımı emin değilim; birkaç gün sonra belli olur...

Eğer ileride sürekli ilgisiz mesajlar almak istemiyorsanız, şimdiden tepkinizi gösterin bence.

CeBIT Euroasia Fuarı İlgi Topladı

Bilişim'de Gördüklerimiz

Eylül ayının başında, gündemi sıkça meşgul eden CeBIT Euroasia, bildiğimiz ismi ile Bilişim Fuarı gerçekleştirildi. Yoğun ilgi gören fuarda yine yeni ürünler ve hizmetler tanıtıldı.

TELEFON FURASI: Mobil yaşamın yoğunluklu olarak işlendiği fuar pek çok teknoloji şirketinin mobil telefonlarını, bilgisayarlarını, mobil cihazlarını sergilemelerine de fırsat verdi.

TREO 270: Treo 270 modeli ilk defa CeBIT Bilişim'de gösterilirken Siemens'in yeni modelleri de meraklılarıyla buluştu. Kulaklık biçimindeki cep telefonu ilgi topladı (sağda).

■ Açılışını Başbakan Bülent Ecevit'in yaptığı ve hafta boyunca sık sık politikacıların ziyaret alanı haline gelen Bilişim Fuarı'nın, bu özelliği ile akıllarda

en çok kalan yönü belki de, uzun konvoylar halinde politikacılara eşlik eden güvenlik, sağlık ekipleri, parti kadrosu ve gazeteci ordusuydu. Fuar da tüm bu ilgiyi hak edecek kadar çok önemli yenilikleri barındırıyordu.

Bilişim Fuarı olarak tanıdığımız fuar, bu sene herşeyden önce, isim değişikliği ile dikkatleri çekti. CeBIT Euroasia ismini alan fuar böylece uluslararası bir fuarlar birliğinin parçası olduğunu tescil etmiş oldu ancak ismindeki değişiklik kadar içeriği ve katılımcıları ile de uluslararası olduğunu ispatladı.

Linux'un on iki dev adamı olarak tanıtılan, ünlü Linux geliştiricilerinin dört gün boyunca katıldıkları toplantılarla, bir anlamda İstanbul, dünyada Microsoft'a meydan okuyan açık kod taraftarlarının dikkatlerini yoğunlaştırdıkları bir odak noktası haline geliverdi.

e-devlet

Teknoloji şirketlerinin sergiledikleri yeni ürünleri ve hizmetleri kadar, devletin de elektronik varlığı ile fuarda yer alması ve e-devlet uygulamalarını fuarda tanıtmaya başlaması, bilişim dünyası açısından önemli bir detaydı. Devlet ve vatandaş arasındaki ilişkilerin elektronik ortama taşınması anlamına gelen e-devlet projeleri arasında İs-

PACEBOOK: Tablet PC modeli Pacebook Bilişim'de ilgi topladı. Meraklıları için ayrıntılı bilgi www.amt.com.tr adresinde.

tanbul'u konu alan çalışmalar ön plana çıktığından, fuar boyunca e-devlet kadar e-İstanbul kavramı da adını sık sık duyurdu.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve iştiraklerinin e-İstanbul başlığı altında ürettiği bilişim hizmetlerinin tanıtıldığı fuarda, internet üzerinden e-ödeme, e-üyelik, e-fatura, e-bilgi, e-rezervasyon, e-satış, e-ulaşım ve e-anket gibi günlük yaşamı kolaylaştıran uygulamalar ziyaretçilere anlatıldı. En basit örnekle, su faturası ödemek için bile vatandaşların uzun kuyruklara girmek zorunda kaldığı veya işlerini bırakıp fatura ödemesi kabul eden bir banka veya su idaresi şubesi aradığı günleri geride bıraktıracak bu projelerin çoğu zaten hayata geçmiş ve aktif olarak hizmet veren e-İstanbul çalışmalarıydı. Su faturasını artık sadece sözleşme numarasını bildirerek İstanbul Belediyesi'nin web sitesi üzerinden ödemek mümkünken, deniz otobüsü, vapur, tren, otobüs hareket saatlerine kadar her bilgiye de yine internet üzerinden ulaşmak mümkün. Aynı şekilde, ülke çapında elektronik uygulamaların da tanıtıldığı e-devlet standında, başbakanlığın hizmetlerinden, maliyeye, emlak işlemlerine, TRT'ye kadar pek çok kamu kuruluşunun vatandaşla elektronik ortamda buluşmasının örnekleri sergilendi.

Kusursuz Baskı

Kullanıcı Dostu HP

HP, son kullanıcı ve KOBİ'lere yönelik en yeni ürünlerini 12-13 Eylül tarihinde Belçika'nın Antwerp şehrinde düzenlediği basın toplantısı ile görücüye çıkardı.

■ HP'nin mükemmel baskı ve kullanım kolaylığı sloganları ile tanıtımını yaptığı ürünler devamlı ofis dışında çalışmak zorunda olan profesyonellerden minimum maliyetle maksimum kalite ve performans elde etmek isteyen küçük ve orta büyüklükteki işletmelere kadar çok geniş bir yelpazeye hitap ediyor.

HP'nin kablolu ağ alanındaki en son ürünü olan Jetdirect 280m dahili yazıcı sunucusu, çalışanlar için sağladığı esneklik ve normalde 200 Euro'yu bulabilen kablo maliyetlerini ortadan kaldırması ile özellikle KOBİ'lere hitap ediyor. Faks ve tarama fonksiyonlarına da sahip olan ürünü kullanarak oturduğunuz yerden karşı masadaki yazıcıdan çıktı alabilir veya kablolar ve ağ ayarları ile boğuşmadan alt kattaki yazıcıya kısa bir süre için masanıza taşıyabilirsiniz. Güvenliğin de göz önünde bulundurulduğu Jetdirect 280m 40, 64 ve 128 Bit web şifrelemesi kullanabiliyor ve 802.1x, EAP, LEAP, MD5 ve TLS kayıt standartlarını da destekliyor. HP'nin hizmete sunduğu web bazlı uzaktan kurulum, izleme ve hata kontrol yönetim sistemi Web Jetadmin 7.0 sayesinde masanızdan kalkmadan veya evinizdeki bilgisayarınızdan ağındaki tüm yazıcılara

hükmedebilirsiniz.

Bu sistemi kullanarak kullanıcıların yazıcı erişimi ve kullanımını sınırlayabilir, muhtemel sorunları tespit edebilir, mürekkebin durumunu öğrenebilir veya uyarıların e-posta ile hesabınıza gönderilmesini sağlayabilirsiniz.

Toplantıda dikkat çeken diğer bir ürün grubu ise mobil çözümler başlığı altında tanıtılan Deskjet 450, ağırlığı sadece 1 kg olan Digital Projector sb21, 1,5 kg'lık Digital Projector xb31 ve 1.6 kg'lık ağırlığıyla pratik iPaq projektörü Compaq iPaq MP3800. Özellikle zamanının büyük bir kısmını dışarıda geçirmek zorunda olan profesyonel kullanıcılara hitap eden Deskjet 450'ye USB/paralel kablolar haricinde kızıl ötesi veya Bluetooth ile bilgi göndermek ve kameranızdan işaretleyeceğiniz bir resmi direkt olarak Compact Flash kart veya adaptörlü bir SD kart üzerinden yazdırabilmek mümkün.

Bilgi için: www.hp.com

HER İHTİYACA: HP baskı teknolojilerindeki atılımlarıyla her ihtiyaca uygun her ölçekteki yazıcılarıyla ön plana çıkmaya kararlı.

2003 Telefonları Açığa Çıktı

Motorola Planları Çaldırdı

Motorola'nın 2003 yılında piyasaya süreceği cep telefonlarının planları şirket dışına sızdırıldı ve bütün haber kanallarına konu oldu. Çek Cumhuriyetinden, Mobilmania sitesinde yayınlanan resimlerden anlaşıldığı kadarıyla Motorola 2003'de mevcut modellerini güçlendirmek kadar, yeni modellerle de daralan mobil telefon pazarında

ayakta durmaya çalışacak. Çalışan planlara yönelik Motorola'dan yapılan açıklamada ise, şirket içinde bir soruşturma başlatıldığı bildirildi.

Bilgi için: www.mobilmania.cz

Spam'e Karşı Savaş

Mektuplar İçin Pul

1840 yılında ünlü "Penny Black" ile başlayan mektup pulu kullanımını Microsoft, gönderenden alınacak bir ücret karşılığında e-postalara taşımak istiyor. Microsoft'ta özel bir geliştirme grubu her geçen gün artan Spam iletilerinin sonuçları ile ilgileniyor. Bu grubun görevi, alıcıların reklam iletilerini açarken ve okurken veya sunucuların reklam postalarını almak, saklamak ve göndermeleri esnasında ortaya çıkan üretim kaybını ve masrafları önüne

geçmek.

Microsoft proje grubu mesajlarını göndermek için kasaya ödemek zorunda olacak Spam ileti gönderenleri göz altında tutuyorlar. Ancak henüz ödeme şeklinde bir karara varılamadı. Bunun için işlemci veya hafıza kullanımı veya direkt olarak para ödemesi öngörülüyor. Microsoft, Spam ileti gönderenlerin internet servis sağlayıcılarına peşin ödeme yapacakları bir "prepaid" sistemi üzerinde duruyor.

Bilgi için: www.microsoft.com

**SURROUND-
SES:** Yeni
WMA Codec
altı kanallı
müzik
desteğine
sahip.

Windows Media Player 9

Saldırgan Multimedya

Microsoft, multimedia alanında şu ana kadar önemli başarılarına imza atamadı. Ne Windows Media Audio (WMA) ne de video biçimi WMV, MP3 veya MPEG2 biçimlerine rakip olmadılar. Ancak Corona kod ismi altında geliştirilen multimedya yazılımı Windows Media Series 9 bu kadarı değiştirecek. Windows Media Player 9 bir komuta merkezi olacak.

Microsoft, bu sene sonunda

bitireceği güncel multimedia aracına üç yeni teknoloji entegre edecek. Bunlardan ilki henüz Stream yüklenirken videonun oynatılmasını sağlayacak olan Fast Stream. Yeni video sunucuları bir film sahnesini hemen başlatarak kesilmeden sonuna kadar çalıştırabilecek. İkinci olarak WMA Codec'in profesyonel versiyonu Surround ses için müziği altı kanala dağıtabilecek. Bunun için 24 Bit'lik bir çözünürlük ve 96 KHz'lik Sampling Rate sunuyor. Son olarak Microsoft'un açıklamalarına göre yüksek çözünürlüklü televizyonlardaki (HDTV) gibi bir oynatma kalitesine sahip olacak.

Bilgi için: www.microsoft.com

FAST STREAM: Meida Player 9, videoları henüz yüklenirken oynatabiliyor.

İkinci .NET Microsoft Stratejisi

Microsoft, önümüzdeki sene araştırma ve geliştirmeye ayırdığı parayı yüzde 29 arttıracak ve 5.000 kişiyi işe alacak. Microsoft kurucusu Bill Gates Redmond'da yaptığı bir sunuda grubun gelecek seneki stratejisini açıkladı. Böylece çalışan sayısı yüzde 10 artarak 55.000'e ulaşacak.

Gates'in .Net'in başlangıcı yavaşlatıldıktan sonra ilk amacı varolan sınırları aşmak olan ikinci aşamaya geçmek istiyor. XML standardı sistemler ve organizasyonlar arasındaki çakışmaları ortadan kaldıracak. Microsoft, güvenlik konsepti Palladium ile de internette güven sağlamak istiyor.

Bilgi için: www.microsoft.com

Intel ve Infineon Chip'ler için Yeni Teknoloji

Intel, 90 nanometrelik iskelete sahip yeni bir materyal üzerinde çalışıyor. 90 nanometre teknolojisi kullanarak hazırlanan ilk işlemci, Intel'in 2003'ün ikinci yarısında çıkarmayı planladığı "Prescott" kod ismi altında geliştirilen işlemci olacak. Infineon da farklı bir yol izliyor. İşlemcinin üst yüzeyinde transistörler ve tabakanın altında ise hafıza elemanları yer alacak. Her iki işlemci ayrı olarak hazırlanacak ve "Face to face" adında özel bir yöntem kullanılarak birleştirilecek. Küçük bağlantıların daha az sıcaklık oluşturması için ilk olarak işlemci kartında kullanılması gereken işlemciler soğuk tutuluyorlar.

Bilgi için: www.intel.com

Araştırma Projesi

Uçakta UMTS ve W-LAN

Hava yolları firmaları ve araştırma laboratuvarları uçakta cep telefonu ile konuşmayı ve W-LAN ile internete bağlanmayı mümkün kılacak bir proje üzerinde çalışıyorlar. İsmi "Wireless Cabin" olan proje içerisinde yer alan Airbus, Siemens ve Ericsson gibi büyük firmalar ve Bradford Üniversitesi; uçağın

elektronik aksamını etkilemeden yer yüzündeki telefon ağırları ile nasıl bağlantı kurabileceklerini araştırıyorlar. Geniş bantlı ağ UMTS de planlar arasında yer alıyor ve W-LAN ve Bluetooth'un yanında kullanıma sunulacak.

Bilgi için:

www.mitelknowledge.com

Pressplay Taktik Değiştiriyor

Abonelere Müzik Yükleme

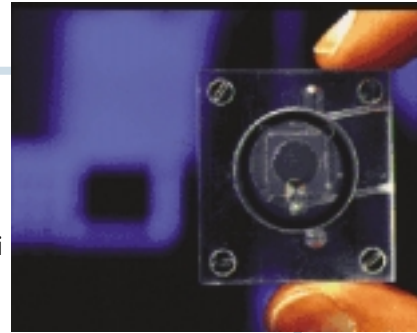
Sony ve Vivendi Universal ortaklığındaki online müzik servisi paylaşım araçlarına karşı şu ana kadar zor bir durumdaydı. Kullanıcılar senede sadece 179.80 Dolar karşılığında sınırsız sayıda parçayı sabitdisklerine yükleyebilecek ve mobil aygıtlarında kullanabilecekler.

Ayrıca senede 120 CD basabilecekler. Buna karşılık Universal'ın yeni online müzik hizmeti Popfile ise parça başına 99 Cent talep ediyor ve müzik severlerin satın aldıkları parçaları istedikleri gibi kullanmasına izin veriyor.

Bilgi için: www.pressplay.com

Ayın Sayısı

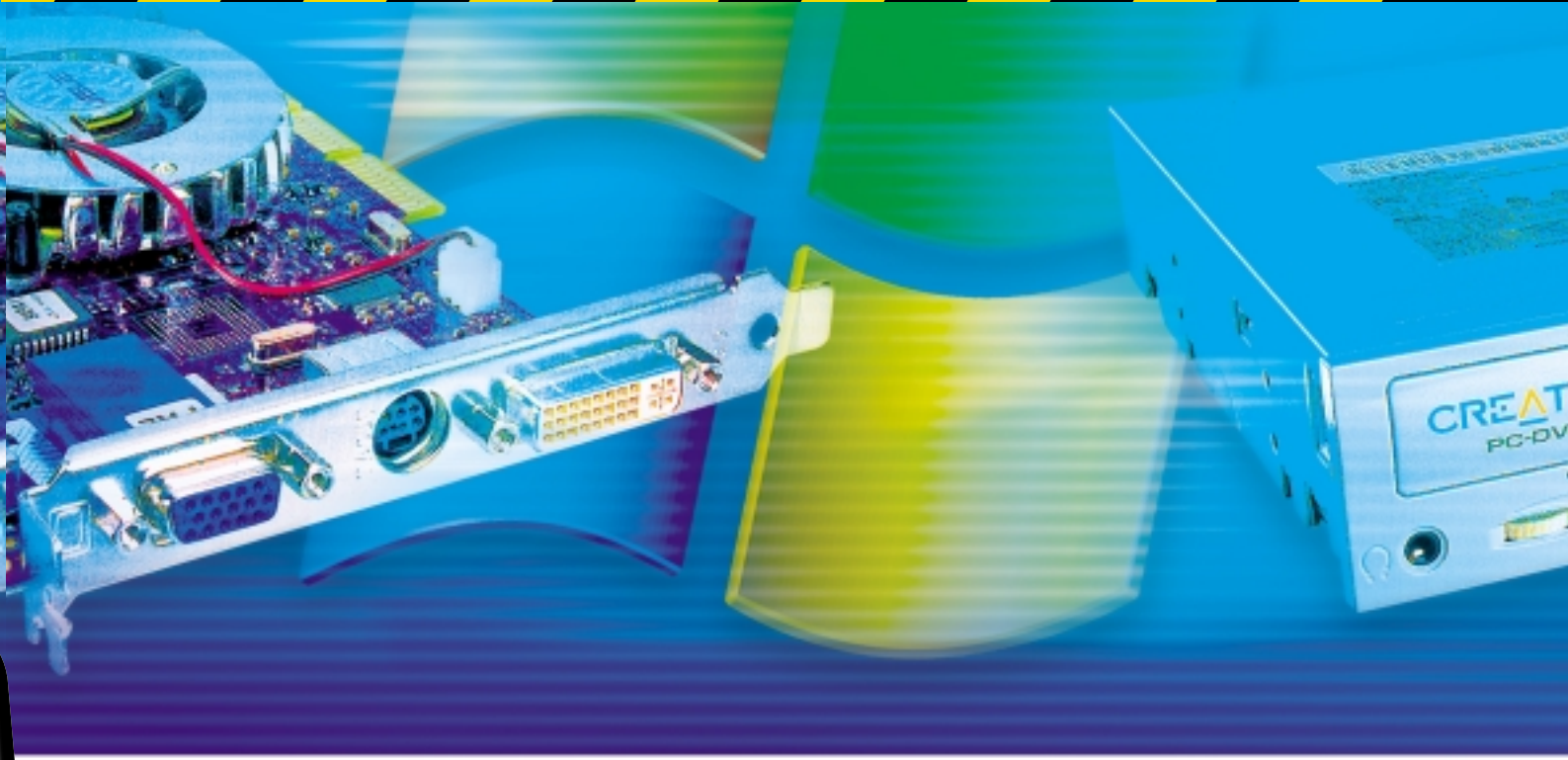
Sony, IBM ve Toshiba'nın, Intel'e karşı geliştirdikleri ve "The Cell" adını verdikleri yeni mikroişlemci 100 Pentium4 gücünde olacak ve 2004 yılında piyasaya çıkacak.

Web'den Sürücüler, Araçlar ve Bilgiler

İNCE AYAR hızlı ve bedava

PC'nizden maksimum verim almanızı sağlayacak bir sürücü, bir araç veya bir ipucu mu arıyorsunuz? Web'de aradığınız her şeyi bulabilirsiniz, hem de bedavaya. CHIP profesyonel kullanıcıların ipuçlarını ve en iyi kaynakları açıklıyor.

Emektar PC'niz belirgin bir şekilde yavaş çalışmaya başladıysa onu hemen emekliye ayırmamız gerekmez. Bilgisayarınızda belki de ücretsiz yazılımlarla açığa çıkartılabilecek gizli bir potansiyel vardır. Küçük programlar ekran kartınızı overclock etmenizi, ana belleğinizi organize etmenizi veya işletim sisteminizi inceltmenizi sağlayabilirler. Aynı şekilde modem veya DSL internet bağlantınızı da bu şekilde optimize edebilirsiniz.

CHIP, web'deki en iyi ipuçlarını, en etkili araçları ve en güncel sürücü kaynaklarını araştırdı ve bunları üç kategoriye ayırdı... Birincisi, mutlaka ihtiyacınız olan her şey. İkincisi, sahip olmanızda fayda olanlar. Ve üçüncüsü, sadece ince ayar uzmanlarının denemesi gereken araçlar... Mesela efektif bir firewall her kullanıcının

mutlaka sahip olması gereken bir araçken, SiSoft Sandra gibi araçlar PC'nizi hızlandırabilir, ancak bunlara mutlaka sahip olmanız gerekmez. Ekran kartı veya işlemcinin saat hızıyla oynayan araçlardan sadece gerçekten de profesyonel kullanıcılar istifade etmelidir, zira bu araçlar yanlış kullanıldıklarında felakete neden olabilirler.

Ayrıca tablolar halinde düzenlenmiş olan yardım ve bilgi sayfalarında en iyi linklerle birlikte en yeni BIOS sürümlerine ulaşabilir ve burada anakart, sürücü, ekran kartları ve modeminize derin linkler de bulabilirsiniz. Bu ayki eCHIP'te ise bu yazıda tanıtılan tüm programlara ulaşabilirsiniz. (© eCHIP-Code Tuning) Siz yine de daha güncel bir sürüm için ilgili web sitelerini ziyaret etmeyi ihmal etmeyin.

Anakartlar

24

Ekran ve TV Kartları

26

DVD ve CD-ROM

30

İnternet

32

Windows

34

ANAKARTLAR: En iyi yardım adresleri

İŞİNİZE YARAYACAK BİLGİ SAYFALARI

www.amdmb.com	Athlon ağırlıklı, sürücü ve araçlar da download edilebilen haber ve inceleme sitesi. Kasa ve fan incelemelerinin yanında ince ayar ipuçları, overlock ve soğutma rehberleri ve yeni BIOS sürümleri de mevcut.
www.all-about-pc.de/english/index.asp	Bilgisayara meraklı tecrübesiz kullanıcılar bu sitede kendi PC'lerini yapmak için bir rehber bulabilirler. Ayrıca güncel donanım bileşenleri de test edilip inceleniyor.
www.anandtech.com	Bu sitede rehberler yok, ancak sıkı testler ve ürün eleştirileri var.
www.matrix-bios.nl	BIOS'la ilgili sorularınıza cevap bulabileceğiniz kapsamlı bir BIOS rehberi. Diğer faydalı BIOS sitelerine de linkler bulabilirsiniz.
www.hardwaremania.com/index_tur.shtml	Güncel PC bileşenleri ile ilgili Türkçe testler ve incelemeler, ayrıca download ve overlocking bölümleri de var.
www.motherboards.org	Anakartlar ve overclocking ile ilgili her zaman en yeni bilgiler.
www.sysopt.com/mboard.html	Burada güncel anakartlarla ilgili kitapçıklar bulabilirsiniz. Anakartlar detaylı olarak tanıtılıyor ve ince ayarlar için de ipuçları veriliyor.
www.darkhardware.com	Ürün incelemeleri ve testlerinin yanında güncel haberleri, rehberleri, fiyat ve en iyiler listeleriyle de dikkat çekiyor. Sitenin bir diğer artısı da sorunlarınıza çözüm bulabileceğiniz ve ilan verebileceğiniz mesaj panoları.
www.sharkyextreme.com	Güncel haberler ve fiyatların yanında ürün incelemeleri, testleri ve rehberlere de yer veren komple bir donanım sitesi.
www.tomshardware.com (güncel), www.tomshardware.com.tr (Türkçe)	PC'nize takabileceğiniz en küçük bir parça bile esaslı bir şekilde test ediliyor. Ayrıca PC'nize ince ayar için ayrıntılı rehberler de bulabiliyorsunuz.
www.tweak3d.net	"Anakart ve işlemcinize zarar vermeden PC'nizin performansını nasıl artırabileceğinize dair makaleler yer alan sitede tecrübesiz kullanıcılara yönelik "nasıl yapılır" rehberleri de yer alıyor."
www.overclockersonline.com	İşlemci veya ekran kartından birkaç MHz de olsa daha fazla performans almak isteyenler için vazgeçilmez bir site.
www.slota.com	Athlon anakartlar için testler ve BIOS güncellemeleri.

SÜRÜCÜLER VE BIOS İÇİN DOWNLOAD SAYFALARI

www.abit.com.tw	Abit: Tüm BIOS güncellemeleri ve sürücüler.
http://english.aopen.com.tw/tech/download	Aopen: BIOS, sürücü ve araç download'ları.
http://download.asus.com.tw/	Asus: Yeni BIOS ve araç güncellemelerini haber veren site. Bu sayfadan yeni BIOS ve sürücülere doğrudan linkler var.
www.chaintech.com.tw/Downloads	Chaintech: BIOS download'ları ve sürücüler.
www.epox.nl/english/support/bios.htm	Epox: BIOS download'ları ve BIOS flash'lama için rehber.
www.ecs.com.tw/download/index.htm	ECS Elitgroup: BIOS ve sürücü download'ları.
http://www.fica.com/site/html/services/BIOS.asp	FIC: BIOS ve sürücü download'ları, çok eski anakartlar için de.
http://tw.giga-byte.com/support/support.htm	Gigabyte: BIOS dosyaları ve evrensel Flash aracı.

ANAKARTLAR

Bilgisayarınızın kalbi işlemci ve anabellekle donatılmış anakarttır. Burada tanıtaçığımız araçlar PC'nizden en yüksek verimi almanızı sağlayacak.

Bunlara Sahip Olmalısınız

Bazı anakart üreticileri, internet sayfalarında, PC'nize ince ayar yapmanızı ve güncelleme sağlayan, küçük ama faydalı programlar sunuyorlar.

Aopen: WFLASH10 adlı araçla BIOS'unuzu Windows altından da güncelleyebilirsiniz. WLOGO ise boot logosunun DOS altından değiştirilmesine olanak sağlıyor.

Download: <http://english.aopen.com.tw/tech/download/mbdrv/server.htm>

Asus: ASUS Liveupdate Windows için bir BIOS aracı. Çok cesur olanlar bununla BIOS'larını doğrudan web'den bile güncelleyebilirler.

Download: http://download.asus.com.tw/mb_list.asp

Elitgroup: Homepage sayfasında güncel BIOS sürümlerine ve güncelleme yazılımı WINFLASH'e linkler bulabilirsiniz.

Download: www.ecs.com.tw/download/download.htm

Gigabyte: Bu üretici EasyTune adında bir overlocking aracı sunuyor.

Download: www.gigabyte.com.tw/home/eztune4/et4_index.htm

MSI: Burada da araçlar ve güncel BIOS dosyalarını bulabilirsiniz. PC Alert özellikle faydalı bir araç. Bu analiz progra-

myla fanların dönüş hızını ve CPU sıcaklığını sürekli olarak kontrol altında tutabilirsiniz.

Download: www.msi.com.tw/support/bios/note.htm

MSI Bus-Racing adlı araçsa bilgisayarınız çalışırken MSI anakartınızın FSB hızını ayarlamanızı sağlıyor.

Download: www.msi.com.tw

Çok başarılı ince ayar yazılımları sunan ve anakart üreticisinden bağımsız web sayfaları da var, mesela:

WCPUID: Program, güncel işlemci verilerini okuyor ve saat frekansı, çarpan, cache büyüklüğü, CPU tipi ve MMX veya 3DNow gibi desteklenen teknolojiler hakkında bilgiler veriyor.

Download: www.h-oda.com

SiSoft Sandra: En popüler analiz araçlarından biri olan SiSoft Sandra, bilgisayarınız hakkında çok değerli bilgiler veriyor. İster sadece sistem kaynaklarına ve aygıt çakışmalarına göz atmak isteyin, ister bilgisayarınızın hızını test etmek isteyin, bu araç bütün taleplerinize cevap verebiliyor. Sandra ayrıca bilgisayarınızın performansını hangi noktalarda artırabileceğinize dair ipuçları da veriyor, sıcaklık, anakart voltajı veya sistem fanı gibi değerleri gözetliyor. Ancak bir alarm fonksiyonunun eksikliği hissediliyor.

Download: <http://sisoftware.demon.co.uk/sandra>

Bunlara Sahip Olabilirsiniz

CPUCool, CPUIdle: Bu iki araç, işlemcinin ne kadar iş yüküyle meşgul olduğunu kontrol ediyorlar. CPU çalışmıyorsa, işlemciyi uyku moduna yatırıyorlar, böylece CPU sıcaklığı düşürülmüş oluyor. CPUCool ile hatta Frontside Bus'ın (FSB) saat frekansı ile da oynayabilirsiniz.

Download: <http://podien.onlinehome.de> (CPUCool), www.cpuidle.de (CPUIdle)

WinCooler: Bu program Pentium 3 ve AMD işlemcilerini soğutuyor. CPU yüküne göre CPU'nun saat frekansını düşürüyor ve sıcaklığını da on dereceye kadar düşürebiliyor.

Download: www.wincooler.com

EKRAN VE TV KARTLARI: En iyi yardım adresleri

İŞİNİZE YARAYACAK BİLGİ SAYFALARI

www.tweaktown.com	Sitenin güçlü yanı overclock için kapsamlı rehberler sunması.
www.digitv.de	Dijital TV kartları hakkında bilgi veren eğer sitelerden biri (Almanca). Teknolojik altyapı yazıları ve konuyla ilgili güncel haberler de var.
www.hauppauge.com	Hauppauge TV kartları üreticisinin web sayfası. Her bir model için bilgilerin yanında güncel sürücüler ve yazılımlar da mevcut. CD'de olmayan bazı faydalı araçları da burada her zaman bulabiliyorsunuz.
www.de.tomshardware.com/video/01q4/011102/index.html	Tom's Hardware bu sayfasında dijital TV kartları ile ilgili (Almanca) genel bilgiler veriyor ve ne gibi imkanlar sunduklarını açıklıyor.
www.tomshardware.com.tr/graphic/index.html	Uluslararası üne sahip Tom's Hardware Guide'in Türkçe versiyonundaki ekran kartı rehberi bölümünde de 3D sektörünün nabız yakından tutuluyor.
www.reactorcritical.com	Bu site Nvidia, ATI ekran kartları ve VIA chipsetli anakartlar için sürekli olarak güncellenen sürücüler sunuyor.
www.guru3d.com	Sitede resmi sürücülerin yanı sıra özellikle Nvidia ekran kartları için resmi olmayan sürücüler de mevcut. Haberler, ekran kartı, donanım ve oyun incelemelerinin yanında doyurucu yazılar, overclock için ince ayar programları ve benchmark'lar da içeren geniş bir download bölümü dikkati çekiyor.
www.warp2search.net	Her zaman resmi olmayan Nvidia ve ATI sürücülerine ilk sahip olan haber sitelerinden biri.
www.rivastation.com/index_e.htm	Rivastation sektöre olan yakınlığıyla dikkati çekiyor, sitenin tamamında 3D ile ilgili konular öne çıkıyor. Güncel haberler ve derinlemesine kaleme alınmış yazılar da başarılı.
www.HardOCP.com	İyi İngilizce bilenler ve eğlenceye, komikliğe önem verenler burada tam da aradıklarını bulabilirler: ilginç bir slogan altında 3D donanımlarla ilgili bilgilere eğlenerek ulaşabilirsiniz.
www.anandtech.com/video/index.html	Anand Lai Shimpi örnek biri: Henüz 19 yaşında 200 tane ayrıntılı ekran kartı yazısına imzasını atmış biri olarak 3D sektörünün tartışmasız öncülerinden biri. Dikkat: Sitede tam bir benchmark çılgınlığı söz konusu.

SÜRÜCÜLER VE BIOS İÇİN DOWNLOAD SAYFALARI

www.ati.com/support/driver.html	ATI: Sürücüler için download sitesi.
www.nvidia.com/view.asp?PAGE=drivers	Nvidia: Sürücü sitesi.
www.hauppauge.com/html/free_sw.htm	Hauppauge: TV kartları için her zaman güncel sürücüler ve araçlar.
www.terratec.net/ttrow/drivers.htm	Terratec: TV kartları için sürücüler.
www.lifeview.com.tw/english/support_e.asp	Fly: Fly TV kartları için sürücüler ve yazılımlar.
www.avermedia.com.tw/downloads.html	Avermedia: Sürücüler ve download'lar.
www.pinnaclesys.com	Pinnacle: Sürücüler ve güncel araçlar.

Motherboard Monitor: Bu programın sunduğu gözetleme (monitoring) fonksiyonlarıyla sıcaklık, fanların dönüş hızı ve voltaj değerlerini kontrol altında tutabilirsiniz. Burada tepe değerler belirleme imkanına da sahipsiniz, bu değerler aşıldığında program size bir uyarı mesajı verecektir. Ancak Intel işlemcilerde gösterilen değerlerin, AMD işlemcilerde göre daha doğru olacağına dikkat edin.
Download: <http://mbm.livewiredev.com>

WinRam Turbo: Bu ince ayar aracı o an kullanıma sunulan anabelleği gösteriyor ve bir fare tıklamasıyla RAM içeriğini defragmente ediyor (birleştiriyor). Bu da tüm Windows sürümleri için önemli bir işlemdir, zira uzun süreli çalışma sonrasında anabellek, kapatılan programlar tarafından da işgal edilmeye devam eder.

Download: <http://winramturbo.com/>

Sadece Profesyoneller İçin

BMP2EPA: Bu program ekran görüntülerinden BIOS açılışındaki boot logosu için resimler oluşturabiliyor ve Energy Star logosunu kullanıcının seçebileceği herhangi bir resimle değiştirebiliyor.

Download: www.flazh.de

CBROM: BMP2EPA'ya ek olarak CBROM adındaki flash aracına da ihti-

yacınız olacak. Bununla ilgili ayrıntılı bilgileri <http://www.geocities.com/SiliconValley/Chip/4378/> adresinde bulabilirsiniz.

AWARDMOD: CBROM bir işe yaramazsa çok yeni BIOS sürümleri için AWARDMOD adındaki freeware araç çalışabilir.

Download: <http://sourceforge.net/projects/awardmod>

EKRAN VE TV KARTLARI

Ekran kartları da işlemci ve belleğe sahipler. Bunları overclock etmeyi düşünüp mi hiç? CHIP ayrıca hangi araçlarla ekran görüntüsünün optimize edilebileceğini açıklıyor.

Bunlara Sahip Olmalısınız

3DMark: Grafik sisteminiz için en kapsamlı benchmark yazılımı. Tam 16 tane test kendiliğinden arka arkaya çalışıyor ve toplam beş dakika sürüyor. Bu testlerde özellikle ulaşılabilen kare oranı (frame rate), sentetik CPU 3D hızı veya 2'den 32 MB'a kadar texture (doku) rendering belirleniyor. 3DMark, yeni overclock ettiğiniz bilgisayarınızın gerçekten de daha hızlı ve daha önemlisi stabil çalışıp çalışmadığını test eden en iyi araçlardan biri. Kasım ayı dergisiyle birlikte vereceğimiz eCHIP'te 40 MB'lık demo-sunu bulabilirsiniz.

Download: <http://gamershq.madonion.com/products/3dmark2001/>

TVTool: Bu program 1.024x768'e kadar tüm çözünürlüklerin televizyona düzgün olarak verilmesine imkan veriyor ve siyah kenarlıkları ortadan kaldırıyor. 5.0 →

3DMARK: Aşırı yüksek poligon sayısı ve ışık kaynakları bu demoda en yeni ekran kartlarını bile bir hayli zorluyor.

sürümünden itibaren bu araç sadece shareware olarak dağıtılıyor. Lisanslama ücreti 10 euro.

Download: www.3dconcept.net/files/tools/tvtool4_6.zip (Freeware 4.6 sürümü) ve www.3dconcept.net/files/tools/tvtool55.zip (Shareware 6.5 sürümü)

Nvidia Refresh Rate Fix: Tüm Nvidia sürücüler Windows 2000/XP altında oyunları 60 Hz ile çalıştırıyorlar. Bu yama oyunların ekranda daha akıcı bir şekilde oynanabilmesini sağlıyor.

Download: www.planetquake.com/ztn/nvreffix

ATI Refreshrate Fix: ATI ekran kartı sahipleri bu araçla Windows 2000 ve XP altında kendi ekran tazeleme hızlarını ayarlayabilirler. Özellikle oyun fanatiklerinin vazgeçemeyeceği bir araç bu.

Download: www.warp2search.net/download.php?op=viewdownload&cid=4

PowerStrip: En bilinen overclocking araçlarından biri olan Powerstrip hemen hemen bütün grafik chip'lerini destekliyor. Ayrıca Windows'un görüntü yöneticisine göre çok daha fazla fonksiyon ve hata arama ve optimizasyon için yardımcı seçenekler sunuyor. Mesela ekran kartlarını bir ayar çubuğuyla kolayca overclock edebiliyorsunuz, bu işlemden sonra bilgisayarı yeniden başlatmanız da gerekmiyor.

Download: www.entehtaiwan.com/ps.htm Ayrıca PowerStrip'in salt overclocking kısmını www.entehtaiwan.com/files/pstrip.exe adresinde bulabilirsiniz.

Bunlara Sahip Olabilirsiniz

H2-Tool: Hemen hemen tüm ekran kartları ve monitörler için ekran tazeleme hızlarını, çözünürlükleri ve renk derinliklerini Windows 9x altında ayarlamak için çok işlevli bir araç.

Download: <http://hem.spray.se/doxx/>

Artifact Tester: Overclock edilmiş ekran kartlarında çıplak gözle fark edilemeyecek küçük ekran hataları (artifact) meydana gelebilir. Bu araç değişik testlerle ekrandaki hataları sayabiliyor.

Download: www.3dcenter.de/downloads/artifact-tester.php

Dscaler: TV kartındaki görüntüleri otomatik olarak interlacing'den (yansıma ve titremeler) arındıran, bulanıklıkları gideren, görüntüyü optimize eden ve televizyona iletebilen evrensel TV-Viewer.

Download: <http://deinterlace.sourceforge.net>

RivaTuner: Bu ücretsiz araç Nvidia'nın Detonator sürücülerinin gizli özelliklerini kullanarak ekran görüntüsünü iyileştirebiliyor. Uyumluluk problemlerinde hataların izini sürmekte de yardımcı olabilir. RivaTuner 5.08'den itibaren tüm Detonator sürümlerini destekliyor.

Download: <http://guru3d.com/rivatuner>

Sadece Profesyoneller İçin

ATI Winlock: Bu araç özel olarak ATI ekran kartı sahipleri için tasarlanmış. Bununla bellek ve grafik chip'ini asenkron (birbirinden bağımsız) olarak overclock edebiliyorsunuz.

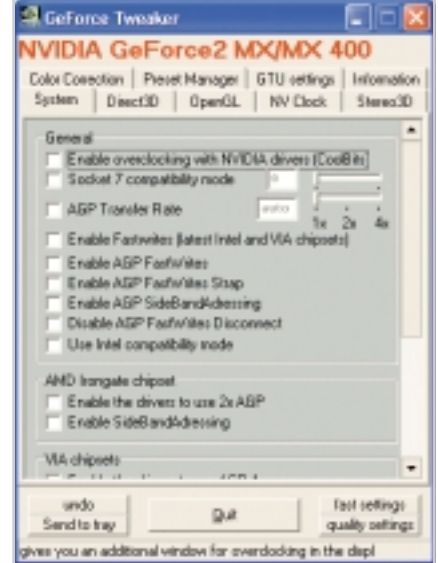
Download: www.warp2search.net/download.php

ATI Glide Wrapper: Bu program Voodoo 3dfx oyunlarının ATI Radeon ekran kartlarıyla oynanabilmesini sağlıyor, bu yüzden bu araç özellikle eski oyunlar veya emülatörler için önemli.

Download: <http://home.t-online.de/home/zsack/>

eVoodoo XP: Radeon, S3 ve tüm Nvidia grafik chip'leri için evrensel bir Glide Wrapper, sadece 3dfx destekleyen oyunların da oynanabilmesini sağlıyor.

Bilgi: <http://evoodoo.emulation64.com>

GEFORCE TWEAK UTILITY: Bu araç tüm GeForce ekran kartlarının tüm registry ayarlarını açığa çıkarıyor.

GeForce Tweak Utility: Tweak Utility: Bu araç GeForce kartların resmi ve gayri resmi tüm registry ayarlarına ulaşmanızı sağlıyor. Sorunsuz overclocking fonksiyonu da çok başarılı.

Download: www.geforcetweak.com

NV Cleaner: Resmi olmayan Nvidia sürücülerle sıkça denemeler yapan meraklı profesyoneller için faydalı bir araç. Nvidia referans sürücülerinin sistemde bıraktığı tüm artıkları da temizleyebiliyor.

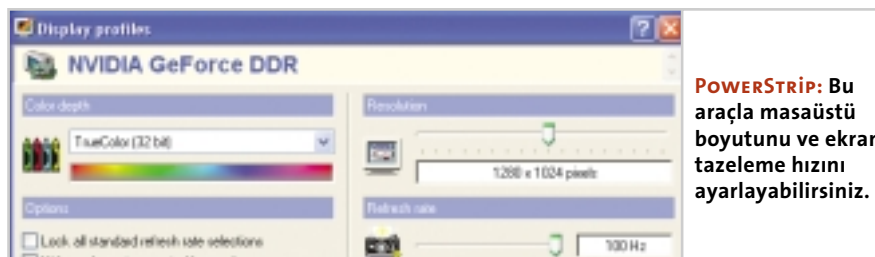
Download: www.3dconcept.net/files/tools/setupnvcleaner.exe

Nvidia Bios Editor 0.99a: Bu küçük yardımcı program, yeni Nvidia ekran kartlarının (GeForce2'den itibaren) BIOS dosyalarının ayrıntılı olarak düzenlenmesi (edit) için kullanılabilir. Böylece chip ve bellek için önceden ayarlanmış saat frekanslarıyla oynayabileceğiniz gibi, ekran kartının boot ekranını da değiştirebilirsiniz.

Download: <http://guru3d.com/xbios>

WDM-Video Capture-Driver: Windows 2000/XP altında Booktree chipsetli TV kartları için evrensel bir WDM sürücüsü. Avantajı: Üreticilerin klasik WDM sürücülerinin aksine hemen hemen bütün çözünürlükler ve ek olarak videoların yakalanmasında (capture) bazı optimizasyonlar mümkün.

Download: <http://btwincap.sourceforge.net>

DVD/CD-ROM SÜRÜCÜLERİ

DVD sürücüler artık bilgisayarların standart parçalarından biri. Ancak bölge kodunun sınırlı sayıda değiştirilmesi gibi bazı sorunları var. CHIP, hangi araçlarla DVD sürücünüzden maksimum verimi alabileceğinizi açıklıyor.

Bunlara Sahip Olmalısınız

CD-Bremse: CD-Bremse: 16 hızlı yeni DVD sürücülerin neden olduğu gürültü, film izlerken aldığınız keyfi kaçırabilir. CD-Bremse programıyla sürücü hızını düşürerek gürültü sorununa son verebilirsiniz.

Download: www.cd-bremse.de

DVD-Genie: DVD sürücüler çoğunlukla, bölge kodunu (RC) sadece beş defa değiştirmenize izin veren bir kısıtlamaya sahiptir. DVD Genie aracı, DVD sürücüsü ve player yazılımının arasına girerek bu kısıtlamayı pas geçebiliyor.

Download: www.inmatrix.com/files/dvdgenie_download.shtml

DVD Region Killer: Bu araç da DVD Genie gibi çalışıyor ve bölge kodu kısıtlamasını ortadan kaldırabiliyor.

Download: <http://elby.ch/english/fun/software/index.html>

Bunlara Sahip Olabilirsiniz

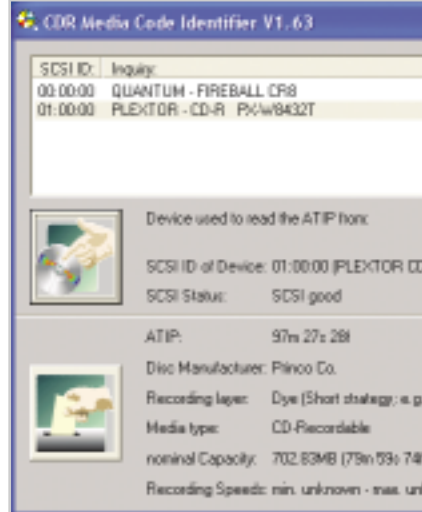
DVDx 1.8a: DVDx 1.8a: Fazla karmaşık işlerle uğraşmaktan hoşlanmayanlar için ideal bir DVD kopyalama çözümü. DVDx bir gecede bir DVD'yi VCD veya SVCD'ye dönüştürebiliyor.

Bilgi: www.labdv.com

CDVDInfo: Bu yazılımla DVD-ROM sürücünüzün sabit bir bölge koduna sahip olup olmadığını kontrol edebilirsiniz. Araç ayrıca bölge kodunun daha kaç defa değiştirilebileceğini ve sürücünün firmware sürümünün de gösteriyor.

Download: www.cdvdinfo.subnet.dk

CDR Identifier: Kaydedilebilir CD'lerinizin (CD-R) hangi özelliklere sahip olduğunu bu araçla öğrenebilirsiniz. CD-R'ların dye tipi ve kalitesi, üretildiği fabrika gibi bilgileri bu sayede öğrenebilir

CDR IDENTIFIER: Kaydedilebilir CD'lerin dye tipini ve kalitesini (minimum ve maksimum okuma hızını) tespit ediyor.

ve hangi hızda kayıt yapmanız gerektiğini tespit edebilirsiniz.

Download: www.gum.de/it/download

ISO-Buster: CD veya DVD yerine sadece bir ISO dosyasına sahipseniz, bu araç çok işinize yarayabilir. ISO Buster dosyayı istenilen formata çeviriyor, böylece yaygın olarak kullanılan her CD yazma programı tarafından okunabiliyor ve CD'ye yazılabilir.

Download: www.smart-projects.net

Sadece Profesyoneller İçin

Herkes İçin Firmware: CD yazıcı, DVD ve CD sürücüler için güncel ve kırılmış firmware'ler içeren Fransızca bir site. DVD sürücüler için sunulan firmware'ler sayesinde bölge kodunu tamamen kaldırabilirsiniz.

! DİKKAT: Flash işleminde sorunlar çıkabilir ve sürücünüz kullanılamaz bir hale gelebilir.

Download: www.firmware.fr.st

BlindRead, BlindWrite: BlindRead CD'leri orijinaline sadık kalarak birebir okuyor ve bu sırada hatalı dosya yapılarını dikkate almıyor. BlindWrite ise okunan verileri daha sonra bir CD-R'a yazabiliyor. eCHIP'te bulabileceğiniz BlindWrite Suite bu iki aracı da içeren komple bir paket.

Download: <http://www.blindwrite.com/download.htm>

Daemon-Tools: Bu araç, bir oyunun yedek kopyası işe yaramaz halde olduğunda ve yazılım orijinal CD'yi istediğinde, yardımcı olabiliyor.

Daemon Tools değişik kopya koruma yöntemlerini emüle ediyor ve böylece oyunu "kandırıp" orijinal bir CD varmış gibi gösteriyor.

Download: www.daemon-tools.com →

DVD ve CD-ROM: En iyi yardım adresleri

İŞİNİZE YARAYACAK BİLGİ SAYFALARI

www.lnkworld.com/cd-dvd_man.shtml	Yaygın tüm CD/DVD üreticilerine linkler ve bilgiler.
www.cdrmediaworld.com	Burada, hangi üreticinin hangi CD-R markalarını ürettiğini ve CD-R'ların hangi özelliklere sahip olduğunu öğrenebilirsiniz.
http://thedvdforums.com	DVD fanatikleri için Avrupa'nın en popüler forumlarından biri.
www.dvddemystified.com	DVD spesifikasyonları hakkında teknik sık sorulan sorular sayfası.
www.digital-digest.com/dvd/index.html	DVD hakkında aradığınız her türlü bilgi, ayrıca DVD kopyalamak için ipuçları ve çok çeşitli araçlar.
www.cdpage.com	CD ve DVD hakkında çok ayrıntılı bilgiler ve teknik spesifikasyonlar.

SÜRÜCÜLER VE BIOS İÇİN DOWNLOAD SAYFALARI

www.aopen.com/tech/download	Aopen: Sürücüler için download sayfası.
http://download.asus.com.tw/mm_list.asp	Asus: CD-ROM ve DVD sürücüler için firmware ve sürücüler.
www.liteonit.com/e-down-f.asp	Lite-On: Tüm sürücüler için devasa firmware download listesi.
www.lge.com/econtactus/econtactus02.html	LG: LG sürücüsü olanlar bu adresten güncel sürücülerini indirebilirler.
www.mitsumi.de/index4.html	Mitsumi: Sürücüler için download sayfası.
www.p4c.philips.com	Philips: Kitapçıklar, sürücüler ve tüm sürücüler için yazılımlar.
www.pioneer-eur.com/eur/support_software.jsp?category=support/	Pioneer: Bu sayfadan CD-ROM/DVD sürücüler ve yazıcılar için tüm sürücülere ve firmware güncellemelerine doğrudan ulaşabilirsiniz.
www.plextor.be/English/technical/technical_download.html	Plextor: Sürücüler, firmware ve Audio CD Ripper'lı yazılım sayfası.
www.ricoh-support.com/new/public/main_drivers_direct.asp	Ricoh: Sürücüler için download sayfası.
www.samsunggodd.com/eng/Information/LiveUpdate/LiveUpdate.asp	Samsung: „Live Updates“ otomatik olarak bir firmware güncellemesinin gerekli olup olmadığını kontrol ediyorlar. Tüm sürücüler destekleniyor.
www.sonyisstorage.com	Sony: Her türlü yazılım güncellemesi için merkezi web sayfası.

İNTERNET: En iyi yardım adresleri

İŞİNİZE YARAYACAK BİLGİ SAYFALARI

www.reviewnow.com	İnternet, multimedia, oyun, PDA, MP3 gibi alanlarda faydalı shareware'ler, incelemeler ve değerlendirmeleriyle birlikte.
www.rocketdownload.com	Windows altında çalışan yazılımların kısa tanıtları ve incelemesi, oyunlar, multimedia, audio, internet, business ve desktop gibi kategorilere ayrılmış.
http://software.cnet.com	Çeşitli kategorilere ayrılmış freeware, shareware ve ticari yazılımların ayrıntılı tanıtları, testi ve download'ları.
http://cws.internet.com	Yeni yazılımlar ve shareware'ler için bilgi sitesi, günlük güncellemeler, değerlendirmeler ve katalog, değişik kriterlere göre sıralanmış.
www.keyscreen.com	Shareware ve Freeware'ler, düzenli güncellemeler, alfabetik, konulara ve puanlarına göre sıralanmış, biraz karışık bir arayüzü var.
www.5star-shareware.com/Internet	İnternet bağlantısını hızlandırmada yardımcı olan Freeware ve Shareware'ler, açıklamaları ve değerlendirmeleriyle birlikte.
www.tucows.com/internet.html	İnternet için tam 12 kategoriye ayrılmış, hemen her işletim sistemi için binlerce freeware ve shareware programın tanıtımı, değerlendirmesi ve doğrudan download edilebilir olanağı.
http://neworder.box.sk/	Bilgisayar ve ağ güvenliği hakkında aradığınız her türlü bilgiyi derinlemesine yazılar halinde bulabileceğiniz sitede ayrıca geniş bir dosya ve link arşivi de yer alıyor.
http://turk.internet.com	Ağırlıklı olarak internetle ilgili en güncel haberleri yayınlanan sitede donanım, yazılım ve teknoloji gibi diğer sektörel haberlere, yazılara, dosyalara, röportaj ve araştırmalara da yer veriliyor.

DSL, ISDN VE MODEM SÜRÜCÜSÜ İÇİN DOWNLOAD SAYFALARI

www.3com.com/products/en_US/downloads/index.jsp	3Com: Modem, ISDN ve DSL sürücüsü.
http://support.acer-euro.com/drivers/communication/	Acer: Modem ve ISDN sürücüsü.
www.zyxel.com.tr	ZyXEL analog, ADSL, ISDN, kablo ve kablosuz modemler için sürücü download'ları. Modem kitapçıklarına PDF formatında ulaşabiliyorsunuz.
http://modemler.cjb.net	Modem hakkında genel bilgiler ve modem sürücüleri ve firmware dosyaları için linkler.
www.alliedata.com	Allied Data: ADSL modemler için yazılımlar, sürücüler ve teknik destek.
www.fsc-pc.de/support/software-assist_e.asp	Siemens çiplerinin entegre olduğu modem, ISDN ve ADSL cihazları için sürücüler.
www.arescom.com	Arescom: Yazılım ve firmware download'ları.
http://support.dlink.com/downloads	D-Link: ADSL ve modem sürücüleri, firmware güncellemeleri. Kitapçıklar da PDF formatında download edilebiliyor.
www.usr-emea.com/support/s-main-menu.asp	U.S. Robotics: Modem, ISDN ve ADSL sürücüsü. Kitapçıklar da PDF formatında download edilebiliyor.
www.driverguide.com	A'dan Z'ye üreticilere ve konularına göre sıralanmış link listeli, zengin dosya arşivi ve mesaj panosu olan sürücü sitesi.
www.driverzone.com	Sürücüler ve üreticiler için kapsamlı bilgi sitesi, linklerin yanında sürücü arşivi ve mesaj panosu da var.

ZoneAlarm: Onay almadığınız bir program internet bağlantınızı kullanmak istediğinde, bu program hemen alarm vererek sizi uyarır. Diğer firewall çözümlerine göre artısı, kolay kullanımı ve web'de sizi gerçekten de "görünmez" kılan "Stealth" adı verilen fonksiyonu... "Pro" sürümü tecrübeli kullanıcılara yönelik olarak tasarlanmış ve daha fazla ayar seçeneği sunuyor.

Download: www.zonelabs.com

AntiDialer: AntiDialer gibi anti-dialer yazılımları, günümüzde internete bağlı tüm bilgisayarlar için zorunlu bir yazılım. Bu yazılımlarla kendilerini otomatik olarak çevirmeli ağa ekleyen ve habersiz olmadan 900'lü veya uluslararası 0190'lı hatlara bağlanan dialer yazılımlarına karşı bilgisayarınızı koruyabilirsiniz. Bu yazılımla çevirmeli ağ bağlantılarınızı kontrol edebilir ve şüpheli olanları iptal edebilirsiniz.

Download: www.inndir.com/program.php?id=9349

Bunlara Sahip Olabilirsiniz

İntermetre: Bu yazılım Türk Telekom'un 145,0822 ve 200'lü hatları için uyguladığı tarifeye göre (indirimli saatler de dikkate alınarak) internet bağlantı harcamanızı hesaplıyor. İntermetre ayrıca geçmiş bağlantılarınıza ilişkin detaylara da ulaşabileceğiniz bir arşiv tutuyor. Ayrıca Telekom'un tarife değişikliklerinde de bir link sayesinde ilgili değerleri kendiniz güncelleyebiliyorsunuz.

Download: <http://shaqq.cjb.net/>

GetRight: Getright ile download'larınızı istediğiniz zaman iptal edip, daha sonra devam ettirebilirsiniz. Hatta bir dosyayı aynı anda birçok sunucudan indirmek →

İNTERNET
ARAÇLARI

İnternette sörf yapanlar tehlike altındadır, gereğinden fazla internet bağlantı ücreti öderler ya da daha hızlı bir bağlantı beklerler. Burada tanıtacağımız yazılımlarla bu duruma bir son verebilirsiniz..

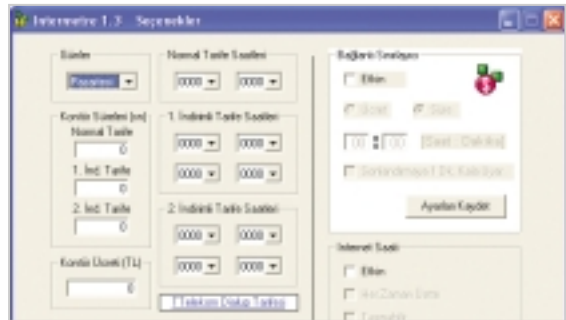
Bunlara Sahip Olmalısınız

Tara Plug-In: Bu modül Real Media Player'ı kandırarak, en popüler MP3 player WinAmp'ın tüm Real Media dosyalarını ve videolarını oynatmasını ve nihayetinde kaydetmesini sağlıyor. Ancak dosyaların tanınabilmesi için Real Media Player'ın sisteminize mutlaka yüklenmiş olması gerekiyor.

Download: www.musiclivesonline.com/software/watara.html

DSL Manager: DSL modemlerle birlikte verilen bağlantı yöneticisi yazılımlarla ADSL hattınızın transfer hızını ölçebilirsiniz. Ayrıca işletim sisteminin daha iyi bir transfer hızı için optimize edilip edilemeyeceğini ve bir download'un ne kadar süreceğini de bazı DSL Manager veya TCP Optimizer yazılımlarıyla öğrenebiliyorsunuz. Kurulum ve fonksiyon testleriyle de bağlantı yapılandırması esnasındaki problemler çabucak ortadan kaldırılıyor.

Bilgi: www.speedguide.net

INTERMETRE: İndirimli tarifeleri de dikkate alarak bağlı kaldığınız süreyi ve bağlantı masraflarınızı gösteren bir araç.

de mümkün. "Link extract" özelliği de oldukça pratik, bu sayede bir internet sayfasının tüm linkleri ve dosyaları gösteriliyor ve sunucudan istediğiniz dosyaları hızlı bir şekilde download edebiliyorsunuz. 4.3 sürümünden itibaren bu araçta artık spyware (bilgi sızdıran casus yazılımlar) de yok.

Download: www.gettright.com

Propel Accelerator Bu akıllı internet hızlandırıcısı tüm Windows versiyonlarının temel ayarlarını çevirmeli ağ bağlantınız için gözden geçiriyor ve gerektiğinde optimize ediyor. Bu sayede sayfa açılışlarınız oldukça hızlanabiliyor. Kendini görev çubuğundaki Systray'e gizleyen yazılımda ayrıca internet bağlantınızı test eden bir fonksiyon da mevcut.

Download: www.propel.com

Sadece Profesyoneller İçin

WS_FTP Pro: Bu program, yerel bilgisayarınızla uzaktaki bir FTP sunucusu arasında veri transferi için kullanılabileceğiniz en iyi programlardan biri. Bununla veri transferini yarıda kesebilir, daha sonra devam ettirebilir veya düzenli olarak çalıştırabilirsiniz. WS_FTP Pro çoklu bağlantılara da izin veriyor, bu sayede yükleme işlemi sırasında da FTP sunucusu üzerinde aramaya devam edebiliyorsunuz.

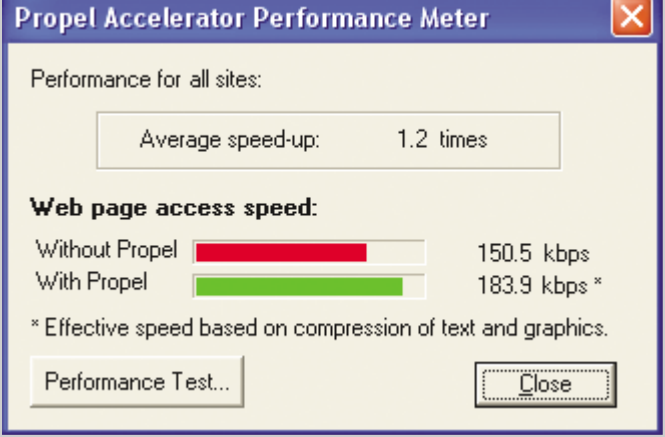
Download: www.ipswitch.com/Products/file-transfer.html

RASPPPOE: Windows için bu DSL modem sürücüsüyle fazla zahmete katılmadan piyasada satılan tüm ADSL modemlerini hızlandırabilirsiniz. RASPPPOE üreticiden bağımsız olarak çalışıyor ve servis sağlayıcının erişim araçları yerine sorunsuz bir şekilde kullanılabilir, hatta bunlardan daha üstün özelliklere de sahip. Eksiksiz bant genişliği ve gerçekten de stabil bağlantılar istiyorsanız RASPPPOE'yi denemelisiniz. Windows XP'den itibaren bu sürücüye artık ihtiyacınız yok.

Download: <http://user.cs.tu-berlin.de/~normanb/>

NetStumbler: Bu ücretsiz araçla WLAN ağınızın kapsama alanını ölçebilirsiniz. NetStumbler kesin ve anlaşılır bilgiler veriyor, mesela mesafe her bir metre arttığında bağlantı kalitesinin ne ka-

PROPEL ACCELERATOR: Bu küçük araç sayesinde hız testi yapabiliyor ve internet sayfalarının açılma hızını kısmen artırabiliyorsunuz.

dar düştüğünü ve bağlantı kopmalarını gösteriyor ve bunların yerini opsiyonel bir GPS (Global Positioning) sistemiyle tam olarak tespit ediyor.

Download: www.netstumbler.com

eDonkey Sunucu Listesi: Popüler P2P istemcisi için otomatik eDonkey-Bot'u artık çalışmadığından beri, güncel sunucu listelerine olan talep de artıyor. Bu adreste her 30 dakikada bir güncellenen bir liste bulabilirsiniz. Download sırasında sadece eDonkey program dizinindeki eski server.met dosyasının üzerine yazmalısınız.

Download: www.thedonkeynetwork.com

Windows mükemmel değil, Microsoft da bunun farkında ve düzenli olarak çıkardığı ek araçlarla işletim sistemlerini destekliyor. Bu araçlarla Windows'la çalışmanız daha kolay ve keyifli olacak.

Bunlara Sahip Olmalısınız

System Mechanic: Masaüstü, Windows veya Internet Explorer'da normalde erişilebilir olmayan tam birçok standart ayarı kendi kişisel ihtiyaçlarınıza göre ayarlayabilmenizi sağlıyor. Files, System ve Internet ana menülerine ayrılan araç kolay kullanımı ve iyi düşünülmüş araçlarıyla dikkat çekiyor.

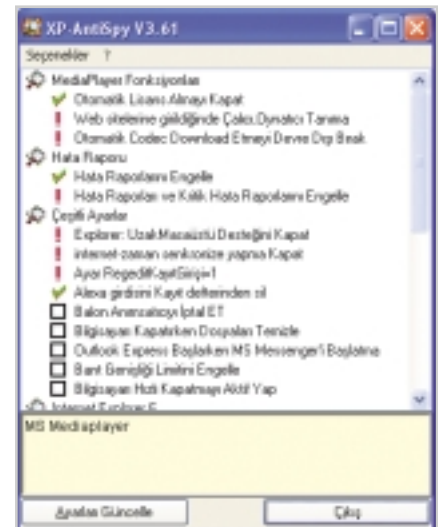
Yazılımlar için uninstall aracı ve dosya temizleme ve tamir araçları da oldukça başarılı.

Download: www.iolo.com

XP-AntiSpy: Windows XP bilgisayarınızdaki bazı verileri Microsoft'a gönderir, bunların ne olduğunu asla bilemezsiniz. AntiSpy kişisel verilerinizi sızdıran bu Windows bileşenlerini bulur ve temizler. Bu freeware yazılım ayrıca Internet Explorer ve Media Player'ın otomatik güncellemelerini de devre dışı bırakır.

Download: www.xp-antispy.de

Powertoys for Win XP: Bu freeware Windows'u daha kullanışlı bir hale getirmek ve kendi ihtiyaçlarınız doğrultusunda konfigüre etmek için en iyi araçlardan biri. Bu araçlarla mesela Windows'u hızlandırabilir veya hangi programların, DVD, MP3 veya resim gibi ortamları açacağını belirleyebilirsiniz. Tuş kombinasyonu ile daha hızlı kullanıcı değişimi için "Super Fast User Switch" veya fare tıklaması ile değişik desktop'lar açmak için "Virtual Desktop Manager" →

XP-ANTI SPY: Casus araçların Microsoft'a gizli bilgilerinizi göndermesine engel oluyor.

WINDOWS: En iyi yardım araçları

İŞİNİZE YARAYACAK BİLGİ SAYFALARI

http://malektips.envprograming.com/subsite/windows.html	Windows 95/98/2000/NT/XP için pratik ipuçları, HTML/Web, Internet ve Word hakkında temel bilgiler, ancak download arşivi biraz eskimiş.
www.chami.com/tips/windows	Windows 3.x/95/98/NT3.x/NT4 sürümleri için faydalı Windows ipuçları.
www.activewin.com/awin/default.asp	Tüm Windows sürümleri için çok güncel haberler, download link'leri, sık sorulan sorular, derinlemesine incelemeler ve ipuçları dikkat çekiyor.
www.wown.com	Windows 95/98/Me/2000 und XP altında yerel ağların kurulumu için temel bilgiler, ipuçları ve problem çözümleri.
www.winguides.com	Winguides konularına göre ayrılmış, registry, güvenlik, scripting ve diğer konularda kapsamlı rehberler sunuyor.
www.winoscentral.com	Windows hakkında herşey: Windows için temel bilgiler, problem çözümleri, incelemeler ve registry için ipuçları.
www.windows-help.net/WindowsXP	"Windows XP için pratik ipuçları, sık sorulan sorular, hata çözümleri.
www.tweakxp.com/tweakxp	Windows XP kullanıcıları için ipuçları, açılışta, kurulumda, internet veya ağda sisteminden en iyi verimi almak isteyen kullanıcılar için.

ARAÇLAR VE SÜRÜCÜLER İÇİN DOWNLOAD SAYFALARI

http://support.microsoft.com	Microsoft'un destek sayfaları: sık sorulan sorular, haber grupları, güncellemeler ve pratik yazılım paketlerini içeren hızlı download'lar.
www.softwaretipsandtricks.com	Windows'la ilgili pratik ipuçları, haberler, nasıl yapılır sayfaları, sürpriz yumurtalar, download arşivi ve sözlük.
http://v4.windowsupdate.microsoft.com/tr/default.asp?corporate=true	Windows XP web'den kendini güncelleyebiliyor, ancak yeni bir kurulumda bu güncellemeler kaybolur. Yamaları ve güncellemeleri bu adresten kendiniz de download edebilirsiniz.
www.winsite.com	Windows için yaklaşık 40.000 programdan oluşan yazılım ve freeware arşivi. Ayrıca incelemeler ve değerlendirmeler ve kullanıcı puanları.
www.superfiles.com	10.000 programdan oluşan yazılım, shareware ve freeware arşivi, yazılım incelemeleri ve günlük güncellemelerle birlikte. Kategori, başlık, şirket, boyut, puan veya fiyata göre sıralaması pratik bir özellik.
http://www.leo.org/information/computer/computer_en.html	Windows 3.x/95/98/Me/NT/2000 için freeware ve shareware arşivi, mesela antivirüs programları, sürücüler, oyunlar.
www.freewareweb.com/software.html	Konularına göre sıralanmış freeware arşivi, yazılım tanıtları, kullanıcı puanlamaları ve en çok download edilenler listesi.
www.windrivers.com	Her gün güncellenen sürücüler, araçlar, haberler, forum sayfaları, ancak abonelik gerektiriyor.

oldukça pratik araçlar. Her türlü ISO image'ini CD'ye yazan ISO Burner ve MP3'ten WMA'ya dönüştüren converter yeni araçlardan.

Download: www.microsoft.com/windowsxp/pro/downloads/powertoys.asp

MS RegClean: MS RegClean ile Windows'u geliştiren ekip, registry'den gereksiz kayıtları temizleyerek, bunları ayrı bir şekilde kaydeden ve sistemi hızlandıran bir araç geliştirmişler. Bu sayede dosya artıklarının kayıtları ve hatalı ilişkilendirmeler tamir edilebiliyor. RegClean ayrıca oldukça hızlı çalışıyor.

Bunlara Sahip Olabilirsiniz

BootVis: Araç, Windows XP boot ederken bilgisayardaki tüm bileşenleri analiz ediyor ve buna uygun olarak sisteminizi optimize ediyor. İyi konfigüre edilmemiş bilgisayarlarda bu sayede boot için geçen süre yarı yarıya azaltılabilir.

Download: www.microsoft.com/hwdev/platform/performance/fastboot/default.asp

Xteq X-Setup: X-Setup, derinlere giz-

lenmiş 400 seçeneği tüm Windows sürümleri altında etkinleştirebiliyor. Bir kayıt fonksiyonu tüm değişiklikleri kaydediyor.

Download: www.xteq.com/products/xset/index.html

Fresh UI: Bu freeware yazılımla Windows'un tüm alanlarında optimum ayarlar yapılabilir, mesela önemli sistem ve donanım ayarlarıyla gizli ağ ayarları. Registry bilgilerine gerek olmadığı için program aynı zamanda acemi kullanıcıların için de uygun.

Download: www.freshdevices.com

TweakXP: Tecrübesiz kullanıcılar için Powertoys neyse, profesyoneller için Tweak XP de o. Bu shareware yazılımla Windows XP'nin gizli seçeneklerini ayarlayabiliyorsunuz, mesela anabellek (RAM) ve ön belleğin (cache) daha iyi kullanımı gibi. Donanım araçlarıyla da ekran kartına, CD/DVD sürücüsüne ve anakarta ince ayar yapabiliyorsunuz.

nuz. Tek dezavantajı demo sürümünün sadece 50 defa açılabilmesi.

Download: www.totalidea.de/frameset-tweakxp.htm

Sadece Profesyoneller İçin

Registry First Aid: Microsoft'un registry temizlik aracına alternatif yazılımlardan biri. Freeware olan bu araç, registry kayıt defterindeki geçersiz veya hatalı kayıtları kontrol ediyor ve gerektiğinde de artık işe yaramayan bu içerikleri temizliyor veya registry kayıtlarını güncelliyor.

! DİKKAT: Bu programı çalıştırmadan önce registry'nizi yedekleyin, zira First Aid bazen bilgisayarınızı kullanılamaz hale sokabiliyor.

Download: www.rosecitysoftware.com/Reg1Aid/

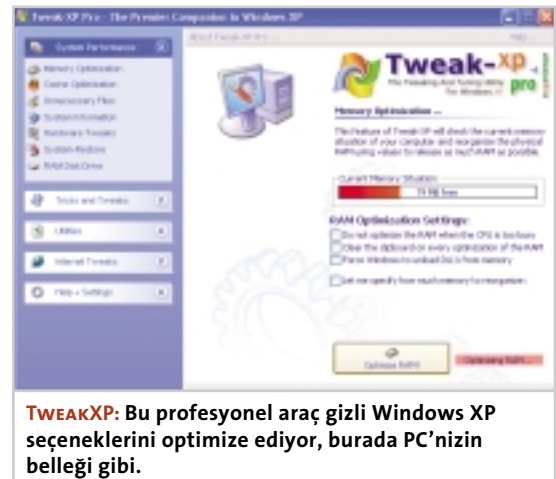
Beta Yazılımlar: Popüler ve yeni programların beta sürümlerini sadece profesyonel kullanıcılar denemeli, zira henüz tamamlanmamış ve hataları düzeltilmemiş bu sürümler, bilgisayarınızı en kötü durumda kullanılamaz bir hale bile sokabilirler. Yeni DirectX 9 gibi şık araçların (sızdırılmış) beta sürümlerini şimdiden deneme imkanınız olabilir.

Download: <http://betatester.tin.it/en/index.htm>

Beta News: Betatester sitesinden daha büyük olan bu sitede sızdırılmış, dağıtım yasal olmayan beta yazılımlar yok. Bunun yerine kendinizi kaydettirebileceğiniz birçok resmi beta testleri ve büyük bir download havuzu var.

Download: www.betanews.com

KK, SR / Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

TWEAKXP: Bu profesyonel araç gizli Windows XP seçeneklerini optimize ediyor, burada PC'nizin belleği gibi.

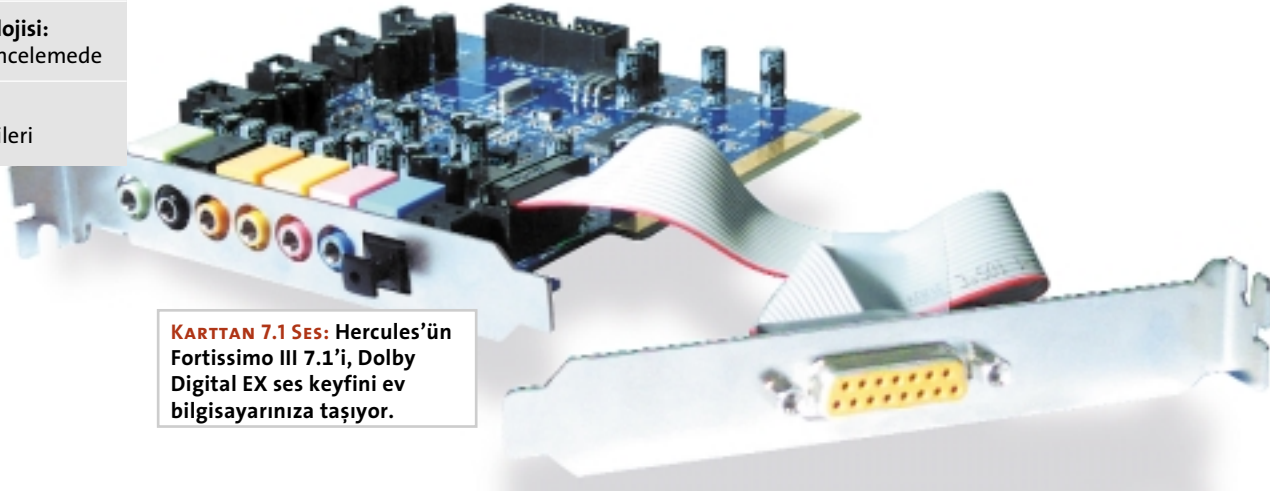
İÇİNDEKİLER

- 42 Intel Developer Forum: Fuardan izlenimler
- 48 Yeni BIOS Ayarları: Daha yüksek stabilite ve hız
- 54 Sessiz PC: PC'nizi sessizleştirin
- 68 Tarayıcı Testi: Yeni tarayıcılar testte
- 80 Donanım Günlüğü: CHIP Test Merkezi'nden...
- 82 Yeni Donanımlar Testte: Ürün incelemeleri ve testleri
- 92 Serial ATA Teknolojisi: İlk prototip disk incelemede
- 94 CHIP TOP 10: Ekim ayının en iyileri

Trend: Ev Bilgisayarı için 7.1 Ses

Ses Ziyafetinin Tam Ortasında

7.1 ses kartları (EX) mükemmel sinema sesini evinizin dört duvarının arasına getirecek. Ancak EX Sound'un 5.1 sistemlere karşı tutunup, tutunamayacağı henüz belli değil.

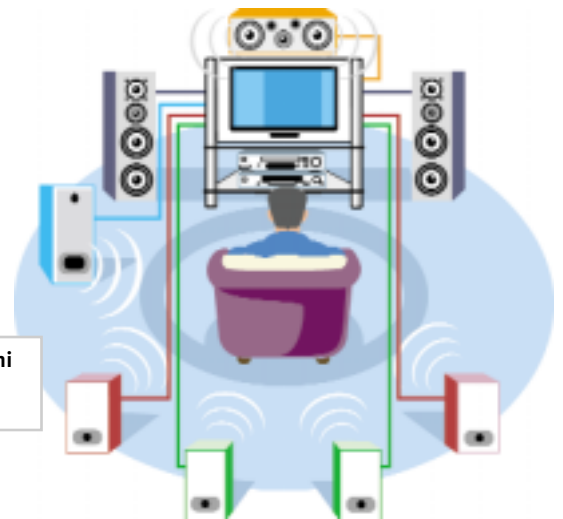
■ Bilgisayarlar için DTS ve Dolby Digital ses sistemleri yaygın bir şekilde kullanılıyorlar. Tipik bir 5.1 yerleşimi ikiye ön ve Surround kanalları, bir merkez ve bir Woofer'dan meydana geliyor. Ancak direkt olarak arkadan öne veya ters yönde hareket eden seslere ne oluyor? Dolby laboratuvarları ve Lucasfilm bunun için, Dolby Digital'a bir Surround arka kanalının (EX) eklendiği 6.1 sistemini geliştirdiler. Buradaki hile dönen ses efektlerinin tespit edilerek sesin yönden bağımsız bir derinlik kazanması. Arkadaki merkez kanal Dolby Digital sinyallerindeki veri akışından çıkartılmış ve arka merkez kutu içerisine eklenmiş.

Yeni 7.1 ses sistemi ise arkadaki merkez sinyalini iki hoparlöre ayırarak ses kalitesini bir kez daha yükseltiyor. Yarı profesyonel video alanında pahalı Decoder ve hoparlörler ile gerçekleştirilenler artık PC ile mümkün olacak. Hercules'ün Fortissimo III 7.1'i gibi 7.1 ses kartları Dolby sesini sekiz kanala ayırıyor ve bunları çıkış amplifikatörüne gönderiyorlar. 7.1 sistemdeki gibi teorik olarak

sunulan ince ses nüansları PC'nin gürültü seviyesi nedeniyle tam olarak çıkartılamıyordu. Bunun için PC'ye özel yüksek frekanslı zararlı sinyaller (EMV) ve küçük çalışma odasının her tarafına yerleştirilmiş sekiz kablo, çözülmek zorunda olan problemleri ortaya çıkartıyor.

Cyberlink'in yazılım DVD oynatıcısı Power DVD Pro EX, PC'de 7.1 ses keyfini sunar, EX ses sistemi ile kodlanmış filmlerin sayısı da her geçen gün artıyor (<http://www.dolby.com>). Ancak, 7.1 ses çözümü henüz tavsiye edilmiyor. 4.1 veya 5.1 sistemleri halen PC'lerin ses ihtiyacını tam olarak karşılıyor.

İKİLİ SES YÜKLEMESİ: 7.1 sisteminde, ses efektlerini direkt olarak arkadan verebilmek için iki yeni hoparlör bulunuyor.

Creative Nomad MuVo**MP3-Player'lı USB Stick**

Aslında USB Stick olarak kullanılan Nomad MuVo üzerindeki MP3 ve WMA dosyalarını oynatabiliyor. Bu nedenle Stick ve Player ayrı ayrı taşınabiliyor. 73 x 35 x 16 mm'lik ölçüleri ile bir çakmak büyüklüğündeki aletin

pilsiz ağırlığı ise sadece 28 gram. Nomad MuVo veri aktarımı için USB kablosuna ihtiyaç duymuyor, bunun yerine direkt olarak USB portuna takılıyor. Windows XP'nin harici hafıza olarak tanıdığı alete Sürük- le&Bırak yöntemi kullanılarak veri aktarılabilir. Nomad MuVo maksimum dört saatlik müzik oynatma süresine imkan tanıyan 64 ve 128 MByte'lık hafızalar ile sunuluyor.

Fiyatı: 150 Euro

Bilgi için: www.creative.com

CD Üretiyoruz**Türkiye'de CD 10 Yaşında**

1924 yılından beri Hafız Kemal, Saadettin Kaynak, Latife Hanım gibi Türk müziğinin ustalarının plaklarını çıkaran, 1949-50'li yıllarda ise Bedi Rıza Giz, Müzeyyen Senar, Hamiyet Yüceses, Safiye Ayla, Münir Nurettin Selçuk gibi Türk müzik tarihine damgasını vurmuş sanatçılarla çalışmış Odeon, 1992 yılında kurmuş olduğu Türkiye'nin ilk CD üretim tesisinin 10. kuruluş yıldönümünü kutluyor.

Bilgi için: www.odeon.com.tr

Adaptec VideoH DVD**Direkt DVD'ye Kayıt**

Harici video bağlantısı çözümü analog filmleri DVD veya CD üzerine yazabiliyor. Hardware Encoder, video görüntülerini üreticinin açıklamalarına göre MPEG 1/1 biçimine dönüştürüyor ve USB 1.1/2.0 üzerinden bağlanıyor. Adaptec ürün ile beraber resim düzenleme yazılımı olarak Sonic'in MyDVD (V.3.5) ve 1.80 metrelik USB kablosunu sunuyor.

Fiyatı: Belli değil

Bilgi için: www.adaptec.com

Hasbro R2-D2-Robot Tekerlek Üzerinde Yemek İçecek

Hasbro ve Creature Labs, Star Wars filmini örnek alarak bir robot geliştirdiler. 40 santimetrelilik R2-D2 sahip olduğu taşıma kolu sayesinde kutu içecekler gibi eşyaları rahatlıkla taşıyabiliyor.

Üç tekerlekli bacakları ise sekiz adet klasik pil ile çalışıyor. Hasbro'nun açıklamalarına göre R2-D2, 40 tane sesli komutu tanıyor ve bir kızıl ötesi tarayıcı sayesinde evde yolunu bulabiliyor. Robot, alarm sistemi olarak da kullanılabilen bir kontrol mikrofona da sahip.

Fiyatı: 220 Euro

Bilgi için: www.hasbro.com

HP Scanjet Serisi**Tara, Postala ve Kopyala**

HP, piyasaya üç yeni ürün sunuyor. Scanjet ailesinin yeni üyeleri 3500C, 3530C ve 3570C fonksiyon tuşları yardımıyla dijital şablonları direkt olarak tarayabiliyor, kopyalayabiliyor ya da e-posta ile gönderebiliyor. Tüm aygıtlar metinleri ve resimleri 300 dpi'dan 1200 dpi'ya kadar çezebeilen iki ayrı CCD sensöre sahipler. HP'nin açıklamalarına göre renkli fotoğrafların (10 x 15 cm) taranması sadece 38 saniye sürüyor.

Fiyatı: 200-180 Euro arasında

Bilgi için: www.hp.com

KISA... KISA...**► Philips Brilliance 200PM3**

Yeni Philips TFT, sahip olduğu PIP fonksiyonu sayesinde farklı kaynakları bir pencere üzerinde aynı anda görüntüleyebiliyor. Maksimum 1.600 x 1.200 çözünürlüğe çıkabilen monitör DVI-I bağlantısı sayesinde hem dijital hem de analog sinyalleri işleyebiliyor. Svideo CVBS bağlantısı sayesinde DVD oynatıcılar ve kameralar da bağlanabiliyor.

Fiyatı: 2.800 Euro

Bilgi için: www.philips.com

EDİTÖRDEN NOTLAR

Cem Şancı,
CHiP Haber Merkezi

SonyEricsson'da Çatlak

Elektronik dünyasının iki devi Sony ve Ericsson'un 40 gün 40 gece süren "peri masalı" düğünden sonra, evliliğin pek de yolunda yürümediği ortaya çıktı. Cep telefonu alanında güçlerini birleştiren iki şirket, pazar payında durduramadıkları düşüşe şahit olunca, işler düzelmezse bir sene içinde ayrılacaklarını resmen açıkladılar. Ericsson'un yapmayı vaat ettiği 500 milyon euro yatırımdan vazgeçmesi ve Sony'nin de bu ortaklık için daha fazla "para saçmak" istememesi, hayatımıza hızla giren bir markanın, aynı hızla çıkmasına neden olacak gibi görünüyor.

IN & OUT**3. Nesil Telefonlar**

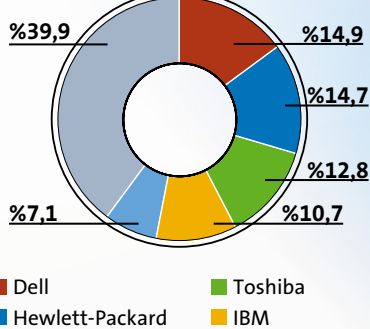
MMS servisleri ile birlikte hareketli ve sabit görüntü aktarımı da yapabilen yeni nesil telefonlar tercih edilmeye başlandı.

SDRAM

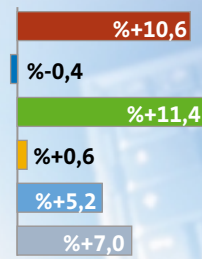
DDRAM'ların cazibesi Single Data Ram'leri piyasadan tamamen sil-di. Artık bilgisayarlar DDRAM ile geliyor ve bu hafıza modülleri tercih ediliyor.

REKABETİN MOBİL PAZARI**Mobil PC'lerin dünya çapındaki satışları**

2002'nin 2. çeyreğindeki pazar dağılımı

Önceki sene ile karşılaştırması

KALABALIK ZİRVE: Dell, 2002'nin 2. çeyreğinde en çok mobil PC satışı yapan firma. Hewlett Packard ise hemen arkasında yer alıyor. Ancak HP geçen seneye göre daha az satış yapmış.

Kaynak: Gartner Dataquest

Yamaha CRW-F1 CD Yazıcı

CD'nin Üzerine Dövme Yapmak

Yamaha'nın en yeni ürünü CHIP Test Merkezi'nde tüm audio kopya korumalarını Nero 5.5 ve CloneCD 4 ile kırabilen ilk CD yazıcı oldu.

DÖVME SANATI:
Disk üzerinde yeterli boş alan varsa istediğiniz metni veya resmi çizebilirsiniz.

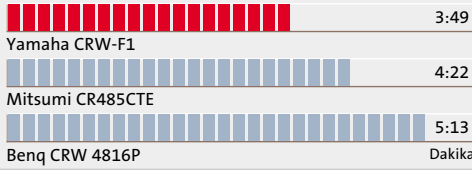
■ Kopya korumalı müzik CD'lerinin kopyalanmasında bir önceki model başarılıydı. CRW-F1 ise bu alanda en kuvvetli silah olarak karşımıza çıkıyor. Cactus DataShield 100 veya 200, Key2Audio, MediaCloq, SafeDisc 2'da dahil olmak üzere hiçbir şey Yamaha'nın yeni yazıcısını yolundan çıkartamıyor. Henüz yayınlanan yeni Firmware güncellemesi ile SafeDisc 2.5 da sorun olmaktan çıkıyor. Ancak 90 veya 99 dakikalık diskler ile çalışmak isteyenler yeni güncellemeyi beklemek zorundalar. CRW-F1, söz konusu diskler konusunda seçici davranıyor ve henüz çalışmayı reddediyor.

Yamaha, yapılan testlerde de çok iyi sonuçlar elde etti. Yeniden yazılabilir CD-RW ortamlarına 24x yazma hızı ile ulaştığı 3:49 dakikalık tam bir CD-RW yazma süresi sayesinde şu ana kadarki rekor sahibi Mitsumi'nin CD485CTE (20x) modeli ni geride bıraktı. CRW-F1,

44x'lık CD-R yazma hızı ile, şu ana kadarki en yüksek değer teorik olarak 48x olduğu için birinci sırayı alamadı. Tam bir CD-R yazmak için ölçülen 3:01 dakikalık süre ise 40x ürünler ile çok fazla bir farka sahip değil. Burada pratik olarak sadece birkaç saniye oynuyor. Yani göz ardı edilebilir. CRW-F1, CD-R yazma hızı olarak 44/16/8/4/1 çarpanlarından birinin seçilmesine imkan tanıyor. Yazma hızını kendi içerisinde ortama bağlı olarak ikiye katlayarak hızı ayarlayabiliyor. Optimum Writespeed Control, diskin özelliklerini kontrol ediyor ve en uygun yazma hızını belirliyor. Cesur CD yazma ustaları ise dahili otomatik ayarları kapatarak 24 veya 32 hızlı diskleri tam hızla yazabilirler. Ancak bu durumda işiniz şansa kalacaktır.

Yamaha, Disc@2 ("Disc Tatoo") ile kullanıcılarına eğlenceli bir imkan tanıyor. Kullanılmayan saklama alanı grafik ve karakter çizmek için kullanılabiliyor. Nero'nun 5.5.9.2 versiyonundan itibaren resimlerinizi veya metinleri CD üzerine çizdirebilirsiniz.

Tam bir CD-RW oluşturma süresi

GERÇEKTEN HIZLI: Yeni yazıcı CD-RW'lar için büyük avantajlar sunuyor.

Seagate 40 GB Taravan

USB Üzerinden Yedekleme

Bilgisayar teyp sürücü ve teyp kafası ürünleri alanında dün-

kullanıcılara notebook'lardan yüksek performanslı iş istasyonlarına ve Mac Sistemlere kadar değişen yelpazede k o m p l e d i ş s a l y e d e k l e m e ç ö z ü m ü sunuyor. Travan teknolojisinin güvenilirliği sayesinde bu maliyeti uygun, yüksek performanslı çözümler kartuş başına 20 Gbyte veya 40 Gbyte'a kadar sıkıştırılmış veri korumasını destekleyerek saatte 14.4 Gbyte'a kadar veri yedekleyebiliyorlar.

Bilgi için: www.seagate.com.tr

ya çapında önde gelen üretici Seagate Removable Storage Solutions (RSS), 20 Gbyte veya 40 Gbyte teyp sürücülü TapeStor Travan USB 2.0 paket çözümlerini pazara sürdü.

TapeStor Travan USB 2.0

Taşınabilir Yeni Ortamlar

Yüksek Hafızalı Mini Kartlar

Dijital bilgiler kendilerine küçük ortamlar üzerinde yer buluyorlar. Sony, Memory Stick'ini orijinalinin 2/3'ü büyüklüğünde olan "Duo" modeline küçülttü. Hafıza kartı bu sayede cep telefonlarında da kullanılabilecek. Japonya'da tanımı yapılan ürünün Avrupa'ya ne zaman geleceği henüz belli değil.

Sony Dataplay, 500 MByte hafızaya sahip CompactFlash biçiminde manyeto optik bir sürücü. Dataplay, eğer yeterli sayıda üretici ilgi gösterirse MByte başına 2 Cent'lik ücreti ile rakipleri (ortalama 50 Cent) için tehlikeli olabilir.

Olympus ve Fuji Photo Film de, xD-Picture-Card ile dijital kameralar için ortak bir mini

hafıza ortamı geliştirdiler. Kartın hafıza kapasitesi 8 GByte'a kadar çıkacak. 20 x 28 x 17 milimetrelilik uygun ölçüleri ile ileride küçük ürünlerin geliştirilmesinde kullanılabilecek. Sadece dijital kameralar ile uyumlu olmayan hafıza kartı PDA, MP3 oynatıcıları veya PC çevre birimleri ile de kullanılabilecek.

RESİM KARTLARI: xD-Card, Smart Media ve Compact Flash'a rakip olarak çıkıyor.

Fujitsu-Siemens ve Pocket PC

Pocket LOOX Sürprizi

Fujitsu-Siemens PDA portföyüne yeni bir cihaz daha ekledi. Pocket PC ile çalışan Pocket LOOX gelişmiş özellikleriyle dikkat çekiyor.

■ Fujitsu Siemens Computers'ın Pocket LOOX PDA cihazı avuç içi bilgisayarlar dünyasında en güçlü işlemci olarak kabul edilen Intel XScale uygulama işlemcisine ve Microsoft Windows tabanlı Pocket PC 2002 işletim sistemine sahip. Yeni nesil işlemcisi, entegre Bluetooth iletişimi ve modüler genişleme seçenekleriyle göz dolduran Pocket LOOX, 174 gram ağırlığında ve 130 x 77 x 17.5 mm boyutlarında.

Entegre Compact Flash (CF) Kartı (tip II) ve SD/MMC Kart yuvaları ile bellek artırımından, dijital kamera, tam fonksiyonlu telefon özelliğine sahip GPRS modülü, 1GB microdrive sürücüsü, GPS sistemleri, barkod okuyuculara kadar çok farklı geniş-

leme olanaklarına sahip. PDA, 240x320 nokta çözünürlüklü, 65.536 renge ve ışık yansıtma özelliğine sahip dokunmatik ekran ile birlikte sunuluyor. 400 MHz Intel PXA250 uygulama işlemcisini kullanan PDA, 64 MB RAM ve 32 MB ROM içeriyor. Lityum-Polimer pili 100 saate kadar bekleme ve 10 saate kadar çalışma olanağı tanıyor. Opsiyonel olarak sunulan ek akü modülü ise 24 saate kadar çalışma süresi sağlayacak. Pocket LOOX, Microsoft PocketOutlook, PocketWord ve PocketExcel, Internet Explorer, Pocket Pugfree Bluetooth, MSN Messenger gibi zengin yazılımlar ile birlikte sunuluyor.

Bilgi için:

www.fujitsu-siemens.com.tr

POCKET LOOX: Pocket PC'nin bütün özelliklerini kullanan yeni cihaz, görünümüyle de göz dolduruyor.

IDF'den Teknolojik Yenilikler

Intel'den Geleceğin Resmi

Intel, düzenli aralıklarla yılda birkaç kez düzenlediği Intel Developer Forum'larda, başka firmaların da desteğiyle geleceğin teknolojilerini aynı çatı altında topluyor. CHIP, IDF'de gösterilen ve önümüzdeki yıllarda bizi etkileyecek olan yenilikleri sizler için izledi.

Yer San Jose, California... Tarih 9 Eylül 2002... Dünyanın her bir yerinden IT ve haberleşme ile iç içe ve belirli konularda uzmanlaşmış olan 4000'e yakın insan Silikon Vadisi'ndeki bu şehre akın ediyor. Bu kalabalığın arasındaki yaklaşık 400 kişi de çeşitli gazete ve dergilerde çalışan konunun editörlerinden oluşuyor. Bu kadar kişinin bir arada bulunmasının sebebi, her yıl değişik bölgelerde belirli aralıklarla düzenlenen IDF'i (Intel Developer Forum/Intel Geliştiriciler Konferansı) izlemek ve geleceğin teknolojileri hakkında bilgi edinmek. Firmalar içinse ayrıca ürünlerinin veya teknolojilerinin gelişimlerine katkıda bulunmak gibi bir amaç da söz konusu...

Intel, 4 gün süren bu büyük organizasyona çeşitli sponsorlar yardımı ile ev sahipliği yapıyor. Bunun nedeni Intel'in teknoloji geliştirme konusunda liderlik rolünü üstlenmesi ve çeşitli işbirlikleri ile birçok teknolojiyi aynı çatı altında tutmaya çalışması. Katıldığımız IDF'leri

dikkate alarak, Intel'in bu rolünü oldukça iyi yaptığını söyleyebiliriz.

9 Eylül günü sabahın ilk saatlerinde, Intel teknoloji grubunun başkanı Frank Spindler uluslararası editörlere ilk konuşmayı yaptı. Bu konuşmada Spindler, Intel'in teknoloji vizyonundan ve bu vizyonun nasıl oluştuğundan bahsetti. Marketing'le ilgili çeşitli bilgilerin ardından bizi bekleyen yeni teknolojilerden söz edildi. Kısa süren bu toplantının ardından herkesin katıldığı günün ilk büyük toplantısına geçildi.

1. GÜN: Herhangi bir anda, herhangi bir yerden haberleşme!

"Dünyadaki bütün bilgisayarlar birbirleri ile haberleşecek ve bütün haberleşme cihazları da bilgisayarlaşacak." Bu sözler toplantıda ilk konuşmayı yapan Intel'in President ve Chief Operating Officer'i olan Paul S. Otellini'ye ait. Otellini toplantıda sadece PC sistemlerinin değil PDA, cep telefonu, network sistemleri ve modüler haberleşme cihazlarının da bir-

birleri ile haberleşeceklerini söyledi. Ardından da silikon teknolojisinin öneminden bahsederek, çeşitli entegrasyonlarla bu cihazların birbirleri ile veri alışverişinde bulunacaklarından söz etti. Intel'in dünden bugüne ve geleceğe olan bakış açısına gelindiğinde, oldukça ilginç açıklamalarda bulundu. İlk olarak Intel'in düşü olarak başlayan LAN/Local Area Network ve ethernet teknolojilerinden bahsedildi. Ardından da günümüzün teknolojisi olan internet, broadband ve dijital içeriklere geldi sıra. 3. aşama olan yarının teknolojisinde ise her zaman her yerde ve her hangi bir cihazla haberleşmenin sağlanacağı konuşuldu.

Bunun için de bir çok aygıtta çalışan Macromedia yazılımı örnek olarak gösterildi ve geleceğin teknolojisinde chip entegreli sistemlerin yer alacağından bahsedildi. PAN, Bluetooth, UWB, LAN 802.11 a/b/g/h, ve WAN 2.5G/3G gibi teknolojilerde yer alacak olan bu chip'ler sayesinde otomatik tanımlama, ayarla-

ma ve uyumluluk, kişi ve yer faktörü olmadan sağlanacak.

Geleceğin teknolojilerine uygulamalı örnekler

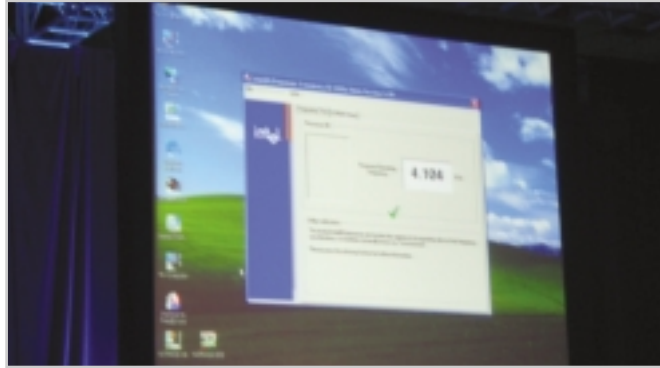
Paul S. Otellini, vizyonunun gerçekleşmesini hedefleyen ve ilk adımını atan Amerika'nın ünlü cafeler zinciri olan Starbucks Cofee'nin başkanı ile birlikte konuşmasına devam etti. Starbucks Cofee, dükkanlarına kurduğu wireless network alt yapısı sayesinde, müşterilerinin kahvelerini içerken haberleşme teknolojisinden de uzak kalmamaları için çalışıyor. Ülke genelinde yayılması beklenen bu yapı sayesinde, müşteriler her an bütün dünya ile bağlantı kurabilecekler.

Ardından Windows XP Professional Tablet PC Edition'ın tanıtımı yapıldı. Microsoft'un bir yetkilisi elinde bir tablet PC ile, bir web sayfasından haber ağırlıklı bir sayfa açıp önemli olan maddenin işaretlenmesi ve anında e-mail ile yollanması gibi bu yeni yazılım ile neler yapılacağına dair çok etkileyici demolar gösterdi. El yazısı ile yazılan bir alana Word dokümana bu yazının otomatik olarak entegre edilmesi de dikkat çekici örneklerden bir diğeri idi. Tüm bu örnekler gösterdi ki, cihazı yanınızdan ayırmayıp dünya ile sürekli bağlantı halinde kalabilirsiniz...

Pentium 4 işlemcisi hız limitini aştı

Toplantının sonuna yaklaşınca Intel, ilk sürprizini hazırlamaya başladı. Toplantı salonundaki dev ekranlardan canlı olarak bir test laboratuvar ile bağlantı kuruldu. İlk olarak bize yeni 3 GHz hızında çalışan Pentium 4 işlemcisi ile ilgili bir demo yapıldı. Ardından 4.1 GHz'de çalışan başka bir sisteme geçildi. Herkes bu sistemi merakla inceledikten sonra Intel'in mühendisleri işlemci frekansını yükseltmeye başladılar. Bu, yakın za-

manda bizi ne derecede hızlı sistemlerin beklediğine dair iyi bir fikir sundu. 4.7 GHz'e geldiğinde ise Windows'un bilinen mavi ekranı ile karşılaştık. Yapılan açıklamalar, bu işlemcinin 42 derecelik bir ısıya sahip olduğu yönündeydi. Soğutma sisteminde yapılan fiziksel değişiklik ve optimize edilmiş yeni bir fan sistemi ile bu ısıya ulaşıyor. İleriye dö-

4.1 GHz PENTIUM 4: Yapılan demoda ilk kez Pentium 4 işlemcisi ile 4 GHz gibi oldukça yüksek bir değer elde edildi.

nük planlarda ise bu ısının 38 dereceye kadar düşürülmesi hedefleniyor. Performanstan söz açılınca Hyper Threading teknolojisinden de bahsedilmeye başlandı. Hyper Threading teknolojisi bir çok uygulamanın aynı anda çalışmasına izin veren bir teknoloji. Örneğin video kayıt yaparken rahatlıkla aynı anda oyun oynayabilirsiniz. Üstelik video kayıttan herhangi bir frame atlanmadan. Bu yeni teknoloji yeni nesil Pentium 4 ve Xeon işlemcilerde entegre olarak bulunacak ve Windows XP ve Linux işletim sistemlerinde desteklenecek. Multi processor sistemi gibi çalışan bu teknoloji, Windows XP altında bir lojik bir de fiziksel işlemci olarak görülecek.

2. GÜN: Dijital dünyaya hızlı ve güvenli bir yolculuk

2. günün ilk toplantısı Desktop Platform'un Başkanı Louis Burns ile başladı. Burns sabahın ilk saatlerinde gerçekleşen bu toplantıda "digital home" kavra-

mı üzerinde durdu. Yapılan demoda televizyon, müzik seti ve bilgisayar birbirleri ile wireless olarak haberleşiyordu. Özel bir yazılım sayesinde (Media Center Edition) televizyon yakın çevredeki bilgisayardan resimleri, videoları ve müzikleri seçip çalıştırabiliyor. Dolayısıyla biri bilgisayarda çalışırken başka bir kişi de oturma odasındaki televizyondan bil-

gisayardaki bu multimedia dosyalarına erişip aktif hale getirebiliyor. Buna ek olarak Philips tarafından özel olarak geliştirilen bir uzaktan kumanda ile bu cihazlar oldukça rahat bir şekilde yönetilebiliyor. Louis Burns'un UPnP, IP ve ethernet standartlarının bahsi geçen dijital home konsepti için özel olarak geliştirildiğini açıklanması sonucu, Dijital Medya Adaptör ile de ilk adımı attıklarını söyledi.

Yapılan diğer bir demo ise, Media Client olarak görev yapan bir dizüstü bilgisayarın Media Server olarak görev yapan bir desktop PC'den müzik dosyalarına erişip çalıştırmasıyla ilgiliydi. Yapılan iş ise, normal network yapısında olduğu gibi ağ komşularından server sistemine bağlanmak ve istenen dosyayı wireless network aracılığı ile çalıştırmak idi.

Notebook sistemlere yeni bir işlemci: Banias

2. günün diğer konuşmacısı Mobile Platform'un Başkanı Anand Chandrasekher ise, notebook sistemler için geliştirilen yeni nesil Intel işlemcisi hakkında konuştu. Banias olarak adlandırılan bu yeni işlemci Intel'in IDF'deki diğer önemli sürprizi idi. 77 milyon transistörü üzerinde barındıran bu yeni işlemci Intel'in dediğine göre daha çok işlem gücüne sahip, daha performanslı ve düşük güç tüketimli bir özelliğe sahip. Bu işlemcinin diğer bir özelliği ise uygulamaları daha hızlı açmasının yanı sıra (DSM/Dedica- →

DİJİTAL HOME: Bu konseptte insan hayatının kolaylaştırılması için her şey seferber edilmiş.

ted Stack Manager) daha az bir işlem kaynağı (MOF/Micro Ops Fusion) kullanması. Banias işlemciler ile haberleşme oldukça rahat olacak. Çünkü bu işlemciye 802.11a/b wireless teknolojileri de entegre edilmiş. Chandrasekher bu entegrasyonun chip'in içinde değil chip'e birleşik olduğunu özellikle söyledi.

Samsung markalı bir notebook ile yapılan demoda sistemin stabilitesi ve hızı hakkında bilgiler de verildi. İlgili çeken bir özellik ise Banias işlemcili bu sistemin çok daha hafif ve çok daha ince olmasının yanı sıra pil ömrünün de 8 saat olarak gösterilmesi.

PDA'lara Pentium işlemcilerden bildiğimiz MMX desteği

Günün son konuşmasını Wireless Communication ve Computing'in Başkanı Ronald J. Smith yaptı. PDA teknolojilerinden bahseden Smith, bu alandaki yeniliklerinden de söz etti. Bu yeniliklerin başında Xscale CPU ön belleğini sürekli dolu tutmak için yüksek hızda bir rasgele erişimin sağlanması ve yeni bellek teknolojilerinin kullanılması geliyor. PDA'lara entegre edilen yeni teknolojiler sayesinde code ve verinin tek bir chip'te entegre olarak tutulmasının yanı sıra Strata Flash Memory ile yeni özellikler ve uygulamalar kazandırılıyor. Ayrıca Handheld donanımlara düz Pentium işlemcilerden bildiğimiz MMX teknolojisi de entegre edilmiş durumda. Bu sayede yeni nesil ürünler çok daha geniş bir kitleye hitap edebilecek. Gelecekte göreceğimiz teknolojiler hakkında da bilgiler veren Smith, stacked flash, wireless internet on a chip ve IA-32/PCA ile IXA/IA-32 yazılım değişiklikleri ile toplantıya katılan kişileri etkilemesini bildi.

3. GÜN: Modülerite ve sonucu sistemleri

11 Eylül sabahı toplantı biraz sessiz başladı. Nedeni geçen sene yaşanan terör saldırısının tüm ülkeyi bir yasa sokması. Frank Spindler toplantı salonuna girdiğinde küçük bir konuşma yaptı ve herkesi bir dakikalık sessizliğe davet etti. Ardından toplantı Intel Communication grubun başkanı olan Sean M. Maloney ile normal akışına döndü.

Sean M. Maloney daha çok modülerite üzerinde konuştu. Alt yapı sistemlerin ardından Maloney, dünyanın ilk mobile optimize edilmiş 32 bit Gbe kontrolleri-

İNCE YAPILI: Banias'ın getirdiği yeni teknoloji ile birlikte Notebook'lar artık daha da ince olacak.

ni gösterdi. 82540EP olarak adlandırılan bu yeni chip düşük güç, yüksek performans, ergonomi ve gelişmiş yönetim özelliği ile dikkat çekiyor. Ardından gigabit ethernet teknolojisinin değişiminden bahsedildi ve 10 gigabit ethernet çözümleri ekranlarda gösterilmeye başlandı.

Bu çözümlerden en ilginç olanlardan biri ise, bir XPAK Multimode XAUI transceiver olan TKN17201/9. Data center piyasası için geliştirilen bu ürün küçük yapısı ile oldukça büyük işler başarı-

11 EYLÜL IDF'DE: Toplantı başlamadan önce 11 Eylül saldırılarına itafen bir dakika boyunca salondaki izleyiciler sessizliğe davet edildi.

yor. Yapılan demoda bu küçük cihazın benzeri işlevlere sahipken kendisinden oldukça büyük olan bir diğer ürün ile karşılaştırması yapıldı. Diğer bir yenilik ise toplam sahip olma maliyetinin düşük olmasını hedefleyen ve daha geniş kullanılabilir ve yönetilebilir bir bant genişliği sağlayan Tunable Laser'in gösterilmesi idi.

Server sistemlere yeni bir işlemci: Itanium 2 görevi hazır!

Sonraki konuşmacı Enterprise Platform'un Başkanı Michael J. Fister'di. Fister 2003 yılında piyasada olması beklenen Gallatin kod adlı Xeon MP ve Nodona kod adlı Xeon DP işlemciler hakkında bilgiler verdi. Bu işlemcilerin server sistemler için özellikle fiyat/performans

oranında iddialı olduğunu söyledi. Ayrıca işlemcilerin NetBurst mikro mimarisi ile Hyper-Threading teknolojisini de (workstation sistemler de dahil) desteklediklerini söyledi. Performans tablolarından sonra söz Itanium 2 işlemcilerle geldi. 2003 yılında Itanium 2 veya kod adı Madison işlemcilerle tanışacağımızdan bahsedildi. 2004 yılında ise server sistemlerde de 90 nm teknolojisine geçilecek ve kod adı Montecito olacak. Bu bilgilerden sonra server yönetimi için bir yazılım gösterildi. Smart Tool olarak adlandırılan bu yazılım ile server sisteminin oldukça basit bir arabirim yardımı ile kontrol altında tutabiliyorsunuz. Bir sorunla karşılaşılması durumunda sorunun nasıl giderileceğinin resimlerle adım adım anlatması, yazılımın en etkili özellikleri arasındaydı.

Bunun ardında Datacenter ile bir demo yapıldı. Demoda Datacenter'de bir hata simule edildi bu hata yazılım yardımı ile gerekli kişinin PDA'sına aktarıldı. O kişi de wireless teknolojisi sayesinde

hatanın tam olarak ne olduğunu öğrenip PDA'de ilk müdahaleyi gerçekleştirdi. Daha sonra Datacenter eskisi gibi çalışmaya başladı.

Network sistemler için geliştirilen ürünler:

Diğer bir demo ise Blade sistemlerle ilgili idi. Blade sistemler Rack sistemlerinin aksine dikey olarak kurulum oluyorlar. Demoda bir fan hatası olduğu varsayıldı ve Rack sistemi ile Blade sistemin karşılıklı FAN'larının değiştirilmesi gerekti. Blade sisteminin FAN değişimi oldukça hızlı oldu. Diğer tarafta Rack sistemde ise havalaların sökülmesiyle uğraşıyordu.

Bunun ardından Serial ATA teknolojilerinden bahsedildi. Geçen IDF'de de bahsi geçen Serial ATA 2 teknolojisinin →

yanı sıra şimdi de sıra Serial SCSI'deydi.

Network sistemler için geliştirilen diğer bir ürün grubu ise RAID kontrollörleriydi. 2 Gbit Fiber Channel, 2 Channel U320 SCSI ve 4 Port SATA olarak yer alan bu yeni ürünler yüksek performans arayan kişiler için tüm özelliklere sahip.

lue olarak adlandırılan cihaz, Xscale teknolojisiye sahip ve PC'lerle bağlantı kurarak müzik, video ve resimleri kullanıcısına sunabiliyor.

İlerleyen saatlerde bizi bir sürpriz daha bekliyordu. Gelsinger bu küçük şovundan sonra uzay yolu dizisinden tanıdığımız Kaptan Kirk'ü sahneye çağırıldı.

TAŞINABİLİR VIDEO PLAYER: Sonique Blue olarak adlandırılan bu cihaz PC ile bağlantı kurup multimedya uygulamalarını çalıştırmanızı sağlıyor.

Son olarak Intel'in server sistemleri için geliştirdiği bir başka yeni teknolojiye bahsedelim. RADIOS ya da RAID I/O Steering olarak adlandırılan bu yeni teknolojiyi kısaca, server sistemler için veri güvenliğinin sağlanması ile birlikte daha az maliyetli bir hale gelmiş ve U320, U160 ile SATA destekli olarak tanımlayabiliriz.

4. GÜN: Dünün düşleri, günümüzün gerçeği...

IDF'in son günü sürprizlerle dolu bir gündü. Sabah yapılan hediye çekilişlerinden sonra sıra Chief Technology Officer Patrick P. Gelsinger'e sıra geldi. Bir anda toplantı salonunda ışıklar söndü ve spot ışığı altında Gelsinger kapıdan içeriye girdi. Buraya kadar her şey normaldi, ama Gelsinger yaklaştıkça Amerikalıların yeni ulaşım aracı olan Ginger'in üzerinde olduğunu gördük. Patrick P. Gelsinger konuşma sahnesine çıktığında kendisinin tam donanımlı olduğu fark ettik.

Tam donanımlı dedik, çünkü Gelsinger haberleşme istasyonunu yanında taşıyordu. Bunlar sırtında bilgisayar, GPRS cep telefonu, dijital makineli PDA'sı, Bluetooth'lu saati, göz hizasında olan küçük LCD ekranı ve saymakla bitmeyen bir sürü teknoloji harikası ürünlerdi. Patrick P. Gelsinger bu canlı demo da gelecekte insanların nasıl gezeceği hakkında çok başarılı bir gösteri yaptı. Ama sürprizler bununla bitmedi... Cebinden çıkardığı taşınabilir video player'ı ilk kez gün ışığına çıkardı. SonicB-

Hatırlayanlar bilir, Uzay Yolu dizisi birçok üretici için bir ilham kaynağı olmuştu. Çünkü bu dizide esasında var olmayan ama gelecekte olabilecek teknolojiler görülebiliyordu. Mesaj gayet açıktı... "Dünün düşleri, gerçek oluyordu!"

Nanometre teknolojisinde geline son nokta!

Toplantının sonuna doğru Patrick P. Gelsinger dijital geleceğin köprülerinin nasıl oluşturulacağından bahsetmeye başladı. İletişim, arabirim ve hesaplama kavramları üzerinde duran Gelsinger, silikon teknolojisinin esasında ne kadar da önemli olduğunu vurguladı. Bu teknolojinin ne durumda olduğunu ve ileride de ne durumda olacağını anlatması için de Technology ve Manufacturing grup başkanı olan Sunlin Chou'yu davet etti. Sunlin Chou bu konunun tam uzmanıydı ve dolayısıyla bu konuşma haliyle oldukça teknik idi. Nanometre teknolojisindeki değişimi anlatan Sunlin Chou, işlemcilerde 90 nm teknolojisine nasıl geçileceğinden de bahsetti.

Ardından bunun için gerekli olan fabrikalar ve maliyetlerinden söz edildi. İşlem performansını arttırmak için Terahertz Transistor ya da diğer adıyla Trigate Transistorlarına geçileceğini anlatan Chou, ileride yaşanacak değişimlerden de söz etti. Örneğin 90 nm teknolojisinden sonra 65 nm teknolojisine geçileceğini söyledi. Bunun için şimdiden gerekli fabrikaların kurulmaya başlandığından bahsetti.

Teknolojinin daha da ilerisine gitmek

içinse silikon teknolojisinden farklı teknikler kullanılacağını da söyledi. 2010 yılından sonra iki farklı teknik ile çalışılacak. Intel'in çeşitli üniversitelerinin geliştirme laboratuvarları ile çalıştığını söyleyen Sunlin Chou, bu tekniklerin Carbon Nanotube ve Silicon Nanowires olduğunu söyledi. Sunlin Chou'nun kendisi aslında, her 18 aylık periyotta işlem performansının 2 katına çıkacağını söyleyen Moore kanunun gerçekleşmesi için elden gelenin tümünün yapıldığı birimlere başkanlık ediyor. Ve bu birimlerin bu konuda ne kadar çok başarılı olduklarına bu yılın IDF'sinde biz de şahit olduk.

Sonuç: Yarının teknolojisine hazırlık dünden başladı

IDF'de en çok üzerinde durulan konulardan biri kuşkusuz kablosuz iletişimdi. Intel hemen hemen her ürüne bu özelliği bir şekilde dahil etmeyi başarmış. Gelişmiş yeni arabirimleri ve oluşturulmuş yeni standartları konferans boyunca ilgiyle izledik. Ayrıca önümüzdeki dönemlerde çeşitli kullanıcı kitlelerine yönelik işlemciler de oldukça dikkat çekici idi. Intel'in wireless'den sonra üzerinde durduğu diğer bir konu ise, hayatımızı oldukça kolaylaştıracak ve teknoloji ile iç içe olacağımız "digital home" kavramıydı. Bu yeni dijital yaşam felsefesinden özellikle bu teknolojileri benimsemiş olan kullanıcıların çok hoşlanacağını sanıyoruz. ■

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr (MCSA+MCSE)

FUARIN GÖZDELERİ

» IDF 2002'de göze batanlar

Banias: Notebook sistemler için Intel'in oldukça iddialı olduğu işlemci. **3 GHz Pentium 4:** Bazı yenilikler içeren en son Pentium 4.

Digital Home: Digital Home ile gelecekte hayatımızı kolaylaştıracak olan teknolojiler.

PCI Express: Devrim yaratacak olan yeni arabirim teknolojisi.

Networked Storage: Yeni ürünlerle haberleşme teknolojisi ile işbirliği.

Serial ATA II: Entegre edilen son özellikler hakkında detaylı bilgiler.

AGP 3.0/AGP 8x: APP 3.0'ın son durumu.

Gizli Kalmış BIOS Ayarları

Yeni BIOS Fonksiyonları

Bilgisayarın derinliklerinde birçok gizli kalmış fonksiyonlarını çalıştırabileceğiniz BIOS ayarları mevcuttur. CHIP bu gizli kalmış fonksiyonların en önemlilerini sizler için mercek altına aldı.

Doğru ayarlandığı takdirde bilgisayarınızın 23 interrupt'ı yani 23 IRQ'yu kontrol ettiğini biliyor muydunuz? Ya da AGP arabirimine sahip ekran kartını ve USB portunu daha yüksek bir gerilim ile besleyebileceğini... Cevabınız hayır ise merak etmeyin, çünkü yalnız değilsiniz! CHIP size, CHIP test merkezindeki uzmanlara bile zaman zaman zor anlar yaşatan, yeni ve karmaşık BIOS (Basic Input Output Sys-

tem) fonksiyonları hakkında yol gösterecek. Yalnız dikkatinizi çekmemiz gereken bir husus var: Bu yazının, bilgisayarının Basic Input System'i ile en azından bir kere de olsa bir deneyimi olmuş kişilere hitap ettiğini söylemeliyiz. Deneyimi olmayanların, daha önce yayınladığımız BIOS temelleri ile ilgili makaleleri okumasını tavsiye ediyoruz.

Bahsi geçen BIOS fonksiyonları için değişik chipsetlere sahip birçok anakart

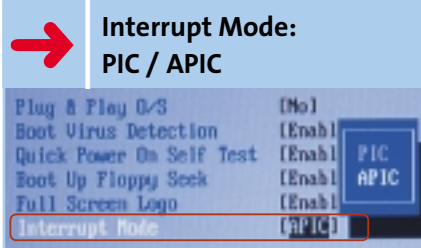
kullandık. Bu anakartlar;

- Abit TH7-II (Intel i850)
- Asus P4B533 (Intel i845E)
- Elitegroup K7S6A (Sis 745)
- Gigabyte 7VRXP (Via KT333)
- Soltek SL-75DRV5 (Via KT333)
- MSI K7N420 (Nvidia Nforce 420)

BIOS'ta yer alan terimler üreticiden üreticiye göre değişse de, aslında sonuç itibarıyla fonksiyon temelinde birbirlerine benzerler.

ADVANCED BIOS FEATURES

Bu menü altında daha çok temel sistem ayarlamaları yer alıyor. Bunlar, boot sıralamalarından karmaşık işlemci parametrelerine kadar geniş bir yer kaplıyor.

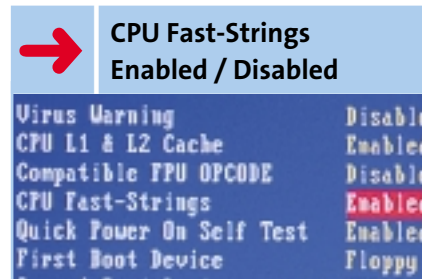

Fonksiyonu: APIC ya da Advanced Programmable Interrupt Controller olarak bilinen bu fonksiyon, APIC destekli Windows 2000 ve Windows XP işletim sistemlerinde 23 interrupt ile çalışabiliyor. Önceki temsilci olan PIC, buna karşın sadece 16 IRQ ile çalışabiliyor. Bunun avantajı, PCI slot'larının hepsi dolu olduğunda, adres çakışmalarının minimuma indirgenmesi.

CHIP'in tavsiyesi: PCI kartlar kullanıldığında APIC fonksiyonu mutlaka kullanılmalı.

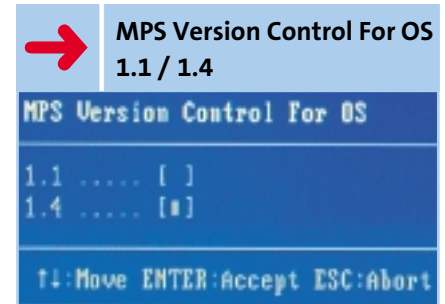
DİKKAT! Bu ayarlamalar işletim sistemi kurulduktan sonra yapılmamalı. Aksi

takdirde Windows 2000 ve Windows XP'nin interrupt dağılımının değişmesi sonucu çökebilir.

Fonksiyonu: L1 Cache'in performansını artırır. İlk başlarda Fast String'i düzgün çalıştıramayan Pentium Pro işlemcilerden kalma bir özellik.

CHIP'in tavsiyesi: Bu durumda bu fonksiyonun her zaman Enable olarak kalmasını sağlamak. Zaten günümüzde bu fonksiyon değişik işlemcilerle uyumsuzluk yaştırmıyor.

Fonksiyonu: MPS'nin açılımı Multi Processor Specification. Yani bu ayarlama sadece iki ve üstü işlemci sistemleri için anlamlı. Şu anda 1.1 ve 1.4 versiyonları en güncel olanları. 1.4 versiyonu ek olarak ikinci bir PCI-Bus destekliyor.

CHIP'in tavsiyesi: Hemen hemen bütün işletim sistemleri 1.1 sürümünü destekliyor. Sadece yeni işletim sistemleri yani Windows 2000 ve sonrakiler 1.4 sürümüne uyumlu. İşletim sisteminin 1.4 sürümünü desteklemesi durumunda, bu fonksiyonu da aktif hale getirmekte

BIOS Ayarları Çözüldü

BIOS'UN ANA MENÜSÜ: BIOS'A ULAŞMAK

Hemen hemen bütün PC ve notebook'larda BIOS menüsüne ulaşmak için bir tuş kullanmak gerekir. Bu tuş genelde *Delete* tuşudur. Ama bazı anakartlar F1, F2, F10, F12 ve ESC tuşları ile de BIOS

menüsüne ulaşır. Ayrıca Ctrl, Alt ya da Shift tuşlarının kombinasyonları ile de BIOS'un ana menüsüne erişilir. Tüm bunlar işe yaramıyorsa, anakart ile birlikte verilen kitapçığa bakmakta fayda

var. Bu çözüm de işe yaramıyorsa, sistem açılırken *Space* tuşunu basılı tutun. Bilgisayar basılı tutulan bu tuşu bir hatalı giriş olarak algılayıp, doğru tuş kombinasyonunu ekrana getirecektir.

Standard CMOS Features
Sisteme bağlı olan sürücüler yer alıyor. Kullanılmayan IDE portu *None* olarak değiştirildiğinde açılma işlemi daha hızlı gerçekleşiyor.

Integrated Peripherals
Seri ve paralel port'ları kontrol altında tutuyor. Bu port'lar kullanılmıyorsa, daha çok IRQ'nun serbest kalması için iptal edilmeli.

PnP/PCI Configurations
En iyisi "Auto" olarak bırakmak. Yalnız USB portu ve 3D grafik kartı sorun çıkarsa o zaman bu donanımların interrupt'ları yazılmalı.

PC Health Status
İşlemci ve sistem ısısını göstermekle birlikte gerilim dağılımına da yer veriyor. Eğer *Alarm* fonksiyonu içeriyorsa etkinleştirilmeli.

CMOS Setup Utility - Copyright (C) 1984-2002 Award Software

- Standard CMOS Features
- Advanced BIOS Features 48
- Advanced Chipset Features 49
- Integrated Peripherals
- Power Management Setup 52
- PnP/PCI Configurations
- PC Health Status

Esc : Quit
F10 : Save & Exit Setup

Time, Date, Hard Disk Type...

Frequency/Voltage Control 52

- Load Fail-Safe Defaults
- Load Optimized Defaults
- Set Supervisor Password
- Set User Password
- Save & Exit Setup
- Exit Without Saving

↓ ↑ + : Select Item

Load Fail-Safe Defaults
Bilgisayarınız güvenilir bir şekilde çalışmıyorsa, önce BIOS eski haline getirilmeli ve ondan sonra tekrar ayarlanmalı.

Load Optimized Defaults
En uygun ön ayarlamayı yapar. Bilgisayar bu seçenek sonrası stabil çalışıyorsa, üzerine yapılan ekstra ayarlamalar ile daha iyi sonuçlara ulaşılabilir.

fayda var.

DİKKAT! Yapılan yanlış bir ayarlama, ikinci işlemciyi çalışmaz duruma getirir.

ADVANCED CHIPSET FEATURES

En ince ayarlar burada. Bu menüde BIOS, anakartın chipsetine doğrudan erişebiliyor. Chipsetin Intel, AMD, Via, SiS veya Nvidia olması fark etmiyor.

→ **Compatible FPU Opcode Enabled / Disabled**

Compatible FPU OPCODE

Disabled [0]

Enabled [1]

↑↓:Move ENTER:Accept ESC:Abort

Fonksiyonu: Pentium 4 işlemcisini yazılım emülasyonu ile optimize ederek, Floating point Unit ile daha uyumlu çalıştığı söyleniyor.

CHIP'in tavsiyesi: Söylentiler bu fonksiyonu Enable etmekle sistem performansının artacağını dese bile, size tavsiyemiz bu fonksiyonu Disabled olarak bırakmak. Aksi takdirde işlemcinin işlem hızı yavaşlar.

→ **ATA 66/100 IDE Cable Msg. Enabled / Disabled**

ATA 66/100 IDE Cable Msg.

Enabled [0]

Disabled [1]

↑↓:Move ENTER:Accept ESC:Abort

Fonksiyonu: ECS Elitegroup markalı anakartlar, IDE portuna 40 damarlı mı (ATA 66) yoksa 80 damarlı mı (ATA 100) kabloların bağlı olduğunu algılayabiliyor.

CHIP'in tavsiyesi: Böyle bir özelliğin olması hoş ama gereksiz. Kısaca söylersek, bu özellik, sadece bilgisayarlarını tam olarak kontrol altında tutmak isteyen fanatiklere hitap ediyor.

→ **USB 2.0 HS Refer. Voltage (Low/Medium/High/Max.)**

SDRAM Active Precharge Delay [Low]

SDRAM Idle Timer [Medium]

CKx16 Strength Control [High]

CKx8 Strength Control [Maximum]

DQ DQS Strength Control [Auto]

Graphics Aperture Size [Auto]

AGP Capability [Auto]

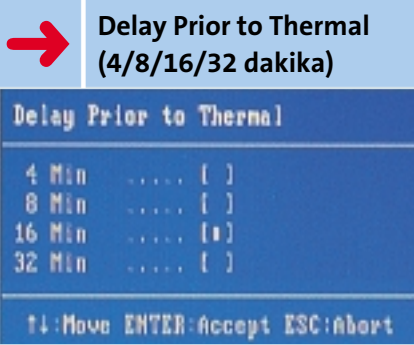
Video Memory Cache Mode [UC]

USB 2.0 HS Refer. Voltage [Medium]

Fonksiyonu: Asus P4B533, Highspeed USB controller'den (USB 2.0) ayarlanıyor ve USB 2.0 portuna verilecek olan gerilim dağılımını değiştirmenize olanak veriyor. Bu özellik gerilim ihtiyacını buradan sağlayan birden çok USB cihazının sisteme bağlı olması durumunda kullanıcıya büyük bir avantaj sağlıyor.

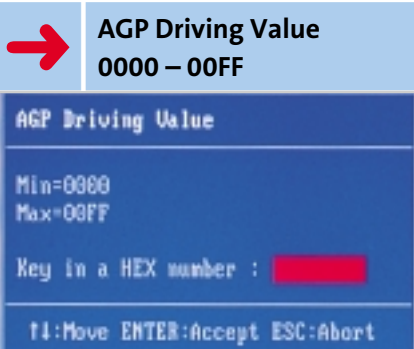
CHIP'in tavsiyesi: Bu özelliğin kullanımı oldukça basit. USB 2.0 cihazları ile so-

run yaşayan kullanıcılar gerilim değerini kademe kademe arttırarak bir çözüme ulaşabilirler. Bu yöntem teoride bir çözüm olarak görünmese de, pratikte oldukça işe yarıyor. Dolayısıyla ayarlamalarda "LOW" seçeneğini kullanmak çoğu durumda gereksizleştirecektir.

Fonksiyonu: Sadece Pentium 4 sistemlerde bulunuyor. Pentium 4 işlemcisi, aşırı ısınma sonucu kendisini frenliyor. Yani frekans değerlerini indiriyor. Buradaki seçeneklerde bu frenlemenin ne kadar sürmesini istediğinizi ayarlayabiliyorsunuz.

CHIP'in tavsiyesi: Böyle bir durumun oluşması epey nadir olur. Ancak kasa içindeki hava sirkülasyonunun iyi yapılmaması veya işlemci fanının çalışmaması durumunda ortaya çıkar. Ayrıca bilgisayar kullanıcıları da sistemin bu duruma geçtiğini anlayamazlar. Tabii sistem çok fazla ısınıp da kendisini kapatmadığı sürece. Standart olarak ayarın 16 dakikada olduğunu ama bu özelliği 4 dakikaya ayarlamanın da yettiğini söyleyebiliriz.

Fonksiyonu: Bu fonksiyon sadece Via chipsetli anakartlarda mevcut. AGP driving Control menüsünü AUTO'dan Manuel'e getirmekle birlikte vereceğiniz bir Hexacode ile AGP portuna geçecek olan sinyal gücünü ayarlayabilirsiniz. Bu

fonksiyon gerekli.

Çünkü bir zamanlar Via'nın AGP uyumluluğu (AGP Intel'in geliştirdiği bir standarttır) kullanıcılara sorunlar yaşıyordu. Bu fonksiyon, o zamanlar tam uyumlu olmayan ilk AGP 4X GeForce 256 ekran kartlarının AGP 4X destekli anakartlar ile düzgün çalışmasını sağlıyordu.

CHIP'in tavsiyesi: Anakart üreticileri Via'nın hatırına bu tür bir bilgiyi gizlemeyi tercih ediyorlar. Örneğin Asus'un

V6600 Pure kartı için 00B9 değeri girilmeli. Tyan genellikle 00CC değerini kullanır. Bu yüzden bu fonksiyonda ne yazık ki deneme yanılma yöntemini uygulamak gerekir. Bu da kafalarda anakart ekran kartı kombinasyonunun ne derecede etkili olacağına dair bir soru işareti oluşturuyor. Bizim tavsiyemiz ise anakart üreticilerinin ilgili web sayfalarından "AGP Driving Value" adı altında bu bilgilere ulaşmak ve buna uygun olarak bu değeri ayarlamak.

YANLIŞ AYARLAMALAR SONUCU İLK YARDIM

» BIOS'un yeniden çalışır hale getirilmesi

Yanlış ayarlamalar ya da BIOS update esnasında yaşanan bir sorundan dolayı, sistem açıldıktan sonra hiçbir sinyal ekran gelmiyor. Bunun sonucunda BIOS'a ulaşamamakla birlikte BOOT işlemini de gerçekleştiremiyorsunuz. Umutsuzluğa kapılmayın! Anakartın bu duruma düşmemesi için bazı çözümler mevcut.

1 Çift BIOS: Biri bozulduğunda diğeri çalışır

Gigabyte'ın anakartları, üzerlerinde iki adet BIOS (Dual BIOS) barındırıyorlar.

very Jumper ile anakartınızı kurtarabilirsiniz. Bunun için jumper'ı Recovery pozisyonuna getirmek ve sistemi açılış dosyaları içeren ve BIOS image verilerini barındıran bir diskette açmak yeterli. Bilgisayar sonraki adım olarak disketteki bilgileri Flash-ROM'a kopyalamaya başlar. Ekranda bu olayı takip edemiyorsunuz. Bu işlemin gerçekleştiğini, disket sürücüsünün LED'inin yanması ve sistemin bir ses sinyali vermesi ile anlayabilirsiniz. Ses sinyali kesildikten sonra ve bilgisayar kendiliğinden kapandığında, jumper'ı eski haline getirmelisiniz. Bu

İLK YARDIM: Standart BIOS'un çalışmaması Gigabyte kullanıcılarını endişelendirmez. Çünkü ikinci bir BIOS yardımı ile sistemin açılması sağlanabiliyor.

Benzer bir şekilde MSI (SafeBIOS) ve Aopen de (Hard-BIOS) bu özelliği destekliyor. Gigabyte iki adet BIOS chip'i kullanıyor. Buna karşın diğerleri tek bir Flash-ROM'da iki farklı BIOS versiyonu barındırıyor. Böylece bir BIOS bozulduğunda ikinci BIOS'u devreye sokarak, ana kartınızı yeniden hayata döndürebiliyorsunuz.

2 Recovery Jumper: Ne yazık ki birçok anakartta yer almıyor

BIOS'u ayarladıktan sonra sistem stabilitesi bozulduğunda, geç olmadan Reco-

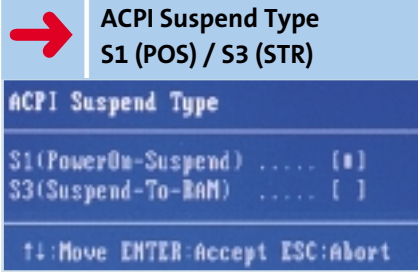
nun sonucunda anakartınız çalışır duruma gelir. Anakartın böyle bir özellik desteklediğini, birlikte verilen kitapçığının öğrenebilirsiniz.

3 Hiçbirşey çalışmıyor: BIOS bozuk, ekranda sinyal yok

Extra durum: Anakart üreticisine başvurup yeni bir BIOS-ROM ya da Flash'in yeniden programlanmasını isteyin. Yalnız bu durum, ekstra bir maliyetle birlikte epey de iş yapmanızı gerektirecektir. Bunun alternatifi ise, BIOS'u tamir eden sitelere bir göz gezdirmek olabilir.

POWER MANAGEMENT SETUP

Zekice hazırlanmış güç yönetimi, Power Management fonksiyonlarını da oldukça karmaşılaştırıyor. Burada yapılan doğru ayarlamalar, kullanıcının harcamalarını minimuma indireyebiliyor.

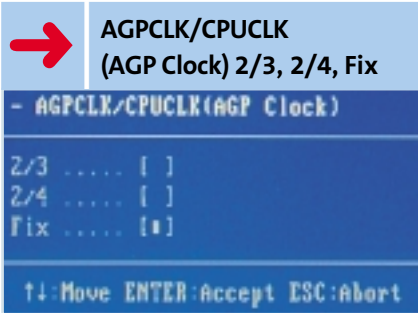
Fonksiyonu: Yeni BIOS setup'ları Advanced Configuration And Power Interface ya da kısaca ACPI'de var olan altı adet fonksiyonun yanı sıra S1 (POS/Power On Suspend) ve S3 (STR/Suspend To RAM) fonksiyonlarını da sunmaya başladılar. S1 fonksiyonu, sistemi uyku modundan çok hızlı bir şekilde ayağa kaldırabiliyor. Buna karşın S3 fonksiyonu,

nu, RAM dışında bütün donanımların gücünü keserek güç tüketimini de minimuma indiriyor.

CHIP'in tavsiyesi: S3 fonksiyonunun tam olarak desteklenmesi için, tüm sürücülerin uyum içinde sorunsuzca çalışmaları gerekir. Pratikte bu fonksiyon daha çok en son sürücülerini kullanan Intel chipsetli anakart sahiplerine hitap ediyor. Fonksiyon ayarlandıktan sonra sistem uyku modundan uyanmıyorsa, tek çare sistemi yeniden başlatmak ve sorunsuzca çalışan S1 fonksiyonunu aktif hale getirmek olacak. İşletim sisteminin de ACPI destekli (Windows 2000/XP) olmasında fayda var. Aksi takdirde farklı bir işletim sistemi kurmadan önce ACPI fonksiyonunu iptal etmelisiniz.

FREQUENCY / VOLTAGE CONTROL

Burada daha yüksek bir gerilim uygulayarak, işlemcinin, belleğin, AGP ve PCI kartlarının daha yüksek bir hızda çalışmasını sağlayabilirsiniz.

Fonksiyonu: Anakartınız bu opsiyona sahip ise şanslı sayılırsınız. Çünkü bu özellik sayesinde anakartınızı daha yüksek bir performansta çalıştırabilirsiniz. Bunun sebebi, bu tür anakartlarda AGP

ve PCI frekanslarının, işlemci ve belleğin bağlı olduğu sistem frekansından bağımsız olarak çalışabilmesi.

CHIP'in tavsiyesi: Buradaki seçenekte Fix'i seçmenizde fayda var. Bu sayede AGP ve PCI frekansları, olması gerektiği gibi, 66 ve 33 MHz'te sabitlenecek. Bu frekansların sabitlenmesi sonucu BIOS özelliklerinden FSB hızını istediğiniz gibi arttırabilirsiniz. Çünkü AGP ve PCI, FSB'nin artması sonucu etkilenmeyecektir. Yalnız dikkat! Sistemin stabilitesi bozulmaya başlarsa, basamaklı olarak arttırdığınız FSB değerini stabil olan bir basamağa geri getirmelisiniz. ■

DW / Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr

OVERCLOCKING**» Hardcore-Tuning için BIOS ayarları****1 Hava ile BIOS-Tuning: Daha çok MHz için yüksek voltaj**

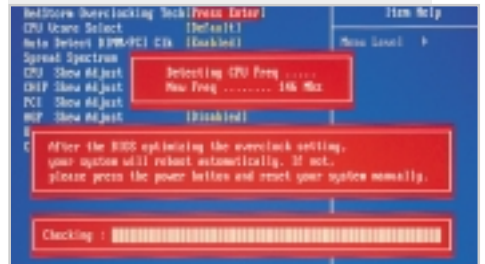
Overclock tutkunları P4'lerde 3 GHz'in üstüne ulaşmak için 1.85 volt-luk gerilim dağılımından daha fazlasına ihtiyaç duyarlar. Bunun çözümü, anakarta bir direnç dahil ederek BI-

OS'un gerilim değerlerinin arttırılmasını sağlamaktır. (Bilgi için: <http://holicho.lib.net>)

2 Otomatik vitesli Ferrari: BIOS ayarları ile overclock

Karmaşık parametrelerle uğraşmak istemeyen overclock tutkunları, şanslarını Soltek'in SI-75DRV5 anakartında deneyebilirler. Çünkü anakartın Redstorm opsiyonu sayesinde sistem kendi kendini overclock işlemine optimize edebilir.

KENDİ KENDİNE DOPİNG: Otomatik overclock yöntemi, yukarıda bahsettığımız el işçiliği ile yarışamaz.

E-Postalarınız için tatilinizi bölmeniz gerekmez.

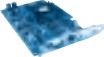
bırakın... postacı'nız size ulaştırır...

internetimiz.com

Gürültücü PC'nize Kıymadan Önce...

Orta düzey bir sistemdeki gürültünün yedi ana kaynağı

		Gürültü sorumlusu	Tipik gürültü seviyesi	Ani tedbirler	Düşülebilen ses seviyesi:
1.		CPU Soğutucu	16,3 Sone	Fanı değiştirmek, 7V-Adaptörü kullanmak	1 Sone
2.		Ekran Kartı	3,6 Sone	Yüksek kalitede pasif soğutucu monte etmek	0 Sone
3.		Chipset	3,2 Sone	Etkin pasif soğutucu monte etmek	0 Sone
4.		Kasa havalandırması	8,7 Sone	Sessiz havalandırma kurmak ve kasadan ayırmak	1,2 Sone
5.		Güç kaynağı	8,7 Sone	Güç kaynağı soğutucusu veya yeni bir güç kaynağı	2,1 Sone
6.		Sabitdisk	5,7 Sone	Sessiz sabitdisk seçimi ve ayrılması	1,7 Sone
7.		Optik sürücü	14,7 Sone	Yazılımsal CD-frenleme aracı	1,4 Sone

Sessiz PC

Sessiz PC

...CHIP'e Kulak Verin

Bilgisayar başında oluşan baş ağrısı ve kulak uğultusu problemleri huzurunuzu kaçırıyorsa, suçu yalnızca kötü hava koşullarında aramamalısınız. Doktorunuz, muhtemelen çalışma ortamınızdaki PC'nin yarattığı gürültüyü ortadan kaldırmanızı önerecektir. CHIP, bu amaçla yapılması gerekenleri sıralıyor ve PC'nizi bir hesap makinesi kadar sessizleştiriyor.

Rüya bilgisayar olarak nitelendirilebilecek bir sistem: Athlon XP 2200+ işlemci, GeForce-4-Ti4600 ekran kartı, 7200rpm hızında RAID sürücü ve bu konfigürasyonu elektrikle besleyen 430 watt güç kaynağı. Özellikleri kulağa hoş gelse de bu PC'nin çıkaracağı gürültü, keyfinizi kaçırabilir. Fanlar ve onların dakikada binlerle ifade edilen devir sayılarına bağlı olarak ortaya çıkan rahatsız edici ses, günümüz PC'lerinin pek çoğunun en önemli problemleri arasındadır...

CHIP, üst düzey performans sağlayabilecek bu bilgisayar performans kaybına neden olmaksızın, sizin bir canavara dönüştürmeyi başardı. Başarının sırrı, underclocking ve pasif soğutucuların yerinde kullanımında saklı. Oluşan gürültünün ardındaki yedi bileşenin, yani sesin yedi sorumlusunun bazılarının etkileri, bazılarının ise kendileri ortadan kaldırılabilir.

Gürültü kaynağı 1: CPU soğutucu

İşlemcilerin megahertz ile ifade edilen hızları, son yıllarda inanılmaz değerlere ulaşmış durumda. Soğutucuların

dönme hızları elbette onların ardında kalamazdı. 5000 ile 7000 aralığındaki dakikada dönüş hızları sıklıkla telaffuz edilse de bu rakamlar mutlaka sağlanması gereken gücü ifade etmiyor. SiSoft Sanra 2002 gibi bir araç sayesinde, Windows altında CPU sıcaklığını kontrol edebilirsiniz. 30 dakikalık stres testinin sonunda sıcaklık 50 derecenin altında kalıyorsa, sistemi "sakinleştirici" önlemler için yeterli hareket alanı kalıyor demektir. İşlemci sıcaklığının hiçbir zaman 65 derece ve üzerine çıkmaması gerekir. CPU fanının sesinin yüksekliğinden kurtulmak için bilgisayarın kasasını açın ve çıkan uğultuyu dinleyin önce.

Cesur kullanıcılar fanın pervanesini parmaklarıyla kısa süreli durdurarak farkı daha net görebilirler.

DİKKAT! Güçlü soğutucu modellerinde bu durum yaşanmanıza neden olabilir. CPU sıcaklığının az önce belirtilen sınırlar dahilinde kalması halinde soğutucuyu yavaşlatabilirsiniz. Yapılması gereken, anakart ve fan arasında bir gerilim adaptörü yerleştirmek. 7 volt adaptör, uygun formda iki giriş, bir direnç ve toplam olarak yaklaşık 3 dolar karşılığında istenen sonucu alabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

Gürültünün 7 Kaynağı:
Gürültüyü en aza indirmek

54

Sessiz Sedasız:
Standart soğutucuların
yer almadığı CHIP PC

60

Su Soğutmalı:
Neredeyse tamamen sessiz
CHIP Power PC

64

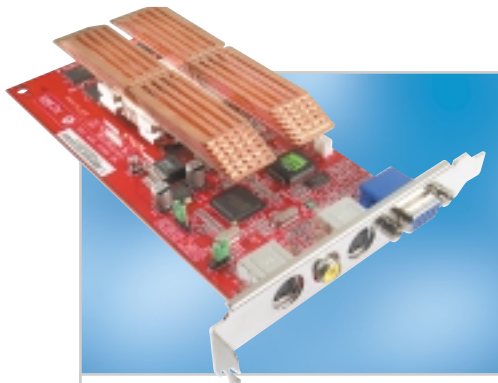
Daha etkin bir yol ise, soğutma performansı ve gürültü arasındaki en uygun oranın hedeflenebileceği ayarlanabilir adaptörler. Nereden elde edebileceğinizi 58'de bulabilirsiniz. Bu yavaşlatıcı adaptörlerle çalışırken bir gözünüz sürekli olarak CPU sıcaklığı üzerinde olmalı. Bazı fanlarda ses, yüksek devir sayısından değil, düşük kaliteden kaynaklanır. Bu durumda işlemcinin soğutucusunun değiştirilmesi uygun olacaktır.

Fanın yerini daha sessiz bir model almalıdır. Kasa içindeki kullanılabilir alanın el vermesi durumunda standart sistemlere dahil edilen 60 mm'ler yerine hem daha etkin, hem daha sessiz çalışan 80 mm çaplı olanlar yerleştirilebilir. Bunun için bir fan adaptörüne, örneğin Innovatek firmasının Swiftkill modeline ihtiyaç var.

Gürültü kaynağı 2: Ekran kartı

Ekran kartınızın üzerinde yer alan zaten pasif soğutuculardan biriye bu satırları atlayabilirsiniz. Yani bu durumda sistemi benzer bir değişiklikle daha fazla sessizleştiremezsiniz. GeForce-3/4-Ti veya ATI Radeon 8500/9700 kartı sahiplerinin de eli kolu bağlı. Yüksek performanslı bu üst düzey grafik işlemcilerine tahsis edilen fanlar, anakart slotları arasındaki boşlukların darlığı nedeniyle basık ve bu nedenle gürültülü olanlar arasından seçiliyor.

Power kart grubundaki bu modeller sessiz PC'nin en doğal ve değişmez düşmanlarından. Hiç değilse serinin en küçük boyuttaki GeForce-4-Ti (Ti-4200) modelini pasif bir soğutucuyla sessizleştirme umudu birkaç dakikalık çalışmanın ardından boşa çıktı.

BAKIR SOĞUTUYOR: Ekran kartının basırlığını korumak için Zalman soğutucunun peteklerinin kenarları yanlara doğru bükülmüş.

ÇİFT TARAFLI CPU FANI: Global Win TAK58 güzel görünmese de sessiz ve montajı son derece kolay bir donanım olarak tanıtıyor kendini.

GeForce MX ve Radeon 7500/9000'li mainstream kartlarda önemli değişikliklere gidilebilir. Üzerlerinde ucuz ve bu yüzden gürültülü fanların yer aldığı bu kartlar karşısında Zalman alternatif bakır plaka seçeneği sunuyor. Ancak bu tercih PC'de en azından bir miktar hava akımını zorunlu kılıyor.

Gürültü kaynağı 3: Chipset

Sistemdeki en küçük soğutucular chipsetin kuzey köprüsündeler ve bunlar epeyce fazla uğultuya neden olabiliyorlar. Kuzey köprüsünün aşırı ısınması riski öncelikle arttırılmış overclock potansiyeli sunan Athlon anakartlarda. Parmaklarınızı frekans ayarlarından uzak tuttuğunuzda aslında aktif soğutucu kullanımına da gerek kalmıyor. Asus'un bir süredir anakartlarında kullanmaya başladığı yüksek kalitede pasif soğutuculardan yararlanabilirsiniz. Aksi takdirde sisteme Zalman NB 32 J soğutucuları da sonradan dahil edilebilir.

Gürültü kaynağı 4: Kasa ve fan

Sessiz PC hedeflenirken en sık karşılaşılan sıkıntılar, bazen PC kasesinin kendisinde. Çözüm olmaya en yakın görünen, kasayı sesi bloke eden minderlerle donatmak ve kasadaki havalandırmayı en aza indirmek.

Ama bu denemenin sistem için ölümcül sonuçlar doğurabileceğini de göz ardı etmemek gerek. Aslında hata ses yastığı ifadesinin kendisinde.

Uzmanları tarafından ses yutma maddesi olarak tanımlanan bu maddenin görevi, sesi kasada hapsedmek değil, yüksek frekanslı titreşimleri absorbe etmek. Teoride, yan tarafları ve zemini geniş alanlı minderlerle kaplamak yeterli. Bu

FAN FRENİ: 12 volt genellikle gereken değer üzerinde. Zalman adaptörü fan gerilimini 7 volta düşürerek sesi de azaltıyor.

iç yenileme ile birlikte bilgisayar çok sessizleşmeye de gürültü hafifleyecek, çünkü minderlerde yüksek frekanslı vırtlılar kaybolacak. Buna karşın bu şekilde içi minderle kaplanmış bir PC kasesi, içeride oluşan sıcaklığı hapsedecek, kasanın metal dış çerçevesi oluşan ısıyı üstüne çekip dışarıya da aktaramadığından, kasa içi sıcaklığı yükselecek ve sıcaklık değerleri tarafından kontrol edilen fanlar daha hızlı çalışmaya başlayacak ve PC ısı birikimini hava akımı ile bertaraf edemediğinden kendi durumunu zorlaştıracaktır.

Özellikle ucuz PC kasalarına monte edilen fanlar, yeterli kalitede olmadıklarından dönüş sayısı kaç olursa olsun gürültü çıkarmaya devam ediyorlar. Çözüm, yerlerine Papst firmasının NGL/NGML ürünleri gibi kaliteli fanların yerleştirilmesinde. Verax firmasının soğutucuları da yeterli kalitede. Rotor yapraklarının formu sayesinde tamamen sessizler. Yine de hava dolaşımı P4 ve Athlon sistemlerde kullanım için önerilemeyecek mütevazılıkta. Fan montajı için vidaların yerine plastik tıkaçlar kullanılarak kolaylıkla kasadan sökülmeleri sağlanabilir.

Fan donatımı: Bir PC ne kadar taze havaya gereksinim duyar?

PC iç ısısı için ölçüt, oda sıcaklığının 10 derece üzeri ve CPU sıcaklığının 15 derece altıdır. Pratikte sistem monitörü 35 ile 40 derece arasındaki değerleri göstermeli. Fan kurulumu sırasında şunlara dikkat etmelisiniz: Fan temiz havayı ön üst kısımdan çeker ve bir diğer fan ise kirli havayı yeniden dışarıya üfler. Rüzgarın hareket yönü fanın üzerine işaret eden bir ok şeklindedir.

PC'nizin sert bir zemin üzerine konduğu durumlara gelince: Parke zemin

veya yazı masası yüzeyi gibi ortamlarda PC iç faaliyeti sırasında oluşacak titreşimlerin dışarıya yansıtılması artar. Yumuşak olmayan zeminlerin aksine bir parça halının veya kalın plastik ya da köpük zeminlerin üzerinde etki daha hafiftir. Sessiz fanlarla ve ses yutan kaplama ayaklarla nihayetinde sessiz PC elde etmek mümkün. Bu kasaların belli başlı üreticilerini tabloda bulacaksınız.

Gürültü kaynağı 5: Güç kaynağı

Güç kaynaklarında da PC kasalarındaki gibi ucuz fanlar kullanılır. Bu önemli gürültü kaynağının değiştirilmesi pek kolay değil ve tornavida ile lehim kullanımı gerektirebilir. Güç kaynağının açılması bir yandan da garantisinden feragat etmeniz anlamına geliyor. Bu nedenle yeterli bilgi sahibi değilseniz elinizi bu değişiklikten uzak tutmanızı öneriyoruz.

Üzerinde değişiklikler yapılmış sessiz güç kaynakları satan MP Computersystem veya silent maxx gibi firmalardan bahsedilebilir. Her ikisi de Enermax gibi üreticilerin beğenilen ama gürültülü güç kaynaklarını 2 sone gibi rakamlara düşürüyorlar. Üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmamış ancak güçlü ve sessiz olan modeller, testimizin galibi HEC 300LR-PT ve fanlardan neredeyse tamamen arındırılmış Enkelking AP2-6300 SFC-A. Bu alandaki daha fazla bilgiyi fansız sistemler başlığı altında 60'da bulabilirsiniz.

Gürültü kaynağı 6: Sabitdiskler

İlk kural, sessiz çalışmasını istediğiniz bilgisayarda 5400 rotasyonlu sabitdisklerin kullanımının, dakikada 7200 devir sayısına ulaşan sürücülere oranla daha uygun olacaktır. Hızlı sabitdiskler vidalanmalarının ardından kasayla birlikte korkunç rezonans frekanslarına ulaşmaları nedeniyle gürültüye neden olacaktır. Sabitdiskleri kendi özel sürücü kafeslerine monte ederek bu sorunun üstesinden gelebilirsiniz. Bunlar sabitdiski plastik, stabil bir çerçeve içine alarak daha sessiz çalışmalarını sağlıyor. Okuma kafası tırtırtısının rahatsız etmesi halinde IBM Feature Tool 1.50 (www.ibm.com), (© eCHIP-Code IBM) ve Intel Application Accelerator 2.2 (www.intel.com), (© eCHIP-Code Intel) gibi araçları öneriyoruz. Bunlar

sert hareketleri hafifletiyor ve sabitdisk üzerindeki özellikle arama işlemlerinde oluşacak sesin düzeyini alçaltıyor. Bunun bedeli de, kaybedilen erişim süresi oluyor.

Gürültü kaynağı 7: Optik sürücü

Diskten okunacak filmler için DVD'de tek hız yeterli olacaktır, ancak sürücüler genellikle en yüksek dönüş hızında çalışarak gürültü çıkarmaya devam ederler. Yardımı eCHIP'te Tuning bölümünde bulacağınız CD-Bremse adındaki frenleme aracı sağlıyor ve DVD sürücülerin pek çoğunu kontrol edebiliyor. Özellikle satın alma esnasında cihazın gerekenden

SESSİZ DEVİR: Papst ve Verax sessiz çalışsalar da sadece Papst, PC'yi etkin şekilde soğutuyor.

daha sesli olmadığından emin olun. Aşağıdaki tabloda bu özellikte iki öneri sunduk. Diğer modeller için CHIP TOP 10 listesinden yararlanabilirsiniz.

BİLGİSAYARINIZI SESSİZLEŞTİRECEK DONANIM BİLEŞENLERİ			
Ürün	Notlar	Bilgi (www.)	Fiyat
Tavsiye edilen CPU soğutucuları ve donatıları			
CPU Soğutucu			
Global Win TAK58 SuperSilent	Sessiz, güçlü soğutucu, örnek montaj (4,5/1,0 Sone)	overclockingcard.de	36 euro
VarioKühler AX 7 TR	En sessiz, yeni fanlardan (3,7/1,0 Sone)	ichbinleise.de	89 euro
Alpha PAL 8045T Silent	Süper soğutucu gövde + sessiz fan= Silent (5,6/1,8 Sone)	pcfrost.de	69 euro
Zalman CNPS 5100+ CU	Performans ve sessizliğin kombinasyonu (5,2/1,7 Sone)	pcfrost.de	65 euro
Donatılar			
Swiftkill fan adaptörü	60 mm fanları 80 mm'ye çeviriyor	overclockingcard.de	10 euro
Zalman voltaj adaptörü	Fan voltajını 12'den 7 volta indiriyor	overclockingcard.de	2,50 euro
Zalman devir sayısı regülatörü	Fan voltajını değişken ayarlayabiliyor	pcsilent.de	7,40 euro
Grafik/chipset için tavsiye edilen pasif soğutucular			
Pasif Soğutucu			
GPU soğutucu Zalman ZM17CU	Orta sınıf ekran kartları için pasif soğutucu	silentmaxx.de	22 euro
Chipset soğutucu Zalman NB 32 J	Her kuzey köprüsünü soğutuyor ve sessiz kalmayı başarıyor	silentmaxx.de	11 euro
Tavsiye edilen kasa artı donatı			
Sessizleştirilmiş Kasalar			
MR CS601	Papst fanlı ve tam ses yalıtımlı örnek kasa	ichbinleise.de	159+ eu
Noiseblocker Ultrasilent ST 11	Karmaşık kasa yapısı ancak sessiz	com-tra.de	128+ eu
	Sessiz Mainstream-Tower, makul fiyat	silentmaxx.de	116+ eu
Kasa Fanları			
Papst 8412 NGL/NGLM	Hem sessiz hem de etkili oldukları için en iyi seçim	ichbinleise.de	16,40 euro
Verax Cair KT2	Süper sessiz ancak hava sirkülasyonunda zayıf	com-tra.de	46 euro
Plastik sliker (4 tane)	Plastik vida görünümünde, fanı kasadan ayırıyor	com-tra.de	2,49 euro
Diğer Donatılar			
Yuvarlatılmış IDE Kablo	Yerleştirmek daha kolay ve aerodinamik kazandırıyor	ichbinleise.de	12+ eu
Kasa set ayakları (4 tane)	PC'yi sert zeminlerden ayırmak	blacknoise.com	4,60 euro
Tavsiye edilen güç kaynakları			
Güç Kaynakları			
HEC 300LR-PT (300W)	CHIP testinde birinciliği özellikle sessiz oluşuyla kazandı	compucase.de	45 euro
Engelking AP2-6300 SFC-A (300W)	Acil durumlara dek fansız çalışıyor ama kasayı aşırı ısıtıyor	silentmaxx.de	210 euro
Modifiye Edilmiş Güç Kaynakları			
Enermax 431W Sessizleştirilmiş	Papst sayesinde süper sessiz ve 300/365 W güç	ichbinleise.de	180 euro
Enermax 353 Watt Verax-Edition	Verax güç kaynağını aşırı sessiz ve aşırı pahalı hale getiriyor	silentmaxx.de	180 euro
Noiseblocker CWT 300 Watt	Orijinali gürültülüydü, şimdi güç kaynağı daha güçlü ve sessiz	com-tra.de	76 euro
Tavsiye edilen sabitdiskler ve donatıları			
Sabitdiskler			
Seagate ST360021A (56 GB)	Çok sessiz (2,2 sone) ve buna rağmen aşırı hızlı	seagate.com	105 euro
Samsung SV 1204H (120 GB)	Aşırı sessiz (1,7 sone) ve çok yüksek disk kapasitesi	samsung.com	180 euro
Sabitdisk Donatıları			
innoVibe HD-Entkopplung	Sabitdiskler için ayırıcı raylar, su akışının sağlıyor	com-tra.de	20 euro
NoiseControl No Vibe III	Sabitdiskler için ayırıcı çerçevesi, titreşimlere şans tanımadan	silentmaxx.de	28,50 euro
Silent Drive	Gürültülü sabitdiskler için entegre ses yutma çerçevesi	silentmaxx.de	35 euro
Tavsiye edilen DVD sürücüler			
Samsung SD-616	2 sone çalışma sessizliğinde, Samsung'dan alışagelen şekilde	samsung.com	50 euro
Toshiba SD-M1612	Orta düzeyde ancak sessiz DVD sürücü (2,1 sone)	toshiba.com	64 euro

Yukarıdaki tabloda ve yazı içerisinde belirtilen web adresleri üreticilere aittir ve bir kısmı İngilizce, bir kısmı Almanca'dır. Adı geçen ürünleri ya da aynı işleve sahip farklı markaları şu web adreslerinden de sipariş edebilirsiniz: www.overclock.co.uk, www.jab-tech.com, www.coolpc.com, www.below-0.net, www.burnoutpc.com.

Sessiz Sedasız

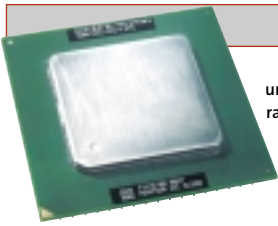
Film izlemek ve arada bir oyun oynamak... Hazırladığımız PC hepsinin tamamen sessiz çalışan bir sistemde gerçekleştirileceğini kanıtlıyor. Taktığımız, CPU'nun saat hızını düşürmek ve fanlardan vazgeçmek.

- + Cep bilgisayarı kadar sessiz (<1,0 Sone)
- + Aktif fanların devre dışı bırakılması
- + DVD/DivX, MP3 performansı
- 3D oyunlara sınırlı oranda uygunluk
- Sistemin maliyeti

Güç kaynağı

Engelking AP2-6300SFC-A fansız çalışıyor. Buna karşın siyah petekler kasanın içerisindeki havanın çok fazla ısınmasına katkıda bulunuyor. Fiyatı yaklaşık 210 euro www.silentmaxx.de

İşlemci

Enerji tasarrufu sağlayan, underclock edilebilir ve buna rağmen yeterli işlem gücünü sunan işlemci. Yalnızca Tualatin çekirdekli Intel Pentium III/1.200 MHz koşulları sağladı. Fiyatı yaklaşık 170 euro www.intel.com

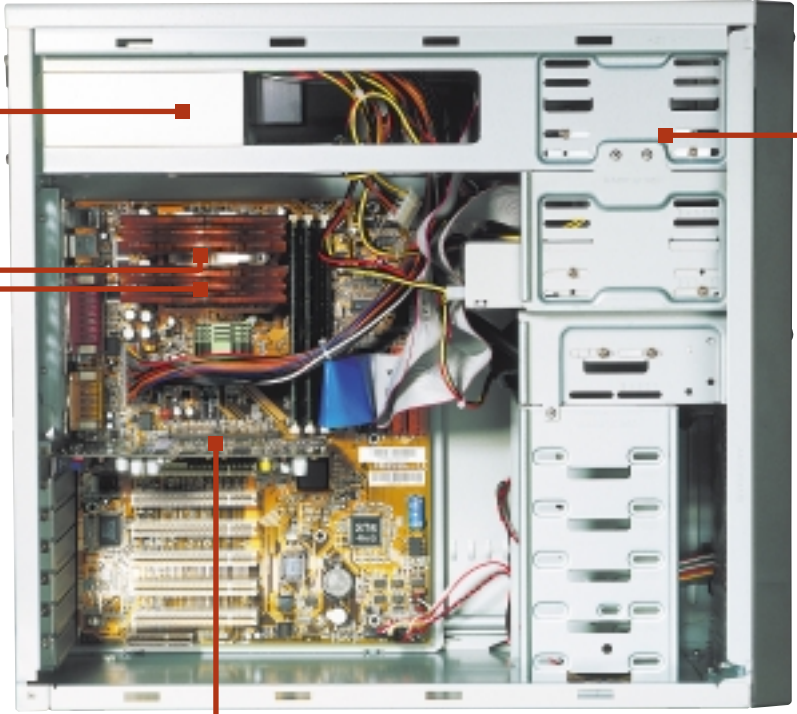
CPU soğutucusu

Zalman CNPS 6500CU'nun yelpaze şekilli yapısı CPU ısısının iletilebilmesini sağlıyor. Sessiz PC için biçilmiş kaftan. Fiyatı yaklaşık 82 euro www.pc-frost.de

Ekran kartı

ATI'nin yeni Radeon 9000 Pro'su, GeForce4 MX'in rakibi. Daha hızlı, DirectX 8.1 destekli ve pasif soğutma sistemine sahip. Fiyatı yaklaşık 170 euro www.ati.com

Sabitdiskler

Fansız PC'de sabitdisk, zincirin en yüksek sesli, yani en zayıf halkasıdır. Bir istisna olan Samsung SV 1204H yaylı ve de yumuşak bir de "yatağa" sahip. Fiyatı yaklaşık 180 euro www.samsung.com

■ Sesiz PC fikrini hayata geçirmek için atılacak ilk adım oldukça net: Fanlardan olabildiğince uzak durmak. Yapılacaklar başlangıçta zor görünebilir, çünkü bu adımın CPU'da hayata geçirilememesi ihtimali kuvvetli. Hiçbir modern PC aktif havalandırma olmaksızın görevini yerine getiremez.

İstisna sorunsuz DivX film gösterimi ve 3D oyun çalıştırma önkoşullarımız için yetersiz kalan VIA'nın yeni C3 modelleri. Yine de hareket planımızı değiştirmedik ve yüksek underclocking sayesinde fanlara geçit vermedik. Tualatin çekirdekli yeni Pentium III CPU'lar soket 370 ve 0,13 mikrometre mimari teknolojisinde üretilmiş ve bu sayede daha az güçle yetinebiliyor. Daha düşük çalışma geriliminin anlamı yüksek ısı oluşu-

munun frenlenmesi. CPU frekansının yarıya indirilmesi halinde CPU soğutucudan da vazgeçilebiliyor.

Tualatin destekli tüm anakartlar (Socket-370) 66 MHz FSB'li (Front Side Bus) eski Celeron işlemcileri desteklemekte. Bu sayede Tualatin Pentium III CPU'ların 133 MHz standart FSB'lerinin yarıya düşürülmesi olanaklı. Pentium III/1.200 MHz denemelerimizde 600 MHz'le başarılı sonuçlar verdi ve bu halde aktif soğutucuya gerek duymayabileceğini dayanıklılık testimizde ortaya koydu. CPU performansındaki 100 euro dolaylarında maddi kaybın karşılığı sessiz PC hedefine bir adım daha yaklaşmak. Testlerin ortaya koyduğu 600 MHz PC'nin ön koşullarımız için yeterince güçlü olduğu.

Bileşenlerin seçilmesi: Soğutucu cisimlere evet, fanlara ret!

İstenilen nitelikte bir sistem için bir dizi etken birbirine uygunluk göstermeli. Öncelikle Tualatin destekli Pentium III ana kart ve 66MHz FSB desteği gerekiyor. Test sistemimizde Abit ST6 kullanıldı. Kart FSB'nin kolaylıkla BIOS'tan ayarlanabilmesine destek veriyor. ST6 ayrıca sıcaklığı denetim altına almak amacıyla Hardware Sensor'le (Winbond Chip) donatılmış ve soket 370 doğru yerleştirilmiş. Günümüzün en iyi pasif CPU soğutucularından Zalman CNPS6500CU'nun soğutma petekleri kurulumun ardından dik konumda olmalı. Bu koşul, soğutucudaki ısınmış havanın doğal konveksiyon sayesinde yukarıya yükselebilmesi ve birikmemesi →

açısından önemli.

PC'lerin tümünde karşılaşılan bir diğer soğutma problemi güç kaynağında. Piyasadaki her model, içerisinde bir vantilatör barındırıyor. Örnek bilgisayarımız için nispeten sessiz bir Verax fan bile çok gürültülü sayılacağından fan barındırmayan Engelking AP2-6300SFC-A gibi bir güç kaynağı temin etmeliydik. Bu güç kaynağı tamamen fanlardan arındırılmış olsa da pervane yalnızca ihtiyaç halinde çalışıyor. Asıl soğutma görevini üstlenen soğutucu petekler. Bu öge kasanın içerisindeki ısıyı alıyor.

Ekran kartı PC'nin oyun oynamak için uygunluk seviyesini belirliyor

İşlerliğini sürdürebilmesi fanlara bağlı diğer bileşenlerde seçim yapmak kolay. Bu tür sesli soğutucular olmadan sağlıklı çalışabilen en yüksek performanslı ekran kartı, testler yapıldığı esnada ATI Radeon 9000 Pro idi. Bunlardan bazıları güçlü fanlarla donatılmış olsa da ATI firması bu ilavenin zaruri olmadığını belirtmekte. www.ati.com adresinden orijinal kartı 150 dolar karşılığında sipariş edebilirsiniz.

Sabitdisk olarak da alternatifler arasında yer alan en düşük sese sahip olanın tercih edilmesi gerekiyor. Kurduğumuz sistemde, bilgisayar çalışırken sesi duyulabilen tek cihaz sabitdisk. Favorimiz, Samsung SV1204H. Model günümüzün "NoiseGuard" ve "SilentSeek" gibi ses koruma teknolojileriyle donatılmışken bile onu ek plastik bir kızak içerisinde (Fa. Acont, „No Vibes III“ tipi) kullanmaktayız. DVD için 58'deki önerilerimiz geçerli. Fansız çalışan PC'ler için kasa olarak herhangi bir Big Tower kullanılabilir. Güç kaynağının üzerinde hava dolaşımı için bir miktar yer kalmalı, yanlarında alt ve üst kısımlarda havalandırma açıklıkları bulunmalıdır.

Gerektiğinde ihtiyaç duyulmayan slot kapaklarının, örneğin 5 inçlik ön kısımdaki plastik kapakların sökülmesi düşünülebilir. Kasa fanları, aktif soğutuculardan arındırılmış bir PC'de elbette adı dahi geçmemesi gereken bir tabu.

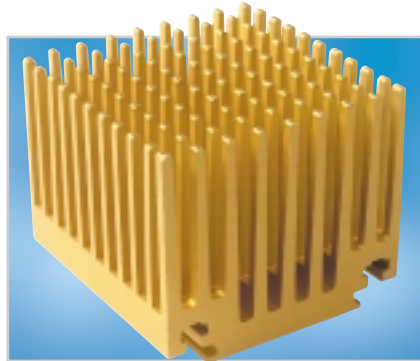
Bir araya getirme: Bir gözünüz her zaman termometrede olsun

Bilgisayar açılırken sizi bir şaşkınlık anının beklediğini fark edeceksiniz. Alışlagelen durum, yani bilgisayarın işlemekte olduğunu giderek artan boot sesleriyle

kanıtlaması durumu artık söz konusu değil. Yalnızca sabitdisk kendi başına duyulması çok da kolay olmayan sesler çıkarıyor. Şimdi sırada en önemli adımlardan biri var. CPU'nun çalışma hızını hemen düşürmelisiniz. Abit ST6'da BIOS "Softmenü" üzerinden sistem 600MHz/66 FSB değerine getirilebiliyor. Bir sonraki yeniden başlatmada P-III/1.200 asıl hızındaki PC yalnızca 600 MHz (9x133 MHz yerine 9x66 MHz) ile açılacaktır.

Kaybolan performansın yerine bellek zamanlamalarını mümkün olan en yüksek değerlere getirin. FSB'nin saat hızının düşürülmesi nedeniyle RAM modüllerinin de hızları düşürülmüş oldu. Bu nedenle her standart modül daha hızlı timing ile tamamlanmalı.

BIOS ile CPU'nun çalışma gerilimini düşürebilirsiniz. 1,5 yerine 1,4 volt seçimi sayesinde Tualatin CPU sorunsuz çalışabiliyor. Bu sayede sıcaklık bir kaç derece düşüyor. Intel'in açıkladığı resmi verilere göre Pentium III/1.200, 69 derecelik yüzey sıcaklığı (TCase) ile zarar

CHIPSET SORUNU: Fanlardan arındırılmış bir sistemde chipset soğutucuları dahi rahatsız edebilir. Zalman NB 32 J yerini hak ediyor.

görmeksizin ve toplam çalışma ömrü kısalmadan çalışabiliyor. Uzun süreli dayanıklılık testlerinde aktif soğutucular kullanılmadığında CPU 600 MHz'de ve açık kasada 58 dereceyle, kapalı kasada 65 dereceyle her seferinde üst sınır değerinin gerisinde kalabildi. 900 MHz (133 yerine 100 MHz) sistem hızında sistem BIOS'u iki saatlik çalışma süresinin ardından alarm durumuna geçti. 600 MHz ise 28 dereceye varan oda sıcaklığında güvenli bir çalışma ortamına engel olmadı. Ofis kullanımına eş zamanlı MP3 dinlendiğinde, CPU 55 derece ile güvenlik sınırının gerisindeydi.

CPU sıcaklığının saatlerce devam

LÜTFEN BAĞLAYIN: No Vibes ayırıcı çerçevesi her sabitdiski yumuşak şekilde sabitleyor ve bir kedi kadar sessizleştiriyor.

eden yüksek performans denemelerinde, 3DMark 2001 SE Looping testi gibi, 60 derecenin üzerine çıkmadığını gözlemlediğinizde kasayı kapatabilirsiniz.

Test ortamında beklenen sonuç. CHIP PC'si 1,0 sonenin altındaki değerlerle neredeyse hiç gürültüye neden olmadı. Yalnızca DVD sürücüyü erişim gerektiğinde sürücü motorunun engellenemez çalışma sesi fark edildi.

Sonuç: Hesap makinesi kadar sessiz bir PC

Test bilgisayarımız, normal kullanım testlerinde zaman zaman sistemi kapatmayı unutmamıza neden olacak derecede sessiz çalışmayı başardı. Enerji tasarruf modunda, sabitdisk, ekran ve DVD sürücünün devre dışı kaldığı durumlarda yalnızca Power düğmesi PC'nin açık olduğuna işaret etti. Sonraki gün PC'yi çalışır durumda unuttuğumuz farkına varmak, alışılmadık bir durumdu.

Sessiz CHIP PC'de en çok memnuniyet verici olan durum, performans değerleri... Pentium-III/600 MHz ve Radeon 9000 Pro, DivX sıkıştırılabilir video görüntüleri ve DVD'leri sorunsuz ve kesintisiz oynattı. Sörf ve kelime işlem gibi daha az performans yoğunluğuna sahip işlemler rahatlıkla gerçekleştirildi. 3DMark 2001'de 4000 düzeyindeki rakamlar, günümüz için etkileyici gözükmebilir. Ancak 3D Shooter, Unreal Tournament 2003'te 800x600 çözünürlükte akıcı grafikler yüksek performanslı PC'lerden vazgeçemeyen kullanıcıları dahi etkileyecek düzeyde. Bu kadar sessiz bir sistem kullanma fırsatı yakalayan bilgisayar sahipleri, milyonlarca insanın neden hala toz ve gürültü makinesi bilgisayarlar tarafından rahatsız edilmeye razı geldiğine anlam veremeyebilirler

Su Soğutmalı

Oyun fanatikleri, DVD-Ripper'lar ve MP3 fanatikleri tam güce ihtiyaç duyarlar. Prototip PC'miz onlara aradıklarını hiç gürültü çıkarmadan veriyor. Taktik, ısınan tüm bileşenleri suyla soğutmak.

- + Neredeyse tamamen sessiz ve hızlı
- + Uygun overclock potansiyeli
- + Erişilmemiş coolness faktörü
- Yüksek maliyet
- Düzenli bakım gerekiyor

Radyatör

Radiator (Maxxxpert) su ile ısıtılan PC'nin soğutma istasyonu. Güç kaynağı dışındaki yegane fan burada çok yavaş çalışıyor. Fiyatı: Yaklaşık 49 euro

HDD soğutma

Innovatek sayesinde sabitdiskleri de sıvılarla soğutmak mümkün. HD-O-Matic ile sabitdisk kasadan ayrılıyor ve bu şekilde daha sessiz çalışma sağlanıyor. Fiyatı: Yaklaşık 45 euro

CPU soğutucu

InnovaFlatFlow Bakır soğutma cismi sayesinde soğuk sıvı CPU'yu soğutmak amacıyla akmakta. Fiyatı: 45 euro. Ağabeyi InnovaCool'un maliyeti yaklaşık 80 euro.

Chipset soğutucu

Graph-O-Matic hem chipset hem de GPU için GeForce-4-Ti dışındaki kartlarla kullanılabilir ve overclock'çular için de öneriliyor. Fiyatı: Yaklaşık 38 euro

GPU soğutucu

Ekran kartı fanlarının çıkardığı ses her gelişmiş modelde artmaya devam ederken, sıvı akışı sağlayan GPU soğutucu kullanılmaya başlandı. Innova Graph-O-Matic GF4 bunlardan biri. Fiyatı: Yaklaşık 38 euro

Akvaryum pompası

Eheim 1046 pompası için alışılmadık bir görünüm. Innovatek'in eşitleme haznesiyle birlikte gerekli momenti sağlıyor. Fiyatı: 45 ila 35 euro civarında

■ Hedef, "asla ödün vermek yok" şeklinde özetlenebilir. Bir araya getirdiğimiz sistemin mümkün olan en hızlı ve en sessiz modellerden biri olmasını amaçladık. Bu nedenle bileşenlerin seçimi sırasında yüksek performans sağlayabilirlik birinci sırada yer aldı. Athlon XP 2100+ işlemcili, MSI GeForce – Ti 4600 ekran kartlı, Abit KT333 anakart (AT7), 7200rpm'de hızlı bir IBM sabitdisk sistem bileşenlerini oluşturdu. Güç kaynağı 431W Enermax idi. Bu sistemin havalandırmayla yetinen soğutma sistemiyle sessizleştirilemeyeceği aşikar. Bu nedenle bilgisayarın kendi maliyeti dışında 330 euro da soğutma sistemi için gözden çıkarıldı. Bir diğer gereksinim damıtılmış su. Çünkü ısının oluşmasına sebep olan işlemci, ekran kartı, anakart kuzey köprüsü ve sabitdisk bileşenlerinin soğutulmasını su sağlayacak. Üst resimdeki soğutma bileşenlerinin üreticisi

Innovatek firması (www.innovatek.de). Soğutma için radyatörün üzerinde çalışma hızı sıcaklıkla ayarlanan 12 cm'lik 4 voltta dakikada 800 devir yapan pervane yer alıyor. Modifiye edilmiş Enermax güç kaynağında iki Papst fan daha yer alsa da düşük devir sayıları nedeniyle neredeyse fark edilememekteler.

Kurulum: Büyük kasa ve matkap gerekiyor

Su soğutmalı bir sistemde big tower kasa bir zorunluluk. Sistemimizde MR Computer'in Chieftec Tower DA-01'ini kullandık (www.chieftec.com). Bu seçimde dahi kasanın yeniden ayarlanması gerekli oldu. Eşitleme hazneli akvaryum pompası için öncelikle 3.5 inç sürücü çerçevesinin çıkarılması, dolayısıyla çerçevesinin perçin noktalarının ayrılması için kesici gerekti. Ortaya çıkan görünüm pek estetik değilse de sonuç etkili.

Temiz hava bağımlılığı nedeniyle radyatörün yeriyile oynamak güç. Kasaya uygulanacak metal kesme işinden kaçınmak isteyen kullanıcılar güç kaynağı alanının içerisinde radyatör için yeterince yer sağlayan ve orada ona havalandırma açıklığı temin eden bir kasaya gerek duymayacaklar.

Chieftec kasa bu koşulları sağlıyor. Havalandırma açıklıkları normalde 80 mm'lik kısa fanları için düşünülmüş. 120 mm'lik radyatör fanımız ona sunulan havalandırma açıklığından yararlanıyor.

Matkap ve metal delici kullanımı uygun vidalama deliklerinin açılması için gerekli hale geliyor. Ucuz bir akü tornavidası ve yanında gelen oyuncak matkaplarla PC'nin çelik kasası karşısında hiçbir şansınız yok. Uygun delikleri açabilmek için iyi bir akü tornavidasına ve kaliteli bir HSS matkabına ihtiyacınız

BIG TOWER ŞART: Su soğutucuyu sıkı şekilde kasanın içerisine gömmek istegindeyseniz, big tower'ların sağladığı geniş alana ihtiyacınız var, örneğin Chiftec DA-01.

olacak.

Delikleri nereye açacağınızı radyatör fanı belirler, bunları aynen güç kaynağının üstündeki arka panele kopyalamanız yeterlidir. Delikleri 5 mm'lik bir matkapla açın. Tecrübeli ev ustaları matkap deliklerini önceden işaretleyip çukurlaştırabilir ve 1 ila 2 mm arasındaki matkapla delikleri açabilirler. Bu esnada sürekli olarak delme yağıyla yağlayın, yoksa ispiro da kullanabilirsiniz. Daha sonra açtığınız delikleri düzleştirin, zira oluşacak metal parçalar parmağınızı kesebilir. Ayrıca kasaya düşen metal kesitleri de mutlaka temizleyin. Bunu yapmazsanız ilerde kısa devre sorunlarıyla uğraşrsınız.

Pompa: Balık yerine artık bileşenleri serinletiyor

Son musluk çalışmalarımız da pompanın elektrik beslemesi için gerekli, kasanın içinden çıkan bir elektrik fişini prize bağlamanız gerekiyor. Bunun için komşu iki genişleme slotu arasındaki teneke parçayı dışarı doğru çekip, fişi bu açıklıktan dışarı uzattık. Daha sonra da kablo için slot kapağında yuvarlak bir delik açtık ve kapağı slotuna vidaladık. Alternatif olarak fişi söküp yerine yenisini takabilirsiniz, ancak bu durumda garantisi de gider.

Gücün dahili kablolarla sağlanması daha başarılı bir çözüm. Ancak bu işlem için PC'nizin güç kaynağı üzerinde oynamalar yapmanız ve 220 voltla çalışmanız gerekeceğinden bu adımı daha uzman kullanıcılara bırakıyoruz. Sistem kurulumu hakkında kısa bilgiler vereyim: Anakartın kasanın içerisine montajından önce soğutucuyu chipsetin kuzey köprüsüne yerleştirin. Nedeni vidalamanın aşağıdan gerçekleştirilmesinin gerekmesi. CPU soğutucuda sıra önemli değil. Burada soketin üzerinde normal bir soğutucu yer alacak. Sabitdiski ve ek-

ran kartını aynı yolla anakartın montajından önce donatın.

Kurulum işi: PC'de su borularının yerleştirilmesi

Tüm bu bileşenlerin sisteme montajının ardından, sırada su hortumlarının yerleştirilmesi var. Burada dikkat çok önemli! Dar dönüşlerde hortumun suyun akışını durduracak şekilde bükülmesi tehlikesi söz konusu. Yapılacak hatalar sistem bileşenlerinin kısa süre içerisinde bozulmasına neden olabilir. Dar bir geçişte hortumun dirsek bükümünden etkilenmemek için bükülme koruma spirali yerleştirin.

Kurulum işleri: Kasaya su borularını döşemek

Tüm bileşenler sisteme monte edildiğinde, su hortumlarının kurulumuna başlayabilirsiniz. Yerleştirmede çok dikkatli olmalısınız! Hortum çok dar kıvrımlarda bükülebilir ve su akışı bu noktada kesilebilir. Bu da kısa zaman içinde sistem bileşenlerinizin aşırı sıcaktan yanıp kavrulmasına neden olur. Dar bir yerde hortumu bükmekten başka çareniz yoksa, o noktada hortumu bükülmekten kurtulacak bir spiral takın.

Soğutucu bileşenlerin ilgili vidalama bileziklerini hortuma doğru elle çekin, ancak aşırı çekmeyin, zira aksi halde hortumun ucu sıkışabilir ve su sızdırabilir. Hortum uzunluklarını da kısa tutmayın, böylece hortumun ucu sıkışıp ezildiğinde ikinci bir şansınız olabilir. Pompaya giden su borusunu biraz daha uzun tutun, böylece ilerde suyu değiştirirken (bakım için) kasadan rahat bir şekilde bir sonraki kaynağa ulaşabilir. Su sirkülasyonu tamamlandıktan sonra, pompaya monte edilmiş eşitleme haznesi açılır. Bunun üzerinden pompa çalış-

BÜKÜLMİYEN HORTUM: Hortumların yerleştirilmesi sırasında kasanın mimarisi dar kavisler izlemeye neden oluyorsa, bükülmelere karşı, akışın bilgisayar için öldürücü sonuçlarını engellemek için önlem almalısınız.

şırken sirkülasyona su doldurulur. İleride bu su haznesi otomatik olarak su dolaşımında hava kabarcıklarının yüzmesine engel olur.

DİKKAT! Su soğutma için, musluklardan akan şebeke suyu gizlice gelişen bir zehir gibidir, bu yüzden doldurmak için sadece damıtılmış su kullanın. Normal su kullanırsanız, yaşamın nasıl oluştuğuna dair mucizevi bir gösterinin tanığı olabilirsiniz. Hortumlarda oluşan ve hızla çoğalan bakteriler suyu bozar ve soğutma sistemini çamurlu, bakterili bir enkaza

DAMITILMIŞ SU: Soğutma sisteminin sağlıklı çalışabilmesi için damıtılmış su gerekmektedir.

çevirir. Sistemini iyice güvende tutmak isteyenler bu bakterilerin oluşumuna engel olan ek bir madde kullanabilirler, mesela Innovatek'in özel bir kimyasal karışımı olan InnovaProtect.

Su dolaşımını suyla doldurduktan sonra bilgisayar kapalıyken, soğutma sistemini 24 saatlik bir deneme sirkülasyonuna tabi tutmanızı öneriyoruz. Düzenli olarak bağlantılardan su damlayıp damlamadığını kontrol edin ve eğer damlıyorsa delikleri tıkayın. Soğutma sisteminiz test sirkülasyonunda sorunsuz çalıştıysa, artık bilgisayarınızı açabilirsiniz.

Gürültü kontrolü: Sinsice giden bir yarış teknesi gibi

Su soğutmalı sistemlerde tüm ısının radyatöre iletilmesi, yüksek performanslı sistemde hava dolaşımının kesilmesinde dahi ısının birikmesine neden olmuyor. Sesi yutan minderler sabitdisk gürültüsünün bastırılmasına ek yardım sağlıyor.

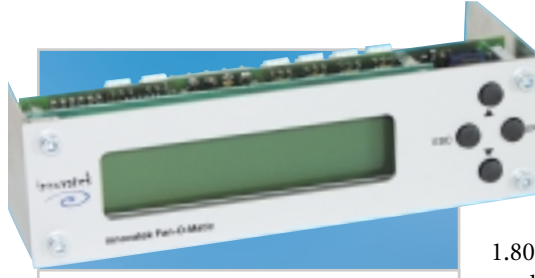
Radyatör fanı dakikada 800 devirde ve 4 volt gerilimle gerekli performansa

Sessiz PC

ulaşıyor ve çıkardığı ses duyulmuyor. Güvenlik nedeniyle denetleniyor ve sıcaklık değerleri ile yönlendiriliyor. Sonuçta yaptığı iş akustik olarak artık kontrol edilemiyor. Bunun için Innovatek'in Fan-O-Matic'inin yönetimini kullanıyoruz. Bunun ekranı tüm veriler hakkında bilgi veriyor; fan ve sıcaklık sensörleri panel veya Windows üzerinden kontrol edilebiliyor. Fan-O-Matic ayrıca fanlar için de bir çeşit ateşleyici sunuyor. Zira 4 voltla hemen hiçbir fan çalışmaz, bu yüzden açılış için kısa süreli olarak fanlara 12 volt güç sağlamak gerekiyor.

Ses ölçüm kutusundaki bir ölçüm de kulaklarımızla duyduğumuz sistemin ne kadar sessiz çalıştığını onaylıyor: 1,1 sone'lik mükemmel bir sessizlik. Sistemdeki en gürültücü bileşen şimdi sabitdisk, ancak ayırıcı kafesi ve kasa içindeki ses yutan minderler bunun gürültüsünü de nerdeyse tamamen ortadan kaldırıyor.

Yazın oda sıcaklığı 30 derecenin üzeri-

PC'DEKİ BİLGİSAYAR: Fan-O-Matic dört fanı denetleyebilen ve kontrol edebilen bir mini bilgisayar. (Yaklaşık 170 euro, www.innovatek.de)

rine çıkıp bilgisayar da 3D oyun cehennemine dönüştüğünde, fan kumandamız 800'den 1100 rpm'e kadar çıkıyor. Bu durumda bilgisayar 2 sone'lik bir gürültü seviyesi üretiyor, ancak bu değer bile hava soğutmalı her bilgisayardan çok daha sessiz bir değer.

Karşılaştırma için: Orta sınıf bir bilgisayar, bunun yarı gücünde bile kasa içinde 4 sone'ye ulaşan ses üretiyor. Güç konusunda da su soğutmalı bilgisayarımız zirveye oynuyor: 3D oyunları,

benchmark'lar, MP3 encoding ve DVD ripp'in üstesinden PC'miz en iyi sürelerle geliyor ve CPU sıcaklığını da stabil bir şekilde 57 derecede tutabiliyor, XP2200+ seviyesine (1.733'ten

1.800 MHz'e) overclock ettiğimizde de sıcaklık değişmiyor. Mesela 3DMark 2001 SE'de 11.200 3DMark puanı veriyor.

Sonuç: Su içeri, korku dışarı

Tatil bütçenizden bir miktar paranın arta kalması ve suyu bilgisayar kasasının içerisinden geçirme fikrinden korkmanız halinde, süper performanslı sessiz bilgisayarın kurulumuna başlayabilirsiniz. Artık oluşan gürültü nedeniyle MPEG kodlaması sırasında çalışma odanızı terk etmek ve yüksek hız uğruna rahatsız edici uğultulara katlanmak zorunda değilsiniz... Yüksek performans gerektiren oyunlarda dahi.

Aİ-DW / Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

0 5 10 15 20

KULLANIM KOLAYLIĞI:
Fonksiyon tuşlarıyla
resimleri doğrudan yazıcıya,
sabitdiske veya e-mail
olarak arkadaşlarınıza
gönderebilirsiniz.

12 Tarayıcı Testte

Anılar

Test: Tarayıcılar

İÇİNDEKİLER

Testin Birincisi:
Epson Perfection 2450 Photo

70

Fiyat/Performans Birincisi:
Mustek ScanEx. 1200UB Plus

71

Nasıl Test Ettik?:
Kalite ve hızın önemi

74

Teknik Veriler:
Tarayıcıların sıralı listesi

76

Bilgisayarda

Dijital ortamın güvenliği ve esnekliği varken değerli fotoğraflarınızı ve dökümanlarınızı gerçek dünyanın tehlikeleriyle karşı karşıya bırakmayın. Uygun fiyatlı bir tarayıcı bu konuda size yardımcı olacaktır.

Bilgisayarını çok yönlü kullanan okuyucularımızdansanız arada sırada ya da sıkça bir tarayıcıya ihtiyaç duymuşsunuzdur. Öte yandan çok yönlü kullanımları sayesinde tarayıcılar günümüzde ortalama bir ev kullanıcısı için lüks değil ciddi bir ihtiyaç haline gelmiş durumda. Üstelik bu ihtiyacın 100 dolar altı bir fiyata karşılanabilir olması olayın cazibesini artırıyor.

Bir tarayıcıyla neler yapabilirsiniz?

Tarayıcılar, elinizdeki dökümanları ya da fotoğrafları PC ortamına aktarmaya ya da daha doğrusu dijitize etmeye yaradığı için böyle bir cihazla yapabilecekleriniz tamamen hayalgücünüzle sınırlı. Tarayıcıların en yaygın kullanımına örnek olarak aile fotoğraflarının dijitize edilerek CD'ye yazılması suretiyle yedeklenmesi gösterilebilir. Ayrıca elinizde bulunan sayfalarca dökümanı, tarayıcıyla birlikte gelen OCR (Optical Character Recognition) yazılımı sayesinde .doc uzantılı olarak PC'nize aktarabilirsiniz. Böylece dökümanınız, dosya kağıtlarının durağan ortamından kurtularak PC'nizin esnek ve zengin olanaklarına kavuşur. Bunun

sonucunda dökümanlarınızın içeriğini değiştirmeniz daha kolaylaşırken aradığınızı daha kolay bulmanız ya da daha iyisi bir veritabanı oluşturarak dizginleri tam anlamıyla elinize geçirmeniz mümkün olur.

Masaüstü yayıncılıkla uğraşıyorsanız ya da reklam sektöründeyseniz bir tarayıcı sizin için elzemdir. Ayrıca profesyonel olarak web sayfası tasarımıyla uğraşanlar ya da 3D modelleme uzmanları da kendi dokularını oluşturmak için bir tarayıcıya sık sık ihtiyaç duyar. Velhasıl evinizde ya da işinizde PC sizin için önemli bir enstrümana, satın alacağınız bir tarayıcı öyle ya da böyle mutlaka işinize yarayacaktır.

Tarama sırasında nelere dikkat etmeli?

Ne tür bir dökümanı taradığınızı, tarama sırasında dikkat etmeniz gereken önemli bir kriter hakkında bilgi vermesi açısından önemlidir. Bu önemli kriter tabii ki çözünürlüktür. Çözünürlük, kısaca dpi (dots per inch) ile gösterilir. Tarama işlemini yaparken ilgili program size kullanmak istediğiniz çözünürlüğü sorar. Taradığınız döküman ofis belgesiyse yani daha ziyade metinden oluşuyorsa 150dpi altı çözünürlük →

yeterli olacaktır. Fakat söz konusu olan bir fotoğrafta ve kalite önemliyse dpi ayarını 300 hatta daha yüksek yapmakta fayda var. Çözünürlüğü arttırmak kaliteyi yükseltir fakat taranan dosyanın boyutlarını büyültür. Bu bağlamda kullanım amacına ve dosya tipine göre size en uygun çözünürlüğü kendiniz belirlemelisiniz.

Twain arabirimi sayesinde mükemmel uyum

Twain tarayıcılar ve PC'ler arasındaki ortak bir dildir. Twain sayesinde, sisteme tanıtılmış bir tarayıcıdan gelen bilgiler, Twain destekli herhangi bir resim işleme programında değerlendirilebilir. PaintShop Pro ya da PhotoShop gibi programlar Twain destekli yazılımlardır. Bu yazılımlardaki Import/Twain seçeneği sayesinde tarayadığınız fotoğraflar üzerinde rahat bir şekilde çalışabilirsiniz.

Canon CanoScan D1250 U2F: Özellikle kalite testlerindeki başarısıyla dikkat çeken bu tarayıcı her ne kadar testteki diğer tarayıcılardan hız olarak çok üstünse de testimizin birincisinin süratine yetişemeyince ikincilikle yetinmek zorunda kaldı.

BAZI TARAYICILARIN YAZILIMLARINDA SIKÇA GÖRÜLEN BİR BUG: Gamma değeri 1,8'den daha küçükse Twain sürücüsü renkleri bozar.

Aradaki fiyat farkı dikkate alınınca CanoScan D1250'yi testimizin performans birincisine nispeten uygun fiyatlı bir alternatif olarak düşünebiliriz.

HP Scanjet 3570C: Tasarımıyla beğenimizi kazanan bu tarayıcı, tarama kalitesiyle de ön plana çıkmayı başarıyor. Eğer tarama kalitesi testlerinde gösterdiği başarıyı tarama hızı testlerinde de gösterebilseydi kuşkusuz bu yazıcı genel toplamda daha iyi bir konumda olabilirdi.

Dia tarama ünitesinin yanında Türkçe kitapçıkla gelen ürün, bütçesi elveren

kullanıcılar için iyi bir seçim.

Mustek BearPaw 2400TA: Tarama kalitesi testlerinde oldukça iyi bir performans gösteren bu tarayıcı, makul sayılabilecek fiyatıyla da dikkat çekiyor. Ortalama bir hız sunan ürün, eğer seri tarama sizin için çok önemli değilse ilginizi çekebilir. Dia tarama adaptörüne sahip olan tarayıcı, kolay ve esnek bir kullanım sunuyorsa da Türkçe kitapçığı olmaması bizce önemli bir eksiklik.

Canon CanoScan N670U: Oldukça iyi bir yazılım desteğine sahip olan bu tarayıcı, fiyat/performans oranı açısından

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok kötü

FİYAT
BİLGİ

379 \$

www.epson.com

KISAYOL TUŞU: Bazı tarayıcıların üzerinde bulunan çeşitli tarama fonksiyonlarına ait kısayol tuşları işinizi kolaylaştırır.

- + Çok hızlı
- + Ek özellikleri çok iyi
- Yüksek fiyat

Epson Perfection 2450 Photo

Hız şampiyonu

Genel özellikleri ve yüksek tarama hızı sayesinde ön plana çıkan bu tarayıcının tek dezavantajı fiyatı.

■ Genel olarak kaliteli bir tarayıcı arıyorsanız Perfection 2450 Photo tam size göre. Ürün her ne kadar testimizdeki katılımcılar arasında en yüksek fiyata sahipse de sunduğu hız ve kalitenin yanında ek özelliklerine bakarsak yüksek fiyatı mazur görülebilir. Hem hız hem de kalite testlerinde başarılı sonuçlara imza atan tarayıcının ortalama bir ev kullanıcısı için lüks sayılabilecek özellikleri olduğunu söylemek mümkün. Bu özellikler arasında 2400x4800'lük fiziksel çözünürlük, USB1.1, 2.0 dışında FireWire arabirimi desteği ve tabii ki Dia tarama adaptörü var. Bu özellikleri bir kenara bırakıp test sonuçlarını dikkate alırsak

Epson Perfection 2450 Photo'nun özellikle hız testlerinde şahlanarak rakiplerini açık arayla geride bıraktığını görüyoruz. Tarama kalitesi testlerindeyse hız testlerindeki kadar olmasa da oldukça iyi sonuçlara imza atan ürünün tek dezavantajı ev kullanıcıları için yüksek sayılabilecek fiyatı. Bu fiyata bir tarayıcı almak her ev kullanıcısının harcı değilse de eğer tarama işlemi, sıkça yaptığınız ve oldukça zamanınızı alan bir işse bu tarayıcının işlerinizi ve dolayısıyla hayatınızı kolaylaştıracağını rahatlıkla söyleyebiliriz. Kutusundan Türkçe kullanım kılavuzu çıkan tarayıcının "cüsseli" yapısı dikkat çekici.

Test: Tarayıcılar

yazık ki çok başarılı değil. İnce ve az yer kaplayan yapısıyla dikkat çeken tarayıcı hız testlerinde yüksek performans gösterdiyse de aynı tabloyu kalite ölçümlerinde ortaya koyamayınca sıralamada pek de parlak bir sonuç elde edemedi.

Canon CanoScan N1240U: 600dpi hız testinde harikalar yaratan bu tarayıcı diğer hız testlerinde başarılı olamadı. Tarama kalitesi testlerindeyse ilginç bir şekilde başarılı olan ürün, fiyat avantajı olsaydı bizden bir ödül kazanabilirdi. Şu durumda CanoScan N1240U'nun fiyat/performans oranı açısından beklentilerimizin altında kaldığını söyleyebiliriz.

HP Scanjet 3500C: Bu tarayıcıya dikkat! Eğer 100 dolar altı bir bütçeniz varsa ve derli toplu bir tarayıcı arıyorsanız HP Scanjet 3500C, sizi tatmin edebilir. Fiyat/performans oranı açısından oldukça iyi bir tablo çizen ürün, hız olarak çok başarılı değilse de tarama kalitesi testlerinden yüzünün aklıyla çıkmasıyla beğenimizi kazandı. Türkçe kitapçık da cabası.

Benq S2W 5000E: Tarayıcılar konu-

DİKEY TARAMA: Uygun bir ayakla Canon ve Mustek'in CIS tarayıcılarını yer tasarrufu sağlayacak şekilde yerleştirebilirsiniz.

sunda isim yapmış bir şirket olan Acer, Benq markasıyla karşımızda. Bu tarayıcının en dikkat çeken yönü tabii ki uygun fiyatı ve başarılı fiyat/performans oranı. Eğer fiyat sizin için en önemli kriterlerin başında geliyorsa beraberinde Türkçe kitapçık gelmeyen bu tarayıcı ilginizi çekebilir.

Mustek BearPaw 1200CU: Uygun fiyatlı ürünlerle tanınan Mustek bu modeliyle de kısıtlı bütçeli kullanıcıların gözbebeği olmaya aday. Tarayıcı test ortalaması dikkate alındığında gerek tarama kalitesi gerekse hızı açısından düşük bir performans ortaya koyduysa da,

ürün söylediğimiz gibi kullanım amacı doğrultusunda fiyatı en önemli kriter olarak kabul eden kullanıcılar için ilginç olabilir.

Canon CanoScan D646U: 12 adet tarayıcının katıldığı testimizdeki Canon'ların en uygun fiyatlı modeli olan CanoScan D646U, hız testlerinde tam anlamıyla sınıfta kaldı. Tarama kalitesi testlerinde nispeten daha iyi bir sonuç ortaya koyduysa da bu ürünün sıralamada daha iyi bir yer elde etmesi için yeterli olamadı. Tarayıcının fiyat/performans oranı açısından pek cazip olmadığını belirtmekte fayda var.

Benq S2W 5000U: Kutusundan Türkçe kitapçık çıkmayan Benq S2W 5000U, tüm testin en yavaş katılımcısı olarak dikkat çekiyor. Ürün tarama kalitesi testlerinde de varlık gösteremeyince testin başarısız tarayıcılarından biri oldu. Fiyatı uygun sayılabilecek ürünün elde ettiği sonuçları değerlendirirken testin son sıralarındaki tarayıcılar arasındaki puan farkının çok az olduğunu unutmamak gerek. ■

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT
BİLGİ

55 \$
www.mustek.com

AÇIP KAPARKEN DİKKAT: Tarayıcıların en kolay bozulan kısımlarından biri sürekli hareket halinde olmak durumundaki kapaklarıdır.

+

Mükemmel fiyat/performans

-

Türkçe kitapçığı yok

-

Düşük performans

Mustek ScanExpress 1200 UB Plus

Sınırlı bütçeler için

Gerek kalite gerekse tarama hızı testlerinde test ortalamasının altında kalan bu tarayıcı, konu fiyat/performans oranı olunca şaha kalkıyor.

■ Zaman zaman tarayıcıya ihtiyaç duyuyorsunuz fakat bütçeniz kısıtlı. Bu durumda testimizdeki en uygun fiyatlı katılımcı olan Mustek ScanExpress 1200 UB Plus sizin için oldukça çekici olabilir. Ürün 12 tarayıcının katıldığı testimizde genel toplamda 9. oldu. Fakat bu işinize yaramayacağı anlamına gelmiyor. 600x1200 fiziksel çözünürlüğü destekleyen tarayıcının bu fiyata satılan bir tarayıcıdan bekleneceği üzere Dia tarama ünitesi ya da kısayol tuşları yok. Öte yandan kutudan Türkçe kitapçık çıkmamasını yadırgadık doğrusu. Sadece USB 1.1 arabirimini destekleyen tarayıcı,

ci, az güç tüketmesinin bir getirisi olarak ihtiyaç duyduğu tüm akımı USB üzerinden sağlayabiliyor ve ek güç kaynağı bağlantısı gerektirmiyor. Eğer amatörcü masaüstü yayıncılıkla uğraşıyorsanız, (örneğin küçük broşürler ya da davetiyeler hazırlıyorsanız) aile albümünüzü bilgisayar ortamına geçirmek istiyorsanız ya da OCR ağırlıklı çalışıyorsanız ve bütçeniz kısıtlıysa bu tarayıcının sunduğu fiyat/performans oranı başınızı döndürecek kadar iyi. Zira testteki diğer tarayıcılar, fiyat/performans oranı açısından bakılınca bu ürünün epey gerisinde kaldı.

SONUÇ

» Farklı bütçelere alternatif çözümler

Şahin Ekşioglu,
CHIP Test Merkezi
Editörü

Ecevit Bıktım,
CHIP Test Merkezi
Editörü

Test ettiğimiz farklı özelliklere sahip 12 adet tarayıcı arasından size ve kullanım amacınıza en uygun ürünü tablomuzdaki hız, tarama kalitesi ve fiyat gibi kriterleri dikkate alarak seçebilirsiniz. Öte yandan genel tabloya bakınca bazı sonuçlar kendiliğinden ortaya çıkıyor. Tabii ki eğer hem hızlı hem de kaliteli tarama yapabilen bir tarayıcı istiyorsanız kesenin ağzını açmalısınız. Fakat en pahalı ürün her zaman en iyi ürün olmayabilir.

Testimizin birincisi olan Epson bunu büyük ölçüde olağanüstü hızlı oluşuna borçlu. Tabii ergonomi puanının yüksekliğini de unutmamak gerek. Kalite açısından da tatminkar sonuçlara imza atan ürünün tek dezavantajı fiyatı. Hızdan ödün verebilecek okuyucularımız tarama kalitesi açısından nispeten biraz daha iyi olan Canon D1250'yi ya da Mustek 2400TA'yı seçici bulabilirler.

Özellikle Mustek 2400TA fiyat açısından da avantajlı olması sebebiyle cazip görünüyor. Hem hoş hem de sağlam tasarımıyla dikkat çeken HP 3570C de testimizin dikkat çeken bir başka katılımcısı oldu. Bütçesi kısıtlı okuyucularımızsa Benq 5000E'yi ya da Mustek 1200CU'yu satınalma listelerine ekleyebilirler. Fiyat/performans oranı açısından 12 tarayıcının katıldığı testimizin açık arayla şampiyonu olan Mustek 1200 UB Plus ise ne olursa olsun hesaplı olsun diyen kullanıcılar için uygun bir seçenek olarak göz kırıyor.

Test Platformu

Pentium 4 2.0 A
256 MB PC800 RDRAM
MSI MS-6545
Abit GF3 Ti200
Samsung SyncMaster 1200NF
Windows XP Professional

TARAYICILARI NASIL TEST ETTİK?

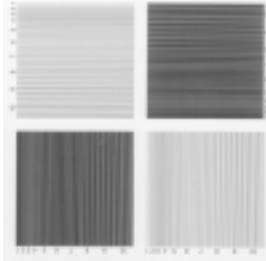
Kalite ve hızın önemi

12 tarayıcının katıldığı testimizde gerçekleştirdiğimiz 3 adet hız ve 3 adet tarama kalitesi testi, katılımcıların gerçek performanslarını ortaya koyabilmeleri için gereken şartları sağladı.

► **TARAMA HIZI: SÜRAT ÖNEMLİDİR**

Taramanız gereken doküman örneğin 250 sayfalık bir bitirme teziyse sayfa başına tarama süresi sizin için tarama kalitesinden daha önemlidir. Testimizde tarama hızı için üç ayrı kategori oluşturduk. 200dpi metin tarama hızı kuş-

ki mümkün değil. Tarayıcıların tarama kalitesini ölçmek için 200dpi çözünürlüğü kullandık. Tarama için kullandığımız test sayfası farklı puntolarda yazılar içeren özel bir dökümandı. Resim kalitesi ölçümü içinse 300dpi çözünürlüğü seçtik ve test resmi olarak bu iş için hazırlanmış özel bir fotoğrafı kullandık. 600dpi çözünürlükte gerçekleştirdiğimiz son test içinse yukarıda belirttiğimiz gibi CHIP International tarafından hazırlanan ve farklı kalınlıkta çizgilerden oluşan resmi kullandık. Tarama ka-

TEST RESİMLERİ:
Test için kullandığımız resimler CHIP International Test Merkezi tarafından tarayıcı testi için özel olarak hazırlanmıştır.

kusuz tarayıcıların doküman tarama hızını ölçmek için oldukça sofistike bir bilgiydi. Fotoğraf tarama performansını ölçmek içinse 300dpi'lık bir çözünürlük kullandık. Test için kullandığımız fotoğraf özellikle tarayıcı testi için CHIP International laboratuvarları tarafından hazırlanmıştı. Tarama hızı testinde kullandığımız son altbaşlık 600dpi gri tarama testi oldu. Bu testin tarama çözünürlüğünün yüksek olmasının en büyük sebebi CHIP International tarafından hazırlanan test resminin özel yapısı. Zira resim binlerce ince çizgiden oluşmuş. Çizgiler inceden kalına doğru gidiyor ve resmin kenarlarındaki numaralardan çizgilerin hangi noktada birbirine karışmaya başladığını anlamak mümkün oluyor. Tarama hızı testindeki 3 kategori %10'lık ağırlıkla toplam puana etkidi. Yani tarama hızının toplam puan üzerindeki etkisi %30 oldu.

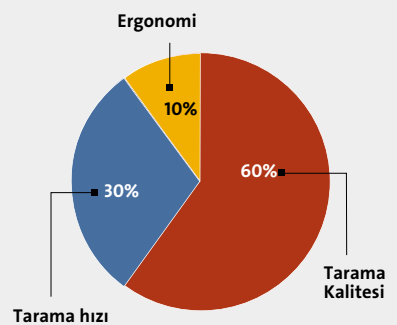
► **TARAMA KALİTESİ: İŞİN CAN ALICI KISMI**

Kuşkusuz dijitize ettiğiniz dokümanın dönüşüm sırasında kalite kaybına uğramasını istemezsiniz. Öte yandan gerçek anlamda kayıpsız bir dönüşüm ne yazık

ki mümkün değil. Tarayıcıların tarama kalitesini ölçmek için 200dpi çözünürlüğü kullandık. Tarama için kullandığımız test sayfası farklı puntolarda yazılar içeren özel bir dökümandı. Resim kalitesi ölçümü içinse 300dpi çözünürlüğü seçtik ve test resmi olarak bu iş için hazırlanmış özel bir fotoğrafı kullandık. 600dpi çözünürlükte gerçekleştirdiğimiz son test içinse yukarıda belirttiğimiz gibi CHIP International tarafından hazırlanan ve farklı kalınlıkta çizgilerden oluşan resmi kullandık. Tarama ka-

► **ERGONOMİ: KULLANIM KOLAYLIĞI VE ÖZELLİKLER**

Toplam puana %10 ağırlıkla etkiyen Ergonomi kategorisinde, tarayıcıların boyutları, kullanım kolaylıkları, kısayol tuşları, beraberinde gelen yazılım ve varsa ek donanımın işlevselliği, bağlanabilirlik olanakları gibi kriterleri dikkate aldık.

TEST KRİTERLERİ

1

2

3

4

5

Ürün	Epson Perfection 2450 Photo	Canon CanoScan D1250 U2F	HP Scanjet 3570C	Mustek BearPaw 2400TA	Canon CanoScan N670U
Firma	Epson Türkiye	Hesmak	HP Türkiye	Multimedya	Hesmak
Fiyat	379	299	144	108	126
Telefon	(212) 336 03 03	(216) 523 81 11	(212) 224 59 25	(216) 212 98 50	(216) 523 81 11
Faks	(212) 217 04 90	(216) 523 67 99	(212) 224 59 39	(216) 212 98 57	(216) 523 67 99
İnternet	epson.com.tr	canon.com.tr	hp.com.tr	mustek.com	canon.com.tr
CHIP Puanı	97 ■■■■■■	87 ■■■■■■	83 ■■■■■■	83 ■■■■■■	80 ■■■■■■
200 dpi metin tarama hızı	100	64	43	64	39
300 dpi renkli resim tarama hızı	100	75	45	39	63
600 dpi gri tonlarında grafik tarama hızı	100	71	56	54	87
200 dpi metin tarama kalitesi	93	92	95	95	88
300 dpi renkli resim tarama kalitesi	96	94	96	100	87
600 dpi gri tonda grafik tarama kalitesi	94	97	100	97	89
Ergonomi	100	98	100	88	80
Fiyat/Performans	çok kötü	çok kötü	kötü	orta	orta
Özetle	Testin açık farkla en hızlı ve en ergonomik tarayıcısı	Tarama kalitesi mükemmel ayrıca dia adaptörü olması avantaj	Hoş bir tasarımı var, tarama kalitesi yüksek	Çok hızlı sayılmaz fakat tarama kalitesi açısından çok başarılı	Bu özelliklerle, fiyat açısından daha uygun olmalıydı
Teknik Veriler					
Baskı yöntemi	Tek geçişli tarama	Tek geçişli tarama	Tek geçişli tarama	Tek geçişli tarama	Tek geçişli tarama
Sensör	CCD	CCD	CCD	CCD	CIS
Fiziksel çözünürlüğü (dpi)	2400 x 4800	1200 x 2400	1200 x 1200	1200 x 2400	600 x 1200
İnterpolasyon çözünürlüğü (dpi)	12800	9600	maksimum	19200	9600
Renk derinliği (bit)	48	48	48	48	48
Tarama aralığı (mm)	216 x 297	216 x 297	216 x 297	216 x 297	216 x 297
Bağlantı şekli	USB 1.1/2.0, IEEE-1394	USB 1.1/2.0	USB 1.1/2.0	USB 1.1	USB 1.1
Dia tarama ünitesi	var	var	var	var	yok
Kısayol tuşları	1	4	4	5	3
Power adaptör ihtiyacı	var	var	var	var	yok
Boyutu (mm)	304 x 476 x 122	257 x 460 x 71	500 x 300 x 85	436 x 261 x 80	256 x 383 x 34
Ağırlığı (kg)	5.8	2.5	3.2	2.3	1.5
Firmware					
Birlikte verilen yazılımlar	Epson Twain, Epson Smart Panel, Text Bridge Pro	Adobe Photoshop Elements, ArcSoft Photo Studio Pro, ArcSoft Photo Base, ScanSoft OmniPage Pro	Hemera Jigsaw Puzzler, Hemera CD Design Creator, HP Fotoğraf ve görüntüleme yazılımı	Photo Express 3.0 Se, Fine Reader OCR	Cognitife Office, ArcSoft Photo Studio Pro, ArcSoft Photo Base, ScanSoft OmniPage Pro
Sürücüler	Windows 98/ME/XP/2000, Macintosh OS 8.1	Windows 98/ME/XP/2000	Windows 98/ME/XP/2000, Macintosh OS 9.1	Windows 98/Me, Windows 2000	Windows 98/ME/XP/2000, Macintosh OS 8.6
Türkçe kitapçık	var	var	var	yok	var

● = evet — = hayır ■■■■■■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

Test: Tarayıcılar

6

7

8

9

10

11

12

Canon CanoScan
N1240UHP Scanjet
3500CBenq
S2W 5000EMustek BearPaw
1200CUMustek Scan Exp.
1200UB PlusCanon CanoScan
D646UBenq
S2W 5000U

Hesmak
175
(216) 523 81 11
(216) 523 67 99
canon.com.tr

HP Türkiye
82
(212) 224 59 25
(212) 224 59 39
hp.com.tr

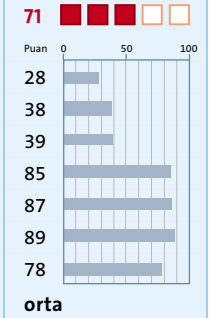
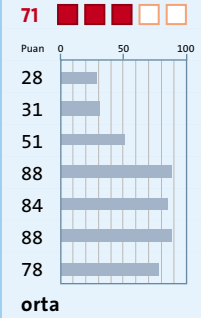
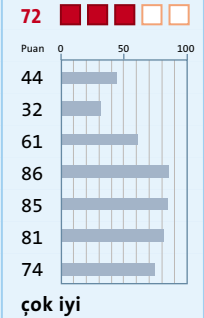
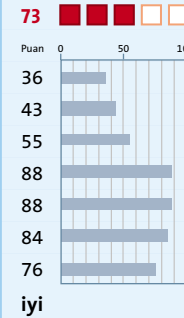
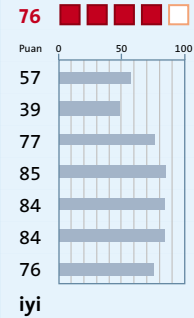
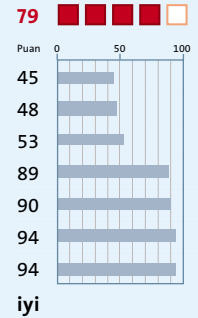
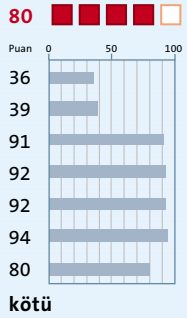
Infronik
69
(216) 317 96 50
(216) 317 96 61
benq.com

Multimedya
68
(216) 212 98 50
(216) 212 98 57
mustek.com

Multimedya
55
(216) 212 98 50
(216) 212 98 57
mustek.com

Hesmak
106
(216) 523 81 11
(216) 523 67 99
canon.com.tr

Infronik
79
(216) 317 96 50
(216) 317 96 61
benq.com

Tarama kalitesi
oldukça iyi fakat
fiyatı yüksek gibi

Fiyat/performans
oranı açısından
oldukça başarılı

Derli toplu bir
tarayıcı ve fiyatı
uygun

Ekonomik fiyata
ortalama kalite

Mükemmel bir
fiyat/performans
oranı sunuyor

Tarama hızı düşük,
kalite açısından da
harikalar yarattığı
söylenemez

Düşük hızlı tarama

Tek geçişli tarama
CIS
1200 x 2400
9600
48
216 x 297
USB 1.1
yok
3
yok
257 x 460 x 71
2.5

Tek geçişli tarama
CCD
1200 x 1200
maksimum
48
216 x 297
USB 1.1/2.0
yok
3
var
500 x 300 x 67
2.7

Tek geçişli tarama
CCD
1200 x 2400
19200
48
216 x 297
USB 1.1
yok
yok
var
412 x 258 x 73
2.1

Tek geçişli tarama
CIS
600 x 1200
19200
36
216 x 297
USB 1.1
yok
5
yok
405 x 281 x 37
1.8

Tek geçişli tarama
CIS
600 x 1200
19200
36
216 x 297
USB 1.1
yok
yok
414 x 269 x 52
2.3

Tek geçişli tarama
CCD
600 x 1200
9600
42
216 x 297
USB 1.1
yok
yok
var
257 x 431 x 61
1.8

Tek geçişli tarama
CCD
1200 x 2400
19200
48
216 x 297
USB 1.1
yok
4
var
412 x 258 x 73
2.1

Adobe Photoshop
Elements, ArcSoft
Photo Studio Pro,
ArcSoft Photo Base,
ScanSoft OmniPage
Pro
Windows
98/ME/XP/2000,
Macintosh OS 8.6
var

Hemera Jigsaw
Puzzler, Hemera CD
Design Creator, HP
Fotoğraf ve
görüntüleme
yazılımı
Windows
98/ME/XP/2000,
Macintosh OS 9.1
var

ArcSoft Photoim-
pression, Photo Base
Mini DJ, Abbyy
Finereader
Windows
98/ME/2000
yok

Photo Express 3.0 Se,
Fine Reader OCR
Windows 98/Me,
Windows 2000
yok

Photo Express 3.0 Se,
Fine Reader OCR
Windows
98/ME/XP/2000,
Macintosh OS
yok

FineReader OCR,
ArcSoft Photo Studio
Pro, ArcSoft Photo
Base, ScanSoft
OmniPage Pro
Windows
98/ME/XP/2000,
Macintosh OS 8.6
var

ArcSoft Photoim-
pression, Photo Base
Mini DJ, Abbyy
Finereader
Windows
98/ME/2000
yok

Scanner Nasıl Çalışır?

Scanner Sensörleri:

1. BELGELERİN IŞIKLANDIRILMASI: Soğuk lamba alttan camın üstündeki belgeyi ışıklandırır. ÖNEMLİ! Lambanın sıcaklığı sabit kalmalı ve ışıklandırma eşit ölçüde olmalıdır. Aksi halde sensörler belgeyi düzgün bir şekilde tarayamazlar.

Bütün scanner'lar aynı prensiple çalışırlar: Okunacak belgeyi tarayıp verileri bilgisayara gönderirler. Scanner'lar tarama için sensörlere sahiptirler. Bunlar okunan resim içeriklerini dijital bilgilere dönüştürürler. İşte tarayıcılar bu noktada birbirlerinden farklılık gösterir: Bazıları CCD yöntemiyle (Coupled Charge Device), diğerleri de CIS yöntemiyle (Compact Image Sensor) çalışırlar.

CCD YÖNTEMİ

2. IŞIĞIN GERİ YANSITILMASI: Aydınlatılan resim gelen ışığı geri gönderir, ışık bir prizma üzerinden kırmızı, yeşil ve mavi (RGB) ana renklerine ayrılır ve bir yansıtıcı ayna sistemi tarafından merceğe iletilir. Scanner metin dosyalarında da böyle çalışır. Ancak CCD sensöründe daha sonra orijinal renkler tekrar geri oluşturulur. ÖNEMLİ! Ayna (yansıtma) ve diğer tarama bileşenleri toza karşı çok hassastır. Bu yüzden optik birim her zaman kapalı olmalıdır.

3. MERCEK ÜZERİNDEN İLETME: Yansıtma sonrasında ışık bir mercekten geçer. Mercek ışığı birleştirir ve CCD chip'ine yansıtır. Mercek olmadan bu küçük chip ışık ışınlarını tam olarak alamazdı. Renk bilgileri bu durumda kaybolurdu.

4. RESMİN OLUŞTURULMASI: Etkisi büyük, kendi küçük chip. CCD sensörü mercek tarafından birleştirilen ışık ışınlarını toplar. Bazı cihazlar Double-CCD yöntemiyle donatılmıştır. Tarayıcılar bu durumda farklı çözünürlükte iki CCD'ye sahiptir. Bunlardan biri metinlerin, diğeri de resimlerin okunmasından sorumludur. Metinler için 600 dpi'lık bir çözünürlük yeterlikten, resimler için günümüz tarayıcıları mesela 30 ve 36 bit renk derinliği arasında 2400 dpi çözünürlük sunuyorlar.

CCD YÖNTEMİNİN AVANTAJI

► Derinlik Netliği

CCD tarayıcılar daha büyük bir derinlik netliği oluşturabilirler. CIS sistemleri sadece cama paralel olarak duran yüzeyi tararken, CCD tarayıcıları bunun önündeki ve arkasındaki yüzeyleri de dikkate alabiliyorlar, mesela hafif katlanmış, kırışmış bir kağıt üzerindeki harfler. Bu da özellikle kitapların taramasında önemlidir.

Dijital Gözler

1. BELGENİN IŞIKLANDIRILMASI: Kırmızı, yeşil ve mavi ışık hücrelerinden (LED'ler) oluşan bir çubuk mekanizması belgeyi ışıklandırır. Daha sonra farklı bir şekilde geri yansıtılan renkli ışık ışınları alttaki mercek sistemine gönderilirler.

CIS YÖNTEMİ

2. İLETME: CCD tarayıcılardan farklı olarak CIS tarayıcılar basit çubuk merceklerle çalışırlar. Bunlar her bir ışık ışınıni iletirler. Taranacak belge dümdüz bir şekilde cam üzerinde durmuyorsa, mercekler ışık ışınlarını yakalayamazlar. Bu durumda taranan resimde hiçbir şey belli olmaz, zira CIS tarayıcılarda derinlik netliği yoktur.

3. CMOS İLE RESMİN OLUŞTURULMASI: Çubuk mercekler ışığı bir CMOS sensörüne (Complementary Metal Oxid Semi conductor) yansıtırlar. CIS tarayıcılar CCD cihazlardan daha büyük bir sensöre ihtiyaç duyarlar. Zira ışık birleştirilmez.

SCANNER YAZILIMLARI

Tarayıcıdan tam olarak faydalanabilmek için uygun yazılımlara ihtiyaç vardır. Bunları üç kategoriye ayırmak mümkündür:

► **OCR:** "Optical Character Recognition", yani Türkçe ifadesiyle metin tanıma yazılımı. Bu yazılımlar bir metnin taranan harflerinin tam olarak tanınmasını sağlarlar. İyi programlar yaklaşık olarak yüzde 99'luk bir isabet oranına sahiptir.

► **Resim İşleme:** Çoğu tarayıcıyla birlikte, taranan resimleri veya fotoğrafları sonradan işleyebilmek için, resim işleme programları verilir.

► **Twain:** "Technologie without an infinite Name"ın kısaltması: Tarayıcı ve PC arasındaki yazılım arabirimi. Twain sürücüsüyle bir resim, tarama programı üzerinden Twain uyumlu bir resim işleme programına aktarılabilir.

TEMEL BİLGİLER

Çözünürlük, bir tarayıcının ne kadar ayrıntı tarayabileceğini belirler. İnterpolat çözünürlük matematiksel olarak mümkün olan çözünürlüğü tanımlar, gerçekte bu çözünürlüğe ulaşmak hiçbir zaman mümkün olmaz. Optik çözünürlükse gerçekten de taranabilecek piksel sayısını ifade eder. **dpi**, "dots per inch"ın kısaltmasıdır, yani inç başına nokta sayısı. 1200 dpi'lık bir tarayıcı inç kare başına 1200x1200 resim noktasını tarayabilir. Bir inç yaklaşık olarak 2,54 santimetredir.

Renk derinliği bir tarayıcının ne kadar renk oluşturabileceğini belirler, bit olarak ölçülür.

► Elektrik sarfiyatı

LED'ler soğuk ışıklı lambadan daha az enerjiye ihtiyaç duyarlar. Bu yüzden CIS cihazlarda güç beslemesi için USB bağlantısı yeterlidir.

► Fiyat

CIS tarayıcılar daha kompakt bir yapıya sahiptir ve CCD modellerine göre üretimleri daha ucuzdur.

ATI'nın Sürprizi

Grafik piyasası sahneye erken giren bir aktörle renklendi. ATI, Radeon 9700 Pro ile nVidia'yı avlayarak krallık tacını "şimdilik" başına geçirdi. CPU arenasındaysa 0.13 mikron Celeron'larla dengeler değişecek gibi.

30 Ağustos ATI Radeon 9700 Pro 128MB ellerimde

nVidia GeForce4 Ti 4600'ü rahat rahat geride bırakan bir grafik işlemcisinden bahsediyorum. Evet ATI Radeon 9700 Pro kastettiğim. ATI nVidia'nın NV30 için hazır olmamasını (ya da yeni yılı beklemesini) fırsat bilerek yeni işlemcisi Radeon 9700 Pro'yu hazır olur olmaz piyasaya sürdü. GeForce4 Ti 4600 gerçekten çok başarılı bir işlemci olduğu için ATI'nin 9700 Pro'sunu merakla testlere tabi tuttum ve Ti 4600'ün nasıl geçildiğini gözlerimle gördüm. ATI, 9700 Pro ile gerçekten iyi bir iş çıkarmış. NV30'un performansı hakkında kesinleşmiş bir bilgi yoksa da büyük ihtimalle NV30, Radeon 9700 Pro'yu geçecek ve daha hızlı bir işlemci üretme sırası tekrar ATI'ya gelecek. Bu yarış da böyle devam edecek. nVidia tekeli kuşkusuz pazarı olumsuz etkilerdi. Ne diyelim iyi ki varsın ATI. Öte yandan Matrox,

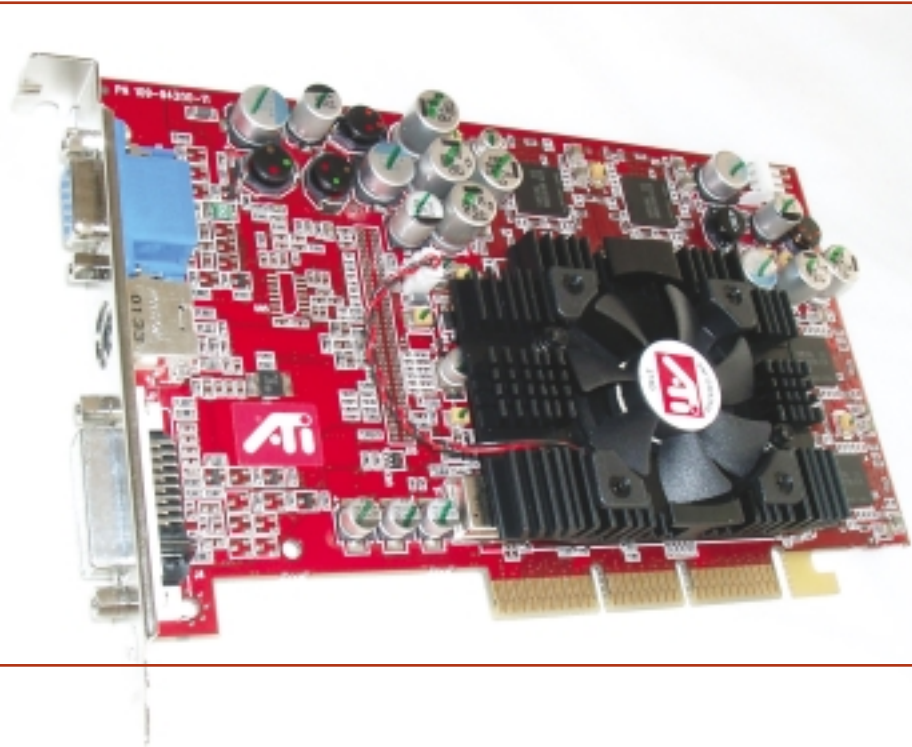
**ATI 9700 RADEON PRO
SAMPLE:**
ATI'nin test merkezimize yolladığı Radeon 9700 Pro, ATI'nin kendi üretimi olan bir mühendislik örneği olmasına karşın sorunsuz ve yüksek performanslıydı.

Parhelia işlemcisiyle pazara farklı bir noktadan yaklaşmayı tercih ediyor. FPS tutkunları için pek bir anlam ifade etmeyen Parhelia, kalite ve ergonomi gibi özelliklere önem veren geniş bütçeli kullanıcıları hedefliyor. Sadece bu kullanıcı kesiminin Matrox'u tatmin edip edemeyeceği ise merak konusu. Tekrar Radeon 9700 Pro'ya dönersek bazı AGP8x destekli anakartların bu ekran kartıyla sorun çıkardığı rapor edildi. ATI bu durumu doğruladıysa da problemin BIOS uyumsuzluklarından kaynaklandığını yeni BIOS'larla bu sorunun çözülebileceğini belirtti.

2 Eylül Intel 2.8GHz ile çıtayı yükseltiyor

MegaHertz yarışını uzun süredir önde götüren Intel son olarak 2.8GHz'e ulaşarak 3 GHz'in sinyallerini vermeye başladı. Test merkezimize ulaştırılan 2.8A MHz P4 gerçekleştirdiğim ilk testlerde tüm azametiyle ve sorunsuz bir şekilde çalıştı. Kısa bir iki overclock denemesiyle işlemciyi 3.2GHz'e kadar çıkarmayı başardım. 0.13 mikron P4'lerin overclock potansiyelleri gerçekten takdire şayan. Bunun dışında Intel'in 0.13mikron Celeron'ları piyasaya sürmeyi düşündüğü, internet fısıltıları arasında. Hatta ilk Celeron'un 2GHz saat hızında çalışacağı tahmin ediliyor. 0.13 mikron'luk 2GHz bir Celeron'un overclock performansı şimdiden donanım tutkunlarının iştahını kabartıyor.

Bu arada Intel, Tri-Gate adını verdiği yeni bir işlemci (ya da transistör) mimarisini anons etti. Tri-Gate mimarisinde transistörler alışlageldiği üzere tek bir düzlem üzerinde değil üç boyutlu olarak konumlandırılacak. Böylece yakın gelecekte ortaya çıkması muhtemel güç tüketimi problemlerinin önüne geçilmesi planlanıyor.

CHIP Test Editörü Şahin Ekşioğlu, donanım dünyasında dikkatini çeken gelişmeleri, her ay günlüğünde sizlerle paylaşıyor.

» 10 Eylül Gigabyte'tan KT400 anakart

18 Eylül VIA QBM lisansını satın aldı

İlk kez 2000 yılında yapılan VIA Technical Forum-Münih'te gördüğüm QBM (Quad Band Memory) teknolojisinin lisansı, VIA tarafından üretici Kentron şirketinden satın alındı. DDR bellek tek bir saat döngüsünde 2 bit veri aktarabilirken QBM, adından da anlaşılabilir gibi bunu iki katına çıkarıyor. Bu bağlamda 333 MHz DDR bellek modülleri 2.7GB/sn'lik maksimum veri aktarımı sağlarken ilk çıkacak QBM destekli bellek modüllerinde bu rakam 5.3GB/sn'ye ulaşıyor. QBM yeni bir teknoloji değil. İlk çıktığında çeşitli stabilite sorunları olduğu için yıldızı bir anda parlamadıysa da VIA'nın yaptığı lisans anlaşması, bu sorunların giderildiğini gösteriyor. RDRAM cephesinden bu konuda nasıl bir cevap gelecek doğrusu çok merak ediyorum.

AGP 8X DESTEKLİ ANAKART: VIA KT400 chipset'li Gigabyte GA-7VAXP, sahip olduğu pek çok gelişmiş özelliklerle AMD platformuna renk katıyor.

VIA'nın KT400 chipset'li anakartları piyasaya çıkmaya başladı. Bunlar arasında bulunan Gigabyte GA-7VAXP test merkezimize ulaştığında merakla kutuyu açtım. Anakartta güney köprüsü olarak VIA 8235 kullanılmıştı. AGP 8x destekli KT400'ün en dikkat çeken özelliklerinden biri de kuşkusuz V-Link hızının yani kuzey/güney köprüleri arasındaki hızın 533MB/sn'ye çıkarılmış olması. Ayrıca anakartta DDR 400 (PC3200) desteği de mevcut. 6 adet USB 2.0 portu ve ATA133 desteği chipset'in diğer özellikleri arasında. Fakat Gigabyte bu özelliklerle yetinmemiş olacak ki anakarta entegre FireWire ve RAID portlarının yanında Memory stick, MMC ve Smart Card okuyucu pinleri eklemiş.

21 Eylül Creative hala bekliyor

Creative'in 3D Labs'ı satın aldıktan sonra elde ettiği miras olan P10 işlemcisiyle ne yapacağını herkes merak ediyordu. Şirket yaptığı bir duyuruyla P10'un ölçeklenebilir esnek yapısına rağmen asla oyun pazarına yönelik olarak tasarlanmadığını böyle bir durumda işlemcinin GeForce4 Ti 4600'ün oldukça gerisinde bir performansla sahip olacağını, dolayısıyla ev kullanıcıları için böyle bir grafik kartının üretilmeyeceğini duyurdu. Öte yandan 2003'ün ilk çeyreğine P10 işlemcisini taşıyan Creative kartları raflarda görebileceğiz. Creative cephesinden gelen bir başka haber de şirketin nVidia ile olan ilişkisini bozmamak için Radeon 9000 ve 9700 Pro işlemcili kartları Avrupa pazarına sunmayacağı sadece Asya pazarında bu kartları satacağı yönündeydi. Anlaşılan Creative P10'u ne yapacağına karar vermekte zorlanıyor. Bekledikçe de zaman kaybediyor ve yeni grafik işlemcileri çıktıkça yarışta geri kalıyor. Bir ihtimal P10 hiç çıkmayabilir ya da sessiz sedasız çıkıp başarısız bir deneme olarak silinip gider. Aslında keşke Creative P10'u geliştirip oyun pazarına yönelik bir işlemci haline getirmenin bir yolunu bulsaydı. 3D Labs'ın üst uç pazarda zaten yeterince ürünü var. ATI ve nVidia'nın (son zamanlardaki atağıyla Matrox'u da unutmamak lazım) yeni bir rakip karşısında tedirgin olmasını izlemek zevkli olabilirdi. ■

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

INTEL'DEN AMD'YE BİR GOL DAHA: Intel, AMD ile sürdürdüğü yarışta 2.8GHz'e çıkarak aradaki farkı açtı. 3GHz bariyerinin önümüzdeki günlerde aşılabileceği de gelen söylentiler arasında.

İÇİNDEKİLER

83

PC
iMac
Notebook
Mitac Minote 8575
Webcam
Philips PCVC 750K

84

Bluetooth Adaptör
Mitsumi Bluetooth USB
Adaptor
Ses Kartı
Steinberg Nuendo PCI 9652
Mouse Klavye Seti
Zoltrix RF Wireless
Keyboard/Mouse Set

86

Ekran Kartı
Inno3D Tornado
Geforce4 MX
Anakart
MSI MS6545
CD-RW
Mitsumi CR485C-TE

88

Anakart
MSI 648 Max
Ses Kartı
Terratec DMX 6Fire LT
Ekran Kartı
Abit GeForce4 Ti 4200

90

Anakart
ABIT SR7-8X
Bluetooth Adaptör
Billionton USBT02-B
Ekran Kartı
Matrox Parhelia-512

DÜZELTME

► Geçen ayın "Sabitdisk Testi"nde yer alan Seagate ürünlerinin distribütörü yanlış yazılmıştır. Seagate'in Türkiye distribütörü Datagate'dir.
► Geçen ayın Donanım Testi'nde yer alan Pockey USB HDD'nin CHIP Puanı ve Fiyat/Performansı 4 puandır.
► Geçen ayın Donanım Testi'nde yer alan Sarotech Cutie'nin CHIP Puanı 5 ve Fiyat/Performansı 4 puandır.
Düzeltilir, özür dileriz!

Yeni Donanım TESTLERİ

Bilgisayar piyasasına her ay yeni ürünler katılıyor. CHIP Test Merkezi olarak, bu ürünleri mümkün olduğunca tanıtmayı hedefliyoruz. Her ay bu sayfalarda yeni ve ilginç donanım ürünlerinin incelemelerini bulabilirsiniz.

■ Donanım üreticileri Intel'in her sene düzenlediği IDF (Intel Developer Forum) seminerlerini yakından takip ediyorlar. Bu fuarlarda chip teknolojisinin en son ürünlerini yakından görme fırsatının yanı sıra önümüzdeki senelerde karşımıza çıkacak olan teknolojiler hakkında da bilgiler edinebiliyorsunuz. Bu ayın donanım inceleme sayfalarında bu sektörde yaşanan değişimi oldukça iyi görebilirsiniz. Örneğin MSI MS6545 adlı ürün, Intel'in son chipsetini üzerinde barındıran bir anakart. I850E chipsetine sahip olan anakart, piyasaya yeni çıkacak olan RDRAM modülleri ile oldukça yüksek bir performans değerine ulaşıyor. Pentium4 mobile işlemcili notebook ürünleri de bu seminerlerde oldukça ilgi çekmişti. Bluetooth teknolojilerinde yaşanan değişimi de bu ayın ürün incele-

me sayfalarımızda görebilirsiniz. Billionton ve Mitsumi Bluetooth USB Adaptör ürünleri, Bluetooth teknolojisinin hangi seviyede olduğunu gösteren çok güzel iki örnek. Bu ürünler ile desktop PC ya da notebook sistemlerini anında Bluetooth uyumlu hale getirebilirsiniz. Ayın ürünü ise bir tasarım harikası olan iMac. Kasa sistemiyle monitörün birleştirildiği bu üründe kullanılan donanım parçaları da oldukça ilgi çekiyor. Örneğin sistemde LCD ekranın yanı sıra bir DVD/CD yazıcısı da kullanılmış. Bu ay ilgimizi çeken diğer bir ürün ise Matrox'un yeni grafik kartı olan Parhelia-512. Bu kart Geforce 4 Ti ve ATI RADEON 8500 grafik chip'leriyle aynı kuldarda yarıştığından dolayı bütün ilgiyi üzerine çekmeyi başarıyor.

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCSA+MCSE)

DEĞERLENDİRME

Donanım test sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandıran bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "CHIP Puanı" ve satın almada önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı".

Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbirleri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Bu yeni puan sisteminin ürünleri daha kolay

değerlendirip sıralandırmak için uygun gördük. Böylece puanlandığımız ürünleri başka ürünler ile kıyaslayıp size göre bir alternatif oluşturup oluşturmadığını belirleyebilirsiniz. Ürünlerin teknik verilerini ayrıca bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırmayı kolaylaştırmak. Burada test edilen ürünler, eğer puanları tutarsa her ay güncellediğimiz TOP 10 listelerimizde yer alabilecekler. Bu sayede piyasada bulunan en iyi 10 ürünü bir bakışta görebilirsiniz. Top 10 listelerinin tamamına www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

Donanım Testi

AYIN ÜRÜNÜ
CHIP
10/2002

PC

iMAC

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Bilkom
BİLGİ İÇİN (216) 522 14 14
FİYAT 2400 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

İşlemci G4/800 MHz PowerPC 7451
Bellek 256 MB
Kapasite 60 GB
Ekran 15 TFT XGA
Boyut 509x415x415 mm
Ağırlık 9.7 kg

Notebook

MITAC MINOTE 8575

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Albim
BİLGİ İÇİN (216) 349 33 51
FİYAT 2099 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

İşlemci 2.2 GHz Intel Pentium 4
Bellek 512 MB
Kapasite 40 GB
Ekran 14.1 TFT XGA
Boyut 328 x 274 x 46 mm
Ağırlık 3.4 kg

Webcam

PHILIPS PCVC 750K

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Boğaziçi
BİLGİ İÇİN (212) 217 29 29
FİYAT 77 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim USB
Sensör CCD
Video çözünürlüğü 640x480
Resim çözünürlüğü 1280x960
Video yakalama hızı 30 FPS
Diğer Mikrofonu var

21. YÜZYILIN TASARIM HARİKASI: Macintosh, iMac serisi ile bilgisayar sektörüne görselliği dahil etmeyi başardı. Çalışma lambası ya da bir ayçiçeğine benzeten iMac, oldukça geniş bir hareket kapasitesine sahip. Çünkü monitör, özel olarak geliştirilen kasa sistemi sayesinde çeşitli açılarda hareket özgürlüğü sağlayabiliyor. Kasa sistemine dikkatlice baktığımızda, SuperDrive olarak adlandırılan Pioneer'in DVR-104/A04 DVD-R/CD-RW cihazını görüyoruz. iMac'de ilgi çeken diğer bir özellik ise, firewire port'larının yanı sıra Geforce2 MX grafik chip'ini de bulundurması. Fast ethernet ve modem bağlantısının yanı sıra bu sistem ile birlikte verilen optik mouse ve şeffaf hoparlör setinin de oldukça ilgi çekici olduğunu söylemeliyiz. iMac'in USB 2.0 desteğine sahip olmaması bizi şaşırttı. Ayrıca oyun sevenleri de çekmek için daha iyisi varken, iMac'in neden Geforce2 MX grafik chip'ini kullandığına da bir anlam veremedik.

SONUÇ: Tasarımda oldukça iyi bir çizgi yakalayan iMAC, donanım ve yazılım desteğini başarılı bir şekilde verebiliyor.

- + Başarılı ergonomi
- + Yazılım desteği
- Yüksek fiyat

NOTEBOOK'LARDA PENTIUM 4 DEVRİ: Intel'in Pentium 4 işlemci ailesi, az ısınma, düşük bir güç tüketimine sahip olma ve oldukça performanslı bir yapı sayesinde çok fazla dikkat çekiyor. Bu durumdan güç alan Intel, bu işlemci ailesini Pentium 4-M adı altında notebook sistemler için de yapılandırarak kullanılabilir hale getirdi. Pentium 4-M işlemcisini ürünlerine entegre eden firmalardan biri de bu ay incelemeye katılan Mitac'tı. Mitac'ın Minote 8575 modeli, 2.2 Ghz'lık işlemci ve 512 MB bellek ile piyasaları alt üst edecek gibi görünüyor. SIS 650 chipsetine sahip olan notebook, grafik, AC97 ses ve SIS 900 ethernet kontrollerini anakarta entegre olarak kullanıyor. Oldukça başarılı bir dış görünüme sahip olan Minote 8575, 4 USB, firewire, modem ve DVD/CD-RW combo cihazı ile de bir çok isteğe rahatlıkla cevap verebiliyor.

SONUÇ: Oldukça iyi bir performansla sahip olan Minote 8575'le, istediğiniz uygulamaların çoğunu rahatlıkla çalıştırabilirsiniz. Ancak notebook'un ergonomisinin beklenen düzeyde olduğunu söyleyemiyoruz.

- + Yüksek bir performansla sahip
- Ergonomisi zayıf
- Grafik chip'i sistem belleğini kullanıyor

TARAMA FONKSİYONLU WEBCAM: Philips'in yeni ürünü PCVC 750K, webcam özelliğinin yanı sıra tarama özelliğine de sahip olan bir cihaz. 1280x960 çözünürlükte durağan görüntüleri kayıt edebilen bu ürün, 1280x960 piksel çözünürlüğünde tarama işlemini gerçekleştirebiliyor. Yalnız bu ürünün tarama işleminde 300 dpi'nın üzerine çıkamadığını belirtmekte fayda var. Dolayısıyla bu ürün daha çok profesyonel olmayan kullanıcılara hitap ediyor. Cihazla, web sayfalarında yer alacak olan resim ve grafik uygulamaları kolaylıkla gerçekleştirilebilir. Kutunun içinden çıkan zengin yazılım paketinde yer alan Xerox'un OCR programı ile metinleri Word dokümanlarına dönüştürebilirsiniz. Metinleri taradıktan sonra mouse ile yapacağınız kopyala yapıştır işlemi, bunun için yeterli olacaktır. VGA modunda 30 FPS verebilen Philips, internette yapılan Live Chat'te 60 FPS'lik bir değere çıkabiliyor.

SONUÇ: Zengin bir yazılım paketi ile gelen PCVC 750K'nın, geniş ayar fonksiyonlarının yanı sıra tarama özelliği de mevcut.

- + Yazılım desteği
- + Tarama fonksiyonuna sahip
- + Mikrofon ve kısa yol tuşu var

Bluetooth Adaptör**MITSUMI BLUETOOTH
USB ADAPTOR**

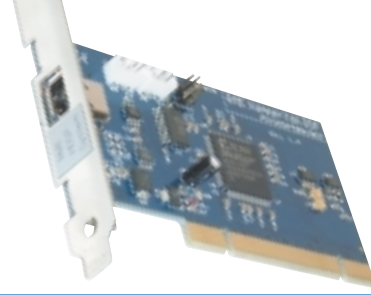
CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Boğaziçi
BİLGİ İÇİN (212) 217 29 29
FİYAT FİRMAYI ARAYINIZ

TEKNİK VERİLER

Protokol	Bluetooth v1.1
Arabirim	USB
Transfer oranı	723.2 kbps (asimetrik)
Frekans genişliği	2.4 GHz ~ 2.4835 GHz
Ağırlığı	9 gr
Etki Alanı	10 m

Ses Kartı**STEINBERG NUENDO
PCI 9652**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Compel
BİLGİ İÇİN (212) 224 32 01
FİYAT 325 - 825 EURO + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	PCI
Desteklenen giriş çıkışlar	MIDI, SPDIF, ADAT, Word Clock, Analog
Örnekleme kalitesi	24bit/96KHz
İşletim sistemi	Windows 98/2000/NT/XP ve MacOS

Mouse Klavye Seti**ZOLTRIX RF WIRELESS
KEYBOARD/MOUSE SET**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA TURANLI
BİLGİ İÇİN (212) 216 05 20
FİYAT 40 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

İletişim	Radyo dalgaları ile
Klavye	Çift radyo kanallı ve 120 tuşlu
Mouse	Çift radyo kanallı ve 2 tuş+scroll
Kısayol tuşları	İnternet ve multimedya
Etki alanı	3 m
Güç tüketimi	3 Adet AA ve 2 Adet AAA pil

PC SİSTEMLERE BLUETOOTH DESTEĞİ:

Bluetooth teknolojisini destekleyen üreticilerin sayıları her geçen gün artıyor. Örneğin PDA ve cep telefonlarında bu teknolojinin oldukça hızlı yayıldığını söyleyebiliriz. Durum böyle olunca, Bluetooth teknolojisini desteklemeyen cihazların da bu teknolojiden mahrum bırakılmamasına çalışılıyor. Örneğin üreticilerin geliştirdikleri çeşitli ürünler ile PC sistemlere bu teknoloji nihayet entegre edilebiliyor. Bu üreticilerden biri, daha çok optik sürücü ürünleri ile tanınan Mitsumi. Mitsumi'nin Bluetooth USB adaptörü, 9 gram ağırlığı ve 6x2x0.8 cm boyutu ile oldukça başarılı bir ergonomiye sahip olan bir ürün. Adaptörü herhangi bir PC sisteminin USB arabirimini kullanarak çalışır hale getirebilirsiniz. Yalnız cihazı otomatik tanıtmayıp, CD'den gelen yazılımı önceden yüklemekte fayda var. Mitsumi'yi benzer ürünlerle karşılaştırdığımızda, yazılım desteğinin başarılı olmadığını söylemeliyiz.

SONUÇ: Pek başarılı bir yazılıma sahip olmayan bu ürün, özellikle yeni başlayan kullanıcıları zor durumda bırakabilir.

- + Boyut ve ağırlığı
- Yazılım desteği zayıf
- Windows XP desteği eksik

MÜZİK TUTKUNLARINA ÖZEL:

Nuendo PCI 96, profesyonel ses kaydı için Steinberg tarafından tasarlanan 24bit/96KHz örnekleme kalitesine sahip bir ses kartı. Kartla birlikte çalışması için tasarlanan AudioLink 96 Multiset ise stüdyo ortamlarının giriş/çıkış ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilecek mükemmel bir I/O ünitesi. MIDI, SPDIF, ADAT ve Word Clock giriş/çıkışlarına ek olarak cihaz üzerindeki 8 adet analog giriş/çıkış bağlantısı, PCI 96 ve AudioLink 96 Multiset'i stüdyo profesyonelleri ve bütçesi geniş ev stüdyosu sahipleri için bulunmaz bir nimet haline getiriyor. ASIO 2.0 protokolü yüklendikten sonra, kart tüm kanalları aynı anda kullansa bile sistem performansı olumsuz yönde etkilenmiyor. Öte yandan sadece AudioLink PCI ses kartı tek başına bir şey ifade etmiyor, zira kart üzerindeki tek bağlantı noktası Multiset bağlantısı için kullanılıyor.

SONUÇ: Nuendo gerek fiyatı gerekse performansı sayesinde ne kadar profesyonel amaçlara yönelik görünse de, kayıt ve beste yazma gibi uygulamalarda oldukça basit bir kullanım söz konusu.

- + Yüksek performans
- + Geniş yazılım ve donanım desteği
- + Kolay kullanım

KABLOSUZ ÖZGÜRLÜK: Masaüstü kontrolü hem çok zevkli hem de çok kolay olan Zoltrix'in Wireless Keyboard/Mouse seti iki parçadan oluşuyor. Bu set, adından da anlaşılacağı gibi, radyo frekans iletişim teknolojisi ile kontrol ediliyor. Dolayısıyla yapmanız gereken tek şey, herhangi bir yazılım yüklemeyen sinyal alıcısını bilgisayara bağlamak. Bu üründe beğendiğimiz bir özellik, internet kullanımının yaygın olduğu bu dönemde, klavye üzerinde programlanabilir kısa yol tuşlarının unutulmaması. Ayrıca multimedya uygulamaları için bir tuş takımının da mevcut olması, ürünün artılarından. Mouse ise bir scroll düğmesine sahip ve wireless teknolojisinin dışında başka bir özellik entegre edilmemiş. Ürünü Microsoft'un Wireless Desktop seti ile karşılaştırdığımızda birçok özelliğe sahip olmadığını görüyoruz. Microsoft'un setine karşı etkisiz olması na rağmen, fiyatı ile dikkat çekiyor.

SONUÇ: Görselliğe pek hitap etmeyen bu mouse ve klavye seti, masaüstündeki kablo karmaşasından bıkan kişiler için bir alternatif oluşturuyor.

- + Radyo dalgaları ile iletişim sağlıklı
- Görsellik zayıf
- Klavyede Türkçe desteği yok

Donanım Testi

CHIP TOP 10 | 5.Sıra

Ekran Kartı

**INNO3D TORNADO
GEFORCE4 MX**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

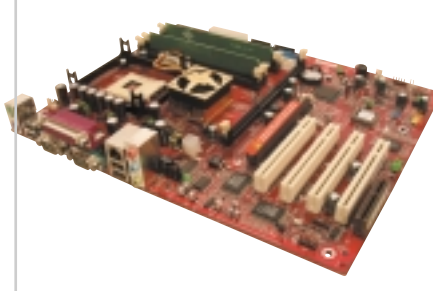

FİRMA Çözüm Bilgisayar
BİLGİ İÇİN (212) 217 40 10
FİYAT 69 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Chipset	nVidia Geforce4 MX 440
Bellek	64 MB DDR
Chip frekansı	270 MHz
Bellek frkünsö	400 MHz
Bus	AGP 4X/2X
Diğer	TV-out çıkışı var

Anakart

MSI MS6545

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Datagate, Multimedya
BİLGİ İÇİN (212) 282 98 80,
(212) 212 98 50
FİYAT 155 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	ATX
Chipseti	i850E
İşlemci yuvası	478
FSB hızı	400/533 MHz
Bellek yuvası	4x184 pin RIMM

CHIP TOP 10 | 3.Sıra

CD-RW

MITSUMI CR 485 SC-TE

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Boğaziçi
BİLGİ İÇİN (212) 217 29 29
FİYAT 85 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	ATAPI
CD-R	40X
CD-RW	20X
CD-ROM	48X
Bellek	2 MB
İşletim sistemi	Win 95/98/NT/XP/2000/ME

UYGUN FİYATA YÜKSEK PERFORMANS:

Nvidia yüksek bir maliyete sahip olması yüzünden Geforce4 grafik chip'ine sahip olamayacak oyun çılgınlarını düşünererek, NV17 olarak adlandırılan ve Geforce4'ün kırılmış versiyonu olan Geforce4 MX alternatifini önceden piyasaya sürmüştü. ATI'nın bu dönemlerde oldukça başarılı bir çizgi tutturması ve Nvidia'yı da zorlaması sonucu, Geforce4 MX kartlarının fiyatları da düştü. Inno3D Tornado Geforce4 MX yukarıda bahsettiğimiz uygun fiyatın yanı sıra iyi de bir performansa sahip olan bir ekran kartı. 5 nanosaniyelik bellek modülleri üzerinde barındıran kart, diğer kartlardan daha kısa. Kartta TV çıkışının bulunması artı bir özellik. Çünkü televizyon bağlantısı için gerekli olan S-Video çıkışına ihtiyaç duyan kullanıcıların böylelikle istekleri karşılanabiliyor. Geniş bir yazılım desteği sunan Inno3D Tornado, ne yazık ki aynı titizliği sürücülere yansıtamamış.

SONUÇ: Inno3D Tornado, hızlı bellekler kullanarak, oldukça iyi bir fiyat/performans oranı elde etmeyi başarıyor.

- + TV-Out var
- + Hızlı belleklere sahip
- + Uygun fiyatlı

PENTIUM 4 İŞLEMCİLER İÇİN YENİ BİR

CHIPSET: Gün geçtikçe piyasada Pentium4 işlemciler için yeni chipsetler görüyoruz. MSI, 850E MAX ürünü ile Intel'in yeni chipseti olan i850E'yi kullanan ilk anakart üreticilerden biri. Esasında Intel i850 chipsetinin bir sonraki ürünü olan i850E çok fazla bir yeniliğe sahip değil. Önceki i850 ürünü gibi RDRAM kullanan MSI 850E Max'in tek önemli farkı, Memory Controller Hub'un yeniden düzenlenmiş olması. Bu düzenleme sayesinde FSB 533 desteğinin yanı sıra PC600, PC800'e ek olarak PC1066 bellek modülleri de çalışabilir hale getirilmiş. Gerçi Intel PC1066, bellek modüllerini resmi olarak desteklemiyor ama Samsung PC1066 bellek modülleri ile yaptığımız denemede bu anakartın sorunsuz bir şekilde çalıştığını gördük. Entegre 10/100 Mbit ethernet ve C-Media 6 kanal destekli bir ses chip'ine de sahip olan MS6545 bu sayede birçok isteğe cevap verebiliyor.

SONUÇ: Yeni nesil Pentium4 işlemciler için high end sistem platformu arayan kullanıcılar için ideal ürün.

- + Yüksek performansa sahip
- + Donanım bileşenlerinin seçimi
- PCI slot sayısı yetersiz

CD-RW'DA YENİ HIZ LİMİTİ:

CD yazıcıların hız yarışına Mitsumi de katıldı. CR485C-TE olarak adlandırılan bu yeni yazıcı, SSW teknolojisi sayesinde kendisini diğer yazıcılardan farklı kılıyor. SSW teknolojisinin avantajı CD-RW yazma hızını önemli ölçüde arttırması. Yani diğer yazıcılar hala 12X CD-RW yazma hızına sahipken, CR485C-TE 20X yani 3000 KB/Sn'lik bir hızla tekrar yazılabilen medyalara verileri depolayabiliyor. Yalnız bu işlem sadece ilk yazma için geçerli. Daha sonraki yazma işlemi için 20X yerine 12X'lik bir hız değeri otomatik olarak ayarlanıyor. Ürünün bir diğer özelliği de Mount-Rainier teknolojisini desteklemesi. Mount-Rainier teknolojisi sayesinde sabitdisk veya diskette olduğu gibi istenilen anda kopyalama işlemi yapılabilir. Bu da CD yazıcıların disket sürücülerinin yerlerini almalarının bir an meselesi olduğunu gösteriyor.

SONUÇ: Oldukça başarılı bir performans sergileyen CR485C-TE, tekrardan yazılabilen CD medyalarının testinde en iyi değeri elde etti.

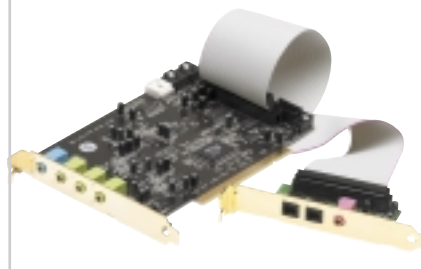
- + 20x CD-RW hızına sahip
- + Mount-Rainier teknolojisini destekliyor
- Aegis Write ile lazerin gücü kontrol ediliyor

Anakart**MSI 648 MAX****CHIP PUANI****FİYAT/PERFOR.**

FİRMA Datagate, Multimedia
BİLGİ İÇİN (212) 282 98 80,
(212) 212 98 50
FİYAT FİRMAYI ARAYINIZ

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	ATX
Chipseti	648
İşlemci yuvası	478
FSB hızı	400/533 MHz
Bellek yuvası	4x184 pin DDR-SDRAM

Ses Kartı**TERRATEC DMX 6 FIRE LT****CHIP PUANI****FİYAT/PERFOR.**

FİRMA Compel
BİLGİ İÇİN (212) 224 32 01
FİYAT 155 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Ses chipi	Envy 24
Arabirim	PCI
Ses çıkışları	2x Stereo Line Out, Subwoofer/ Center Out
Ses girişleri	Line In, Mikofon, CD, Aux
Konnektörler	yok

Ekran Kartı**ABIT GEFORCE4 TI 4200****CHIP PUANI****FİYAT/PERFOR.**

FİRMA Okyanus
BİLGİ İÇİN (212) 356 70 70
FİYAT 170\$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Chipset	nVidia Geforce4 Ti 4200
Bellek	64MB DDR
Chip frekansı	250 MHz
Bellek frekansı	444 MHz
Bus	AGP 4X/2X
Diğer	DV-I ve S-Video çıkışı var

SİS 648'DEN AGP 8X DESTEĞİ: SiS 645 chipseti ile Pentium4 işlemciler için oldukça performanslı bir ürün ile karşımıza çıktı. Intel, SiS'in bu başarısını gölgelemek için ilk olarak i845E sonra da i845G chipsetlerini piyasaya sürdü. SiS de Intel'in chipsetlerine SiS 648 ile karşılık verdi. SiS 648, desteklediği AGP 8X, DDR400 ve USB 2.0 gibi yeni teknolojiler sayesinde, anakart üreticilerinin de ilgisini çekti. Bu üreticilerden biri baştan beri SiS chipsetlerini destekleyen MSI. MSI, 648 Max 400/533 FSB hızında çalışan 1.3 GHz ile 2.8 GHz arası yeni nesil Intel işlemcilerini destekleyen bir anakart. SiS 693 Southbridge'e sahip olan anakart, bu sayede altı adet USB 2.0, Ultra ATA 133 ve IEEE 1394 arabirimini destekliyor. Yeni Southbridge ile saniyede 1 gigabyte'lık bir bant genişliğine ulaşan MSI 648 Max, 10/100 Ethernet Lan ve AC97 ses chip'lerini de üzerinde barındırıyor.

SONUÇ: Anakart, DDR333 bellek modülleri ile çalışan Intel i845G chipsetine sahip çeşitli anakart modellerine karşı, alternatif oluşturuyor.

- + AGP 8X uyumlu
- + USB 2.0 desteği var
- + SPDIF Out çıkışı var

TERRATEC'İN LİTE ÇÖZÜMÜ: Önceki aylarda yaptığımız ses kartı testinde, Terratec testimizde başarılıydı. Kartın tek dezavantajı yüksek bir performansa sahip olmasından dolayı fiyatının da yüksek olması ve dolayısıyla her kesime hitap etmemesiydi. Terratec bu dezavantajı gidermenin çözümünü, teknik özellikleri kırılmış benzer bir kartta buldu. DMX 6Fire LT olarak adlandırılan bu yeni ürün, DMX 6Fire 24/96'nın küçük kardeşi olarak tanımlanabilir. Büyük abisi gibi 6 ses kanalına sahip olan ürün, 24Bit/96kHz ses kalitesinde çalışabiliyor. Ürünün en önemli özelliği ise üzerinde bir optik digital çıkış ve girişin olması. Bu sayede terratec bir Digital Decoder gibi davranarak, dijital sinyalleri kendi üzerinde çözebiliyor. DMX 6Fire LT oyun çılgınlarını da düşünerek hem A3D hem de EAX 1.0/2.0 ses standartlarında çalışıyor. Yani bu kart Multidrive, Macro FX ve Enviroment FX gibi Sensaura 3D ses teknolojilerini destekliyor.

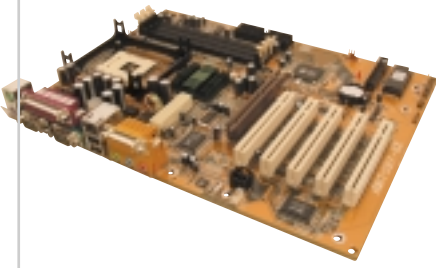
SONUÇ: DMX 6Fire LT, sahip olduğu birçok ses giriş ve çıkışı sayesinde geniş kullanıcı kesimine hitap ediyor.

- + Optik Digital In/Out bağlantıları var
- + 24Bit/96kHz ses kalitesinde çalışıyor
- Midi/Game portu yok

UYGUN FİYATA GEFORCE4 TI: GeForce4 MX serisi kartların DirectX 8.0 konusundaki zaafı ve performans açısından tatmin edici olmaktan uzak yapıları dikkate alınırsa, GeForce4 Ti ailesinin giriş seviyesi işlemcisi olan 4200'ü taşıyan bu kart, fiyat/performans açısından pek çok kişinin dikkatini çekebilir. GeForce4 Ti 4400 ve 4600 işlemcili kartlar performans açısından çok başarılıysa da 4200'le karşılaştırılınca fiyat/performans oranı açısından zayıf kalıyorlar. Abit Ti 4200 ise bu aşamada oldukça iyi bir seçenek olarak göze çarpıyor. 4ns'lik DDR bellekle donatılmış olan kartın kutusundan çıkan DV-I/VGA adaptörü sayesinde kart üzerindeki DV-I çıkışını ikinci bir analog monitöre bağlayabilir ve nView özelliklerini daha esnek bir şekilde kullanabilirsiniz. Bunun dışında Video çıkışı için gerekli olan tüm kablolar ve tam sürüm DVD izleme yazılımına sahip olan kartın, kutusundan bir-iki oyun da çıksaydı hoş olurdu doğrusu.

SONUÇ: Uygun fiyata GeForce4 Ti serisinin avantajlarından faydalanmak istiyorsanız Abit Ti 4200'ü seveceksiniz.

- + Başarılı fiyat/performans oranı
- + Zengin çoklu gösterim olanakları
- Kutudan oyun çıkmıyor

Anakart**ABIT SR7-8X****CHIP PUANI****FİYAT/PERFOR.**

FİRMA Okyanus
BİLGİ İÇİN (212) 356 70 70
FİYAT 102 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

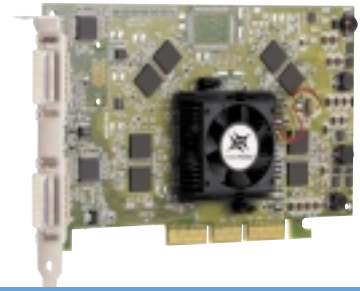
Form faktörü ATX
Chipseti Sis 648
İşlemci yuvası 478
FSB hızı 400/533 MHz
Bellek yuvası 3x184 pin DDR-SDRAM
FSB hızı 5 PCI, 1 AGP

Bluetooth Adaptör**BILLIONTON USB BT02-B****CHIP PUANI****FİYAT/PERFOR.**

FİRMA Turanlı
BİLGİ İÇİN (212) 216 05 20
FİYAT 59 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Protokol Bluetooth v1.1
Arabirim USB
Transfer oranı 723 kbps
Frekans genişliği 2.4 GHz ~ 2.4835 GHz
Piconet 7 adet
Etki alanı 10 m

Ekran Kartı**MATROX PARHELIA-512****CHIP PUANI****FİYAT/PERFOR.**

FİRMA Turanlı
BİLGİ İÇİN (212) 216 05 20
FİYAT 429 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

İşlemci Matrox Parhelia-512
Bellek 128 MB DDR-SDRAM
Chip frekansı 220 MHz
Bellek frekansı 275 MHz
Bus AGP 4X
Konnektör 2 adet DVI-I, S-Out, Comp. TV-Out

AGP 8X'İN İLK TEMSİLCİSİ: Pentium 4 işlemcilerin çıkması ile birlikte çok iyi bir çıkış yakalayan chipset üreticisi SiS'in, 648 olarak adlandırdığı bu yeni ürünü ile bu başarısını sürdüreceğine inanıyoruz. Çünkü bu chipset AGP 8X, USB 2.0, DDR333 ve ATA133 desteği ile göz dolduruyor. Dolayısıyla anakart üreticileri de bu yeni chipseti ürün portföylerine entegre ederek desteklemeye başladılar. Abit, SR7-8X modeli ile yukarıda bahsettiğimiz chipseti kartlarına entegre eden ve test merkezimize ilk ulaştıran üreticilerden biri. Anakartın en belirgin özelliği, üzerinde yüksek video bant genişliği sunan, yeni nesil AGP 8X yuvasının bulunması. Abit anakartlarda entegre 10/100 LAN, AC'97 ses chip'i ve ATA 133 desteğinin standart olarak yer alması bir avantaj. Ama bunlarla kalmayıp overclock tutkunları için SoftMenu ve multimedya kullanıcıları için USB 2.0 teknolojisinin entegre edilmesi, kartı üst sıralara taşıyan en önemli faktörler.

SONUÇ: SR7-8X profesyonel kullanıcıların beklentilerini rahatlıkla karşılayabilen yüksek performanslı bir ürün.

- + AGP 8X desteğine sahip
- + DDR333 bellek modülleri ile çalışıyor
- + USB 2.0 port'ları var

YENİ ÇAĞIN İLETİŞİMİ: Elektronik cihazların kısa mesafeli kablosuz iletişimini sağlayan bu teknoloji, aynı zamanda günlük kullanımdaki ürünleri de kablosuz ortamda yönetebiliyor. Bluetooth teknolojisi günümüzde notebook, cep telefonu, PDA, yazıcı, dijital kamera ve benzeri ürünlere entegre edilmiş olarak karşımıza çıkıyor.

Billionton, bu teknolojik gelişmeye ayak uydurmak isteyen bilgisayar kullanıcıları için Bluetooth adaptörü ile yardıma koşuyor. USB arabiriminden notebook veya desktop sistemlere bağlanan adaptör, diğer Bluetooth aygıtları ile anında iletişim sağlayabiliyor. Cihaz sisteme tanıtıldıktan sonra birlikte verilen yazılım yardımı ile dosya paylaşımına açılabilir. Windows işletim sistemlerinde sorunsuzca çalışan Billionton, isteğe bağlı olarak paring, encryption ve authentication protokollerini devreye sokabiliyor.

SONUÇ: Oldukça başarılı bir yazılıma sahip olan Billionton, Bluetooth teknolojisi ile yeni tanışan kullanıcılar için basit bir kullanım sunuyor.

- + Kolay kurulum
- + Başarılı yazılım desteği
- Dokümantasyon zayıf

MATROX'UN SES GETİREN DÖNÜŞÜ:

ATI'nin chipsetleri karşısında kara kara düşünmeye başlayan Nvidia, şimdi de uzun zamandır suskun olan Matrox cephesinden sıkıştırılıyor. Bunun nedeni Matrox'un, Parhelia-512 ürünü ile hem oyun çılgınlarına hem de multimedya düşkünlerine aynı anda hitap etmesi. 0.15 mikrometre teknolojisi ile üretilen bu yeni grafik chip, 3.3 nanosaniyede çalışan ve yüksek bir frekans değerinde çalıştırılan bellekleri sayesinde saniyede 17.6 Gbyte'lık bir bant genişliğine ulaşıyor. Kartın önemli özelliklerinden biri, iki adet DVI-I çıkışına sahip olması. Bu özellik sayesinde toplam üç adet ekran bağlanıp çalıştırılabilir. Bu da 32 bit renk derinliğinde 3.840x1.024 piksel çözünürlüğüne ulaşmak anlamına geliyor. Matrox Parhelia-512'nin, 2D uygulamalarda ve resim kalitesinde oldukça iyi sonuçlar verdiğini söylemeliyiz.

SONUÇ: Görüntü kalitesi ve ergonomi açısından mükemmel diyebileceğimiz kart, nispeten oldukça yüksek fiyatıyla dikkat çekiyor.

- + TripleHead fonksiyonu ile 3 monitör desteği
- 3D performansı daha iyi olabilirdi
- Fiyat/performans oranı kötü

Western Digital Caviar WD1200BB

Serial ATA Devrimi

CHIP, Serial ATA'yı test ediyor! Almanya'daki CHIP International Test Merkezi, bir Serial ATA sabitdiskin ilk prototipini büyüteç altına aldı. Daha hızlı, daha güvenilir ve daha sorunsuz disklerle tanışmaya hazır olun.

İLK PROTOTİP: Western Digital'ın sabitdisk prototipi kırmızı bir Serial ATA kabloyla Promise'ın bir Serial ATA denetleyicisine bağlanıyor ve işletim sistemi tarafından paralel ATA arabirimli bir sürücü gibi yönetiliyor.

Bu yılın sonunda Serial ATA/150 arabirimli ilk sabitdiskler piyasada olacak ve bugüne kadar kullanılan paralel veri transferinin yerini alacak.

Caviar ailesinden Western Digital'ın bir ön seri modelini ayrıntılı bir şekilde inceleme fırsatını bulduk. WD1200BB, paralel arabirimli üç manyetik diskten oluşuyor, 2 MB önbelleğe sahip ve 7200 rpm'lik bir dönüş sayısıyla çalışıyor. Üreticisinin isteği üzerine test sonuçlarını yayınlamıyoruz, zira platter başına 40 GB'lık bu sabitdisk piyasada satılmayacak.

Serial ATA pratik testte: Kurulum ve kullanım kolaylıkları

Promise'ın Serial ATA denetleyicisi de henüz bir seri üretim modeli değil, ancak Windows XP altında düzgün bir şekilde kuruldu ve çalıştı. Sabitdiski IDE controller'a bağladıktan sonra sürücü de BIOS tarafından doğru olarak tanındı. Aynı şekilde Windows XP altından da disk sürücüsüne erişebildik, diski bölümledik ve formatladık. Yani işletim sistemi kullanım açısından diskin paralel veya Serial ATA arabirimle donatılmış olması durumunda bir farklılık göstermiyor. Bunun nedeni de tam yazılım uyumluluğu... Chip'lerin içinde protokol uyumlandırması ve elektriksel dönü-

şüm kendiliğinden gerçekleşiyor. Yine de WD1200BB ile karşılaştırıldığında, Ultra ATA/100 arabirimiyle performans düşüklüğüyle karşılaşmadık. Aksine, Serial ATA modeli paralelden biraz daha hızlı çıktı.

Ayrıca Serial ATA ile birlikte geniş flatband IDE kablusunun günleri de sayılı. Onun yerine artık ince, daha esnek ve yedi damarlı bir kablo kullanılacak, zira tüm sinyaller sırayla arka arkaya iletiliyor ve bunun için de artık sadece iki hat çiftine (okuma ve yazma) ihtiyaç duyuluyor. Böylece kasa içinde hava akımı daha iyi sağlanıyor ve kasa içi daha iyi soğutuluyor.

İki kat kablo uzunluğu ve hot plugging desteği

Serial ATA kablusu bir metre uzunlukla 45 cm'lik Ultra ATA kablusundan yaklaşık iki kat daha uzun. Anakartın tasarımına göre bigtower kasalarda, sabitdiskler 5,25 inçlik yuvalara monte edildiğinde IDE kablusu denetleyiciden sürücüye

kadar çoğunlukla yetişemiyordu. Serial ATA'nın bir diğer avantajı ise yeni tasarıma sahip fişleriyle, diskin bükülmeye müsait pin'lerinin bükülüp kırılmasına (günümüzde IDE kablolarını takarken ya da eğik bir şekilde sökerken bunlar kolayca bükülüp kırılabilir) son vermesi. Sabitdiskin arkasındaki pin'lerde farklı uzunluklardaki bağlantılar dikkatimizi çekti. Serial ATA sürücüler böylece, hazır çalışır durumdayken değiştirilebilir (Hot Plugging) özelliğine uygun mekanik tasarıma sahipler.

Noktadan noktaya bağlantılarla jumper sorunu tarihe karışıyor

Serial ATA ile kullanıcıların önünden bir engel daha kaldırılıyor: Sabitdiskleri master veya slave olarak ayarlamak için jumper'larla uğraşmak gerekmiyor artık. Paralel ATA master (controller) ve iki slave'li (sürücüler) bus yapısıyla sınırlıyken, Serial ATA noktadan noktaya bağlantılarla (controller ve sürücü) parlıyor. Uzun vadede Serial ATA'nın günümüz ATA arabiriminin yerini tamamen alması bekleniyor. Sabitdisklerin yeni arabirime uyumlandırılması son aşamada ve Serial ATA arabirimli ilk anakartlarda şimdiden piyasada boy göstermeye başladılar bile. Ancak Serial ATA chipsetlere entegre edilene kadar kullanıcılar ayrı PCI genişleme kartlarıyla idare etmek zorundalar. CD ve DVD sürücü üreticilerinin de aynı şekilde Serial ATA'ya geçip geçmeyecekleri ise henüz belli değil. ■

Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

SERİAL ATA AVANTAJLARI

- Maksimum 150 MB/s transfer hızı
- İnce, yedi damarlı veri kablusu
- Bir metreye kadar kablo uzunluğu
- Yeni tasarımı, stabil fişler
- Noktadan noktaya bağlantılar
- Hot-plugging özelliği

Western Digital Caviar WD1200BB

Serial ATA Devrimi

CHIP, Serial ATA'yı test ediyor! Almanya'daki CHIP International Test Merkezi, bir Serial ATA sabitdiskin ilk prototipini büyüteç altına aldı. Daha hızlı, daha güvenilir ve daha sorunsuz disklerle tanışmaya hazır olun.

İLK PROTOTİP: Western Digital'ın sabitdisk prototipi kırmızı bir Serial ATA kablosuyla Promise'ın bir Serial ATA denetleyicisine bağlanıyor ve işletim sistemi tarafından paralel ATA arabirimli bir sürücü gibi yönetiliyor.

Bu yılın sonunda Serial ATA/150 arabirimli ilk sabitdiskler piyasada olacak ve bugüne kadar kullanılan paralel veri transferinin yerini alacak.

Caviar ailesinden Western Digital'ın bir ön seri modelini ayrıntılı bir şekilde inceleme fırsatını bulduk. WD1200BB, paralel arabirimli üç manyetik diskten oluşuyor, 2 MB önbelleğe sahip ve 7200 rpm'lik bir dönüş sayısıyla çalışıyor. Üreticisinin isteği üzerine test sonuçlarını yayınlamıyoruz, zira platter başına 40 GB'lık bu sabitdisk piyasada satılmayacak.

Serial ATA pratik testte: Kurulum ve kullanım kolaylıkları

Promise'ın Serial ATA denetleyicisi de henüz bir seri üretim modeli değil, ancak Windows XP altında düzgün bir şekilde kuruldu ve çalıştı. Sabitdiski IDE controller'a bağladıktan sonra sürücü de BIOS tarafından doğru olarak tanındı. Aynı şekilde Windows XP altından da disk sürücüsüne erişebildik, diski bölümledik ve formatladık. Yani işletim sistemi kullanım açısından diskin paralel veya Serial ATA arabirimle donatılmış olması durumunda bir farklılık göstermiyor. Bunun nedeni de tam yazılım uyumluluğu... Chip'lerin içinde protokol uyumlandırması ve elektriksel dönü-

şüm kendiliğinden gerçekleşiyor. Yine de WD1200BB ile karşılaştırıldığında, Ultra ATA/100 arabirimiyle performans düşüklüğüyle karşılaşmadık. Aksine, Serial ATA modeli paralelden biraz daha hızlı çıktı.

Ayrıca Serial ATA ile birlikte geniş flatband IDE kablusunun günleri de sayılı. Onun yerine artık ince, daha esnek ve yedi damarlı bir kablo kullanılacak, zira tüm sinyaller sırayla arka arkaya iletiliyor ve bunun için de artık sadece iki hat çiftine (okuma ve yazma) ihtiyaç duyuluyor. Böylece kasa içinde hava akımı daha iyi sağlanıyor ve kasa içi daha iyi soğutuluyor.

İki kat kablo uzunluğu ve hot plugging desteği

Serial ATA kablosu bir metre uzunlukla 45 cm'lik Ultra ATA kablosundan yaklaşık iki kat daha uzun. Anakartın tasarımına göre bigtower kasalarda, sabitdiskler 5,25 inçlik yuvalara monte edildiğinde IDE kablosu denetleyiciden sürücüye

kadar çoğunlukla yetişemiyordu. Serial ATA'nın bir diğer avantajı ise yeni tasarıma sahip fişleriyle, diskin bükülmeye müsait pin'lerinin bükülüp kırılmasına (günümüzde IDE kablolarını takarken ya da eğik bir şekilde sökerken bunlar kolayca bükülüp kırılabilir) son vermesi. Sabitdiskin arkasındaki pin'lerde farklı uzunluklardaki bağlantılar dikkatimizi çekti. Serial ATA sürücüler böylece, hazır çalışır durumdayken değiştirilebilir (Hot Plugging) özelliğine uygun mekanik tasarıma sahipler.

Noktadan noktaya bağlantılarla jumper sorunu tarihe karışıyor

Serial ATA ile kullanıcıların önünden bir engel daha kaldırılıyor: Sabitdiskleri master veya slave olarak ayarlamak için jumper'larla uğraşmak gerekmiyor artık. Paralel ATA master (controller) ve iki slave'li (sürücüler) bus yapısıyla sınırlıyken, Serial ATA noktadan noktaya bağlantılarla (controller ve sürücü) parlıyor. Uzun vadede Serial ATA'nın günümüz ATA arabiriminin yerini tamamen alması bekleniyor. Sabitdisklerin yeni arabirime uyumlandırılması son aşamada ve Serial ATA arabirimli ilk anakartlarda şimdiden piyasada boy göstermeye başladılar bile. Ancak Serial ATA chipsetlere entegre edilene kadar kullanıcılar ayrı PCI genişleme kartlarıyla idare etmek zorundalar. CD ve DVD sürücü üreticilerinin de aynı şekilde Serial ATA'ya geçip geçmeyecekleri ise henüz belli değil. ■

Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

SERİAL ATA AVANTAJLARI

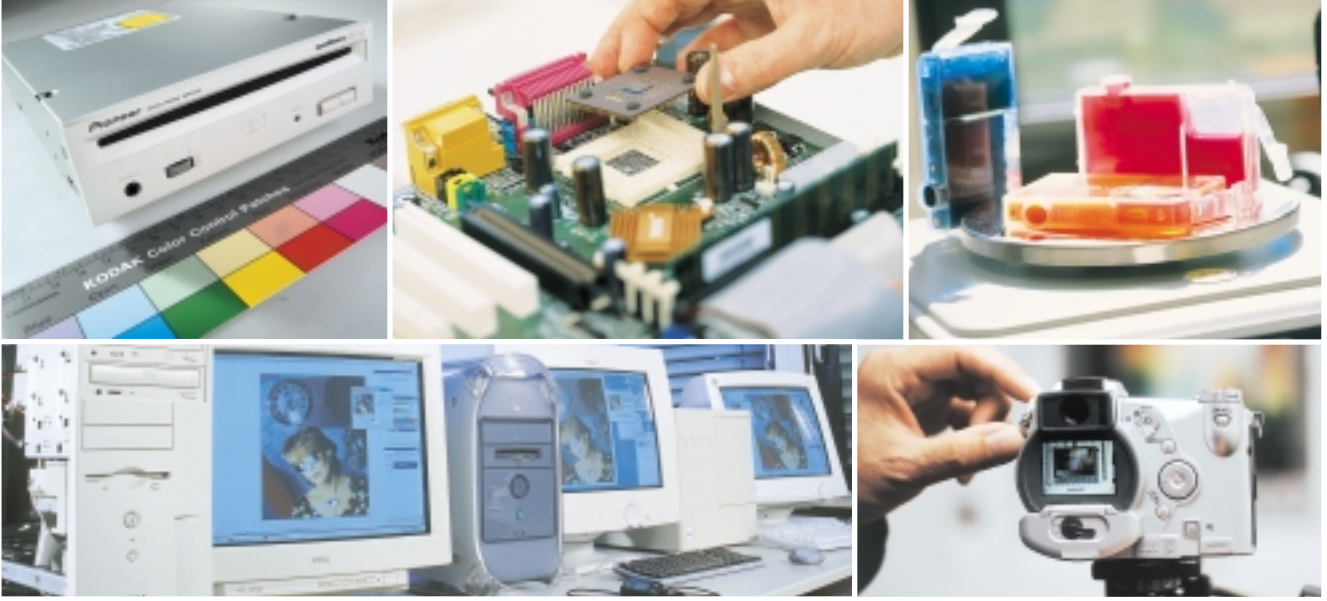
- Maksimum 150 MB/s transfer hızı
- İnce, yedi damarlı veri kablosu
- Bir metreye kadar kablo uzunluğu
- Yeni tasarımı, stabil fişler
- Noktadan noktaya bağlantılar
- Hot-plugging özelliği

EKİM 2002 CHIP TOP 10

En İyi Donanımlar

Donanım piyasasına güncel bir bakış! Burada yer alan ürünler, CHIP Test Merkezi tarafından bu ayki ve daha önceki sayılarda yer alan testlerle değerlendirilip sıralamaya konmuştur. Yeni bir donanım almaya karar verdiğinizde TOP 10 tabloları size rehberlik edecektir.

CHIP donanım ürünlerinin en iyilerini yayınlamaya devam ediyor. Her sene yaklaşık 1000 tane ürün Test Merkezimize gelerek incelemeye alınıyor. Burada donanım editörlerimiz her bir ürünü tek tek ve test prosedürlerine sadık kalarak en ince ayrıntılarına kadar test ediyorlar. Böylece sizinle paylaşabileceğimiz çok büyük bir donanım veritabanı oluşuyor. 12 kategorilik TOP 10 tablolarımızda test edilen donanımlarla ilgili her türlü bilgiye rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Hatta aydan aya eklenen

yeni ürünleri güncel fiyatları ile bu listede bulabilmek de mümkün. Fakat yine de satın alma aşamasında, CHIP CD'sinde yer alan CHIP TOP 10 bölümündeki irtibat telefonunu arayarak fiyat alırsanız, herhangi bir sürprizle karşılaşmamış olursunuz. Kategorilere ayırdığımız ürünlerin her biri ayrı bir tabloda bulunuyor. Bu tabloda ürünler performans puanlarına göre sıralandırılıyorlar. Satın almada etkili olması için her ürün için ek olarak fiyat/performans puanı da yer alıyor. Fiyat/performans sadece TOP 10

tablosunda yer alan o ayki ürünler için geçerli bir puanlama. Yani performans puanı yüksek olan bir ürünün fiyatı da uygunsa, diğer ürünlerin fiyat/performans oranlarını da değiştirebiliyor. Tabloya bakıp bir ürünü seçip beğendiğinizde, onun hangi ayda incelemesinin yayınlandığını da anında görme imkanına sahipsiniz. Dergimizle birlikte verilen CD'den TOP 10 listelerimizdeki ürünleri hangi kriterlere göre test ettiğimizi, nasıl puanlandığımızı ve ürünlerle ilgili firmalara ait bilgileri bulabilirsiniz.

DEĞERLENDİRME

» Kendi kriterlerinize göre değerlendirin

Test tablolarına dergiden olduğu gibi www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz. Bu tablolarda, TOP 10 listesine girmeyi hak eden yeni ürünlerle birlikte, performans puanı yüksek olan ürünleri aynı anda görebilirsiniz. Tablolarda iki ayrı puan türü yer alıyor. Bunlar Performans ve Fiyat/Performans olarak sınıf-

landırıldı. Sizin için ürünün fiyatından çok performansı önemli ise, size hitap edecek olan performans puanlandırmasıdır. Ama eğer bir ürünün performansından çok fiyatına önem veriyorsanız, o zaman Fiyat/performans oranı belirleyici faktörünüz olacaktır. TOP 10 sıralamasını yaparken ürünler performans puanına göre

en iyiden en kötüye göre yer alırlar.

Bu liste her ay güncellendiğinden, fiyatların değişmesi fiyat/performans oranını da her ay değiştiriyor. Fakat fiyatın test kriterleri içinde bir ayrı bir başlık olmamasından dolayı, fiyat/performans sıralamasını tabloya bakarak kendinizin oluşturması gerekiyor.

CHIP TOP 10

IDE Sabitdiskler

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Ort. Oku. Trans. H.	Ort. Yaz. Trans. H.	Veri Erişim Süresi (ms)	Rastgele V. Erişim H.	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
YENİ	1 IBM 80GXP IC35L080AVVA07	98	■■■■■	38132.3	24144.3	11.9	86777	91	123	80 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
YENİ	2 IBM 120GXP IC35L120AVVA07	98	■■■■■	38258.7	24410.8	12.2	87473	88	189	120 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
YENİ	3 Maxtor D740X-6L	97	■■■■■	35123.3	22619.4	11.7	86482	85	118	80 GB, U-DMA/133, 2MB	9/02
YENİ	4 WD Caviar WD600BB	95	■■■■■	40522.4	22645.4	13.2	85323	87	101	60 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
YENİ	5 Samsung Spinpoint P40 SP8004H	95	■■■■■	36748.4	24645.4	13.2	78002	95	113	80 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
YENİ	6 Seagate Bar. ATA IV ST380021A	93	■■■■■	36674.2	24219.2	13.9	77819	92	118	80 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
YENİ	7 Seagate Bar. ATA IV ST360021A	93	■■■■■	36794.9	23854.7	13.6	76969	92	102	60 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
YENİ	8 WD Caviar WD800BB	92	■■■■■	35554.2	22219.2	13.1	85898	87	116	80 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
YENİ	9 WD Caviar WD200BB	92	■■■■■	35470.8	21854.7	13.2	85037	90	69	20 GB, U-DMA/100, 2MB	9/02
YENİ	10 WD Caviar WD400BB	92	■■■■■	35410.1	21574.6	13.4	85227	88	82	40 GB U-DMA/100, 2MB	9/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

SCSI Sabitdiskler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Ort. Oku. Trans. H.	Ort. Yaz. Trans. H.	Veri Erişim Hızı	Rastgele Okuma H.	Dönüş Hızı (rpm)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
►	1 Seagate ST373405LW	99	■■■■■	100	98	100	98	10000	739	73.4 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	4/02
►	2 Quantum Atlas 10 KII	98	■■■■■	98	97	98	99	10000	1030	73.4 GB, Ultra160/m SCSI, 8 MB	6/01
►	3 Seagate ST173404LW	90	■■■■■	91	100	82	88	10000	959	73.4 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
►	4 Seagate ST336706LW	89	■■■■■	89	95	88	88	10000	489	36.9 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	3/02
►	5 Quantum Atlas 10 KII	78	■■■■■	83	32	94	100	10000	486	36.7 GB, Ultra160/m SCSI, 8 MB	6/01
►	6 Seagate ST318451LW	77	■■■■■	65	72	79	94	15000	328	18 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	9/01
►	7 Quantum Atlas V	77	■■■■■	69	74	69	98	7200	469	36.7 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
►	8 Quantum Atlas V	75	■■■■■	81	78	55	87	7200	269	18.36 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
►	9 Seagate ST1181677LW	74	■■■■■	67	73	64	97	7200	1988	180 GB, Ultra160/m SCSI, 16 MB	9/01
►	10 Fujitsu MAH3182MP	74	■■■■■	67	70	68	96	7200	259	18.2 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

DVD Sürücüler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	DVD Perfor.	CD Perfor.	Audio Grabbing	Hata Düz. Perfor.	Beraber. Gelenler	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
►	1 Pioneer DVD-105SZ	87	■■■■■	99	93	49	50	100	50	16X, 40X, Slot	9/01
►	2 Acer DVP1640A	87	■■■■■	100	100	57	26	90	79	16X, 40X, Tray	9/01
►	3 Aopen DVD-1640PRO	83	■■■■■	87	94	57	52	95	69	16X, 40X, Slot	9/01
►	4 LG DRD 8160B	83	■■■■■	80	85	60	95	87	69	16X, 40X, Slot	12/01
►	5 LG DRD 8120B	74	■■■■■	73	74	44	100	87	49	12X, 40X, Tray	9/01
►	6 Aopen DVD-1240	69	■■■■■	72	82	59	20	85	49	12X, 40X, Tray	9/01
►	7 BTC BDV 316B	67	■■■■■	65	77	74	18	90	42	16X, 48X, Tray	9/01
►	8 Sony DDU1621	63	■■■■■	65	55	98	26	85	43	16X, 40X, Tray	10/01
►	9 Lite-On LTD-163	60	■■■■■	44	78	100	4	90	55	16X, 40X, Tray	9/01
►	10 Nec DV-5800A	53	■■■■■	59	55	26	21	85	75	16X, 48X, Tray	9/01

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

17" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Convergence	Kontrol Seviyesi	Renk Skala Değerlen.	Ergonomi	Geometri	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
►	1 Sony CPD-G220P	94	■■■■■	76	100	97	100	95	359	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	4/02
►	2 Sony CPD-G200P	92	■■■■■	71	100	98	97	94	368	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
►	3 ADI Microscan G700i	80	■■■■■	74	50	95	89	93	299	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
►	4 Samsung SyncMaster 757 NF	80	■■■■■	76	50	94	88	92	259	N.Flat, 0.25 mm, 1920x1440 P.	06/02
►	5 Samsung SyncMaster 757 DFX	79	■■■■■	75	50	93	88	90	239	D.Flat, 0.20 mm, 1920x1440 P.	11/01
►	6 Miro 17F95	78	■■■■■	74	50	91	89	87	207	D. Pitch, 0.25 mm, 1600x1200 P.	10/01
►	7 Viewsonic G5773	77	■■■■■	90	50	83	83	81	280	D. Pitch, 0.26 mm, 1280x1024 P.	10/01
►	8 Iiyama VisionMaster Pro 410	76	■■■■■	43	50	100	91	100	359	D.Tron, 0.25 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
►	9 Sony CPD-E220E	76	■■■■■	57	50	98	86	92	289	T. CRT, 0.24 mm, 1280 x 1024 P.	10/01
►	10 Philips 107B	76	■■■■■	71	50	84	90	88	279	D. Pitch, 0.25 mm, 1920x1440 P.	10/01

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

19" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Conv.+ Geo. P.	Ergonomi Puanı	Yatay Fre. (kHz)	Düşey Fre. (Hz)	Boyutları (GxYxD)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
▶ 1	Sony G400	98	■■■■■	96	100	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	621	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
▶ 2	LG 995FT	95	■■■■■	96	94	30-96 kHz	50-160 Hz	470 x 480 x 470	459	Flat S. Tube, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	6/01
▶ 3	Philips 109P	95	■■■■■	95	94	30-110 kHz	50-160 Hz	456 x 469 x 438	380	Flat S. Tube, 0.25 mm, 1920 x 1440 dpi	1/01
▶ 4	Samsung SyncMaster 959 NF	94	■■■■■	97	90	30-110 kHz	50-160 Hz	468 x 493 x 458	380	N.Flat, 0.24 mm, 1920x1440 Pixel	6/02
▶ 5	Nec FP950	94	■■■■■	100	85	31-110 kHz	55-160 Hz	442 x 456 x 447	359	G. Pitch, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	1/00
▶ 6	ViewSonic PF790	91	■■■■■	92	83	30-97 kHz	50-160 Hz	470 x 470 x 477	579	P. Flat, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	11/00
▶ 7	Sony E400	91	■■■■■	96	83	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	474	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
▶ 8	Sony G420	90	■■■■■	87	95	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	653	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	5/02
▶ 9	Eizo FlexScan F 67	84	■■■■■	86	82	30-96 kHz	50-160 Hz	452 x 455 x 478	489	Flat S. T., 0.26 mm, 1600 x 1200 dpi	11/99
▶ 10	ADİ Microscan G66	77	■■■■■	77	77	30-95 kHz	50-160 Hz	470 x 483 x 425	479	D.Pitch, 0.26 mm, 1600 x 1200 dpi	11/99

▲ Yükseldi, ▶ Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Office Baskı H.	Resim Baskı H.	Grafik Baskı H.	Resim Kalitesi	Grafik+ Metin Kali.	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
▶ 1	Canon S750	87	■■■■■	100	93	87	82	91	279	2400*1200 dpi, Paralel, USB	8/02
▶ 2	Canon S520	83	■■■■■	74	100	82	81	85	207	2400*1200 dpi, Paralel, USB	8/02
▶ 3	Epson Stylus PhotoC80	82	■■■■■	75	48	100	86	84	156	2880*720 dpi, Paralel, USB	8/02
▶ 4	Epson Stylus Photo810	78	■■■■■	35	51	42	100	98	138	2880*720 dpi, Paralel, USB	8/02
▶ 5	Epson Stylus Photo895	77	■■■■■	35	30	40	100	100	222	2880*720 dpi, USB	8/02
▶ 6	Epson Stylus Photo890	77	■■■■■	34	31	40	100	100	222	2880*720 dpi, Paralel, USB	8/02
▶ 7	HP Deskjet 3820	77	■■■■■	53	46	38	97	88	105	1200*1200 dpi, Paralel, USB	8/02
▶ 8	Lexmark Z65	73	■■■■■	35	35	34	90	95	168	4800*1200 dpi, Ethernet, USB	8/02
▶ 9	Canon S300	72	■■■■■	59	63	52	72	88	126	2400*1200 dpi, USB	8/02
▶ 10	Lexmark Z55	71	■■■■■	34	37	40	87	95	104	3600*1200 dpi, Paralel, USB	8/02

▲ Yükseldi, ▶ Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

2500 \$'ın Altındaki Lazer Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Office Baskı H.	Grafik Baskı H.	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergono. + B. Gelen	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
▶ 1	Lexmark Optra T614	94	■■■■■	93	100	95	86	93	1200	1200 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
▶ 2	Xerox Docuprint N2125	87	■■■■■	64	54	97	100	100	1340	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
▶ 3	Oki Okipage 24	80	■■■■■	100	100	84	73	84	1245	600 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
▶ 4	HP Laserjet 4100 DTN	79	■■■■■	90	60	100	87	93	1837	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
▶ 5	Lexmark Optra T520	79	■■■■■	76	78	80	84	70	739	1200x1200 dpi, 8 MB	3/02
▶ 6	Xerox Phaser 3400	74	■■■■■	55	42	74	80	76	709	1200x1200 dpi, 4 MB	1/02
▶ 7	Lexmark Optra E320	72	■■■■■	66	64	78	75	50	309	1200x1200 dpi, 4 MB	3/02
▶ 8	Brother HL-1440	68	■■■■■	65	55	80	74	60	286	1200x600 dpi, 2 MB	6/02
▶ 9	Lexmark Optra E312	64	■■■■■	42	46	93	77	76	381	600x600 dpi, 4 MB	4/01
▶ 10	Canon LBP-1000	61	■■■■■	42	22	99	89	80	811	1200x1200 dpi, 4 MB	4/01

▲ Yükseldi, ▶ Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

150\$'ın Altındaki Ekran Kartları

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	3DMark 2001 SE	Quake III Arena	Dronez	Aquamark	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
▶ 1	MSI GeForce4 MX 440	89	■■■■■	96	98	90	95	76	98	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDR	6/02
▶ 2	Asus GeForce MX 440	88	■■■■■	96	96	88	96	74	72	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDR	6/02
▶ 3	Abit GeForce4 MX 440	87	■■■■■	96	98	90	95	70	99	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDR	6/02
▶ 4	Gainward GF4 Golden Sampil	87	■■■■■	100	100	91	96	65	119	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDR	6/02
YENİ	Inno3D Tornado Geforce4 MX	85	■■■■■	92	93	89	93	70	69	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDR	10/02
▼	Evil Master Radeon 7500	84	■■■■■	97	75	91	92	74	148	ATI Radeon 7500, AGP 4X, 64 MB DDR	6/02
▼	Utopia GeForce4 MX 440	82	■■■■■	96	94	82	95	60	99	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDR	6/02
▼	Asus GeForce MX 420	70	■■■■■	71	62	67	75	74	78	N GF4 MX 420, AGP 4X, 64 MB DDR	6/02
▼	Asus GF2 MX 400 V7100 Pro	65	■■■■■	67	45	62	66	76	73	N GF2 MX 400, AGP 4X, 64 MB SDR	6/02
▼	MSI GeForce2 MX 400	60	■■■■■	65	42	55	66	68	58	N GF2 MX 400, AGP 4X, 64 MB SDR	6/02

▲ Yükseldi, ▶ Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CHIP TOP 10

150\$'ın Üstündeki Ekran Kartları

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	3DMark 2001 SE	Quake III Arena	Dronez	Aquamark	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
►	1 MSI Geforce4 Ti 4600	100	■ ■ ■ ■ □	100	99	100	100	98	399	Nv. GF4 Ti 4600, AGP 4X, 128 MB DDR	5/02
►	2 Asus V8460	95	■ ■ ■ ■ □	99	99	99	100	85	443	Nv. GF4 Ti 4600, AGP 4X, 128 MB DDR	6/02
►	3 Abit Siluro GF4 Ti4400	88	■ ■ ■ ■ □	87	92	91	93	80	409	Nv. GF4 Ti 4400, AGP 4X, 128 MB DDR	5/02
YENİ	4 Abit Siluro GF4 Ti 4200	88	■ ■ ■ ■ ■	86	91	90	91	87	170	Nv. GF4 Ti 4200, AGP 4X, 64 MB DDR	10/02
▼	5 Gigabyte API28D-H3	86	■ ■ ■ ■ ■	85	89	90	86	85	239	ATI Rad. 8500xt, AGP 4X, 128 MB DDR	9/02
▼	6 MSI GF3 Ti 500 Pro-VTG	81	■ ■ ■ ■ □	81	88	89	72	100	279	Nv. GF3 Ti 500, AGP 4X, 64 MB DDR	5/02
▼	7 Leadtek Winfast Ti 500 TDH	81	■ ■ ■ ■ □	81	87	89	69	78	308	Nv. GF3 Ti 500, AGP 4X, 64 MB DDR	5/02
▼	8 Abit Siluro GF3	79	■ ■ ■ ■ □	69	79	86	61	90	399	Nv. GF3, AGP 4X, 64 MB DDR	5/02
▼	9 Chess Radeon 8500LE	78	■ ■ ■ ■ □	92	66	91	71	78	111	ATI Rad. 8500LE, AGP 4X, 64 MB DDR	8/02
▼	10 Leadtek Winfast GF3 TDH	76	■ ■ ■ ■ ■	69	78	85	66	78	199	Nv. GF3, AGP 4X, 64 MB DDR	5/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CD Sürücüler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	CD Tach. Perfor.	Hata Düz. Perf.	Ergonomi	Audio Ripping	Bellek	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
►	1 Kenwood UCR-421	75	■ ■ ■ ■ □	100	25	80	12.4 X	2 MB	75	72X, IDE Ultra DMA 33	4/00
►	2 Aopen CD-956E	71	■ ■ ■ ■ ■	68	58	65	21.4X	128KB	27	56X, IDE Ultra DMA 33	9/02
►	3 Asus CD-S520	69	■ ■ ■ ■ ■	69	52	70	17X	128 Kb	30	52X, IDE Ultra DMA 33	4/02
►	4 Aopen CD-952E	60	■ ■ ■ ■ ■	47	51	65	19.1X	128 Kb	25	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
►	5 Asus CD-S550	60	■ ■ ■ ■ □	62	44	65	13.9 X	128 Kb	28	50X, IDE Ultra DMA 33	8/00
►	6 Creative CD5233E	58	■ ■ ■ ■ □	51	86	70	7.8 X	256 Kb	49	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
►	7 Samsung SC-152	58	■ ■ ■ ■ □	47	100	60	7.9 X	128 Kb	23	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
►	8 Sony CDU4811	58	■ ■ ■ ■ □	54	85	60	7.8 X	128 Kb	26	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00
►	9 LG CRD-8520B	53	■ ■ ■ ■ □	50	35	60	13.6x	128 Kb	28	52X, IDE Ultra DMA 33	3/01
►	10 Sony CDU4821	53	■ ■ ■ ■ □	50	70	60	7.8 X	512 Kb	26	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CD Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Audio CD Yazma	Data CD Yazma*	Data CD Yazma**	CD Okuma Perf.	Yazılım-Donan. Öz.	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
►	1 Samsung SW-240	86	■ ■ ■ ■ ■	100	81	83	82	82	67	40/12/40, 8 MB	8/02
►	2 LG GCE-8400B	81	■ ■ ■ ■ □	45	100	100	77	88	119	40/12/40, 8 MB	6/02
YENİ	3 Mitsumi CR485C-TE	78	■ ■ ■ ■ ■	43	90	91	83	90	85	40/20/48, 2 MB	10/02
▼	4 Lite-On LTR-50125S	75	■ ■ ■ ■ □	47	62	98	85	78	129	40/12/48, 2 MB	6/02
▼	5 LG GCE-8320B	75	■ ■ ■ ■ ■	45	88	85	74	88	99	32/10/40, 8 MB	6/02
▼	6 Asus CRW-4012A	70	■ ■ ■ ■ □	46	52	88	86	84	88	40/12/48, 2 MB	6/02
▼	7 Asus CRW-3212A	70	■ ■ ■ ■ □	46	52	83	86	82	77	32/12/48, 2 MB	6/02
▼	8 Samsung SW-232	68	■ ■ ■ ■ □	46	58	91	71	82	61	32/10/40, 2 MB	6/02
▼	9 Freecom NR-7900A	68	■ ■ ■ ■ ■	45	79	85	61	82	83	24/10/40, 2 MB	6/02
▼	10 Teac CD-W540E	68	■ ■ ■ ■ □	47	61	96	62	84	74	40/12/48, 8 MB	6/02

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

* CD'den Yazma, ** HDD'den yazma

İÇİNDEKİLER

Ayın Shareware'leri: Sizin için seçtiğimiz yazılımlar
Daha Güvenli PC: Hacker ve virüslere geçit yok
Excel ile Ev Bütçesi: Kendi bütçenizi hazırlayın
FineReader 5 Sprint: OCR yazılımının tanıtımı
Windows XP Kursu Bölüm 2: Yeni Media Player özellikleri
Yeni Yazılımlar Testte: Yazılım incelemeleri
eCHIP İçeriği: Programlar ve bölümler

MPEG 4 Video Standardı

Bedavacı Codec

MPEG 4 için lisans hükümleri sonunda belli oldu. Yazılım ve donanım üreticileri artık bu video standardı için ürün geliştirebilecekler.

■ MPEG 4 sahibi olmak isteyenler ileride parasını ödemek zorundalar. MPEG Licensing Administration ve patent sahipleri dijital video biçiminin lisans hükmünü birleştirdiler. Lisans alıcısı, CD veya DVD üzerindeki MPEG 4 videolarına 30 dakikalık bir film için bir cent, ancak tüm ortam için maksimum 4 cent ödeyecek. Bir MPEG 4 codec'i kayıt için veya oynatmak için satmak isteyenlerse birim başına 25 cent ancak bir sene için maksimum bir milyon dolar ödeyecekler.

Daha kaliteli, üstelik bedava

MPEG 4 teknolojisi yüksek sıkıştırma değerleri ile daha iyi kalite anlamına geliyor. Donanım veya yazılım, herhangi bir ürün içerisinde MPEG 4 almak isteyenler bunun için ne ödemeleri gerektiğini şimdi biliyorlar. Peki bu kullanıcılar için ne anlama geliyor? İlk olarak Sigma Designs'ın ücretsiz MPEG 4 codec yayınlama zamanı sona eriyor. Ayrıca donanım üreticileri lisans sözleşmesi ile şartları yerine getiren MPEG oynatıcılar üretebilecekler. Donanım üzerindeki MPEG 4, aynı sıkıştırma oranlarında daha iyi sonuçlar elde

ettiği için filmler için yaygın olarak kullanılan MPEG 2'yi geride bırakabilir. Yeni standart entegre bir streaming fonksiyonuna sahip olacağı için Microsoft'un Windows Media veya RealNetworks'un Real'ı gibi streaming biçimleri de MPEG 4'den çekinmeliler. Lisans anlaşmasını altı ay içerisinde imzalayanlar MPEG 4 ürünleri için 2004 başına kadar herhangi bir ücret ödemek zorunda değiller.

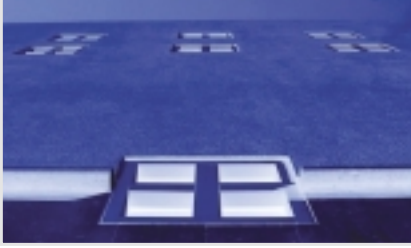
MPEG 4 yazılım alanında herkesten önce DivX'i sıkıştırarak. Sıkıştırma ve ses kalitesi olarak DivX oldukça iyi, ancak ses konusunda biraz zayıf kalıyor.

DivX filmleri ses için, sadece basit stereo çıkışa imkan tanıyan MP3 biçimini kullanıyorlar. MPEG 4 standardı ise AAC ses biçiminin (Advanced Audio Coding) kullanılmasına imkan tanıyor. Bu ses biçimi Fraunhofer Enstitüsü ve Sony ve Dolby laboratuvarları gibi sektör devleri tarafından geliştirildi. Bu, aynı sıkıştırma oranında sadece daha iyi ses kalitesi değil aynı zamanda MP3'e kıyasla çok daha fazla çıkış kanalını destekliyor. Böylece kullanıcılar Dolby zevklerinden vazgeçmek zorunda kalmıyorlar.

XP İçin Servis Paketi

Explorer'ı Silmek Mümkün

Windows XP işletim sistemini yüzünden başı dertten kurtulmayan Microsoft'un Internet

soft tarafından hazırlanan 1. servis paketi hizmete sunuldu. Servis paketinin en göze çarpan özelliği, tekelcilik suçlamaları

Explorer ve Windows Media Player gibi bugüne kadar olmazsa olmaz diye nitelendirildiği programların bilgisayarlardan silinmesine olanak vermesi. 1. servis paketi

ile ayrıca, "çerez" olarak adlandırılan küçük programları daha kolay denetlemek mümkün olacak.

Bilgi için: www.microsoft.com

Apple QuickTime 6

MPEG 4'lü Video Oynatıcı

QuickTime Player 6'nın en önemli özelliği streaming audio ve MPEG 4 biçimindeki videoları desteklemesi. Eğer kendi MPEG 4 encoder'ınız varsa üçüncü parti programlar ile her türlü bant genişliğine uygun videolar sıkıştırabilirsiniz. Ayrıca Flash 5 ve AAC audio da göze çarpan diğer yenilikler. DSL kullanıcıları "Instant on" sayesinde izledikleri streaming videonun istedikleri sahnesine atlayabilirler. Ücretsiz versiyonu 30 dolar karşılığında Pro olarak değiştirdikten sonra MPEG 4 ve

AAC audio dosyalarını da oluşturabilirsiniz. Maksimum çözünürlüğünün 320x240 piksel olması ise hayal kırıcı.

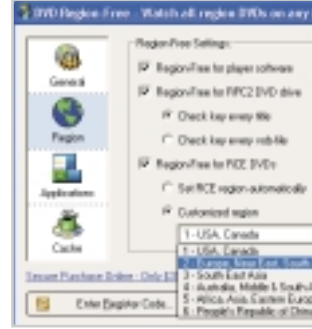
Bilgi için: www.apple.com/quicktime

DVD Region Free

Bölge Kodlarını Değiştirmek

Film endüstrisi, film sevenlerin kendi pazarları için hazırlananlar haricinde DVD satın almaları için dünyayı altı bölgeye ayırdı. Ancak DVD'lerdeki bölge kodları rahatlıkla atlatılabilir. Bunun için DVD Region

Free gibi bir araca ihtiyacınız olacak. Maksimum beş ile sınırlı kod değişimi olmadan bölge kodları bu shareware ile rahatlıkla düzenlenebiliyor. Böylece kullanıcı herhangi bir bölgeye ait DVD'leri rahatlıkla izleyebiliyor.

Teknik: DVD Region Free, DVDGenie'den farklı olarak çoktan kilitlenmiş olan RPC2 DVD sürücülerini çalıştırıyor. Tabii ki bu sayede tehlikeli firmware güncelleme işlemine de gerek kalmıyor. Araç, ek olarak Macrovision kopya korumasını da kaldırıyor.

Fiyatı: 40 dolar

Bilgi için: www.dvddidle.com

İstenmeyen Resimler E-Postalar Kontrol Altında

Clearswift tarafından üretilen MAILsweeper for SMTP yazılımı e-postalara gelen resimleri tarayarak sakıncalı, müstehcen resimlerin görünmesini engelliyor. Adult sitelerin ele geçirdikleri e-posta adreslerine gönderdikleri uygunsuz postalardan sakınmak artık mümkün olabilecek.

Bilgi için: www.infonet.com.tr

KISA... KISA...

► **Korsan VCD Pahalya Geldi**
2001'in Mart ayında Antakya'da korsan VCD satarken yakalanan 5 sanık hakkında mahkeme ikişer yıl hapis ve onar milyar lira ağır para cezası verdi. BSA'nın korsan VCD konusundaki çalışmalarının sürdüğü belirtiliyor.

Bilgi için: www.bsa.org.tr

EDİTÖRDEN NOTLAR

Cem Sancı
Haber Müdürü

Virüs Yazmaktan Korkuluyor mu?

Bu yıl virüs aktiviteleri açısından, geçmiş yıllara oranla sakin bir dönem geçirdiğimizi belirleyen araştırmaların yapıldığı gözümüze çarptı. Geçtiğimiz ay, medyada da yer alan, Backdoor.Death.25 trojanının dışında herhangi olaya da rastlanmadı. Tüm bu sakinliğin, bir zamanlar bilgisayarları silip atan, kullanılmaz hale getiren "Çernobil"den, elektronik postalarımızı herkese gönderen Klez'e kadar belalı virüslerin yaratıcılarının peşine takılan güvenlik güçlerinin ve yakalananların aldığı ağır cezaların korkusundan mı kaynaklandığını yoksa yaklaşan bir fırtınadan önceki sessizlik mi olduğunu bilemiyoruz ama virüslerin sahneden çekildiğini düşünüp güvenlik önlemlerini aksatanların tetikte bekleyen virüslerin ve hacker'ların kurbanı olabileceğini hatırlatalım.

IN & OUT

ASP

Artık telif hakları konusunda ciddi bir kanuna sahip piyasada, kiralamaya, alternatif bir seçenek olarak kullanıcıların ilgisini çekiyor.

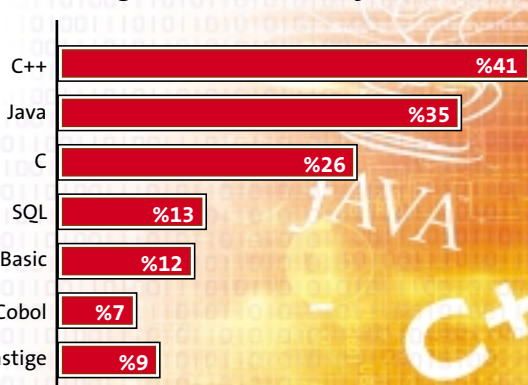
Zor Arabirimler

Mümkün olan en sade ve kolay arabirimler rekabet konusu olmaya başladı ve zor arabirimler gözden düşüyor.

PROGRAMLAMA DİLLERİ

Hangi özellikler aranıyor?

KLASİK EN ÖNDE: CDI enstitüsü tarafından yapılan bir araştırmaya göre, IT alanında iş bulmak isteyenlerin C/C++ ve Java programlama dillerine hakim olmaları gerekiyor.

SHAREWARE

Top Downloads www.chip.com.tr

1. **KaZaA Media Desktop**
Bu program ile popüler P2P ağında arama yapabilirsiniz
2. **ICQ 2002a**
Arkadaşlarınız ile sohbet için en tanınmış iletişim aracı
3. **Morpheus Preview Edition**
Gnutella tabanlı P2P yazılımlarından biri
4. **WinZip**
Popüler dosya sıkıştırma yazılımının yeni sürümü
5. **iMesh**
Multimedya dosyalarını indirmeye yarayan bir yazılım
6. **Zone Alarm**
İnternet üzerinde güvenliği sağlayacak firewall yazılımı
7. **Ad-aware**
İstenmeyen reklamlara karşı koruma sağlayan bir yazılım
8. **Trillian**
IRC, ICQ ve MSN listenize ulaşabileceğiniz bir program

CD'DE YER ALANLAR
© eCHIP Code **SHAREWARE**

AnimatIT Screen Saver Toolkit 2.65 ©

Kişisel Ekran Koruyucuları

Ekran koruyucularla ekranını korumak ve renklendirmek isteyenler, gelişmiş efektlere sahip olan bu shareware'i mutlaka denemeliler.

Çeşitli firmaların reklam amacıyla ücretsiz olarak dağıttığı ekran koruyucular hoşunuza gidiyor mu? Peki bunların benzerlerini kendiniz tasarlamak istemez misiniz? İşte size bir fırsat. AnimatIT ile gerçekten profesyonel gözüken çalışmalar hazırlayabilirsiniz.

Multimedya slayt gösterileri ve hareketli ekran koruyucuları hazırlamak için kullanabileceğiniz AnimatIT Screen Saver Toolkit, resim dosyalarının yanı sıra animated GIF ve çeşitli ses dosyalarını rahatlıkla açabiliyor. Böylelikle geleneksel slayt gösterilerinden farklı olarak ekranda hareket eden karakterler kullanmanız da mümkün olabiliyor.

Ayrıca hazırlanmış olan bu karakterlerin davranış biçimleri üzerinde de ayrı ayrı ayarlar yaparak, olabildiğince gerçekçi animasyonlar yaratmanız da mümkün olabiliyor. Bu Anima-

HER YERDE KAR VAR: Yeni sürümde yer alan kar efekti istediğiniz her resim üzerine kar yağdırabilmenizi mümkün kılıyor.

telT'i kullanarak isterseniz firmanızın tanıtımında yararlı olabilecek çekici ekran koruyucuları oluşturup dağıtabilirsiniz. Program JPEG, GIF, TIF ve BMP resim dosya formatlarıyla MP1, MP2, MP3, MPP, MIDI, WAV ve CD audio ses formatla-

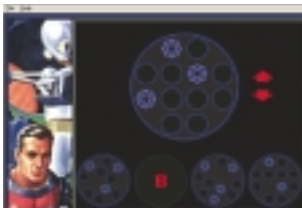
rını destekliyor. Programın bu en son sürümünde artık ekranın istediğiniz bir bölümüne bağımsız sprite'lar atmanız da mümkün oluyor. Aynı zamanda göl, yağmur ve kar efekti gibi yeni efektler de programa dahil edilmiş.

Biraz da eğlenmeye ne dersiniz?

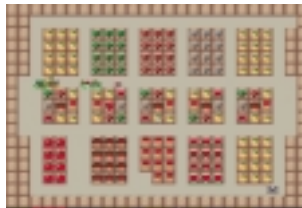
► Robot Puzzle ©

İlk bakışta Robot Puzzle size çok kolay tamamlanacakmış bir oyun gibi gelebilir. Oyunda 4 diski birbirlerinin üstüne yerleştirip tüm boşlukları dişli çarklarla doldurmaya çalışırsınız. Ancak bu o kadar da kolay değil. Bulmacayı çözmeye başlamadan önce 4 diskin yerleştiriliş sırasına önceden karar vermeniz işinizi oldukça kolaylaştıracaktır.

► Excavator ©

Ailenizle birlikte hoşça vakit geçirmek için oynayabileceğiniz bu oyunda bir tavşanı yönetiyorsunuz ve 20 bölüm boyunca tamamen tesadüfi yerleştirilmiş olan mücevher ve para çantaları gibi çeşitli nesneleri toplamaya çalışırsınız. Bir level düzenleyiciye de sahip olan oyunda yaratıklarından kurtulmak için onlara tuzak kurabiliyorsunuz.

► GameRally ©

Araba yarışlarını seviyorsanız, bu yarış oyunu hoşunuza gidebilir. Tamamen 3D olarak hazırlanmış oyunda tüm pisti tek bir ekranda tam tepeden görebiliyorsunuz. Araba modelleri oldukça ufak olsa da sesler ve yoldaki kayma izleri çok başarılı yapılmış. Her arabayı farklı şekilde hazırlayabileceğiniz oyunda bir pist düzenleyici de bulunuyor.

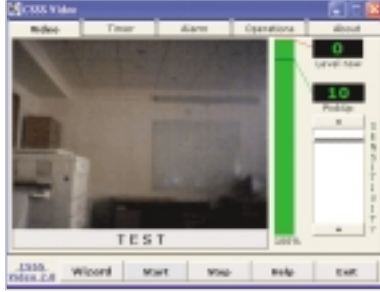
► Bi-nary ©

Şimdiye kadar hiçbir yerde görmediğiniz türden ilginç görsel efektlere sahip olan bu oyun, sadece yeşil renklerden oluşmasına rağmen, kahramanın hareketlerindeki başarı ve oynanabilirliğin yüksek olmasıyla oldukça dikkat çekiyor. Oyunda bilgisayarın içinde gezerek çok tehlikeli bir bilgisayar virüsünü yok etmeye çalışıyorsunuz.

CSS Video 2.0 ©**Güvenliği Elden Bırakmayın**

Sadece bir web kamera yardımıyla evinizde bilgisayar tabanlı güvenlik sistemi kurabileceğiniz bu yazılım hareketi algılayarak istenmeyen misafirlere aman vermiyor. Herhangi bir hareket algılandığında alarm niteliğinde ses dosyası çalabilmesinin yanı sıra ses, görüntü ve fotoğraf da kaydedebiliyor. İstenirse bir telefon numarasının aranması bile mümkün oluyor. Eğer bilgisayarınızda bir voice modem var-

sa, odanın içindeki sesleri telefon aracılığı ile de dinleyebilirsiniz. Bu yazılımı bilgisayar

kullandığınız her ortamın güvenliğini sağlamak için kullanabilirsiniz.

PenDa Office 4.3 ©**Online Eğitim İçin İdeal**

PenDA Office, herkesin kolayca multimedya içeriğe sahip eğitimler ya da sunumlar hazırlayabileceği farklı ve başarılı bir yazılım. Yazılımı kullanırken, kullanıcının var olan bir belge üzerinde çizdiği her çizgi ve şekil, aynı karatahtaya çiziliyor-muşçasına gerçek zamanlı olarak kaydediliyor.

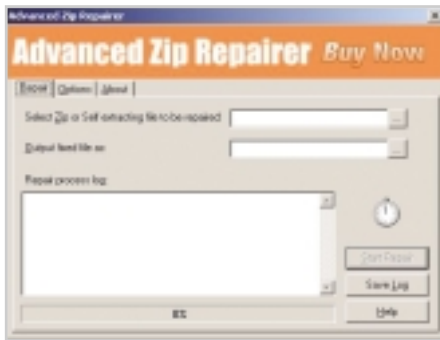
Görüntü ile birlikte istenirse sadece tek bir tıklama ile kulla-

nıcının sesi ve görüntüsünün de bu içeriğe eklenmesi mümkün oluyor. Bu aşamadan sonra herhangi bir kullanıcı bu dosyayı çalıştırdığında hazırlanan içerik eksiksiz bir şekilde, çok net bir ses ve görüntü ile karşısına çıkıyor. Programı eğitim ve sunum amaçlı kullanabileceğiniz gibi rahatlıkla multimedya destekli iletişim için de kullanabilirsiniz.

Advanced Zip Repair 1.52 ©**Bozuk Zip'leriniz Tamir Edilir**

Dosya bozulmaları en çok ZIP dosyalarında sorun yaratır ve sadece bozulan kısmı değil tüm

pairer, kaybı en aza indirmek için, bozulmuş ZIP dosyaları içinden kurtarabildiği kadar dosyayı kurtarmaya çalışır. Her türlü ZIP ve SFX dosya formatını tanıyabilen yazılım, Windows içine de entegre olabiliyor. Aynı zamanda tamiri hızlandırmak için kullanıcıya sürük-

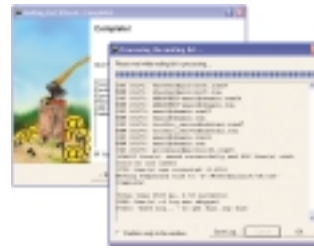

arşiv kullanılamaz hale gelir. Bu tip durumlarda yardımınıza koşacak olan Advanced Zip Re-

deneme sürümü sadece 3MB'dan küçük dosyalar içindeki ilk 10 dosyayı kurtarır.

Mailing List Wizard ©**Adres Defteri Sihirbazı**

Adres defterleri ile çalışmak, onları çeşitli formatlar arasında dönüştürmek, her zaman zahmetli ve uzun zaman alan bir işlemdir. Eğer sürekli bu tür bir işle uğraşıyorsanız, mutlaka bu yazılımı denemeniz gerekiyor. Formatlar arası dönüşümün yanı sıra çift mail'leri ayıklayabilen program, özel algoritması yardımıyla hatalı adresleri de düzeltebiliyor. Belirli kriterlere

göre filtreleme yapabilme, adres listelerini birleştirme gibi daha birçok özelliğe sahip olan programın bu en son sürümünde yardım dosyasındaki ufak hata da düzeltilmiş.

ABF Outlook Backup ©**Mesajlarınızı Yedeklediniz mi?**

ABF Outlook Backup, adından da anlaşılacağı gibi MS Outlook için kullanabileceğiniz bir yedekleme yazılımı. Mesajlarınızın, adres defterinizin, ayarlarınızın, hesaplarınızın, mesaj kurallarınızın ve sık kullanılanlar klasörünüzün yedeğini almanıza ve bir sorun durumunda geri yüklemenize olanak tanıyan yazılımla isterseniz her bir bölüm üzerinde de ayrı ayrı çalışabiliyorsunuz. Ayrıca ABF, bir bilgisayardan aldığınız yedekleri bir başka bilgisayara yüklemenize de olanak tanıyor. Çoklu dil desteğine sahip kullanıcı arabirimi ise yeni başlayanların bile rahatça kullanabileceği şekilde hazırlanmış. MS Outlook 2000 ve MS Outlook XP ile de tam uyumlu.

KISA... KISA...**Absolute Popup Killer Super Stopper Edition 2.0** ©

Absolute Popup Killer Super Stopper Edition gibi uzun bir isim sahip olan bu program, sörf yaparken birdenbire açılan istenmeyen pencereleri engelleyebiliyor. Üstelik bunun için sadece bir klavye kısayolu tanımlamak da yeterli oluyor. Böylelikle istenmeyen bir pencere açıldığında bu tuşu kullanarak pencereyi kapatıp kara listeye alarak, bir daha açılmamasını sağlayabilirsiniz. Mutlaka deneyin.

ITServices 1.0 ©

Sürekli kullandığınız ve ihtiyaç hissettiğiniz yazılımlar, görev çubuğunda ya da system tray'de fazladan yer kaplıyorsa bu programı kullanarak sorununuzu çözebilirsiniz. Çünkü ITService Windows 95, 98 ve ME uygulamalarını aynı NT sistemlerde olduğu gibi bir system service'ine dönüştürebiliyor. Böylelikle uygulamalarınız standart Windows 9x CTRL+ALT+DEL menüsünde de görünmeyecektir.

MP3Tape 1.0 ©

Eğer siz de hala kaset kullananlardansanız, bu program ilginizi çekecektir. MP3Tape adındaki yazılım, elinizdeki MP3 dosyalarını tamamen tesadüfi olarak karıştırarak kasetin iki yüzüne eşit miktarda yerleştiriyor. Kullanımı kolay bir arayüze sahip olan program, WinAmp playlist dosyalarını da destekliyor. Böylelikle istediğiniz şarkıları çalma listesine kaydettiğinizde size eşit olarak ikiye ayrılmış liste sunuluyor.

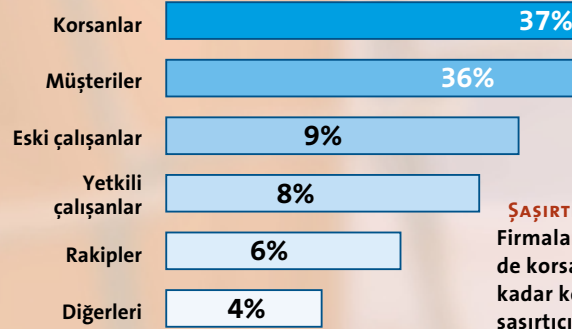
iNetMeter 4.0 ©

iNetMeter, bilgisayarınızın ağ bağlantısı sırasında transfer ettiği veri miktarını size gerçek zamanlı olarak grafiksel ya da sayısal bir şekilde bildirebiliyor. Aynı zamanda günlük, haftalık, aylık ve yıllık miktarları da program ile bir arada görmek mümkün oluyor. Ping atma özelliğine de sahip olan program, modem, DSL, kablo modem, yerel ağ ve uydu gibi tüm internet bağlantılarında çalışabiliyor.

SALDIRILAR DIŐARIDAN GELİYOR

Firmalar, güvenlik ihlallerine neden olarak kimleri görüyorlar?

ŐAŐIRTICI ANCAK DOĞRU:

Firmalar, kendi müşterilerinden de korsanlardan çekindikleri kadar korkuyorlar. Gerçekten őaőırtıcı bir sonuç!

Kaynak: Symantec

Daha Güvenli Bir PC

PC'ler İçin Komple Güvenlik

Her şey güvvende

Dikkatsiz kullanıcıları internette bekleyen korsan ve dolandırıcı sayısı her geçen gün artıyor. Virüsler ve casuslar gözlerini bilgisayarınıza dikerken, numara çeviriciler ve reklam mesajları da paranızın peşindeler. CHIP, kendinizi nasıl koruyacağınızı gösteriyor.

İnternet olmadan günümüzde hiçbir şey olmuyor... internet ile de virüs programcıları, veri casusları ve dolandırıcılar PC'nizi tehdit ediyorlar. Oldukça karmaşık bir durum. Buradaki sorun web'in ne kadar popüler olursa, suçlar için de o kadar açık bir hale gelmesidir.

Almanya'da yapılan özel bir araştırma 2001 sonbaharında yaklaşık 27.3 milyon kullanıcının internete bağlandığını gösteriyor. İnternetteki tehlike de kullanıcı sayısına paralel olarak büyüyor. 2001 yılına ait bir suç istatistiği ise, bilgisayar suçlarının yüzde 40 oranında arttığını gözler önüne seriyor. Sadece "Code Red" in tek başına dünya çapında 2.62 milyar dolarlık zarara neden olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu konunun ne kadar önemli olduğu ortaya çıkıyor.

İnternetteki tehlikeler dikkatsiz kullanıcılar için sadece virüsler ile sınırlı değil. Spam iletileri ve popup pencereleri henüz zararsızlar, ancak özel numara çeviriciler kullanıcının bilgisi haricinde pahalı bağlantılar oluşturabiliyorlar. İnternette indirdiğiniz bir numara çevirici bağlantı kurduğu takdirde, faturanız yüz milyonları aşacaktır.

Ekstra güvenlik önlemleri olmadan da her uygulama pratikte varolan bir internet bağlantısını kullanarak PC'nizden dünyadaki herhangi bir sunucuya bilgi aktarabilir. İş yerindeki bilgisayarlar merkezi güvenlik sistemleri ile korunurken ev PC'niz internet ortamında korumasız bir şekilde yer alıyor. CHIP, bilgisayarınızı nasıl güvenli hale getireceğinizi ve bunun için hangi araçlara ihtiyacınız olduğunu gösteriyor.

Bu araçlara ihtiyacınız olacak:

1. Antivirüs programları	106
2. 0900 uyarıcıları	108
3. Kişisel Firewall	110
4. Spam ve popup filtreleri	112
5. Net temizlik araçları	114
6. Güvenlik paketleri	116

CD SİMGESİ BULUNAN TÜM
ARAÇLARI eCHIP'TEN
YÜKLEYEBİLİRSİNİZ:
CHIP-Code © GÜVENLİK

1. Antivirüs Yazılımları

Virüsler dışarıda kalmalı

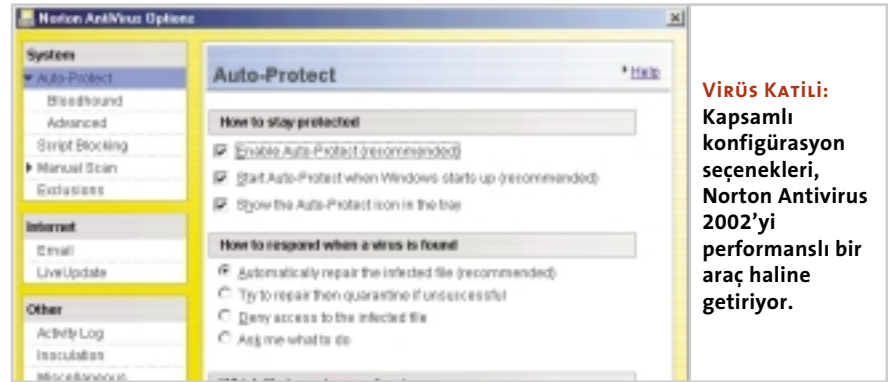
İster elektronik posta eklentisi, ister Word makrosu veya Excel dosyası olsun, bilgisayar virüsleri hemen her türlü transfer yolu üzerinden yayılırlar. Sadece düzenli taramalar ve güncellemelerle korunabilirsiniz.

Bilgisayar virüsleri daha önceleri ekran görüntüsünü hareketlendirmek veya eğlenceli mesajlar ekrana getirmekle yetinirlerdi. Ancak günümüzde daha çok bilgilerinizi hedef alan ve kötü niyetle zarar veren fonksiyonlara sahipler. Web'den henüz indirdiğiniz bir dosya, kullanışlı dosyaları silen veya sabitdiski kullanılamaz hale getiren bir trojan olarak karşınıza çıkabiliyor.

BUNLARA DİKKAT ETMELİSİNİZ: Bir antivirüs yazılımı satın alırken, üretici ile uzun süreli bağlantıya sahip olmak önemlidir. Çünkü iyi bir virüs tarayıcı güncel virüs imzaları ve tarama motoru (Scan Engine) güncelliği sayesinde etkili olacaktır. Bu nedenle ücretsiz güncellemelerin ne kadar süreceğine ve programın bunları otomatik olarak arayıp, yüklemesine dikkat etmelisiniz.

Şu ana kadar bilinen 60 bin bilgisayar virüsüne her geçen gün 15 tane daha ekleniyor. Bu devasa kalabalığa karşı güvende kalabilmek için antivirüs sisteminin PC'nizin veri alışverişini karşılıklı olarak devamlı göz altında bulundurması gerekir. Antivirüs araçlarının sahip olduğu fonksiyonlar bu nedenle sabit-

disk için temiz dosya tarayıcılardan e-posta için tarama ve web trafiği kontrolüne kadar genişletilmiştir. İyi bir tarayıcı

Virüs Katili:
Kapsamlı konfigürasyon seçenekleri, Norton Antivirus 2002'yi performanslı bir araç haline getiriyor.

cı görevini, kullanıcı etkisine gerek kalmadan arka planda yerine getirir. Ancak bu tür virüs bekçileri sistem performansını negatif yönde etkilerler.

Yazılımın manuel olarak yenilendiği durumlarda yeni virüslerin hızlı bir şekilde yayıldıkları göz önünde bulundurularak programın en azından haftada bir kere güncellenmesi tavsiye edilir.

Zaman denetimli tarama işlemleri ise haftada en azından bir kere tüm sistemi kontrol etmelidir. Böylece göz önünde

bulunmayan yerlerdeki virüslü dosyalar taşınabilir veya direkt silinebilirler.

Bir PC'ye tüm önlemlere rağmen virüs bulaştıysa, kullanıcı bilgisayarını virüssüz bir sistemden çalıştırabilmelidir. En kötü ihtimale karşı hazırlıklı olmak için araç CD veya disketten açılabilir olmalıdır. Sisteminiz ancak bu şekilde tamamen virüssüz olarak açılır ve dışarıdaki virüslere karşı güvenli olur. En iyisi bu programın bir açılış disketi veya CD'sinde yer almasıdır. Posta kutunuzda arkadaşlarınız tarafından gönderilmiş

yeni ve tehlikeli virüslere karşı uyarılar içeren yaygın e-postalar ile devamlı olarak karşılaşılabiliyorsunuz.

DİKKAT! Bunlar aslında telaşlı birçok kullanıcının önemli sistem dosyalarını silen kötü niyetli aldatmacalardır (Hoax). Güncel virüsler hakkındaki en iyi bilgileri antivirüs yazılımı üreticisinin web sayfasında bulabilir ve en kötü ihtimale uygun bir güncellemeyi yine bu sayfadan temin edebilirsiniz.

EN İYİ ANTİVİRÜS PROGRAMLARI

					
Ürün	NORTON ANTIVIRUS 2002	VIRUS SCAN PROFESSIONAL 6	ANTI VIRUS PERSONAL PRO	ETRUST EZ ANTIVIRUS	ANTIVIR PERSONAL EDITION
Üretici	Symantec	McAfee	Kaspersky	Computer Associates	H+BEDV
Firma	yaklaşık 50 Euro	yaklaşık 50 Euro	yaklaşık 110 Euro	yaklaşık 20 Euro	Freeware
Bilgi	www.symantec.com	www.mcafee-at-home.com	www.kaspersky.com	www.my-etrust.com	www.free-av.com
	Hepsi birarada: Yeni ve profesyonel kullanıcılar için uygun. Yüksek tanıma oranı, düzenli taramalar için zamanlama, POP3 posta hesapları için e-posta desteği. Bir sene süre ile düzenli güncelleme.	Kalıcı çözüm: İnternette süre sınırı olmayan ücretsiz güncelleme. Yüksek tanıma oranı, ancak tarama için alışılmış Windows arşiv biçimini destekliyor.	Profesyoneller için: Komplike kullanımı nedeniyle profesyonellere tavsiye edilir. Çok yüksek tanıma oranı, düzenli güncellemeler direkt olarak program üzerinden yüklenabiliyor.	Yeni kullanıcılar için: Kolay kullanım ve otomatik güncellemeler. Muhtemel Boot virüsüne karşı kurtarma disketi dikkat çekici. Güncelleme hizmeti bir sene geçerli.	Ücretsiz: Özel kullanım için ücretsiz versiyon, yeni kullanıcılar için de uygun. Entegre güncelleme fonksiyonu ancak ne açılış disketi/CD'si ne de ağ sürücülerini tarama fonksiyonu var.
+	Yüksek tanıma oranı	PalmOS için virüs tarayıcı	İyi tarama motoru	Kolay kullanım	İyi tanıma oranı
-	Bir senelik güncelleme	Az sayıda sıkıştırma formatı	Komplike kullanım	Bir senelik güncelleme	Açılış CD/disketi yok

2. 0900 Uyarıcıları

Dialer artık numara çevirmeyecek

İnsafsız korsanlar, dikkatsiz kullanıcıların paralarını ceplerinden almak için yeni bir yol daha buldular. Bu kötü sürpriz, bir sonraki telefon faturası ile ortaya çıkıyor.

Dialer denilen telefon numarası çeviren programlar, önceleri web'deki erotik ve porno sayfalarını faturalandırmak için kullanılıyordu. Korsanlar, tecrübesiz kullanıcılardan hızla para kazanmak için anonim sayı sistemini telefon faturası üzerinden kullanıyorlar. Dialer, genellikle ortaya çıkan bağlantı ücreti hakkında bilgi vermeden herhangi bir internet sayfasına bağlanıyor.

Çevirmeli ağ bağlantısındaki numaranın

0900 numaraları aranıyor ve kullanıcı bunu fark etmiyor. Dialer bu bağlantı şeklinde çalışmadığı için, DSL kullanıcıları kendilerini şanslı sayabilirler.

BUNLARA DİKKAT ETMELİSİNİZ: Anti-dialer programları için internet bağlantı türünüz önemlidir. Anti-dialer aracının çevirmeli ağ monitörünün, çevirmeli ağ bağlantısını göz altında tuttuğu modem bağlantıları korunabilirken, ISDN kullanımında dialer'ın direkt olarak CAPI

ACIMASIZ: Özel numara çeviriciler, web sayfalarına bağlanıyor ve kullanıcıya sormadan özel numarayı arıyor.

değişimi veya CAPI'nin (internete bağlantı noktası) direkt kullanımı ile pahalı

üzerinden ağa bağlanma tehlikesi bulunur. Bu durumda bağlantı görünmez. Bazı anti-dialer araçları direkt olarak

EN İYİ 0900 UYARICILAR

Ikarus Software

Ürün	CONNECTION-WATCH 2.0	VIRUS UTILITIES 5.05	ANTI DIALER
Üretici	MyChannel	Ikarus	Genç Beyin
Firma	yaklaşık 20 Euro	yaklaşık 50 Euro	Ücretsiz
Bilgi	www.pclock.de/us_frame-set_Software.htm Konforlu çözüm: Çevirmeli ağ bağlantılarını ve internet numaralarını kontrol ediyor ve aranan bağlantı için aylık da olmak üzere ücretleri hesaplıyor.	Alternatif: Aslında virüs tarayıcı olarak hazırlanmış. Dialer araçlarını imzalarına göre tarıyor ve bulduklarını kaldırıyor. Bir senelik güncelleme süresi.	Yeni kullanıcılar için: Programı kurduktan sonra hiçbir ayar yapmanıza gerek kalmayan program, Windows açılışında otomatik olarak yüklenerek, arka planda çalışmaya başlıyor.
+	Ücret hesabı	İmzalar aracılığıyla arıyor	Türkçe ve kolay kurulum
-	Ekstra ücretli güncelleme	Çevirmeli ağ kontrolü yok	Değişikliğe izin vermiyor

TÜRKÇE ANTIDIALER

» Ücretsiz pratik AntiDialer

Genç Beyin grubu tarafından tamamen Türkçe olarak geliştirilen Anti Dialer programını eCHIP'ten (© eCHIP-Code Tuning) ücretsiz olarak yükleyebilirsiniz. Türkiye'de yaygın olarak kullanılan numara çeviriciler baz alınarak hazırlanan program, tüm numara çeviricileri durduramasa dahi popüler programları engelleyebiliyor. İlk başta, söz konusu numara çeviriciler çalıştığı anda kapatılmak üzere geliştirilen Anti Dialer bu işlem için kullanılan fonksiyona değişik özellikler eklediği için sadece formu dondurmak için işlem görecektir. Bunun için yanıt vermeyen programları kapatmak için [Alt]+[Ctrl]+[Del] tuş kombinasyonundan faydalanabilirsiniz. Kurulumu çok basit olan program herhangi bir ayar gerektirmiyor. Windows açılışında otomatik olarak yüklenen program arka planda çalışarak sizin haberiniz haricinde kurulmaya çalışılan bağlantıları kontrol ediyor.

CAPI kütüphanelerini kapatarak buradan gerçekleştirilecek bağlantıları göz altında bulundururlar. Ancak tüm ISDN uygulamaları bu eklentiye sahip olmadığı için anti-dialer'ın ISDN donanım ve yazılımlarını desteklemesine dikkat etmelisiniz. ISDN'e uyumsuz araçları düşünmek istemeyenler ise, aynı virüs tarayıcılar gibi dialer araçlarını da imzalarından tanıyan uygulamalar kullanılmalıdır. Anti-dialer her zaman Windows ile beraber çalışmalı ve arka planda hazır olarak beklemelidir. Eğer izin verilmeden bir bağlantı gerçekleştirilmek istenirse, kullanıcıyı uyarmalı ve arama işlemini engellemelidir.

Yeni dialer araçları daha etkililer. Bunlar aktif olduklarında, görev çubuğu üzerinde görüntülenen, işlerini engelleyebilecek tüm programları kaldırıyor veya etkisiz hale getiriyorlar. Eğer buradaki tüm simgeler kayboluyorsa muhtemelen bir dialer çalışmaya başlamıştır. İyi anti-dialer araçları bu istekleri de fark ediyor ve söz konusu programları engelliyorlar.

İPUCU: Özel numaraları hiçbir zaman aramayacağından emin olanlar Türk Telekom'a başvurarak, hatlarını bu tür nu-

3. Kişisel Güvenlik Duvarları

Ev için koruma duvarı

Birçok kullanıcı, bilgisayarındaki hangi bilgilerin arka planda ağa aktarıldığını tam olarak bilemez. Ancak kişisel bir firewall ile nelerin dışarıya gönderileceğini belirleyebilirsiniz.

Bir kişisel firewall, internet bağlantınızın sahibi olarak kalmanız ve hangi bilgilerin aktarılacağını kontrol etmenize imkan tanır. Böylece hesap bilgilerinizin yabancı ellere geçmediğinden ve backdoor araçlarının PC'nize erişim imkanı tanımadığından emin olabilirsiniz.

BUNLARA DİKKAT ETMELİSİNİZ: Kişisel firewall ihtiyacı, paket filtrelerinden küçük çalışma gruplarının ortak internet erişimi için komple sistemlere kadar uzanır. Bir firewall'a karar verirken, bu tür programları ne kadar tanıdığınız en önemli kriterdir.

Tüm kişisel firewall'lar gelen ve giden hangi internet bağlantılarına izin verilip, verilmeyeceğinin kararlaştırılmasını sağlar. Aradaki farklar konfigürasyon seçeneklerinden kaynaklanır. Firewall'un, uygulamaların tüm internet erişimlerini tanıması ve sihirbazlar yardımıyla söz konusu uygulamalar için yeni kurallar oluşturulmasına imkan tanıması yeni kullanıcılar için daha iyidir. Böylece amatör kullanıcılar da PC'lerini koruma altında tutabilirler. Profesyoneller için de firewall, bir kural içerisinde ek olarak kaynak ve hedef adresleri ve her bir portu net bir şekilde kontrol etme imkanına

sahip olmalıdır. Ek bir fonksiyon olarak veri akışında gizli olarak sınıflandırılmış bilgileri kontrol eden Contentfilter (içerik süzgeci) yararlı olacaktır. İnternet erişimi için programları tespit eden veya

ATEŞTEN DUVAR: Kullanıcılar erişim denetimlerini kullanarak, hangi uygulamaların sörf sırasında çalıştırılabileceğini belirleyebilirler.

korsanları tanıyan ve otomatik olarak engelleyen akıllı fonksiyonlar ise parçaları tamamlıyorlar.

Bir firewall'un temelini filtre kuralları oluşturur. Bu sayede bilgisayarınız ile internet arasındaki iki yönlü veri alışverişi için uygun bağlantıları belirleyebilirsiniz. Henüz sınıflandırılmamış bir uygulamaya erişildiğinde kullanıcı uyarılmalı ve bu erişim onaylanmalıdır. Bu ne-

denle firewall arka planda devamlı aktif olmalı ve internet veri akışını kontrol etmelidir.

Otomatik bir arama fonksiyonu, kurulum sonrasında internet erişimine ihtiyaç duyan programları tanır ve gerekli kuralları otomatik oluşturarak işinizi kolaylaştıracaktır. İnternet trafiği hakkında doğru bilgilere ulaşmak için Log dosyalarını düzenli bir şekilde kontrol etmeniz tavsiye edilir.

Bir bilgisayarın tüm kullanıcılarını zamanlanmış görevler veya kullanıcı profilleri gibi ekstra fonksiyonlar ile kontrol altında tutabilirsiniz. Bu sayede

çocuklarınızın ödev zamanı internete bağlanmasını engelleyebilirsiniz. Ayrıca URL filtreleri kullanarak küçükler için zararlı olan sitelerin ziyaret edilmesini de engelleyebilirsiniz.

Kişisel firewall'lar, bir virüs tarayıcı ile beraber web erişimi olan tüm bilgisayar için vazgeçilmez araçlardır. Aynı üreticiye ait ürünler hizmet açısından ekstra sinerjiye sahiptirler.

EN İYİ KİŞİSEL FIREWALL'LAR

				
Ürün	NORTON PERSONAL FIREWALL 2002	FIREWALL 3.0	TINY PERSONAL FIREWALL 2.0	STEGANOS ONLINE SHIELD
Üretici	Symantec	McAfee	Tiny Software	Steganos
Firma	yaklaşık 50 Euro	yaklaşık 50 Euro	Freeware	yaklaşık 50 Euro
Bilgi	www.symantec.com	www.mcafee-at-home.com	www.tinysoftware.com	www.steganos.com
	Profesyonel çözüm: Filtre kuralları için geniş konfigürasyon seçenekleri ve entegre veri güvenliği ile profesyoneller için ideal.	Hepsi birarada: Hem yeni kullanıcılar hem de profesyoneller için uygun. Basit kural konfigürasyonu ve uygulama tanıma fonksiyonu.	Amatörler için bedava: Özel kullanım için sadece basit filtre kuralları. Etkin içerik ve kişisel bilgi koruması mevcut değil.	Yeni kullanıcılar için: Sadece basit filtre fonksiyonlarına sahip ancak kullanımı kolay. Kullanıcıyı, saldırı hakkında SMS üzerinden bilgilendiriyor.
+	Mükemmel koruma	Kolay kullanım	İyi temel konfigürasyon	SMS raporu
-	Fonksiyonlar gizli	Kişisel veriler korunmuyor	Basit filtre kuralları	Basit filtre fonksiyonları

4. Spam ve Popup Filtresi

Lütfen reklam göndermeyin!

Spam iletileri, reklam banner'ları ve popup pencerelerinin yüklenmesi bant genişliğini tüketirler. Filtreler yardımıyla istenmeyen reklam mesajlarını engelleyebilir ve bunun yanında bilgisayarınızın performansını da arttırabilirsiniz.

Birçok kullanıcı posta kutusuna baktığında, kendisini zaman zaman kaynak sorunları bulunan kronik bir borçlu gibi hissedebilir. Çünkü posta kutusunda her gün çok ucuz kredi imkanları sunan iletiler karşısına çıkıyor. Bunlara, bir web sayfasını ziyaret ederken çok ucuz özel hizmetler hakkında bilgi veren reklam banner'ları ve popup pencereleri de eklenebilir.

Spam iletileri sadece can sıkıcı olmakla kalmıyor, bir de download esnasında bant genişliğini düşürüyor. İnternet bağlantısı için modem veya ISDN kullananlar, internet ortamında mümkün olan en yüksek hızda gezinebilmek için download esnasındaki her byte'ın hesabını yaparlar.

BUNLARA DİKKAT ETMELİSİNİZ: Spam ve popup filtrelerinin kalitesi, süzmek için kullanılan anahtar kelimelere bağlıdır. Sadece filtreleme mekanizmasını düzenli olarak güncelleyen veya kullanıcıya manuel olarak bilgi giriş imkanı tanıyan araçlar tam anlamıyla koruma sağlayabilirler. Bir popup filtresi seçilirken dikkat edilmesi gereken en önemli nokta,

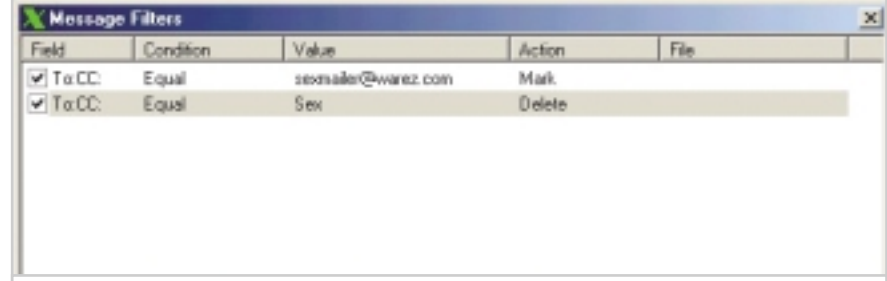
kullandığınız browser ile uyumlu olmasıdır. Eğer popup filtresi yerel bir HTTP Proxy olarak çalışıyorsa hemen tüm web browser'lar ile uyum sağlayacaktır. Ayrıca daha önce üreticinin web sayfasına bakarak internet servis sağlayıcınızın posta sunucusu ile beraber çalışıp, çalışmadığını da kontrol etmelisiniz.

Basit spam filtreleri ilk olarak sunucudaki tüm iletileri alırlar ve bunları oluşturulan kurallar çerçevesinde incelerler. Bu posta kutunuzun daha düzenli olmasını sağlar, ancak yüklenecek veri miktarını düşürmez. İlk olarak iletilerin başlığını inceleyen spam filtreleri ise, söz konusu iletileri direkt olarak posta su-

nucusu üzerinden silebilirler. Bir spam filtresi kullanmak için yerine getirilmesi gereken diğer bir şart ise servis sağlayıcınızın bir POP3 sunucusu kullanıyor olmasıdır. Eğer e-posta istemcisi farklı sunucular ile çalışıyorsa, spam filtresinin bunun için uygun şekilde ayarlanması gereklidir.

Hem popup hem de spam filtreleri Windows'un otomatik başlangıç dosyası ile ilişkilendirilmelidir. Önceden tanımlanmış filtre kurallarını kontrol edin ve kendi anahtar kelimelerinizi de ekleyin. Browser'dan bağımsız popup filtreleri proxy olarak çalışırlar. Bu nedenle browserda uygun ayarları yapmak zorunda kalabilirsiniz.

Popup filtrelerini, çalışmasını olumsuz yönde etkilediği web sayfaları için, konfigürasyon çubukları üzerinden kapatabilirsiniz. Spam iletilerinin süzülmesi için posta istemcisinin önceden uygun şekilde ayarlanması gereklidir. Bu sayede isteklerini direkt olarak posta sunucusuna göndermek yerine, bağlantı görevini üzerine alan filtre programı ile haberleşecektir.

DIŞARIDA BEKLESEK DAHA İYİ: MailTalkX aracı, konu satırlarında örneğin "sex" kelimesi bulunan tüm iletileri siliyor.

EN İYİ SPAM VE POPUP FİLTRELERİ

Ürün	SPAMWEASEL	MAILTALKX	WEBWASHER 3.0	POPUP AD FILTER	POPUP STOPPER FREE 2.8
Üretici	Mailgate	Soft Byte Laboratories	Webwasher AG	Meaya Software	Panicware
Firma	Freeware	yaklaşık20 Euro	kişisel için ücretsiz	yaklaşık30 Euro	Freeware
Bilgi	www.mailgate.com	www.softbytelabs.com	www.webwasher.com/index.htm.en	www.meaya.com	www.panicware.com
	Amatörler için Spam filtresi: İçerik de dahil olmak üzere tüm iletiyi tarıyor. Spam filtresi ve POP3 Proxy portunun ayarlanmasını mümkün kılıyor.	Profesyonel çözüm: Bir çok e-posta hesabını ve dil destekliyor. Filtreleme ileti başlığında gerçekleştiriliyor. Filtre listesi hazır değil.	Hepsi birarada: Browser konfigürasyonu otomatik olarak gerçekleştiriliyor. Büyüklük, URL, Popup penceresi ve scriptlere göre geniş HTTP download filtre seçenekleri	Amatörler için Popup filtresi: Internet Explorer için geliştirilmiş basit araç engellenen Popup'ların kaydını tutuyor. Engellenen bir URL'nin direkt olarak alınmasına imkan tanıyor.	Ücretsiz Popup filtresi: Internet Explorer ve Netscape Navigator için. Engellenen Popup'lar hakkında basit raporlama fonksiyonu. Uygun URL'ler için kullanıcı girişine izin vermiyor.
+	İleti içeriğini tarıyor.	İleti sunuda siliniyor	Otomatik konfigürasyon	URL'ler için pozitif listesi	Kolay kullanım
-	Tüm iletileri indiriyor.	Kötü standart filtreler	Karmaşık kullanım	Sadece I. Explorer için	Sınırlı filtre girişi

5. Net'teki Temizlik Araçları

İnternet için görünmezlik iksiri

Her browser arkasında dijital parmak izleri bırakır. Temizlik araçları internet maceranızda anonim kullanıcı olarak kalmanızı sağlar.

Satıcılar için müşterileri hakkındaki her bilgi para değerindedir. İnternet ise çok kolay bir şekilde ve ek maliyet oluşturmada müşteriler hakkında bilgi toplama imkanı tanıyor. Tüm browser'lar bir web sayfasını ziyaret ederken IP adreslerini verirler. Bu son olarak hangi URL'nin ziyaret edildiğini bildirir ve bilgilerin bir Cookie içerisinde bilgisayarınıza kaydedilmesi için izin verir. Web sunucusu sahipleri bu veriler sayesinde, kullanıcının haberi olmadan ziyaretçinin sörf alışkanlıklarının bir resmini çıkartabilirler. Ayrıca browser internette gezinirken, sayfa yeniden ziyaret edildiğinde yükleme süresini kısaltmak için yerel hafızaya megabyte'larca dosya kaydeder. Ancak bu, sabitdiskin gereksiz verileriyle dolduğu anlamına da gelebilir.

BUNLARA DİKKAT ETMELİSİNİZ: Basit temizleyiciler (cleaner) sabitdiskinizi söz konusu veri çöplüğüne karşı koruyabilir. Bunun için geçici dosyalar, cookie ve browser hafızası silinir. Önemli olan, temizleyici aracın kullandığınız browser'ı desteklemesidir. Ancak bu sayede tüm veriler gerçekten bulunabilir ve silinebilir. Ancak yukarıda bahsedilen işlemleri Windows altında manuel olarak da yerine getirebilirsiniz. Daha fazlasını isteyenler de programın, son açılan dokü-

manlar listesinin temizlenmesi gibi ek fonksiyonlara sahip olmasına dikkat etmeliler. Bu, yaptığınız son işlemlerin tamamen gizlenmesini sağlar.

Program, temizleme işlemini zaman aralı olarak yerine getirebiliyorsa kurulum ve konfigürasyon sonrasında başka bir şey yapılmasına gerek kalmayacaktır. Eğer internet izlerinizin gerçekten silinmesi gerekiyorsa, dosyaları özel algoritmalar ile bir daha kullanılamaz hale getiren temizlik araçlarını tercih etmelisiniz. Sadece ev bilgisayarındaki izleri temizlemek yerine internette tanınmadan gezinmek isteyenler, sörf yaparken kimliklerini gizleyen programlar kullanmalı. Proxy sunucuları değiştirilerek sörfçülerin kimlikleri devamlı olarak gizlenebilir.

Temizleyiciler, sörf geçmişinde, cookie ve browser hafızasında saklanan dosyaları otomatik olarak arar ve bulduklarını silerler. Browser açılışı ve kapanışındaki ve Windows başlangıcındaki otomatik temizleme işlemleri ile verilerinizi kimsenin çalamayacağından emin olabilirsiniz. Windows'a entegre olarak sunulan temizlik araçları ile sadece internetle ilişkili verileri değil, aynı zamanda dosya sistemini de temizleyebilirsiniz. Böylece Geri Dönüşüm Kutusu'na atılmış dosyaları veya geçmiş bilgi-

İZ BIRAKMADAN: Kullanıcı, Steganos'un internet temizlik aracının hangi dosyaları silmesi gerektiğini belirleyebiliyor.

lerini silebilir ve bu sayede sabitdiskinizin boş alan boyutunu büyütebilirsiniz. Ayrıca kullanıcılar, temizleyicilerin kontrol etmesi gereken ekstra dizinler de tanımlayabilmelidir. İnternette Tanınmadan Sörf 192 yazısında, internet temizlik araçlarının ayrıntılı incelemesi, çeşitli ipuçları ve sörf yaparken bilgilerinizi saklamak ile ilgili daha ayrıntılı bilgiye ulaşabilirsiniz.

DİKKAT! Eğer internetteki özel hayatınızın kişiler veya kurumlar tarafından incelenmesini ve toplanan bilgilerin daha sonra sizin üzerinizde, örneğin tanıtım mesajları ile kullanılmasını istemiyorsanız kesinlikle bir temizlik ve gizlilik aracı kullanmalısınız.

EN İYİ İNTERNET TEMİZLİK ARAÇLARI

	STEGANOS	McAfee	NeoWeb Software	Microsoft
Ürün	STEGANOS INTERNET ANONYM VERSION 2	QUICK CLEAN 2.0	INTERNET CLEANER 1.2	INTERNET EXPLORER (KENDİ ARAÇLARIYLA)
Üretici	Steganos	McAfee	NeoWeb Software	Microsoft
Firma	yaklaşık 30 Euro	yaklaşık 45 Euro	yaklaşık 20 Euro	Freeware
Bilgi	www.steganos.com	www.mcafee-at-home.com	www.softneoweb.com	www.microsoft.com
	Anonim sörf imkanı: Internet Explorer ve Netscape Navigator'un internet izlerini siliyor. Silme işlemini zamanlanmış olarak yapamıyor.	Hepsi birarada: Internet izlerini temizliyor ve e-posta kutusunu düzenliyor. Ayrıca kullanıcının bilgi düzeyine göre özel temizlik fonksiyonları sunuyor.	Explorer uzmanı: Internet Explorer için geliştirilmiş. Ayrıca Geri Dönüşüm Kutusu'nu, Windows TEMP dizinini ve özel olarak ayarlanabilen klasörleri temizliyor.	Ücretsiz alternatif: Microsoft'un bu çözümü sayesinde kullanıcılar geçmiş bilgilerini, geçici dosyaları ve Cookie'leri manuel olarak silebilirler. Otomatik silmek mümkün değil.
+	Otomatik Proxy değişimi	Geniş fonksiyon kapsamı	Ayarlanabilen klasörler	Windows'a entegre
-	Zaman denetimi yok	Anonim sörf desteği yok	Sadece I. Explorer için	Zaman denetimi yok

6. Güvenlik Paketleri

Tek programla komple güvenlik

Özel programlar güvenlik çözümü için gerekli tüm ihtiyaçları karşılayamazlar. Ancak birçok aracın birleşmesinden meydana gelen uygulamalar eksiksiz bir güvenlik çözümü sunar.

Bilgisayar için çok fazla ve çeşitli tehlike kaynakları bulunduğu için, bir uygulama bilgisayarın güvenliğini tek başına tam anlamıyla sağlayamaz. Müşteri açısından bakıldığında birbirleriyle bağlantılı olarak yerleştirilmiş ürünleri rahatlıkla kullanabilmek için tüm güvenlik araçlarını tek bir elden temin etmek daha caziptir. Müşterilerin bu isteklerinin farkına varan birçok üretici komple güvenlik paketlerini satışa sundu.

Ortak program ara yüzleri, güvenlik yazılımları ile çalışmayı kolaylaştırıyor. Böylece kullanıcılar güvenlik ile ilgili tüm ayarları bir bakışta görebiliyor ve önemli yerlerde sihirbazlar yardımıyla rahatlıkla çalışabiliyorlar. Ortak güncelleme işlemleri ise tüm yazılım paketinin her zaman yeni kalması için çalışıyor.

Tüm yazılım üreticileri güvenlik ürünlerinin hepsini sağlayabilecek yeterli bilgiye ve kaynağa sahip değiller. Bu nedenle şu ana kadar sadece Symantec ve McAfee firmaları kendi güvenlik ürünlerinin bulunduğu komple program paketleri sundular. Steganos ise Internet Security Suite'ini firewall, internet temizleyici, kimlik gizleyici ve komple PC koruması için de Kaspersky Antivirus programlarından meydana getirmiş. Gelecekte komple güvenlik çözümlerini tek bir çatı altında toplamak için şu anki güvenlik sunucuları arasında yeni ortaklıklar ve ürün birleştirmeleri beklenebilir. Örneğin, McAfee kendi güvenlik ürünlerinde artan Spam filtre çözümü ihtiyacını karşılayabilmek için SpamKiller'ın Anti Spam teknolojisini bu senenin başında satın aldı.

BUNLARA DİKKAT ETMELİSİNİZ: Farklı üreticilerin yazılımlarının bulunduğu program paketlerini satın alırken dikkatli olmalısınız. Farklı güvenlik alanlarına ait yazılımların, seçiminiz haricinde bir araya getirilmesi negatif sonuçlara neden olabilir. Kullanıcılar, bir taraftan sistemlerinin güvenliğini sağlamak için

komple bir paket alıp kurarken, diğer taraftan konfigürasyonu eksik yapılmış ve performansı düşüren parçalar yeni gü-

venlik açıkları ortaya çıkarabilirler. Şüpheli halinde kaliteli ürünlerin ayrı ayrı kullanılması daha iyidir.

Virüs tarayıcılar, kişisel firewall ve internet temizleyicilerinin senelerdir ortak bir çözüm olarak sunulmasına rağmen, günümüzde PC'nin tüm güvenlik ihtiyaçlarını karşılayabilecek komple bir çözüm bulmak maalesef mümkün değil. Bu nedenle kullanıcılar anti-dialer ve Spam filtresi araçlarını ayrı satın almak ve kullanmak zorundalar. ■

DR / Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

EN İYİ GÜVENLİK PAKETLERİ

	symantec.	McAfee	STEGANOS
Ürün	NORTON INTERNET SECURITY 2002	INTERNET SECURITY	STEGANOS INTERNET SECURITY
Üretici	Symantec	McAfee	Steganos
Firma	yaklaşık 80 Euro	yaklaşık 55 Euro	yaklaşık 70 Euro
Bilgi	www.symantec.com	www.mcafee-at-home.com	www.steganos.com
	Entegre çözüm: Virüs tarayıcı, veri koruma fonksiyonlu Firewall ve reklam engelleyici tek bir çatı altında. Güncelleme fonksiyonu tüm ürünlerin yeni kalmasını sağlıyor.	Entegre şifreleme: Virüs tarayıcı, Firewall ve temizlik aracı. Temel fonksiyonları haricinde ayrıca veri koruma fonksiyonu, PGP şifreleme ve içerik filtresi.	Bir araya toplanmış: Kurulum ile beraber sadece Firewall, virüs tarayıcı ve internet temizleme aracı yükleniyor. Ortak bir arayüz mevcut değil.
+	Tek arayüz	Şifreleme	Paket fiyatı avantajlı
-	Temizlik aracı yok	Anti Spam aracı yok	Ortak arayüz mevcut değil

İÇİNDEKİLER

Excel ile Ev Bütçesi:
Gerekli sayfaların ve
formüllerin hazırlanması

Excel Programlama:
Makrolar ile erken
uyarı sistemi

Excel Grafikler:
Grafikler ile hızlı ve etkili
sunum

Excel Makroları

Kuruşu Kuruşuna Kontrol

Mükemmel bir ev bütçesi hazırlamak ne Excel ne de sizin için sorun olmayacaktır. Ayrıca, uygun makrolarla en karmaşık problemler bile rahatlıkla çözülebilir. CHIP, bu yazıda ev bütçenizi Excel ile nasıl kontrol altında tutacağınızı gösteriyor.

Hesabınız sıfırlı sayılara tekrar geri mi döndü? Dün bankadan maaşınızın son kısmını çektiniz ve paralar suyunu çekmeye mi başladı? Bu durumda, giderlerinizi ve gelirlerinizi etkili bir şekilde kontrol etme zamanı gelmiş demektir. Excel, bu tür hesap projelerini gerçekleştirmede uzmandır. Birçok sayı problemi için standart fonksiyonlar yeterli olacaktır. Ancak rahat veri girişi veya farklı değer sorguları için birkaç küçük Excel makrosu hazırlamak zorunda kalabilirsiniz. Bu yazı içerisinde gerekli tüm bilgiler adım adım verileceği için programcılık bilgisine ihtiyacınız olmayacaktır.

Not: Karışıklığa yol açmamak için burada hazırlanan örnek dosyadaki rakamlar binler seviyesinde tutulmuştur. Buradaki işlemlerde kullanılan sayıların basamaklarını ihtiyaçlarınız doğrultusunda değiştirebilirsiniz.

1

Excel çalışma sayfalarını hazırlamak

Birincisi halen devam eden masraflarınızı listelemek, ikincisi masrafların toplamını almak, üçüncüsü bilanço ve sonuncusu da özel harcamalarınızı grafikler aracılığıyla görüntülemek için toplam dört tane çalışma sayfasına ihtiyacınız olacak.

Bunun için farenin sağ düğmesini kullanarak, açılan Excel çalışma kitabındaki üç sayfadan herhangi birinin ismi üzerine tıklayın ve ekrana gelen nesne menüsündeki *Ekle* komutunu çalıştırın. Yeni çalışma sayfasını farenin sol düğmesini kullanarak, diğer sayfaların sırasını bozmayacak şekilde doğru yerine taşıyın.

Daha sonra sayfalara, nesne menüsündeki *Yeniden Adlandır* komutunu kullanarak uygun isimler ("Giderler",

"Giderler Toplamı", "Bilanço" ve "Grafikler") verin.

2

Giderler için formüller oluşturmak

Formüle günlük, haftalık ve aylık giderlerinizi girerek başlayın. Tablonun ilk sütununa, ne zaman ne kadar harcadığınızı rahatlıkla takip edebilmek için tarih bilgisini girmelisiniz. Ayrıca, yüksek harcamalarınızı mantıklı olarak ay başında yapıp yapmadığınızı da kontrol edebilirsiniz.

Bunun için tüm hücreleri (sütun başlıklarından A sütunundaki ara başlıklara kadar) tarih değeri içerecek şekilde biçimlendirin. Bu sayede değerlendirmeler sırasında da tarihler ile işlemler yapılabilir ve "=AY([Hücre])" formülünü çalıştırabilirsiniz. Bunun için "B" sütununa başlık olarak "Ay" yazın ve bu formülü

Excel ile Ev Bütçesi

başlık içermeyen tüm hücrelere kopyalayın. Kopyalama sırasında formüldeki bağıl değişkenlerin korunmasına, yani formülün kopyalandığı hücrelere dinamik olarak uyum sağlamasına dikkat edin.

Günlük giderler için kullanacağınız sütun başlıklarını ilk satırdaki C ve I hücreleri arasına yazın. “Günlük Giderler”, örneğin gıda veya gazete gibi çeşitli fiyatlardaki günlük harcamalarınızı içerir.

Birkaç satır aşağıya benzer şekilde giyim, kitap veya CD gibi haftalık tipik harcamalarınızın tutulacağı sütun başlıklarını girin. Bunun altına da harcamalarınızı kaydetmek için birkaç satır boşluk bırakın. Son olarak da en aşağıya aylık harcamalarınızı girin. Bunlar, sabit harcamalar oldukları için normalde önceden göz önünde bulundurabilirsiniz. Bu nedenle bunun için sadece bir satır bırakmanız yeterli olacaktır.

Son sütuna da başlık olarak “Toplam” yazın. Daha sonra bir toplam hücresi seçin, araç çubuğunda bulunan *Otomatik Toplam* düğmesine tıklayın ve bir satır içerisinde değerlerini toplamak istediğiniz hücreleri fare yardımıyla seçin. Bu formülü ileri toplam değerlerin bulunacağı diğer hücrelere de kopyalayın. Daha sonra aynı hücreleri TL para birimi kullanarak biçimlendirin. Excel 2000 ile isterseniz euro biçimlerini de kullanabilirsiniz.

Daha sonra *Biçim/Otomatik Biçim* komutunu kullanarak tablonuz için uygun bir görünüm arayın. Excel, çok etkili tablo şablonları sunar. Eğer hazırladığınız çalışma sayfasını ileride yazdırmayı düşünüyorsanız çok renkli bir biçim seçmemelisiniz. Çalışma sayfasını yatay olarak yazdırmak için *Dosya/Sayfa Yapısı* komutunu çalıştırın ve *Sayfa* kartı üzerindeki *Yatay* seçeneğini işaretleyin.

3

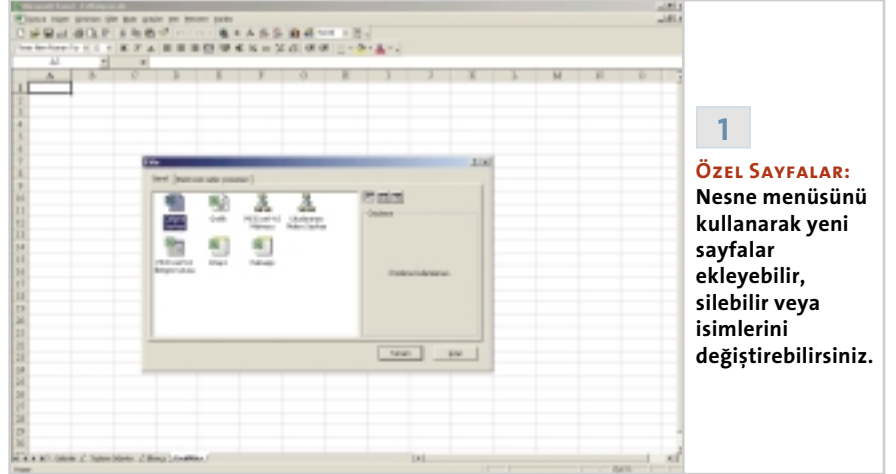
Giderlerin hesaplama sonucunu görüntülemek

Harcama durumunuzu, tüm giderlerinizi aylık olarak ikinci çalışma sayfası üzerinde toplayarak rahatlıkla görüntüleyebilirsiniz. Bu, toplam sonuçlarını ileride aylık gelirler ile karşılaştırmak için yararlı olacaktır. Grafikleri, yazının ilerleyen kısımlarında değinileceği gibi günlük veya haftalık olarak oluşturabilirsiniz.

Tüm çalışma sayfalarındaki formüllerinin girilmesini kolaylaştırmak için içeriklere bağlı hücre alanları, yani alan isimleri oluşturabilirsiniz. Bunun için ilk olarak Gıda Maddeleri sütun başlığı altında günlük gider için kullanılan tüm hücreleri seçin ve hemen ardından *Ekle/Ad/Tanımla* komutunu çalıştırın. Excel, ekrana gelen iletişim penceresinde

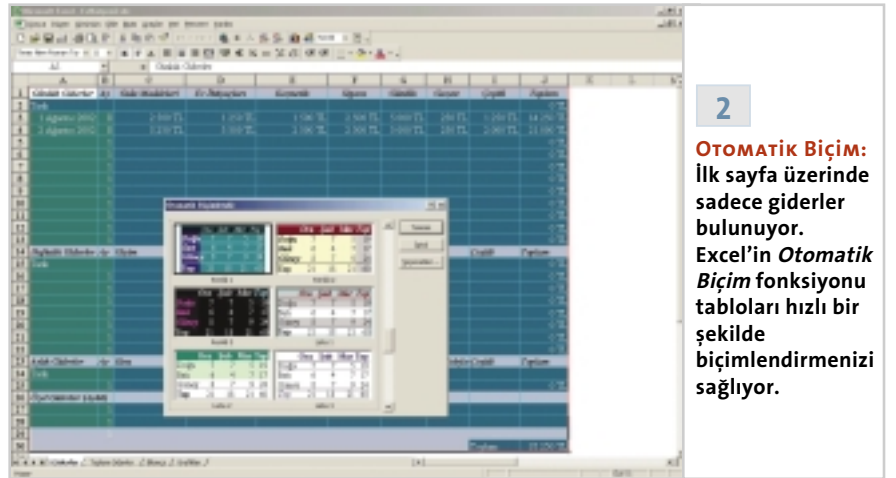
Giderlerin isimlerini “A” sütununda yukarıdan başlayarak aşağıya doğru girin. Örnek dosyada günlük, haftalık ve aylık harcamalar arasında bir satır boşluk bırakılarak sayfanın okunabilirliği artırılmış. Bunlar tabii ki hesaplama için gerekli değil.

Tüm giderlerin toplanması için bir sütun ve tüm aylık giderlerin toplanma-

1

ÖZEL SAYFALAR: Nesne menüsünü kullanarak yeni sayfalar ekleyebilir, silebilir veya isimlerini değiştirebilirsiniz.

2

OTOMATİK BİÇİM: İlk sayfa üzerinde sadece giderler bulunuyor. Excel'in *Otomatik Biçim* fonksiyonu tabloları hızlı bir şekilde biçimlendirmenizi sağlıyor.

muhtemelen uygun bir ad önerecektir. Bu alan için isim olarak “GıdaMaddeleri” girin ve *Tamam* düğmesine tıklayın. Aynı işlemleri tüm sütunlar için tekrarlayın.

DİKKAT! B sütununda saklanan ay değerlerinde her dört paragraf (Günlük Giderler, Haftalık Giderler, Aylık Giderler, Özel Giderler) için ayrı alanlar tanımlamalısınız. Aksi takdirde Excel hatalı işlem yapacaktır. Buradaki örnekte birbirini takip eden alanlar için “Ay”, “Ay_1”, “Ay_2” ve “Ay_3” isimlerini kullandık.

Artık “B” sütunundan başlayarak ilk satırında başlık olarak aylara ait sayıları kullandığınız sayfayı tanımlayabilirsiniz.

sı için de bir satır ekleyin. Bu şekilde oluşturduğunuz tabloyu *Biçim/Otomatik Biçim* komutunu kullanarak istediğiniz gibi biçimlendirin.

Giderler tablosundaki “A” sütununda yer alan tarih değerleri tam sayı olarak (Tarih) ve B sütunundakiler ise “=AY([Hücre])” formülü ile saklanıyorlar. Eğer her gün alışveriş yapmıyorsanız ilk sütunda farklı aylara ait değerler bulunabilir. Alışverişin yapıldığı ay hesaplama için önemlidir.

Her aya ait “Gıda Maddeleri” hücresine “=ETOPLA(AY;[“Hücresinin Sütun Başlığı”];GıdaMaddeleri)” formülünü yazın. Burada kullanılan “Hücresinin Sütun Başlığı” ifadesinin yerine hangi ay- →

Excel ile Ev Bütçesi

daki giderleri toplayacağınızı bağlı olarak “1”den “12”ye kadar bir sayı girin. Örneğimiz Ağustos ayından başladığı için “8” rakamını kullanmalısınız.

Formül, ilk çalışma sayfasındaki “Gıda Maddeleri” değerlerini temel olarak ikinci çalışma sayfasındaki ay değerleri ile aynı olan sütunları (yani “1”den “12”ye kadar olan sayılar) Giderler sayfasında bulunan aylık değerler (yani ilk sayfadaki “Ay” sütunundaki değerler) ile toplar.

Alan isimlerini daha önceden tanımladığınız için formül içerisinde ayrıca karmaşık hücre koordinatları ile uğraşmak yerine sadece “Ay” ve “GıdaMaddeleri” gibi isimleri kullanabilirsiniz.

Formülü tablodaki diğer boş hücrelere kopyalayın ve formüldeki alan isimlerini uygun şekilde değiştirin. Örneğin, “GıdaMaddeleri” yerine “Kozmetik”. Şayet formülü [Ctrl]+[C] tuş kombinasyonunu kullanarak kopyalarsanız, formülün ortasında bulunan ay değerinin doğru olmasına dikkat etmelisiniz.

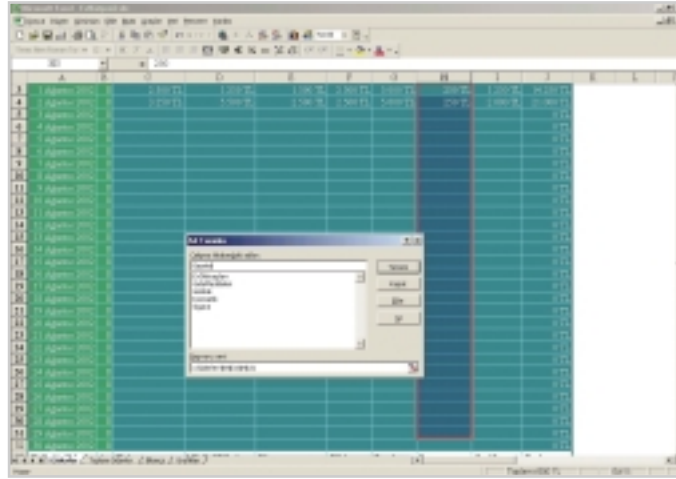
4

Bilanço çalışma sayfasını tanımlamak

Bir sonraki adımda, aylık giderlerin bir ay veya tüm senelik gelirler ile işleme sokulacağı üçüncü bir çalışma sayfası oluşturun. Bu nedenle söz konusu çalışma sayfasına “Bilanço” ismini vermelisiniz.

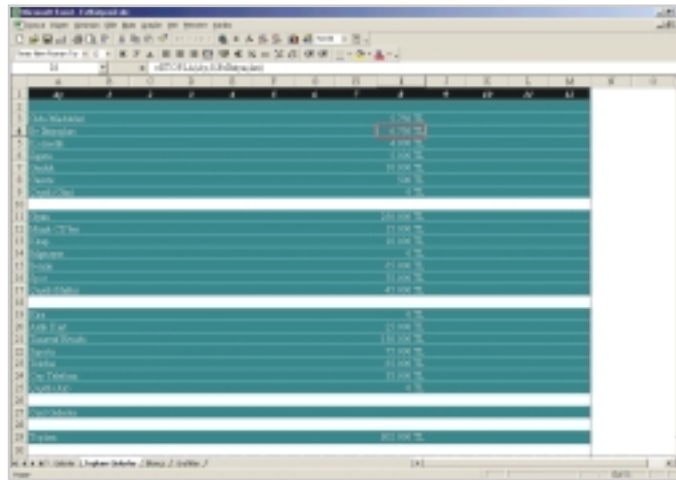
Tablonun üst kısmında aylık gelirin hesaplanacağı küçük bir alanı boş bırakmalısınız. Bu örnekte aylık sabit bir ücret hedeflediğiniz temel alınmıştır.

Bu alan için *Biçim/Otomatik Biçim* komutunu kullanarak “3B Etkileri 2” gibi uygun bir model uygulayın. Bu tabloya başlık olarak “Gelirler” yazın. Hemen

3

SAYFALAR ARASI ERIŞİM: Alan isimleri tanımlayarak birçok çalışma sayfası üzerinden işlem yapabilirsiniz.

3

GİDER HESABI: ETOPLA formülü kullanılarak ilk sayfadaki uygun değerler alınır ve daha sonra aylık olarak toplanırlar.

bunun altındaki satırda net maaşınız bulunuyor. Bunun altındaki satıra ise ikramiye veya prim gibi ekstra gelirlerinizi girebilirsiniz. Muhtemel ek gelirlerin seçimi sınırlıysa bir parametre aracı ile çalışmak zorundasınız.

Bunun için söz konusu küçük tablo dışında bir alana “Prim” ve “İkramiye” ifadelerini alt ata girin. Daha sonra *Görünüm/Araç Çubukları* komutunu kullanarak *Form* çubuğunu etkinleştirin. Bu-

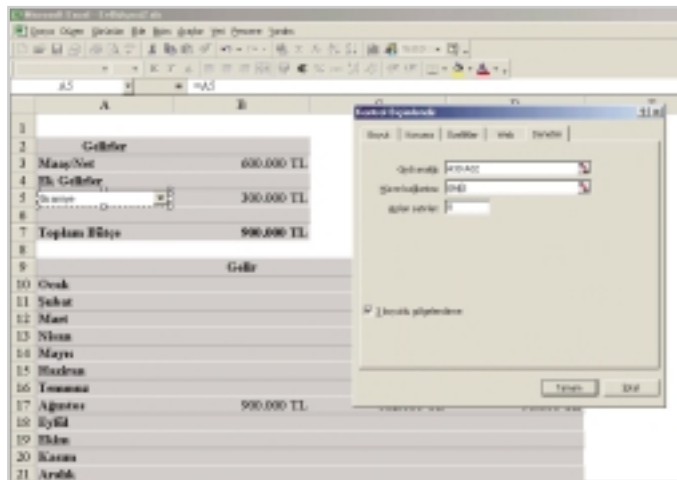
rada bulunan *Açılan Kutu* düğmesine tıklayın ve bu parametre aracını A5 hücresine taşıyın.

Açılan Kutu’ya ait nesne menüsündeki *Kontrol Biçimlendir* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerinden biraz önce yazdığınız “Prim” ve “İkramiye” hücrelerini seçin.

Her iki metin hücresi üzerinde bir tane boş hücre bırakmanızda fayda var. Bu, *Açılan Kutu* nesnesinin devamlı olarak bu iki değerden birini göstermesini engeller. Bu kutu ilk başta boş olarak ekrana gelecek ve iki seçenek ancak siz tıkladığınız zaman görünecektir.

Hücre Bağlantısı kutucuğuna nesnenin üzerine yerleştirildiği hücrenin ismini, yani buradaki örnekte “A5” yazmalısınız. Son olarak daha etkili bir görünüm elde etmek için “3 Boyutlu Gölgeleme” seçeneğini de işaretleyin.

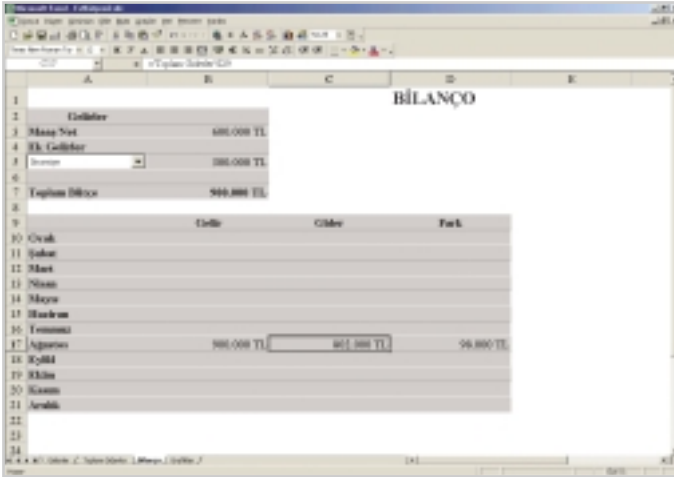
Kutumuz artık çalışıyor. Ancak halen kutudaki ifadeyle ilgili bağlantılı farklı çıktı değerleri ile işlem yapılamıyor. Çıktı değerleri olarak “boş” için “1”, “Prim” için “2” ve “İkramiye” için de “3” kullanılacak. Biraz karmaşık sayılabilecek bir →

4

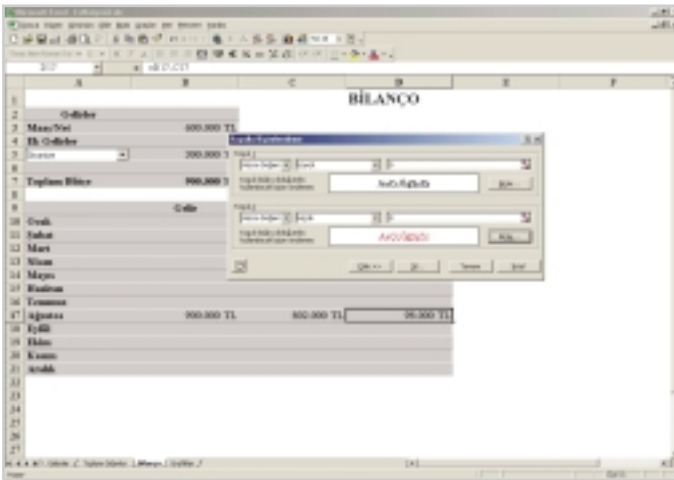
DENETİM ARAÇLARI: Prim veya ikramiye gibi ekstra gelirlerinizi açılan bir kutu yardımıyla rahatlıkla girebilirsiniz.

Excel ile Ev Bütçesi

4

BİLANÇO SAYFASI:
Diğer sayfalarındaki toplam sonuçlarını kullanan bilanço sayfası tamamlanınca böyle görünmeli.

5

KOŞULLU BİÇİMLENDİRME:
Bu özel fonksiyon yardımıyla belirli bir değer altındaki ve üstündeki sonuçların görsel olarak dikkat çekmesi sağlanabilir.

EĞER sorgusunu kullanarak bu değerleri uygun toplama ekleyebilirsiniz. Kutunun yanındaki hücreye aşağıdaki formülü girin:

"=EĞER(A5=1;""; (EĞER(A5=2;2000;3000)))"

Yukarıdaki formül A5 hücresinin içerisinde hangi çıktı değerinin olduğunu kontrol eder. Komşu hücrede "1" için hiçbir değer yer almayacak, "2" için "2000" ve "3" için de "3000" sayıları bulunacaktır. Tabii ki bu değerleri kendi ihtiyaçlarınız doğrultusunda değiştirebilirsiniz. Son olarak bu hücreleri TL para birimini kullanarak şekilde biçimlendirin.

Çalışma sayfasının altında aylık gelirleri ve daha önceden hesaplanan giderleri görüntülemek için yeni bir tablo daha ekleyin. Önceden hesaplanan giderleri kullanabilmek için hücre adresi olarak "Toplam Giderler!I29" gibi bir ifade kullanmalısınız. Buradaki "Toplam Giderler" çalışma sayfasını ve "I29" ise hücre adresini belirtiyor. Aynı işlemi tüm aylar için tekrar edin.

5 Negatif sonuçların görüntülenmesi

Şayet para hesabınız negatif değerlere düşecek olursa, çalışma sayfası görsel olarak dikkatinizi çekmelidir. Excel, bunun için *Koşullu Biçimlendirme* adında mükemmel bir fonksiyona sahiptir.

İlk olarak içerisindeki değerin farklı şekilde görüntülenmesini istediğiniz

hücreye, burada gelirler ile giderler arasındaki farkın hesaplandığı "D17" hücresine tıklayın. *Biçim/Koşullu Biçimlendirme* komutunu kullanarak biçimlendirme aracını çalıştırın. Birinci koşul olarak bütçenizin ay sonunda sıfırın üzerinde olduğu durumları tanımlayın. *Hücre Değeri* ifadesinin yanında yer alan açılır listeden "büyük" parametresini seçin. En solda bulunan değer kutusuna ise "0" (tırnak işaretlerini kullanmayın) sayısını girin.

Biçim düğmesine tıklayarak sayının nasıl görüntüleneceğini, örneğin kalın ve siyah renkte tanımlayın.

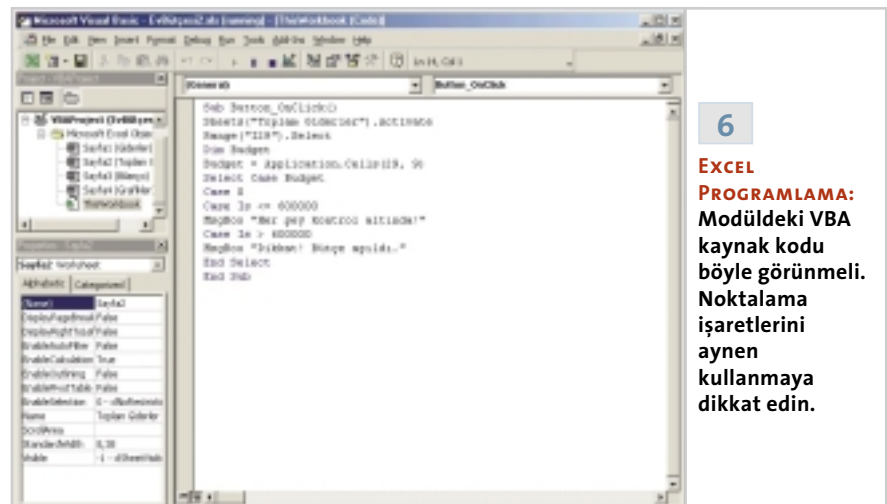
Koşul 2 için de hücre değerinin sıfırdan küçük olduğu durumu tanımlayınız. Biçim düğmesine tıklayarak sıfırın altına düşüldüğünde dikkat çekmek üzere, hesabın kırmızı renkte görüntülenmesini sağlayın.

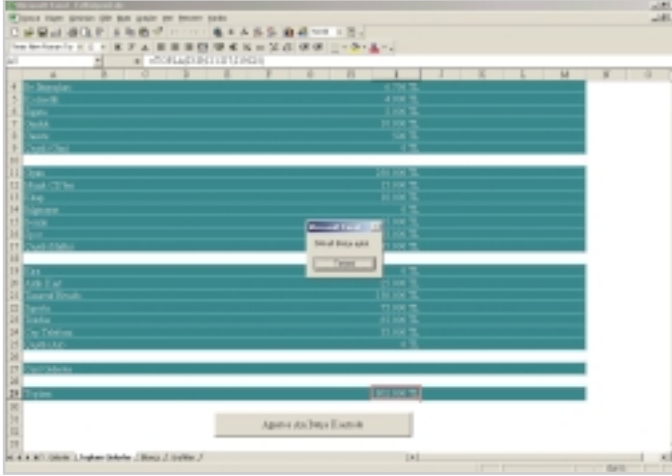
6 Makro ile erken uyarı sistemi hazırlamak

Aslında D20'deki sonuç hücresinde negatif değerler kırmızı renkte yazdırılarak felaket haberi verilebilir. Ancak küçük bir makro yardımıyla paralarınız suyunu çekmeden önce de uyarılabilirsiniz.

Göreviniz, bu sonuçtaki hücre değerini kontrol ederek, gerekirse bir uyarı mesajı gösterecek olan bir program yazmak. Buradaki örnekte hazırlanan makro "Toplam Giderler" sayfasındaki "I29" hücresinde bulunan Ağustos ayına ait giderleri kontrol edecek.

Bunun için ilk olarak [Alt]+[F1] tuş kombinasyonunu kullanarak Visual Basic düzenleyicisini çalıştırın. "Project-VBAProject" ifadesinin altında bulunan

6

ERKEN UYARI:
Makro, hücre içeriğini kontrol ettikten sonra elde ettiği sonucu bir mesaj penceresinde ekrana getirecektir.

View Code düğmesine tıklayın. Sağ tarafta “EvBütçesi.xls” başlığı altında program kodunu girebileceğiniz bir pencere ekrana gelecektir. Aşağıdaki kaynak kodu satır satır yazın:

```
Sub Button_OnClick()  
  Sheets("Toplam Giderler").Activate  
  Range("I29").Select  
  Dim Budget  
  Budget = Application.Cells(29, 9)  
  Select Case Budget  
    Case 0  
      Case Is <= 600000  
        MsgBox "Her şey kontrol altında!"  
      Case Is > 600000  
        MsgBox "Dikkat! Bütçe aşıldı."  
  End Select  
End Sub
```

Kaynak kodun ilk satırında bulunan “Sub” ifadesinden sonra makro ismi, örneğin “Button_OnClick()” bulunur. Bu isim, makronun ileride çalışma sayfası üzerinde bulunan bir düğme ile beraber kullanılacağı anlamına geliyor. Ancak isterseniz farklı bir isim de kullanabilirsiniz.

```
Sheets("Toplam Giderler").Activate  
Range("I29").Select
```

Yukarıdaki her iki ifade ilk olarak istenen çalışma sayfasının ve hemen ardından da hücrenin seçilmesini sağlar.

```
Dim Budget  
Budget = Application.Cells(29, 9)
```

“Dim” komutu ile 29. satır ve 12. sütuna denk gelen hücre “Budget” değişkenine atanır. Excel, karşılaştırmanın doğru hücrede yapılabilmesi için bu değeri bil-

mek zorundadır. Daha sonra ise aşağıdaki karar sorgusu işleme sokulur:

```
Select Case Budget  
Case 0  
Case Is <= 600000  
  MsgBox "Her şey kontrol altında!"  
Case Is > 600000  
  MsgBox "Dikkat! Bütçe aşıldı."
```

Eğer hücrenin içerisindeki değer 600 binin altındaysa “Her şey kontrol altında!”, aksi takdirde “Dikkat! Bütçe aşıldı.” mesajı ekrana gelecektir.

Burada, tırnak işaretleri arasında kullanılan metinleri istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz.

```
End Select  
End Sub
```

Yukarıdaki satırları kullanarak da ilk olarak sorguyu ve daha sonra da makroyu sonlandırabilirsiniz. Son olarak hazırladığınız makroyu kaydedin ve VBA modundan Excel’e geri dönün.

Toplam Giderler tablosundaki uygun bir yere form araç çubuğu üzerinden bir düğme taşıyın. Bunun sonucunda *Makro Ata* penceresi ekrana gelecektir. Şayet şu ana kadar gerçekleşen işlemleri doğru gerçekleştirdiyseniz, ekrana gelen penceredeki *Makro Adı* listesinde “Button_OnClick” makrosu bulunur. Bunu seçtikten sonra *Tamam* düğmesine tıklayın.

Daha sonra düğmenin üzerindeki metne, imleç yanıp sönmeye başlayana kadar iki kere tıklayın. Artık düğmenin ismini değiştirebilirsiniz. Bu durumda “Ağustos Ayı Bütçe Kontrolü” düğme için uygun bir isim olacaktır.

Excel ile Ev Bütçesi

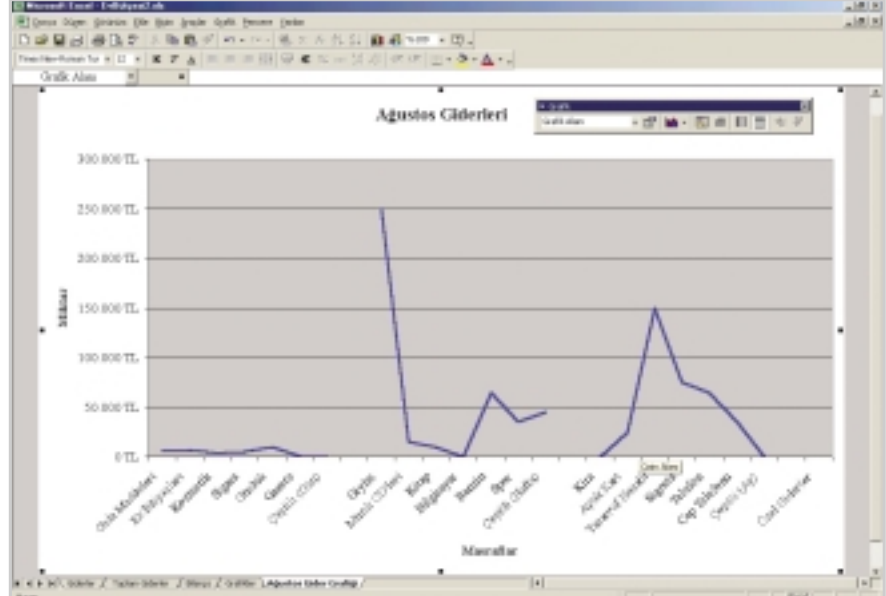
Eğer isterseniz nesne menüsündeki *Kontrol Biçimlendir* komutunu kullanarak düğmenin görünümünü değiştirebilirsiniz. *Düğme* ile işiniz bittikten sonra sayfa üzerinde herhangi bir yere daha sonra da düğme üzerine tıklayın. Eğer “Her şey kontrol altında!” mesajı ekrana geliyorsa, tüm direktifleri hatasız bir şekilde yerine getirmişsiniz demektir.

7 Sonuçları görsel olarak ekrana getirmek

Tablolarınız ne kadar çok dolarsa, harcamalarınızı incelemeniz de o kadar zor olacaktır. Ancak bir grafik ile hem devam eden hem de sonlanmış harcamalarınızı rahatlıkla inceleyebilirsiniz. Bir sonraki çalışma sayfasını sadece grafiklere ayırın. Örneğin, biz burada “Ağustos Gider Grafiği” adında bir sayfa kullanacağız.

Masraf artışlarını görüntülemek için çizgi grafiği tercih edebilirsiniz. Ancak sütun grafikler de paranızı nelerin azalttığını hızlı bir şekilde görüntüleyebilir.

Ekle/Grafik komutunu kullanarak *Grafik Sihirbazı*’nı çalıştırın. Bu örnekte *Grafik Türü* listesindeki üçüncü öğe olan

7 GRAFİK ÖZELLİKLERİ: Pencerenin üzerinde bulunan araç çubuğunu kullanarak, grafiğin tipini veya önemli değerlerin renklerini değiştirebilirsiniz.

Çizgi’yi seçin. Bunun sonucunda pencerenin sağında ekrana gelen alt türlerden istediğiniz birini seçin ve *İleri* düğmesine tıklayın.

Kullanılacak veri kaynağını ikinci adımda tanımlamalısınız. Bunun için üzerindeki küçük bir kırmızı ok simgesi bulunan düğme üzerine tıklayın. Bunun

sonucunda iletişim penceresi küçülecektir. Fare yardımıyla “Toplam Giderler” sayfasını etkinleştirin ve “A3 ile “I27” arasındaki hücreleri seçin. Excel, “Ay” sütun başlığını kullanarak grafiğin X eksenine kendi oluşturduğu bir değeri atayacağı için, sayfanın ilk iki satırını seçmemelisiniz.

İleri düğmesine tıklayın ve grafik başlığını veya eksen başlıklarını, örneğin X eksenini için Masraflar ve Y eksenini için de Miktar girin. Son olarak içeriği zaten önemli olmayan *Gösterge* kutusunu silin. Söz konusu kutu üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsündeki *Temizle* komutunu çalıştırın. ■

Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

EXCEL İPUCU

» Sütun başlıklarını sabitlemek

Eğer Giderler sayfasında aylarca günbegün bilgi girerseniz, tablonuz oldukça uzayacaktır. Bunun sonucunda sütun başlıkları görünmeyeceği için, üzerinde çalışmak istediğiniz hücreleri bulmakta zorlanabilirsiniz.

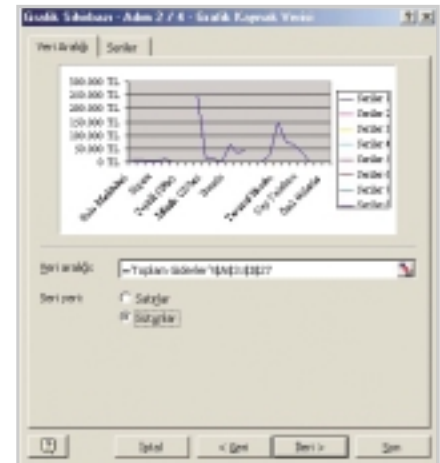
Ancak tablonun belirli kısımlarını sabitleyerek bunu engelleyebilirsiniz. Buradaki örnekte tablonun hangi hücre-

sinde çalıştığınız dikkate alınmadan, en üstteki iki satır ve ilk iki sütun görünecek.

Bunun için “C2” ve “J2” hücreleri arasındaki alanı seçin ve *Pencere/Bölmeleri Dondur* komutunu çalıştırın. Aynı işlemi duyduğunuz alanların devamlı olarak görüntülenmesini sağlayabilirsiniz.

A	B	C	D	E	F	G	H
1	Giderler Giderler	Ay	Gıda	Ulaştırma	Eğitim	Saglık	Geyikler
2	Tarih						
3	1 Ağustos 2002	2	3.500 TL	2.500 TL	1.500 TL	2.500 TL	250 TL
4	2 Ağustos 2002	3	3.200 TL	2.500 TL	2.500 TL	2.500 TL	250 TL
5	3 Ağustos 2002	4					
6	4 Ağustos 2002	5					
7	5 Ağustos 2002	6					
8	6 Ağustos 2002	7					
9	7 Ağustos 2002	8					
10	8 Ağustos 2002	9					
11	9 Ağustos 2002	10					
12	10 Ağustos 2002	11					
13	11 Ağustos 2002	12					
14	12 Ağustos 2002	13					
15	13 Ağustos 2002	14					
16	14 Ağustos 2002	15					
17	15 Ağustos 2002	16					
18	16 Ağustos 2002	17					
19	17 Ağustos 2002	18					
20	18 Ağustos 2002	19					
21	19 Ağustos 2002	20					
22	20 Ağustos 2002	21					
23	21 Ağustos 2002	22					

SABİT ALANLAR: İlk satırları dondurarak, sütun başlıklarının çalışılan satırdan bağımsız olarak her zaman görüntülenmesini sağlayabilirsiniz.

7 ETKİLİ GÖRÜNTÜLEME: Masraf artışlarını grafikler yardımıyla hızlı bir şekilde ekrana taşıyabilirsiniz.

FineReader 5.0 Sprint

FineReader 5.0 Sprint

Resimleri Okuyan Yazılım

Kağıt üzerine yazılı herhangi bir metni tekrar düzenlemek üzere bilgisayara aktarmak için uzun uzadıya uğraşmanıza gerek yok. Bu ay CD'de tam sürümünü verdiğimiz OCR yazılımı FineReader 5.0 Sprint'i kurarak bu işlemi hızlandırabilirsiniz.

Optik karakter tanıma (OCR/Optical Character Recognition) teknolojisi, kağıda basılı belgelerin, düzenlenebilir bir biçimde tekrar bilgisayar ortamına metin belgeleri olarak aktarılmasında kullanılmaktadır. Yani bu teknolojiye sahip olan yazılımları kullanarak, gazete, dergi, faks, yazıcı ya da daktilo çıktısını Word belgesi olarak bilgisayara aktarmanız mümkün olabiliyor. OCR işlemi sırasında kağıda basılı belge, tarayıcı yardımıyla taranıp resim formatına dönüştürülür. Daha sonra özel karşılaştırma işlemlerinden geçirilip, içeriğindeki metin bölümleri ayıklanır ve bir metin belgesi olarak karşınıza çıkar. Günümüzün modern OCR yazılımları ise sadece yazıdan oluşan değil, içinde resim ve tablolar içeren karmaşık belgeleri de tasarımını korumaya çalışarak aslına uygun formda kullanıcıya sunabiliyor. Hatta artık taranan belgenin ya da tanıma için kullanılacak resmin, mutlaka siyah beyaz olması da gerekmez.

Size tüm bu imkanları sunabilecek popüler ve başarılı bir OCR yazılımı olan FineReader 5.0 Sprint'in tam sürümüne CHIP Extra CD'mizden ulaşabilirsiniz. Şu an 6.0 sürümü piyasada olan bu yazılımın bir önceki sürümü olan ve Türkçe karakterleri rahatlıkla tanıyan 5.0 Sprint, OCR işlemleri için ihtiyaç duyabileceğiniz tüm özellikleri size sunuyor. Programa ulaşmak için arabirimdeki kutu resmi üzerine tıkladığınızda 5.0 Sprint ile birlikte 6.0 Professional deneme sürümü de sisteminize kurulacaktır. Bu şekilde yeni sürüme eklenen özel-

liklere de bir göz atma şansınız olacak. Yeni sürüm ile ilgili daha detaylı bilgiye yazılım inceleme bölümümüzden ulaşabilirsiniz. FineReader 5.0 Sprint ile neler yapabileceğimize değinmeden önce kurulumla ilgili birkaç ayrıntıya bir göz atalım.

Türkçe tanıma da isteyenler, mutlaka tam kurulumu seçin!

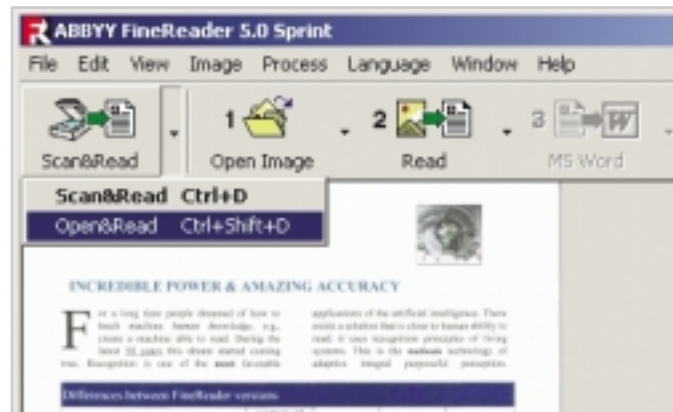
İlk adım olarak kurulum dilini İngilizce (ABD) olarak işaretleyin. Bu adım, tanıma dilini belirlemez. Dolayısıyla tanıma dilini daha sonradan program içinden ayarlamamız gerekecektir. *Next* tuşu ile *Setup Type* adımına kadar gelin. Sadece İngilizce metin tarayacaksanız "Minimum installation" işinize yarayacaktır. Ancak eğer Türkçe de dahil olmak üzere diğer dilleri de kullanacaksanız, mutlaka "Full installation"u seçmeniz gerekir. Bu şekilde FineReader 5.0 Sprint'in tam sürümü ile birlikte 6.0'ın deneme sürümü de sisteme kurulur. FineReader 6.0'ı iste-

miyorsanız, "Custom installation" seçeneğini seçip bu sürümü iptal edebilirsiniz. Daha sonra dosyalar kopyalanıp kurulum tamamlanacaktır.

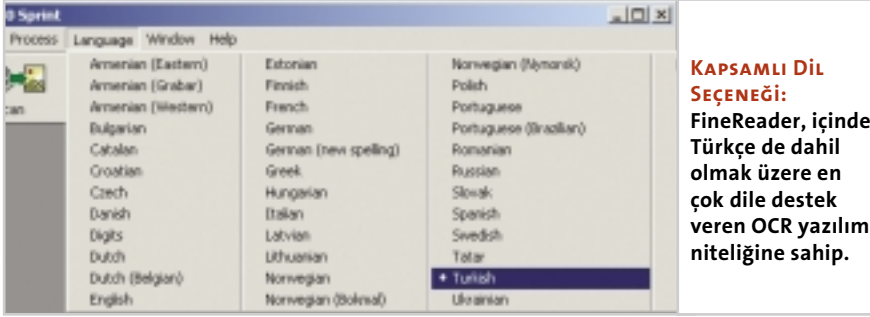
Dili seçtikten sonra işlemi tamamlamaya tek tuş yetiyor

OCR her ne kadar karışık bir işlem olsa da FineReader bunu sadece tek bir tuşla tamamlanacak bir hale indirgeyebiliyor. Zaten yazılımı çalıştırdığınız zaman karşınıza gelecek olan sade pencere de bunu kanıtıyor. İşleme başlamadan önce ilk adım olarak mutlaka tanımlama yapacağınız belgenin dilini seçmeniz gerekiyor. Bunun için "Language" menüsüne tıklayıp dili seçebilirsiniz. Buna özellikle dikkat etmeniz gerekir. Çünkü İngilizce bir belge tararken Türkçe'yi seçmek "W" harfinin "VV" olarak algılanmasına ve gereksiz hataların oluşmasına yol açabilir.

FineReader'ın araç çubuğu üzerindeki simgeleri ise gerçekleştireceğiniz iş-

TARAYICINIZ YOKSA: Başka bir yerde daha önceden taradığınız resim dosyaları üzerinde de işlem yapabilirsiniz.

KAPSAMLI DİL SEÇENEĞİ:

FineReader, içinde Türkçe de dahil olmak üzere en çok dile destek veren OCR yazılımı niteliğine sahip.

lemlerin adımlarına uygun olarak yerleştirilmiş. Eğer bilgisayarınıza bağlı bir tarayıcı varsa tarayıcınızın içine belgenizi yerleştirdikten sonra ilk sırada yer alan *Scan&Read* tuşuna tıklayıp ara işlemlerin 3. ve son adıma kadar otomatik olarak yapılmasını sağlayabilirsiniz. Ancak eğer bir tarayıcınız yoksa ve daha önceden başka yerde taranmış belgeler üzerinde çalışmak istiyorsanız, bu durumda da ilk seçeneğin sağındaki ok tuşuna tıklayarak açılan menüden *Open&Read* seçeneğini kullanmanız gerekir. Yazılım BMP, TIF, JPG, PCX, PNG ve DCX gibi oldukça geniş bir dosya formatına destek verebiliyor. Taranmış belgeye ait resim dosyasını seçtikten sonra

diğer işlemler sanki tarayıcınız varmış gibi benzer şekilde tamamlanacaktır. Ara işlemler tarama ve tanıma işlemlerini ayrı ayrı manuel olarak yapmak isteyenler tarafından kullanılabilir. Bu ge-

Multilingual document recognition
Built-in spelling check
Pattern training for new symbols
Creation of new languages
Saving in MS Word, MS Excel, Word Pro, WordPerfect, StarWriter
Saving in HTML, PDF, RTF, DOC, XLS, DBF, CSV, and TXT formats
Export via ODMA
YANLIŞ DİL SEÇİMİ: "W" harfinin iki "V" harfi şeklinde algılanması gibi hatalardan kaçınmak için dili doğru seçin.

TEMEL BİLGİLER

» OCR yazılımlarından en iyi verimi almak

Elinizde tuttuğunuz kağıttaki metinler ile ekranda gördüğünüz metin belgesinin içeriğinin birbirinden çok farklı olmaması için sadece iyi bir OCR yazılımı yeterli olmayacaktır. FineReader gibi minimum hata ile işleyen OCR yazılımları bile düşük kalitede tarayıcılarda düşük çözünürlükte taranmış dosyalar üzerinde çok başarılı olamazlar. Diğer taraftan taranan belgenin silik olması, yani okunaklı olmaması, kullanılan karakter biçimlerinin birbirlerinden çok farklı olması da tanıma oranını düşürecektir. Tarayıcınızın çözünürlüğünü 300 dpi'a ayarlamanız sorunun ilk kısmını çözecektir. Daha küçük fontların yer aldığı ve daha az okunaklı belgeler için 400 dpi'ı ya da üstünü tercih edebilirsiniz. Ayrıca renkli taranmış dosyalar başarıyla işlenebilse de çok gerekmedikçe siyah beyaz tarama yapmanız hem daha az sabitdisk alanı kaplayacak hem de daha yüksek verim sağlayacaktır.

nelde eğik taranmış belgelerin düzeltilmesinin gerektiği durumlarda tercih edilir. Ancak ilk seçenek her zaman pratik bir seçim olacaktır.

Sonuçları harici yazılımlarla açmadan değerlendirmeyin

Yazılımın son adımı olan 3. adım ekranda görülen sonucun sabitdiskinize bir metin dosyası olarak kaydedilmesi için kullanılır. Zaten gerekli düzeltmelerin yapılması için bu şarttır. FineReader size bu konuda birçok seçenek sunabiliyor. Böylelikle sonuçlar; metin belgesi, Word ve Excel'in yanı sıra eğer sisteminizde kurulu ise Lotus Word Pro ve Corel WorldPerfect yazılımlarına da gönderilebiliyor. Yazılımın dahili görüntüleme biçiminin aksine istenilen uygulama açıldığında sonuçlar, tablolar ve resim yerleri de dahil olmak üzere gerçek tasarıma uygun bir şekilde karşınıza çıkıyor. Bu yüzden sonuçları harici bir uygulamaya göndermeden önce, ilk sonuca bakıp başarı hakkında bir yorumda bulunmak çok doğru olmayacaktır. ■

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

129

Movie Maker:
Kendi filmlerinizi hazırlayın

130

Filmleri Montajlamak:
Tüm bilmeniz gerekenler

131

Media Player:
Gelişmiş eğlence merkeziniz

134

İnternet Radyoları:
Online radyo keyfine hazır mısınız?

Güçlü Multimedya Araçları

Pratik ve Yaratıcı

Windows XP, sadece renkli arabirimi ile değil güçlü multimedya araçlarıyla da kullanıcılara eğlenceli bir çalışma ortamı sunabiliyor. Gelişmiş Movie Maker ile bir yönetmen olabiliyor ya da Media Player ile dünyayı masaüstünüze getirebiliyorsunuz.

Eskiden işletim sistemleri, kullanıcıların yapmak istedikleri işlemler doğrultusunda kullanacakları yazılımlara platform olması amacıyla üretilmiş, genelde kullanıcı dostu olacak şekilde tasarlanmış arabirimlerdi. Bu yüzden sadece hesap makinesi, paint ve notepad gibi çok basit amaçlar için üretilmiş basit yazılımlardan fazlasını bünyelerinde barındırmıyorlardı. Ancak gelişen ihtiyaçlar çerçevesinde işletim sistemleri de değişti. Artık daha fazla konfor isteyen kullanıcılar bu sistemleri bilgisayarlarına kurdukları zaman başka bir yazılıma ihtiyaç duymadan her istediklerinin karşılanmasını istiyorlar. Üstelik bu istekler eskiden olduğu gibi basit hesap makinesi ile de sınırlı değil.

Hızla gelişen ve ucuzlayan güçlü donanımlara kolayca sahip olan kullanıcı-

lar, bugün evinde kendi filmini montajlamak, müziklerini yedeklemek, kendi müzik CD'lerini yazmak ya da canlı internet kanallarına ulaşıp dinlemek istiyor. Tüm bunları dikkate alan Microsoft ise Windows XP ile tüm bu isteklere cevap vermeye çalışıyor. Piyasadaki bu en renkli işletim sisteminde kamera arkasını sevenler için Movie Maker, kendi müzik CD'lerinizi hazırlayabilmek ve canlı internet yayınlarını izleyebilmek için gelişmiş Media Player gibi yazılımlar da artık hesap makinesinin yanında standart yazılımlar olarak yerini alıyor. Çok fazla özelliğe sahip olmasalar da, en azından benzer profesyonel yazılımlara para vermek istemeyen amatörler için bu yazılımlar oldukça uygun olacaktır. Şimdi bunlardan nasıl yararlanacağımıza sırasıyla bir göz atalım.

WINDOWS XP KURSU

EYLÜL 2002 BÖLÜM 1: Arayüze

Alışmak: Windows XP'nin kullanıcıya sunduğu yeni arabirim ve kullanım kolaylıkları

BÖLÜM 2: Yeni Multimedya Araçları:

Artık kendi filmlerinizi ve müziklerinizi oluşturabilirsiniz.

KASIM 2002-BÖLÜM 3:

Yeni Sistem Araçları: Windows XP ile verilerinizi daha güvenli ve sağlıklı bir şekilde saklayabilirsiniz.

ARALIK 2002-BÖLÜM 4:

İnternet ve Network: Yeni işletim sistemi altından ağa bağlanmak ve internet kaynaklarını kullanmak.

Movie Maker

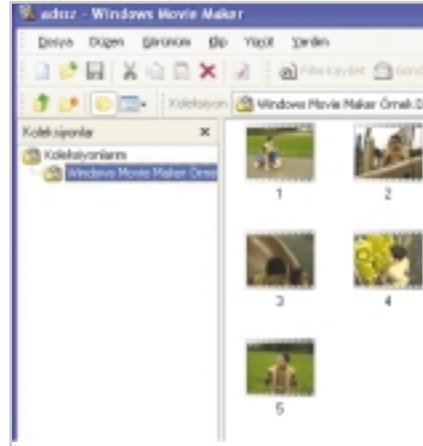
Windows'un dahili video düzenleme yazılımı olan Movie Maker ile çalışmaya başlamadan önce video kliplerinizi hazırlamanız gerekiyor. Eğer daha önceden çekilmiş klipleri kullanmayacaksanız, yenilerini kaydetmeniz gerekiyor. Bu kayıt işlemi için de iki yol bulunuyor. Eğer televizyon, video ya da eski HI8 video kamera gibi analog bir kaynaktan görüntü yakalayacaksanız, sisteminize bir video capture kartı kurmanız yeterli olacaktır. Yeni teknoloji dijital kameralar içinse bilgisayarınızın IEEE 1394 uyumlu yani bir firewire karta sahip olması gerekiyor. Yoksa, alacağınız kartın dijital kamerası ile de uyumlu olmasına dikkat edin. Donanımların temini ve montajı konusunda bilgisayar satıcınıza ya da kamerasının teknik servisine başvurabilirsiniz.

Tatil anılarınızı bilgisayarınıza aktarmanın vakti geldi

Windows Movie Maker ile çektiğiniz görüntüleri, üzerinde çalışmak üzere sabit diske çok kolay bir şekilde aktarabilirsiniz. Bunun için öncelikle donanım bağlantılarının sorunsuz bir şekilde yapıldığından emin olun. Daha sonra *Başlat/Tüm programlar/Donatılar/Windows Movie Maker* bağlantısına tıklayarak programı başlatın. Araç çubuğunun en sonunda yer alan *Kaydet* tuşuna tıkladığınız zaman, kayıt penceresi karşınıza gelecektir. Bu pencerede ilk etapta hangi kaynaklardan kayıt yapacağınızı belirleyin. Böylelikle sadece ses ve sadece video kaydedebilmeniz de mümkün olabilir. Bu menünün hemen altındaysa kayıt süresini belirleyebileceğiniz bir alan yer alıyor. En iyi sonuç için alt bölümde yer alan görüntü ve ses kalitesi ayarlarını

yaptıktan sonra *Kayıt* tuşuna tıklayarak kayda başlayabilirsiniz.

Eğer çok uzun videolar kaydedecekseniz, ilerde oluşan dosya üzerinde çalışmanız zorlaşabilir. Bunun için *Kayıt* tuşuna tıklamadan önce "Klip Oluştur" seçeneğini aktif hale getirin. Bu şekilde ka-

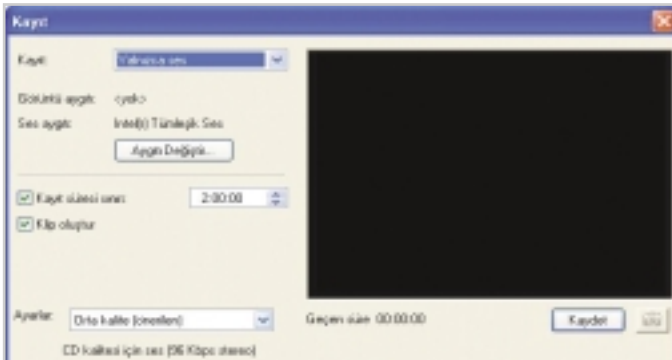
KOLLEKSİYONLAR: Yazılım içine dahil ettiğiniz her video parçası ayrı bir koleksiyon içinde yer alacaktır.

yıt sırasında videodaki her sahne değişimi ayrı bir klip olarak kaydedilecek ve böylece çalışmak daha kolay olacaktır.

Eğer videoları farklı bir yazılım ile bilgisayarınıza kaydettiyseniz ya da hazır videoları kullanacaksanız, bu durumda *Dosya* menüsü altından *Al* seçeneğine tıklayıp istediğiniz videoyu koleksiyon içine dahil edebilirsiniz. Burada her eklediğiniz dosya, yeni bir koleksiyon başlığı altında yer alacaktır.

Zengin dosya formatları ile filmlerinizi renklendirin

Windows Movie Maker sadece video dosyaları ile çalışmıyor. Aynı zamanda

KLİP OLUŞTUR: Movie Maker çalışma kolaylığı için videoları sahne değişimlerine göre otomatik olarak parçalara ayırarak oluşturacaktır.

birçok farklı formatta ses ve resim dosyalarını da kullanmak üzere koleksiyonlarınıza dahil edebiliyorsunuz. Yazılımla birlikte kullanabileceğiniz dosyalar arasında .asf, .avi, .wmv, .mpeg, .mpg, .mlv, .mp2, .mpa, .mpe gibi film formatları, .wav, .snd, .au, .aif, .aifc, .aiff, .wma, .mp3, .wm, .wma gibi ses formatları ve .bmp, .jpg, .jpeg, .jpe, .jfif, .gif, .dib gibi resim formatları yer alıyor. Ayrıca PowerPoint ve .ppt uzantısına sahip bağımsız slaytları kullanmanız da mümkün oluyor. Bu dosya türlerini "Dosya" menüsü altındaki *Al* seçeneğine tıklayıp koleksiyon içine dahil edebilirsiniz.

Yönetmen koltuğuna oturmaya hazırsanız artık başlayabiliriz

Windows Movie Maker içinde düzenleme için ayrılmış çalışma alanı, pencerenin en alt bölümünde yer alır. Tüm düzenlemeleri yapacağınız bu bölüm 2 farklı görünüme sahip olabilir. Film şeridi görünümü kliplerinizi arka arkaya sıralamaya yararken, Zaman çizelgesi görünümünde ise kliplerin birbiriyle ve seslerle etkileşimini ayarlamanız mümkün oluyor. Bu iki görünüm arasında geçiş yapmak içinse, bu bölümün sol üstündeki simgeye tıklayabilirsiniz.

► **Film Şeridini kullanmak:** Bu görünümde hazırlayacağınız filme uygun olarak klipleri arka arkaya dizebilirsiniz. Bunun için koleksiyon alanından klipleri sürükleyip bu bölüme atmanız yeterli olacaktır. Daha sonradan sırasını değiştirmek için de yine sürükleyip bırak yönteminden yararlanabilirsiniz. Silmek istediğiniz klipler içinse klipi seçip *Düzenle* menüsü altından *Sil* seçeneğine tıkla-

manız gerekir.

İşlemi tamamladıktan sonra projenizin ön izlemesini sağ üst bölümdeki monitörden yapabilirsiniz. Bunun için çalışma alanı içinde herhangi bir boş alana tıkladıktan sonra *Oynatma* tuşuna basın.

Sonuç olarak, bu şekilde ancak arka arkaya dizilmiş kliplerden oluşan çok basit filmler oluşturmanız mümkün olacaktır. Eğer araya daha hoş geçiş efekti koymak ya da sesler eklemek istiyorsanız, bu durumda diğer görünüm olan Zaman çizelgesini kullanmak daha doğru bir seçim olacaktır.

► **Zaman çizelgesini kullanmak:** Bu görünümde üst tarafta yer alan rakamlar klipin süresini belirtir. Zaman çizelgesinin en büyük özelliği video klipleri ve sesleri birbiriyle etkileşimli kullanmaya imkan tanımasıdır. Bu da klipler arasında hoş geçişler yapabileceğiniz anlamına gelir. Örneğin bir sahne kapanırken aynı anda diğerinin açılması için

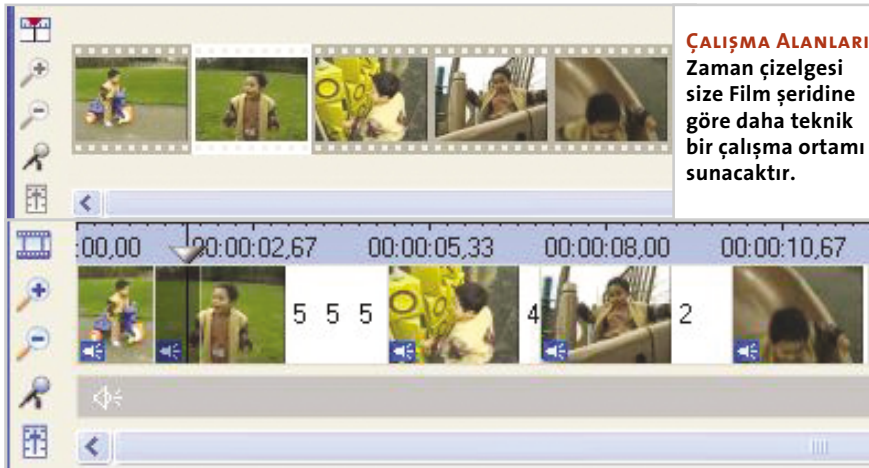

şu şekilde bir yol izleyebilirsiniz: Önce 2 klipi birbiri ile kesişecek şekilde üst üste taşıyın. Arada oluşacak gölgeli alanın boyutu geçiş efektinin süresini belirtir. Bu süre içinde iki klip arasında geçiş tamamlanacaktır. Eğer siyah renge doğru kapanan bir klip yapmak istiyorsanız, ikinci klip yerine siyah bir resim dosyası koyabilirsiniz. Başlıklar için de benzer şekilde sabit resimlerden faydalanabilirsiniz.

Hiç dublaj yapmış mıydınız? İşte size beklediğiniz fırsat

Zaman çizelgesi içinde yer alan en önemli özelliklerden biri de dublaj özelliğidir. Bu aracı kullanarak videoyu seyrederken gerçek zamanlı olarak ses kaydı yapabilmeyi mümkün olur. Bunun için alt bölümde sağ tarafta yer alan simgeler arasından mikrofon simgesine tıklamanız yeterlidir. Açılacak olan pencerede ses düzeyini ayarladıktan sonra *Kaydet* düğmesine basarak kayda başlayabilirsiniz. Eğer videonun kendi sesini duymak istemiyorsanız, bu durumda *Videonun sesini kapat* seçeneğini aktif durumuna getirin.

Mikrofon dışında projelerinize farklı kaynaklardan sesler de ekleyebilirsiniz. Bunlar da aynı video kliplerde olduğu gibi üst üste bindirilebilir. Ancak ne yazık ki kesişim süresinde geçiş efekti oluşmaz ve sadece iki ses üst üste çalınır. Ses ve video kliplerinin ses seviyelerini belirlemek içinse mikrofonun altındaki simgeyi kullanmanız gerekir. Açılacak olan penceredeki kaydırma çubuğunu sağ tarafa doğru çekerseniz ses klipi, sol tarafa doğru çekerseniz video klipin ses seviyesi daha baskın olur.

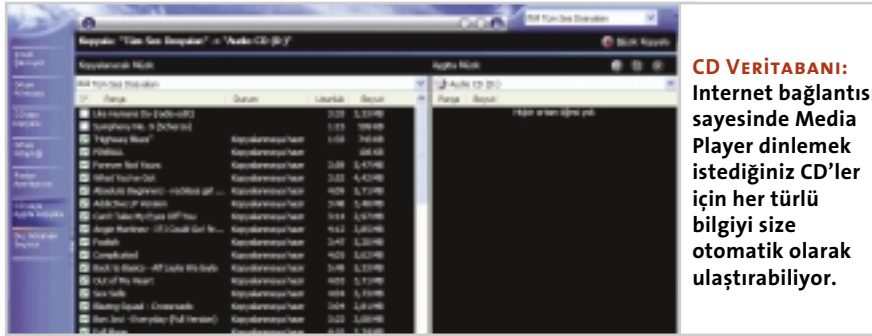
Media Player

Daha önce de bahsettiğimiz gibi Microsoft Windows XP ile ister sabitdiskinizde kayıtlı olsun ister de internetten canlı yayınlansın, tüm müzik ve videolar bir kaç fare tıklaması ile size ulaşabiliyor. Bunun için kullanabileceğiniz gelişmiş Windows Media Player, müzik CD'lerinizi dinlemeniz, internet üzerinden canlı yayın yapan radyolara ulaşmanız, internetten müzik indirmeniz, içinde şarkıcı, albüm ve şarkı isimleri gibi detaylı bilgiye de sahip olan müzik kütüphaneleri oluşturmanız için size tüm gerekli araçları sunuyor. Bilgisayarınızda yer alan müzikler kadar videola-

üzerindeki medya kaynaklarını parmaklarınızın ucuna getirecektir. Şimdi Medya Player ile daha başka neler yapabileceğimize bir bakalım.

Bırakın dinlediğiniz CD ile ilgili bilgileri size bilgisayarınız bulsun

Bilgisayarınıza herhangi bir müzik CD'si yerleştirdiğiniz zaman, Windows Media Player devreye girip CD'yi çalmaya başlayacaktır. Eğer internet bağlantınız varsa, şarkı listesinin otomatik güncellenmesini sağlayabilirsiniz. Bu durumda diskin içindeki bilgi okunacak ve internetteki su-

CD VERİTABANI: Internet bağlantısı sayesinde Media Player dinlemek istediğiniz CD'ler için her türlü bilgiyi size otomatik olarak ulaştırabiliyor.

ru da kolay erişim için çeşitli kriterlere göre kategorize etmenize imkan tanıyan Media Player'ı kullanarak müzik CD'lerinizi sabitdiskinize kopyalamanız ya da sabitdiskinizdeki çeşitli müziklerden kendi CD'lerinizi yazmanız da mümkün oluyor.

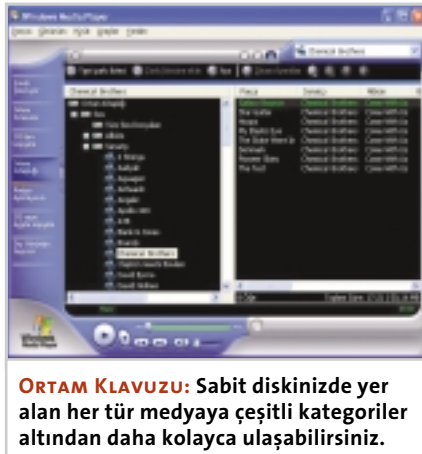
Media Player'da sol bölümden *Şimdi çalın* seçeneğini kullanarak her türlü ses ve videoyu ekranınızda oynatabilirsiniz.

Ortam kılavuzu seçeneği ise internet

nucu üzerinde yer alan veri tabanı ile karşılaştıracaktır. Dinlemek istediğiniz CD'nin kaydı internet üzerinde yer alıyorsa şarkı isimleri, şarkıcı ve albüm ismi otomatik olarak size sunulacak ve sabitdiskinizdeki veritabanına kaydedilecektir. Böylelikle daha sonra tekrar aynı CD'yi taktığınızda liste hazır olacaktır.

Eğer bilgiler hemen karşınıza gelmiyorsa bu durumda "CD'den kopyala" bölümüne tıklayarak, üst bölümde yer alan *Adları Al* seçeneğine bir defa daha tıklamanız gerekebilir. Eğer hala listeye ulaşamıyorsanız sorun CD'nin eski olmasından kaynaklanıyor da olabilir. Genelde eski CD'ler bu tür bilgilere sahip olmadığından şarkı isimleri otomatik olarak karşınıza gelmeyecektir.

Bilgileri manuel olarak girmek için üst bölümden tekrar *Adları Al* seçeneğine tıklayın. Alt bölümde karşınıza gelecek olan *Kendi oluşturduğum CD bilgilerini gir* seçeneğini işaretleyip *İleri* tuşuna tıklayarak, elinizdeki albüm kapağından bilgileri kendiniz de girebilirsiniz. En son adımda *Son* tuşuna tıkladığınız-

ORTAM KILAVUZU: Sabit diskinizde yer alan her tür medyaya çeşitli kategoriler altından daha kolayca ulaşabilirsiniz.

da veriler veri tabanına kaydedilecektir. Üst tarafta yer alan *Album ayrıntıları* seçeneğini ise daha önceden bilgilerini aldığınız bir CD'yi dinlerken kullanabilirsiniz. Bu durumda alt bölümde albüm bilgileri ve sanatçı profili gibi ek bilgiler size sunulacaktır.

Şarkıları sabitdiskten dinleyin CD'leriniz yeni kalsın

Media Player'ın en büyük özelliklerinden birisi de müzik CD'lerindeki en favori şarkılarınızı sabitdiske aktarılabilmesi olarak gösterilebilir. Üstelik bunu neredeyse hiç kalite kaybı olmadan ve

ken klavyeden F3 kısayolunu kullanarak sabitdiskinizde yer alan tüm diğer ortamları da erişim kolaylığı için bu listeye dahil edebilirsiniz.

Sadece sevdiğiniz şarkılardan oluşan bir CD

Eğer bilgisayarınıza bağlı bir CD yazıcınız varsa Media Player'ı kullanarak kendi "Best of" CD'lerinizi oluşturup arkadaşlarınıza hava atabilirsiniz. Diğer 3. parti yazılımlarla gerçekten karmaşık ve zahmetli bir iş olan müzik CD'si yazma işini Media Player çok basite indirgeyebiliyor. Bunun için önceden bir şarkı lis-

Siz hala bilgisayarınızda radyo kartı mı kullanıyorsunuz?

İnternet üzerinden yayın yapan web radyolarının gerçek radyolara göre birçok avantajları bulunur. Eğer çok yavaş bir bağlantınız yoksa, size her zaman en iyi kalitede sesi sunabilirler. Üstelik anten ve istasyon ayarlarıyla uğraşmadığınız gibi, dünyanın bir diğer ucundaki yayını bile dinlemeniz mümkün olabilir.

► Hazır radyolardan yararlanmak:

Windows Media Player, üzerinde hazır olarak gelen web radyolarıyla bunu çok hızlı bir şekilde başarabilir. Bunun için öncelikle internete bağlanıp daha sonra da Media Player üzerinde yer alan *Radyo Ayarlayıcısı* tuşuna basmanız yeterlidir. Şimdi karşınıza gelecek onlarca önceden ayarlanmış radyo seçeneğinden bir tanesine çift tıklayın. Bağlantı hızınıza göre belirli bir süre sonra radyoyu dinlemeye başlayabilirsiniz.

► Kendi web radyolarınızı eklemek:

Tabii ki sadece bu listede yer alan radyolarla sınırlı da değilsiniz. Çok geniş bir medya olan internet üzerinde sörf yaparken her zaman ilginç bir radyoya rastlamanız da mümkündür. Bunların haricinde *Radyo Ayarlayıcısı* bölümünden *Daha Çok İstasyon Bul* bağlantısına tıklayarak belirli bir anahtar kelimeye göre ya da Amerikan zip kodlarına göre radyo kanallarını Media Player içinden de aratabilirsiniz. Arama bölümünde Jazz'dan Blues'a, modern Rock'dan New Age'e kadar çeşitli müzik türlerine, dillere ve ülkelere göre de arama yapabilirsiniz. Bunun için *Gelişmiş Aramayı Kullan* seçeneğine tıklamanız yeterli olacaktır. Eğer müzik zevkinize uyan yeni bir radyo istasyonu bulursanız bunu *İstasyonlarımı Ekle* tuşuna tıklayarak hazır radyolarınızın arasına ekleyebilirsiniz. ■

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

**CD'DEN ŞARKILARI
KOPYALAMAK:**
Kopyalamak istediğiniz şarkıları işaretledikten sonra **Müzik Kopyala** tuşuna basmanız yeterli olacaktır.

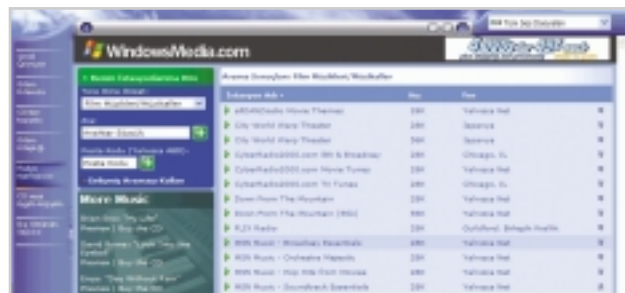
çok az disk alanı harcayarak yapar. Eğer siz de onlarca farklı CD'de yer alan en favori şarkılarınızı CD değiştirmek zorunda kalmadan arka arkaya dinlemek istiyorsanız Media Player'ın bu özelliğinden yararlanabilirsiniz.

Bunun için önce Media Player'ı çalıştırın ve arkasından da CD'nizi sürücüye yerleştirin. Şimdi sol tarafta yer alan *CD'den kopyala* seçeneğine tıklayın. Şarkı isimlerinin otomatik olarak alınması için bu arada internete bağlı olmanız da iyi olacaktır. Karşınıza gelecek olan listede kopyalamak istediğiniz parçaların sol tarafında yer alan kutucukların işaretli olmasına dikkat edin. İstemediğiniz şarkılar için bu işaretleri kaldırabilirsiniz. Üstte yer alan *Müzik Kopyala* tuşuna tıklayarak kopyalama işlemine başlayabilirsiniz. İşlem tamamlandığında tüm seçili parçalar Media Player'ın Ortam Kitaplığı'nda yerini alacaktır.

Ortam Kitaplığı'nda yer alan tüm şarkılar tür, şarkıcı ve albüm gibi farklı kategoriler altında depolanır. Böylelikle daha sonra şarkı seçerken çeşitli filtreler kullanarak istediğiniz türlere ya da şarkıcılara kolaylıkla ulaşmanız da mümkün olur. Ortam Kitaplığı bölümündey-

tesini hazırlamış olmanız yeterli oluyor. Daha sonra CD yazıcınıza boş bir CD yerleştirip Media Player altından *CD veya Aygıtla kopyala* bölümüne gelin.

İkiye bölünmüş bu pencerede sol taraftaki *Kopyalanacak Müzik* başlığı altından hazırlamış olduğunuz şarkı listesini seçin. Karşınıza gelecek olan listeden istemediğiniz ya da CD'ye sığmayan parçaların yanındaki işaretleri kaldırarak listeden çıkarın. Yazmaya başlamadan önce 74 dakika ya da 650 MB'dan daha fazla şarkı seçmemeye de özen gösterin. Artık "Müzik Kopyala" tuşuna basarak kopyalama işlemine başlayabilirsiniz. Bu aşamada karşınıza Windows Media Player/Adaptec CD yazılım programı gelecek ve parçaları tek tek CD'ye yazacaktır.

**WEB RADYOLARI
BULMAK:** Media Player içinden istediğiniz tarzdaki radyolara ulaşmak için *Gelişmiş Arama Seçeneklerini* kullanabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

137

Ses Düzenleme Yazılımı
Propellerheads Reason 2.0

Resim Düzenleme Yazılımı
Photoshop Elements 2

Sistem Yedekleme Yazılımı
Powerquest Deploy-Center 5.01

138

Resim Düzenleme Yazılımı
CorelDraw Graphics Suite 11.0

Video Düzenleme Yazılımı
Nova Video Explosion Deluxe

OCR Yazılımı
Abbyy FineReader OCR 6 Professional

140

Resim Düzenleme Yazılımı
Macromedia Fireworks MX

Kişisel Güvenlik Yazılımı
ISS BlackIce PC Protection 3.5

Ses Düzenleme Yazılımı
Steinberg Cubase SX

Yeni Yazılım TESTLERİ

Yazılım dünyasındaki firmalar, her geçen gün daha fazla özellik içeren yazılımlarla kullanıcıların karşısına çıkıyorlar. Bunlar arasından en dikkat çekenleri, yazılım testi sayfalarımızdan inceleyebilirsiniz.

■ Bu ay yazılım inceleme bölümümüzde multimedya yazılımların ağırlığı yine diğerlerine göre oldukça fazla. Ayrıca bunlar arasında hem grafik hem de ses düzenleme ile ilgilenenlerin uzun zamandır sabırsızlıkla beklediği yazılımların yeni sürümleri de yer alıyor. Eksiksiz bir grafik paketi olan ve aynı özelliklere sahip rakip yazılımların neredeyse yarı fiyatına satılan CorelDraw Graphics Suite'in 11. sürümü ile türünde pek fazla rakibi olmayan ve profesyonel bir yazılım olmasına rağmen kullanımı çok kolay olan Propellerheads'in Reason 2.0'ı gerçekten de bekleyenlerini üzmecek gibi duruyor.

Bu yazılımların yanı sıra grafik alanında Macromedia'nın MX serisine dahil olan yeni sürüm Fireworks'ü işleri kolaylaştıran sihirbazları ve yenilenmiş arabirimiyle, Adobe'un özel bir Photoshop sürümü olarak nitelendirilebilecek Photoshop Elements 2.0'ı

ise uygun fiyatıyla dikkatleri üzerine topluyor. Video düzenleme ile uğraşanlar ise Photoshop Elements 2 gibi yine amatörler için hitap eden Nova Video Explosion Deluxe'ü inceleyebilirler. Kullanımı kolay olmasa da bu yazılım konusunda çoğu ihtiyaca karşılık verebiliyor.

Profesyonel müzikle uğraşanlar Reason'ın yanı sıra bir başka profesyonel program olan Steinberg'in Cubase SX'ine de mutlaka göz atmaları gerekiyor. Çünkü yeni sürümle birlikte Nuendo ses motorunu kullanmaya başlayan yazılım, 200'e kadar ses kanalını aynı anda kullanmanıza da olanak tanıyor. Ayrıca internette sörf yaparken sizi koruyabilecek BlackICE, en iyi OCR yazılımlarından biri olan FineReader 6.0 ile sistem güncellemeyi kolaylaştıran DeployCenter'a da göz atmayı unutmayın.

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

CHIP, yazılımların kalitesini 0 ile 10 arasında bir puanlama sistemiyle değerlendiriyor ve burada ki üç kriter olan işlevsellik, ergonomi ve kaynaklar 4:3:3'lük bir ortalama ile toplam değerlendirmeye giriyor.

Kriterlerden işlevsellik, yazılımın konusundaki görevini ne derece yerine getirebildiği sorusuna cevap veriyor. Burada ne kadar az hata yaptığı ve ne kadar fazla özelliğe sahip olduğu değerlendirilmeye giriyor.

Ergonomide ise CHIP, yazılımın doküman-

tasyon ve kullanışlılığının kalitesi değerlendiriyor. Kullanım kitapçığı ne kadar anlaşılır ve kapsamlı? Online yardım alınabiliyor mu? Asistanlar mevcut mu?.. gibi sorulara cevap aranıyor. Kaynaklarda ise donanım ile arasındaki uyumluluğa puan veriliyor. Bu toplam puanlamadan sonra CHIP ayrıca fiyat ve performans değerlerini tavan puan 100 üzerinden değerlendiriyor. Bu değerlendirme yazılıma verilen paraya deyin deymediğini gösteriyor.

CHIP ONLINE

Ayın ürünü hakkında daha fazla bilgiyi ve geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/yazilim adresinde bulabilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

Yazılım Testi

AYIN ÜRÜNÜ
CHIP
10/2002

Ses Düzenleme Yazılımı

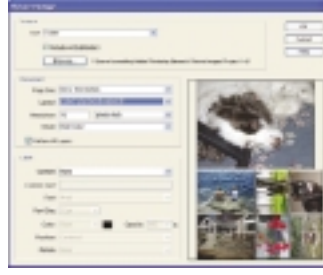
PROPELLERHEADS
REASON 2.0

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/2000/NT 4.0/XP
BİLGİ www.propellerheads.se
FİYAT 399 \$

Resim Düzenleme Yazılımı

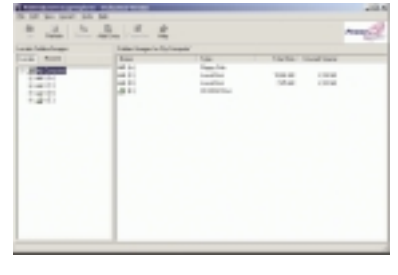
ADOBE PHOTOSHOP
ELEMENTS 2

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win2000/ME/NT 4.0/XP
BİLGİ www.adobe.com
FİYAT 99 \$

Sistem Yedekleme Yazılımı

POWERQUEST
DEPLOYCENTER 5.01

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win95/98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.powerquest.com
FİYAT 237 \$

10 YILIN EN İLGİ ÇEKEN SES YAZILIMI:

Piyasaya sürüldüğü tarih olan Kasım 2000'den bu yana birçok prestijli ödülün sahibi olan ve son on yılın en ilgi çekici müzik yazılımı olarak gösterilen Reason'ın yapımcısı olan Propellerhead Software en sonunda uzun süredir beklenen sanal stüdyo yazılımının ikinci sürümünü piyasaya sürdü. Artık MAC kullanıcıları tarafından da kullanılabilir olması belki de bu sürümün en önemli özelliğini oluşturuyor. Zaten uzun süredir bu şansa sahip olan PC kullanıcıları da yeni sürümle onlarca yeni özelliğe kavuşuyorlar. Profesyonel müzisyenler, DJ'ler ve ses mühendisleri için tasarlanmış Reason, bilgisayarınızı dahili bir synthesizer'a sahip olan eksiksiz bir stüdyo sistemine dönüştürebiliyor. Yazılımın içinde analog synthesizer'ın yanı sıra bir sampler, drum machine, graintable synthesizer, loop player ve yine analog tipte polifonik bir synthesizer da yer alıyor. Tüm bu özellikler, kullanıcıya gerçek sistemlerde olduğu gibi raf stili bir arabirim ile sunuluyor.

SONUÇ: Reason, artık MAC platformuna da hitap ediyor ve elektronik synthesizer, sampler, drum machine, efekt ve sequencer'lardan oluşan bir sistemi rahatlıkla emüle edebiliyor.

- + MacOS desteği
- + Raf sistemli arabirim
- + Kaliteli ses kütüphaneleri

© eCHIP Code Reason

DÜŞÜK BÜTÇELER İÇİN PHOTOSHOP: Photoshop Elements'in 2.0 sürümü Photoshop yazılımının sadece ismini değil birçok özelliğini de bünyesinde barındırıyor. Bu noktada ilk dikkat çeken, toplu yeniden isimlendirme özelliğine de sahip olan dosya gezgini. Pratik fotoğraf tamiri için kullanılabilecek Quick Fix diyalog kutusu ise yazılımın profesyonellerden çok ev kullanıcılarını hedef aldığını gösteriyor. Bu grup altında orijinal Photoshop'ta Image menüsündeki exposure ayarları ile kırmızı göz sorunlarını giderecek fırçalar gibi birçok araç yer alıyor. Ayrıca seçim fırçası da yazılım içinde dikkat çeken araçlar arasında yer alıyor. Bu aracı kullanarak herhangi bir alanı fırçayla boyarmış gibi seçmek mümkün oluyor. Böylelikle kullanımı zor marquee ya da etkili olmayan magic wand aracını kullanmak zorunda kalmıyorsunuz. Diğer taraftan Elements, aslında Photoshop 7'nin boyama motorunu kullanıyor. Buna ek olarak yazılım içinde kullanıcının işini kolaylaştıracak düşük ışıktaki çekilmiş fotoğrafları kurtarabilecek Fill-In Flash gibi ek fonksiyonlar da yer alıyor.

SONUÇ: Eğer Photoshop alacak kadar paranız yoksa aynı yapıdaki ve en çok ihtiyaç duyulan fonksiyonlara sahip olan Elements 2'ye bir göz atmanızda fayda var.

- + Seçim fırçası
- + Uygun fiyat
- Çoklu fotoğraf basma yetersiz

GÜNCELLEMELERİ OTOMATİKLEŞTİRİN:

Daha önce adı Drive Image Pro olan DeployCenter, PowerQuest'in disk yedekleme ve bölümlendirme yazılımını diğer araçlarla bir araya getirerek, sistem ve uygulama kurma ile yazılım güncelleştirme işlemlerini otomatikleştirecek bir platform yaratmış. Bunun için yazılım içinde 3 farklı araç seti yer alıyor. İlk set, disk yedeklerini oluşturmak için gerekli araçları içeriyor. Bunlar arasında da model seçilen workstation diskinin yedeğini çıkarıp dağıtım hazırlayan ImageCenter başı çekiyor. Yedekler sıkıştırılıp bir başka diskte ya da CD'lerde de saklanabiliyor. İkinci sette ise özelleştirme ile ilgili araçlar yer alıyor. Bu grupta en büyük görevi üstlenen ImageExplorer, istenilen dosyanın eklenmesi, çıkarılması ve özel kurulum işlemlerinin gerçekleştirilmesine yardımcı oluyor. Son set ise hazırlanan bu yedeklerin dağıtımını sağlıyor. Son sürümünde yer alan ControlCenter ST ise IIS ve Microsoft Data Engine ya da SQL Server veri tabanı kullanarak dağıtımın bir browser arabiriminin yapılmasını da sağlayabiliyor.

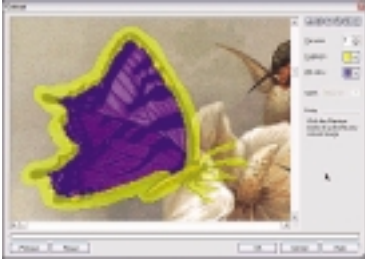
SONUÇ: Ev kullanıcılarından çok profesyonel destek elemanlarına göre bir yazılım. Paketleri kurmak içinse mutlaka DOS kullanmak gerekiyor.

- + Özel kurulumlar hazırlayabilme
- + Web tabanlı dağıtım imkanı
- Son kullanıcılara göre değil.

© eCHIP Code Deploy

Yazılım Testi

Resim Düzenleme Yazılımı

**COREL DRAW GRAPHICS
SUITE 11.0**

CHIP PUANI

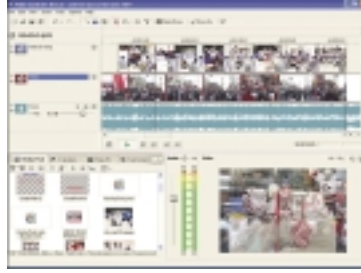

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/NT 4.0/2000/XP
BİLGİ www.corel.com
FİYAT **530 \$**

Video Düzenleme Yazılımı

**NOVA VIDEO EXPLOSION
DELUXE**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000 /XP
BİLGİ www.guildsoft.co.uk
FİYAT **60 £**

OCR Yazılımı

**ABBY FINEREADER OCR 6
PROFESSIONAL**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/2000NT 4.0/XP
BİLGİ www.abbyy.com
FİYAT **130 EURO**

Eksiksiz Bir Grafik Paketi: İçinde her tür grafik çözümüne yer veren CorelDraw Graphics Suite 11.0 yazılım paketi profesyonel seviyede illüstrasyonlardan, resim düzenlemeye kadar birçok şeye olanak tanıyor. Bu paket web grafiklerinin üstesinden de başarıyla geliyor. Paketin içinde ana program CorelDraw 11.0 olsa da diğer programlar da gerçekten eksikleri tamamlıyor. Örneğin Photo-Paint ve RAVE paketleri sırasıyla birçok ev kullanıcısının resim düzenleme ve basit flash animasyonlar yaratma gibi isteklerini yerine getirebiliyor. Ek olarak CorelTrace 11.0, bir fotoğrafı vektör nesneler haline de dönüştürebiliyor. Böylelikle onları daha sonra CorelDraw altından kullanmak da mümkün oluyor. Tüm bunların yanında benzer yazılımlardan oluşan bir setin toplam maliyetinin 1000 doların üzerinde tutacağı düşünüldüğünde 530 dolarlık fiyatı ise iyi entegre olmuş bir yazılım paketi için oldukça iyi. Ancak yine de üst seviye resim düzenleme ve animasyon için profesyonel grafik tasarımcılarının Photoshop ve LiveMotion gibi yazılımlara yönelmeleri daha doğru olacaktır.

SONUÇ: Photoshop sınıfında en iyi resim düzenleme yazılımı olsa da CorelDraw'ın bu kadar yardımcı araç desteğiyle yer aldığı yeni paket, fiyat avantajı ile lideri zorluyor.

- + Pakette CorelDraw 11 de yer alıyor
- + Yüksek kalitede clipart ve fontlar
- RAVE'in animasyon özellikleri yetersiz

HAZIR KLİPLER İLE KOLAY VİDEOLAR: Video Explosion Deluxe, kullanıcıların karşısına kullanım kolaylığı ve fiyat avantajı ile çıkmayı planlıyor. Ancak arabirime göz attığımızda ilk avantajın geçerli olduğunu söylemek pek de doğru olmuyor. Nova'da film hazırlamak için mutlaka kendi kliplerinizi kullanmanız gerekmiyor. Çünkü yazılım içinde kullanıma hazır birçok klip, müzik ve ses efekti yer alıyor. Ama buna rağmen Nova'nın iddia ettiği gibi 30 dakikada film oluşturmak mümkün olmuyor. Bunun da en önemli nedeni arabirimimizin olması gerektiği kadar kullanıcı dostu olmaması. Yine de yazılımın güçlü yardım bölümü bu açığı biraz da olsa kapatabiliyor. Nova içinde yer alan tüm özellikler ev kullanıcıları düşünülerek hazırlanmış. Arabirimde yer alan zaman çizelgesinde 2 farklı video ve 3 farklı ses kanalı kullanılabilir. Geçişlerde kullanılacak özel efektler ise yeteri kadar zengin. Yazılım paketi filmlerinizi CD ya da DVD'lere kaydetmenize yardımcı olacak MyDVD authoring yazılımı ile birlikte geliyor. Bunun yanında yüksek kalitede video kliplerinin yer aldığı bir DVD-ROM da paket içinde yer alıyor.

SONUÇ: Daha ucuz olsaydı değerlendirilmeye değerdi. Ancak 60 pound'luk fiyatı ile Ulead, Roxio ya da Pinnacle kullanıcılarını çekmesi zor gibi gözüküyor

- + Hazır video klipler
- + Etkili geçiş efektleri
- Kullanımı kolay değil

RESİMLERİ OKUYAN YAZILIM: Basılı metin sayfalarını tarayarak elektronik ortamda tekrar düzenlenebilir belgeler haline dönüştürmek için kullanılan yazılımların gerçekten karmaşık olmaları beklenir. Ancak Abbyy bunu kullanıcıya yansıtmamak için elinden geleni yapmış. Yazılım içinde yer alan Scan&Read sihirbazı tüm işlemi olabilecek en kolay şekilde tamamlamaya olanak tanıyor. Resmin taranıp sabitdiskinize kaydedilmesinin ardından, sihirbaz bunu işleyerek üzerinde istediğiniz değişiklikler yapabileceğiniz metin dosyasını size sunuyor. Bu aşamadan sonra yapılması gereken belgenin kontrol edilmesi. Eğer hiç sorun göremiyorsanız sihirbazdan çıkıp son düzenlemeleri yapılabiliyorsunuz. Finereader, en doğru sonuç için öncelikle sayfa üzerinde yer alan metin, resim ve tablo alanlarını birbirinden ayırıyor. Ancak yine de bu işlem her seferinde çok doğru gerçekleşmiyor ve elle müdahale gerekebiliyor. Düzeltmeden sonra işlemi tekrarladığınızda daha başarılı sonuçlar elde edilebiliyor.

SONUÇ: FineReader'ın performansı gerçekten iyi ve metin dosyalarında çok fazla hata yapmıyor. Daha karmaşık sayfalarda ise hata oranı yükseliyor. Eski sürümlere göre bu hata epeyce düzeltilmiş.

- + Kullanımı kolay
- + Yüksek tanıma yüzdesi
- Karmaşık belgelerde düzeltme gerekli

© eCHIP Extra Sprint

Yazılım Testi

Resim Düzenleme Yazılımı

**MACROMEDIA
FIREWORKS MX**

CHIP PUANI

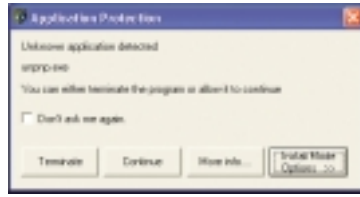

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/NT 4.0/2000/XP
BİLGİ www.macromedia.com
FİYAT 300 \$

Kişisel Güvenlik Yazılımı

**ISS BLACKICE PC
PROTECTION 3.5**

CHIP PUANI

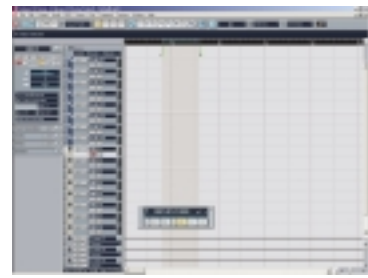

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000 /XP
BİLGİ www.guildsoft.co.uk
FİYAT 30 £

Ses Düzenleme Yazılımı

STEINBERG CUBASE SX

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/2000NT 4.0/XP
BİLGİ www.steinberg.net
FİYAT 599 \$

EN İYİ WEB GRAFİKLERİ İÇİN: Macromedia'nın tüm yeni nesil MX ürünlerinde kullandığı arabirim şekline sahip olan yeni Fireworks, aynı zamanda kardeş yazılımı Dreamweaver'dan da Inspector penceresini bünyesine dahil etmiş. Bu pencere ile seçtiğiniz her ne olursa olsun ona atanmış ilgili özelliklere ve ayarlara doğrudan ulaşma şansınız da oluyor. Ayrıca yeni kullanıcılar için eklenmiş Answer penceresi de örnek dosyalarla, web grafikleri ve Fireworks içindeki özel araçlarla ilgili kullanıcılara detaylı yardım sağlayabiliyor. Daha önceki sürümlerde olduğu gibi Fireworks, kullanıcılara bitmap grafik araçlarının yanı sıra aynı zenginlikte vektör grafik araçları da sunuyor. Üstelik bu sürümde her iki araç setini de aynı anda kullanmak mümkün oluyor. Yazılım içinde pop-up menüler ve benzeri navigasyon kontrolleri hazırlamak için yeni seçenekler de yer alıyor. Temel şablon tasarımları hazırlamak için yazılım içine eklenmiş veritabanı destekli grafik sihirbazı da diğer dikkat çeken özellik arasında yer alıyor.

SONUÇ: Yeni fotoğraf düzenleme araçları ve makul güncelleme fiyatı Fireworks 4 kullanıcılarını bile çekebilir. Yeni başlayanlar ise Java script menü seçeneklerini çekici bulabilirler.

- + Geliştirilmiş menü yaratıcı
- + Fotoğraf düzenleme araçları
- Uygun güncelleme fiyatı

⊙ eCHIP Code **Fireworks**

ANTİVİRÜS YAZILIMI OLANLARA FIREWALL: Daha önce BlackIce Defender olarak anılan yazılım artık BlackIce PC Protection adı ile karşımıza çıkıyor ve yazılımın 3.5 sürümünde de birçok yenilik bulunuyor. Çift yönlü iletişim üzerinde kontrol ve izleme sağlanması bunlar arasında ilk göze çarpanlar arasında yer alıyor. Böylelikle bilgisayarınıza gelen saldırılar ve davetsiz misafirler engellenebiliyor. Yeni uygulama koruması ise browser, icq, e-posta ve benzeri yollardan gelebilecek tanımlanmayan uygulamaların çalışmasını önüyor. Özellikle TCP/IP iletişim protokolü üzerine yoğunlaşmış olan program modem, DSL ve kablo modem kullanan tüm ev kullanıcılarına da yeterli oluyor. Yazılım içinde dört farklı güvenlik seviyesi bulunuyor. Saldırganla ilgili IP adresi gibi bilgilerin de sunuluyor olması gerçekten iyi bir özellik. Ayrıca bu menüden hangi bağlantının iyi, hangisinin kötü olduğu gibi kurallar da belirlenebiliyor. Ancak programın performanslı bir şekilde çalışması için mutlaka önceden sistemin bir virüs tarama testinden geçmiş olması gerekiyor. Çünkü yazılım içinde dahili bir antivirüs yazılımı bulunmuyor.

SONUÇ: İyi bir antivirüs yazılımının yanına tamamlayıcı olabilecek, komple PC güvenliği sunan etkili bir firewall yazılımı.

- + Eksiksiz koruma sağlıyor
- Dahili antivirüs yazılımı yok
- Sistemi temizleme özelliği yok

TASARIMDA SES MOTORU DA YENİ: Kendini kanıtlamış bir sequencer ve ses düzenleme yazılımı olan Cubase'in bu yeni sürümü her seviyeden kullanıcıya ses konusunda yaratma, düzenleme ve mixing için yine en iyi araçları sunuyor. SX adını alan yeni sürüm hem Cubase VST32'den hem de Nuendo'dan aldığı çarpıcı özellikleri yepyeni bir arabirimle kullanıcılara sunuyor. Bu sürümde yer alan en çarpıcı özellik ise yeni ses motoru. Piyasaya sürüldüğü günden beri dikkatleri üzerinde çeken Nuendo'un ses motorunu kullanan yazılımda hatasız sample otomasyonu, aynı anda 200 ses kanalı ile birlikte çalışabilme ve yeni VSF efektleri ile VST enstrümanları gibi birçok yenilik daha sunuluyor. Tabii ki 200 kanalı aynı anda kullanabilmek için güçlü bir bilgisayara sahip olmanız gerekiyor. Yazılım içinde A1 isminde Waldorf tarafından hazırlanmış tamamen ücretsiz bir Virtual Analog (VA) synth bile yer alıyor. MIDI cephesinde ise SX, yeni MIDI motoruyla ve plug-in'leri ile daha gelişmiş MIDI'ler yaratmak için daha rahat bir ortam sunuyor. Cubase'in arabirimindeki ikonlar oldukça garip.

SONUÇ: Her zaman olduğu gibi SX de MIDI ve müzik üretimi ile uğraşanların gözdesi olmaya aday.

- + Mükemmel ses sequencer'ları
- + Offline ses işleme çok başarılı
- Karışık arabirime alışmak biraz zor

⊙ eCHIP Code **Cubase**

eCHIP İÇERİĞİ

- » **GIMP 1.2.3**
Farklı ve ücretsiz
- » **eCHIP**
Ekim eCHIP içeriği
- » **Liquid Player**
Media Player'a alternatif
- » **Comander Win 2002**
Windows komutları
- » **Windows XP SP1**
Windows XP'nizi yenileyin

GIMP 1.2.3

Farklı ve Ücretsiz

GIMP, Photoshop ve PaintShop Pro gibi grafik işleme programlarından biraz farklı. Fakat bu fark ona artı puan kazandırmış.

■ Başta Linux için bir grafik işleme programı olan GIMP, zamanla gelişerek PC ortamına da taşındı. Haliyle diğer grafik programlarından farklı bir arayüze sahip. Fakat birkaç kez kullanıldığında, programa alışmak hiç de zor değil.

Kurulum işlemleri

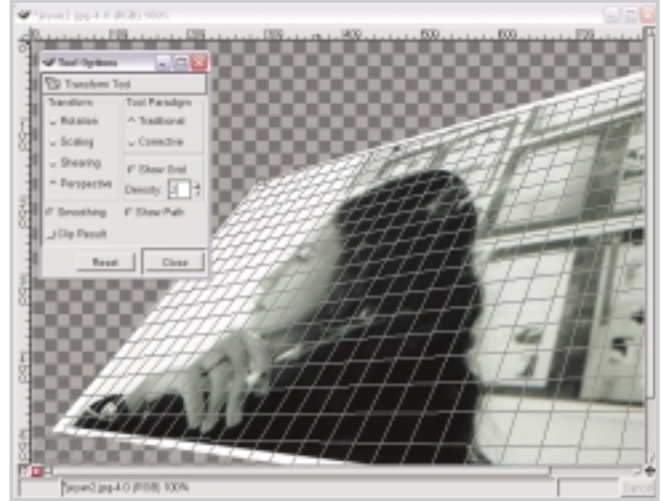
Program kurulurken karşınıza çıkan seçeneklerden biri,

GIMP ile açılmasını istediğiniz dosya türleri... BMP, GIF veya TGA gibi grafik formatlarından istediğinizi seçme şansınız var. Programın kurulum işlemi bittikten

sonra GIMP ile yaptığınız grafiklerin veya template dosyalarının hangi klasörde saklanmasını istiyorsanız, onu belirleyebilirsiniz. Ardından son olarak, programın belleğinizden kaç MB cache kullanacağını ve monitör rezolasyonunu belirleyip ayar işlemlerini bitiriyorsunuz.

Program arayüzü ve araçlar

Başta kullanıcıların tahminen sıkılacakları ilk konu arayüzün çok kopuk olması. Fırçalar, araçlar, katmanlar ve ana pencere birbirinden oldukça kopuk. Daha çok Macintosh'lardaki program arayüzlerine benzetebilirsiniz. Prog-

LINUX ARAYÜZÜ: Linux dünyasından gelen GIMP, modüllerden oluşan arayüzü ile Windows programlarına pek benzemiyor.

ramda Photoshop Plug-in ekleme özelliği de bulunuyor. Bir aracı kullanmak istediğinizde, onunla ilgili ayrı bir pencere geliyor ve buradan tüm ayarları değiştirebilirsiniz. Değişik versiyonları deneyerek kendi istediğiniz formata sokana kadar denemeler yapabiliyorsunuz.

İhtiyaç duyulabilir

Sonuç olarak programın diğer benzerlerinden artısı da eksisi de mevcut. Fakat oldukça farklı bir altyapısı olduğundan, ufkunuzu açabilecek değişik yöntemler bulabilirsiniz programda. Photoshop, PaintShop Pro gibi programları kullanıyorsanız, GIMP'e ihtiyacınız olabilir.

Ekim eCHIP İçeriği

Dergideki kapak konusu ve yazılım bölümünde adı geçen programları eCHIP içerisinde sizlere sunuyoruz. Dergide testi yapılan antivirüs yazılımlarının yanı sıra, donanımlarınızı kendinizin test etmesinde kullanabileceğiniz yardımcı programlar da bu ay eCHIP'te... Ayrıca, Desktop, Sistem, Multimedya, İnternet ve Müzik gibi program kategorilerinde onlarca shareware ve freeware program, sizlerin ilgisini bekliyor.

Bu ayın konuları Güvenli PC, Windows Tuning, İz Temizliği ve DVD kopyalama. Comander Win 2002 ve Liquid Player'ın tam sürümleri-ne de bu ayın eCHIP'inden ulaşabilirsiniz.

DİSTRİBÜTÖRLER: Dergideki TOP10 listesinde yer alan ürünlerin distribütörlerinin telefonlarını eCHIP'te bulabilirsiniz.

Liquid Player

Media Player'a Alternatif Yazılım

İnternet üzerinden en yeni ve en popüler müzik parçalarını tamamen yasal olarak sabitdiske indirmenize olanak tanıyan sisteme dahil olmak için bu yazılımı kurmanız yeterli.

■ İlk bakışta, görünüş itibarıyla ve kullanım özellikleri açısından yeni Windows Media Player ile büyük benzerlikler gösteren Liquid Player, aslında ondan çok daha fazlasını kullanıcıya sunabiliyor. Tam sürümünü eCHIP'den kurabileceğiniz Liquid Player sadece birkaç fare tıklaması ile Liquid Music Network üzerinde yer alan en yeni albümlerden örnek parçaları detaylı açıklamaları ile birlikte size sunuyor. Ayrıca burada yer alan ve tamamen ücretsiz dağıtılan müzikleri de bu yolla sisteminize indirebiliyorsunuz. Bunun için tek yapmanız gereken Liquid Player'ı çalıştırıp site üzerinde yer alan şarkıların yanındaki Download bağlantısına tıklamak. Parçalar yine Liquid Player'ın download yöneticisi

yardımıyla sisteminize indirilip LA dosya uzantısı ile sabit diskinize kaydedilecektir. Ancak indirdiğiniz parçaları sadece Liquid Player ile çalabileceğinizi, başka formata dönüştürüp farklı bir ortama aktarmayacağınızı da unutmayın.

Sistem bu şekilde müzikleri sadece dinlemek için indirmiş olduğunuzu da garanti altına almış oluyor.

Liquid Player, internet üzerinden yapılan canlı yayınların, müzik CD'lerinin ve MP3'lerin dinlenmesi, albümlerin online

olarak satın alınabilmesi, CD'lerdeki parçaların diske kaydedilip daha sonradan istediklerinizin tekrar CD'ye yazılabilmesi gibi özellikleri de kullanıcıya sunuyor.

Media Player'ın Ortam Kıtıplığını andıran ve belli kriterlere dayanan özelleştirilmiş şarkı listeleri yaratmanıza yarayan Music Organizer'ı da saydığınız zaman yazılımın bir medya oynatıcı olarak hiçbir eksigi olmadığı da ortaya çıkıyor. Liquid Player'ın tüm özelliklerine sahip olmak ve internetteki geniş veritabanından yararlanmak için kurulum aşamasında tamamen ücretsiz olan üyelik işlemlerini mutlaka gerçekleştirin. Bunun için kurulum sırasında internete bağlı olmayı da unutmayın.

ÜCRETSİZ VE YASAL: Media Player'a alternatif Liquid Player'da en yeni şarkıları ücretsiz olarak dinleyebilirsiniz.

Commander Win2002

Windows Komutanı Görev Başında

İşletim sistemi altında çok fazla dosya işlemi yapıyorsanız size işlerinizi kolaylaştıracak bir yazılım önerebiliriz. Commander Win, Windows gezgininin yerini almaya aday.

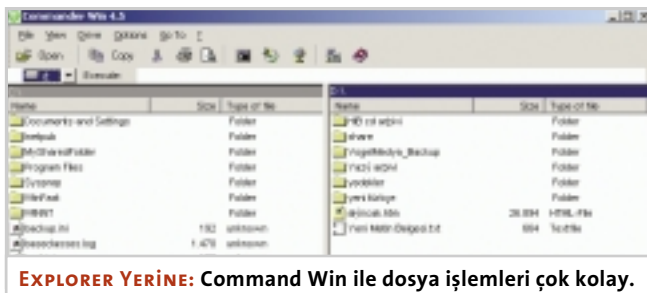
■ Bilgisayarlarla çok uzun bir geçmişe sahip olanlar DOS altında birçok işi kolaylaştıran vazgeçilmez PC Tools yazılımını hatırlayacaklardır. İşte Commander Win de benzer bir görevi bu sefer Windows altında üstleniyor. Yani yazılım Windows Gezgininin yerini almaya çalışıyor ve onun sunduğu tüm

özellikleri kullanıcıya sunuyor. Ek olarak ikiye ayrılmış pencere yapısı sayesinde dosya transfer işlemlerinin daha da kolay yapılması sağlanabiliyor. Liste üzerinde yer alan herhangi bir dosyaya sağ tuş ile tıklayarak ya da File menüsü altından tüm dosya işlemlerine ulaşabiliyorsunuz. Program

standart dosya işlemlerine Upload, Zip ve Unzip gibi ek özellikleri de ekliyor. Bu menüde yer alan Attributes seçeneği ise ek olarak dosyaların tarih ve zamanı değiştirebilmenize de olanak tanıyor. Bu gerçekten etkileyici. Disk menüsü altından da Scandisk ve disk birleştirme gibi işlemlere hızlıca ulaşılabilir. Yazılımın asıl dikkat çeken özellikleri ise Options menüsü altında yer alıyor. Bu bölümden Windows Gezgininde yer almayan klasör karşılaştırma seçeneğine ve dosya ilişkilendirmelerini değiştirebileceğiniz bir araca ulaşabilirsiniz.

Dosya işlemlerine ek olarak en sık kullanılacağı tahmin edi-

len bazı araçlara ise araç çubuğunda yer verilmiş. Böylelikle sadece tek bir tıklama ile CD fonksiyonlarına ulaşmak, istediğiniz internet adresine gitmek ya da DOS moduna dönmek mümkün olabiliyor. Ayrıca yine araç çubuğunda yer alan Upload seçeneğini kullanarak uzaktaki bir bilgisayara hızlı bir şekilde bağlanıp sanki kendi bilgisayarınızda başka bir klasöre kopyalama yapıyormuş gibi dosya da transfer edebilirsiniz. Bu seçenekten yararlanabilmek için kullanıcı adını ve şifresini belirtmeniz yeterli olacaktır. Yazılımı kurarken en başta İngilizce'yi seçmeyi unutmayın.

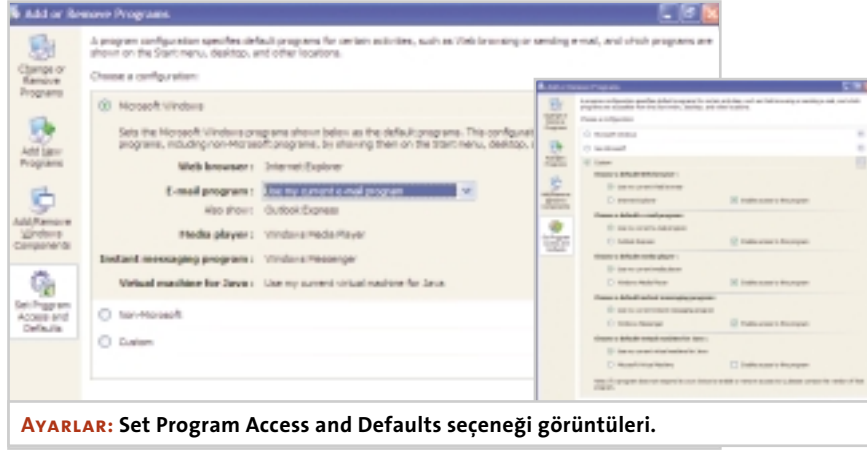

EXPLORER YERİNE: Command Win ile dosya işlemleri çok kolay.

Windows XP Service Pack 1

Windows XP'nizi Yenileyin

Eylül ayı içinde beklenen oldu ve Microsoft, Windows XP işletim sistemi için tüm yamaları içine alan paketi, yani Service Pack paketinin ilk sürümünü kullanıma açtı.

AYARLAR: Set Program Access and Defaults seçeneği görüntüleri.

■ Microsoft, XP kullanıcılarının geçen ay Win XP için çıkarmış olduğu Service Pack 1 paketiyle birçok yamayı, yeni özellikleri ve daha fazla sürücüyü kurmalarını tavsiye ediyor. Bununla beraber bildiğiniz gibi Windows 2000 için Service Pack 3 paketi de geçtiğimiz ay çıkan paketler arasında. Microsoft'tan aldığımız bilgiye göre şu an İngilizce sürüm için çıkan Windows 2000 SP3 paketinin Türkçe sürümünün bu ayın 13'ünde, şu an beta olan Media Player 9 programının Kasım ayının ortasında, Media Player 9'un Türkçe sürümünün ise 2003 Ocak ayının başında çıkması planlanıyormuş.

Bu kadar yeni ürün çıkış zaman bilgisini verdikten sonra Windows XP SP1 paketine ayrıntılı bir şekilde bakmaya başlayabiliriz. İlk olarak kurulumdan önce Microsoft'un bir açıklamasından bahsetmekte yarar var. Bildiğiniz gibi Microsoft, son zamanlarda korsan yazılımla mücadele için büyük yatırımlara giriyor ve bu alanda ciddi adımlar atmaya çalışıyor. Son olarak bahsettiğimiz Windows XP SP1 paketinde de bu yönde bir koruma bulunuyor. Eğer kullanmış olduğunuz Windows XP işletim sisteminiz orijinal değilse ve kırılmış bir cdkey ile bu işletim sisteminin bilgisayara yüklediyseniz, büyük ihtimalle bilgisayarınıza XP SP1 paketini kuramayacaksınız. Büyük ihtimalle diyoruz, çünkü Microsoft, araştırmaları sonucu yasal olmadan çoğaltılan birçok cdkey'i araştırıp kullanıma kapattı. Ve bu kapatılan cdkey ile in-

ternetten veya CD'den bir Service Pack paketi yüklemeye çalıştığınızda hata mesajı, bu tip kurulum yapanların karşısına çıkacaktır.

İki çeşit Windows XP Service Pack 1 paketi bulunmaktadır:

Express: Çok az sayıda bilgisayara veya tek bilgisayara kurulabilecek 30 MB büyüklüğünde paket.

Network: Büyük network'lerde admin hakları ile toplu kurulum yapılabilmesi için özel olarak hazırlanmış bu paket yaklaşık 135 MB.

DİKKAT! XP SP 1, sadece Windows XP Home Edition, Windows XP Professional ve Windows XP 64-Bit Edition işletim sistemlerine kurulabiliyor. Bu ayki eCHIP'te yer alan Windows XP SP1, sadece İngilizce Windows XP sürümlerine kurulabiliyor. Türkçe Service Pack'leri de yayınlandıktan sonra eCHIP'te bulabileceksiniz.

SP1 neler getiriyor?

Service Pack'in amacı, bir işletim sisteminin veya bir programın çıkışından gelen güne kadar bulunmuş problemlerini, eksik kalan yönlerini ve geliştirmek için yapılan eklentilerinin bir araya toplanarak tek bir dosya ile o programa yüklenmesini sağlamaktır. Bu şekilde kullanıcıların programlarını yeniden kurduklarında her defasında aynı eklen-

ti ve düzeltmeleri yüklemelerindense, bir kere indirmeleri veya CD-ROM'da bulunan Service Pack paketini program yeniden yükledikten sonra geçmeleri yeterli olur. Microsoft, XP Service Pack 1 ile hedeflediklerini kısaca 3 seçenekte topluyor:

- Uygulama ve donanım desteğinin artması,
- İşletim sisteminin güvenilirliğinin artması,
- Çıkmış olan tüm güvenlik yamalarının bu pakette hazır olması...

Öncelikle Ekim 2001'den Ağustos 2002'ye kadar çıkmış olan tüm güvenlik yamaları SP1 içine bir security rollup şeklinde eklenerek, SP1 yüklenirken sisteme tüm güvenlik yamalarının geçilmesi sağlanmış. Bunun dışında gelen en önemli yeniliklerin arasında, USB 2.0 desteği mevcut. Microsoft, XP Service Pack 1 paketiyle beraber Windows XP işletim sistemlerinde artık USB 2.0'ı destekliyor. Ancak hemen akıllara "peki Bluetooth" sorusu geliyor. XP SP1 Bluetooth'u destekliyor mu? Ne yazık ki bu soruya hayır diyoruz. Şu an için Bluetooth desteklenmiyor. Ancak Microsoft, çıkacağı bir yama ile Bluetooth teknolojisini 2002 sonbaharında destekleyeceğini duyurdu. Bir diğer yenilik de Windows XP Add or Remove Programs içine SP1 yüklendikten sonra yerleşen Set Program Access and Defaults seçeneği.

Bu seçenek sistemde yüklü olan web browser, e-mail programı, Instant Messenger, virtual machine gibi Microsoft dışında kullanılabilecek uygulamaların standartlarını rahatça değiştirebilmek için kullanılıyor. Bunun dışında, birçok yeni güvenlik güncellemesi ile beraber sunulan MSN 4.7 programı da XP SP1 ile beraber geliyor. Son olarak tabii ki yakalanan problemlerin çoğu düzeltiliyor. Bunların listesine aşağıdaki linkten göz atmanız mümkün.

<http://support.microsoft.com/default.aspx?scid=/support/ServicePacks/Windows/XP/SP1FixList.asp>

Cihan Baykal, cihanb@chip.com.tr

Kişisel Jetiniz İçin Çatınızda Park Yeri Hazırlayın

Galata'dan Üsküdar'a Uçmak Artık Risksiz

Hazerfan Çelebi, Leonardo Da Vinci'nin planlarındakine benzer bir çift kanatla Galata Kulesi'nden Üsküdar'a kadar uçuşmasının cezasını hayatı ile ödemişti, ancak artık bu tehlike ortadan kalktı.

■ İnsanın uçuş hayalini ilk defa gerçekleştiren Hazerfan Ahmet Çelebi'nin ardından, uçuşmanın pek çok yolu keşfedildi. Uçaklar, helikopterler, paraşütler, yelken kanatlar, planörler... Ancak hiçbir yöntem, yeterince pratik olmadı. Uçaklar, helikopterler, evden işe, işten eve gidip gelmek için yaşanan trafik keşmekeşine çözüm olmaktan çok uzakta kaldılar ve ancak uzak mesafelere yolculuk etmek isteyenler için alternatif bir çözüm olarak hayatlarını sürdürebiliyorlar.

Amerikan ordusunun testlerini yaptığı yeni bir araç ise, şimdilik askeri operasyonlar için manevra kabiliyeti sağlamak için düşünülmüş gibi görünse de, sivil kuruluşlar, bu araçların ticari versiyonlarını piyasaya sürmenin hazırlıklarını yapmaya başladılar.

Uçağını sırtı takmak

İkinci Dünya Savaşı sırasında geliştirilen jet motorları önce sanatçılara ilham kaynağı oldu ve çizgi romanlarda sırtına küçük jet motorları takmış kahramanların havada uçtukları savaş sahneleri ortaya çıktı. Ardından ilk kez, 1960'larda, Amerika'da patenti alınan, sırtı takılan yakıt tüplerinden oluşan kişisel bir jet motoru vücut buldu. Bu buluştan ilham alan Hollywood'un Thunderball filminde James Bond'u kişisel jet motoru ile beyaz perdede uçurması sayesinde, kişisel jet motorları çizgilerden çıkıp elle tutulur, gözle görülür bir hayale dönüşüverdi ki, yıllar sonra Amerika'da düzenlenen olimpiyatların açılışını, yerden havalanan jet motorlu bir pilotun yapması, kişisel jet motoru hayatının gerçeğe dönüştüğünün ve bu buluşun hayatımıza girebileceğinin ilk işaretlerindendi.

Şu sıralar yürütülen en önemli projede ise, filmlerde, çizgi romanlarda görmeye

alıştığımız, altından alevler çıkaran gürültülü bir jet motorunun itici gücünü değil, helikopterlerdekine benzer iki pervanenin yardımcı kullanılıyor. Solo Trek isimli bu araç, yerden 3 kilometre yükseğe kadar dikine havalanıp, saatte 130 kilometre hızla yakıt ikmali yapmadan 241 kilometre mesafe kat edebilmeyi imkan sağlıyor. Bu da neredeyse, yaklaşık olarak bir otomobilin yaktığı kadar benzinle İstanbul'un Avrupa yakasındaki bir ucundan, Anadolu yakasındaki diğer ucuna gidip dönmek anlamına geliyor. Ve ne kalkmak ne inmek için bir piste ihtiyaç duymadığı gibi, insanların otomobillerini park etmek için kullandıkları alandan çok daha küçüğü ile yetinebiliyor, hatta bu iş için binaların çatılarını kullanabiliyor.

Otomobilden daha basit yapı

Cihazın teknik yapısı ise otomobillere göre çok daha basit: Bir otomobil motorunda çok daha fazla mekanik parça bulunurken, parça sayısı arttıkça, hata çıkması, sorun yaşanması ihtimali, hata yaşanması halinde sonuçlarının çok daha ölümcül olabileceği uçan bir

hi-tech

Haberler

araçta daha sade bir dizayn kullanılması zorunlu kılıyor.

Solo Trek'e alternatif olan bir diğer proje ise, filmlerde, çizgi romanlarda gördüğümüz, olimpiyat açılışında veya Micheal Jackson'un zirvede olduğu dönemlerde konserlerinde sahneye inmek için kullandığı cinsten, jet motoru kullanan, egzozlarından alevler saçarak ilerleyen bir Jet motoru. Ancak bu modelin, saatte 161 kilometre hıza ulaşmasına rağmen kontrolünün zor olması nedeniyle henüz kullanıma hazır olmadığı düşünülüyor. Tabii ayrıca bu model, Solo Trek'in üç saat uçmak için kullandığı benzini, 6 saniyede harcadığı için, şimdilik sadece çok büyük şovlarda kısa bir gösterinin parçası olmaktan öteye geçemiyor ki, halen "X" aşamasında, yani askeri bir deney olarak kabul edilen bu jet motorunu gösteri amacıyla bile olsa kullanmak için ABD başkanı ile samimi olmak gerekebiliyor, zira ancak üst düzey

UÇMAYA HAZIR: Solo Trek'in prototipi halihazırda test pilotlarının gözdesi olmuş durumda.

askeri yetkililerin onayı ile gösterilere çıkabiliyor bu küçük sırt jeti.

Solo Trek umut veriyor

Askeri bir kurum olan, Gelişmiş Savunma Projeleri Araştırma Ajansı'nın (DARPA) beş milyon dolarlık bir bütçe ile geliştirdiği Millenium Jet Projesinin ürünü olan Solo Trek, NASA laboratuvarlarında yüzlerce kez test edildikten sonra, şu sıralar, askeri projeler dışında halkın kullanımına açılmak için çalışmalara konu oluyor, ancak bunun zamanı şimdilik belli değil. Projenin yöneticileri, Solo Trek'in ticari bir araç haline gelmesinden sonra fiyatının karizmatik bir spor otomobilden fazla olmayacağı-

nı düşünüyorlar. Bu gerçekleşirse, halkın en üzüleceği konu herhalde, futbol yıldızlarını son model spor arabalarının içinde, yanlarından geçerken görme şanslarının azalacak olmasıdır. Ama onları görmek için artık başlarını yukarı çevirip binaların üzerinde uçuşan Solo Trek'lere bakma şansları hala var. ■

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

BİLGİ İÇİN

Kişisel jet motorları hakkında daha fazla bilgi için aşağıdaki adresleri ziyaret edebilirsiniz.
www.solotek.com
www.bell.com

BOND, JAMES BOND: Beyaz perdede Jet Pack ile uçan ünlü kahramanlar arasında karizmatik İngiliz ajanı James Bond da vardı.

Yüksek Teknoloji

Gelişen teknolojinin en son örnekleri

Yalan Makinesi

Kimseyi Kimseye Güveni Kalmadı

Ses tanımlama teknolojileri geliştikçe, portatif yalan makineleri de ortaya çıkmaya başlıyor. Avrupa'da satışa sunulan bu cihaz, istatistiksel çalışmalara göre belirlenmiş sesteki stres seviyesine göre insanların yalan söyleyip söylemediğini ölçmeye çalışan bir yalan makinesi. Duyduğu sesi analiz eden cihaz, sesin stres seviyesini yeşil, sarı ve kırmızı renkli led'lerle değerlendiriyor. Elbette hiçbir yalan makinesinin güvenilirliği yüzde 100 değildir ama devamlı kırmızılardan yandığı durumlarda önlem almanın faydası vardır.

Bilgi için: www.boystuff.co.uk

Fiyatı: 30 pound

Kameralı Kalem

Bond Fantezisi

Gerçek bir kaleminden farksız görünen bu küçük casus kamera, çocuk oyuncakları olabilecek bir cihaz değil. Yüksek çözünürlüklü renkli görüntü ve ses kaydı yapabilen cihaz, 100 metreye kadar bilgisayarla kablosuz iletişim kurarak, çektiği filmi ve sesi bilgisayara kaydedebiliyor. 35 gram ağırlığındaki kamera bir de yüksek duyarlılıklı bir mikrofona sahip.

Bilgi için: www.boystuff.co.uk

Fiyat: 600 pound

Philips MZ-100

Emotive Micro

Philips'in yeni radyo CD çaları daha piyasaya çıkmadan ilgi topladı. Şık dizaynı ile beğeni toplayan cihaz, darbelere hatta su ve benzine karşı bile dayanıklı. 50 watt gücündeki iki hoparlörü, 20 istasyona kadar hafızası bulunan radyosu ve MP3 de okuyabilen bir CD çalarının bulunduğu eklemek lazım. Ürün yıl sonuna yakın piyasada olacak.

Bilgi için: www.philips.com

Fiyatı: Yaklaşık 500 Dolar.

Slim Gym Mini Personal Radio**Kredi Kartı Boyutunda Radyo**

Japonya'nın insanlığa yeni armağanı kredi kartı boyutlarındaki müzik cihazları mı olacak? Slim Gym, bir kredi kartından daha kalın olmayan boyutu ile cüzdanın içine yerleştirilebilen bir radyo. Stereo FM bandını dinleyebilen cihazın ses kalitesi de çok iyi. Fiyatının da düşük olduğunu düşünerek, bu cihazların yakında çok popüler olacağını söylemek yanlış olmayacaktır.

Bilgi için: www.boystuff.co.uk

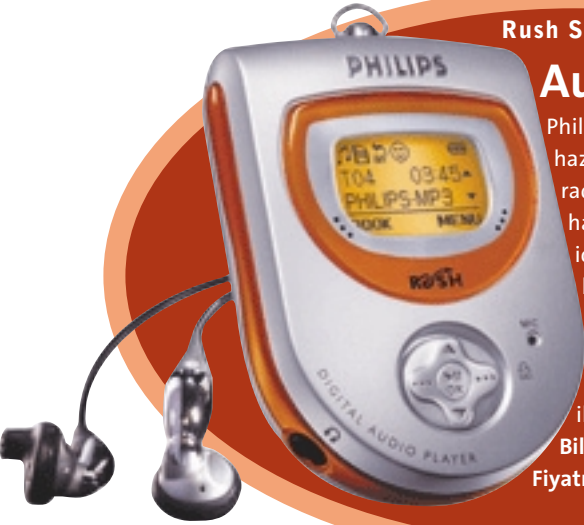
Fiyatı: 10 pound

Rush SA220**Audio Player**

Philips'in piyasaya sürmeye hazırlandığı yeni ürünü Rush SA220, hem radyo hem de MP3 ve WMA çalıcısı. 64 MB hafıza ile gelen cihaz, spor yapan insanlar için dizayn edildiğinden, şok ve darbelere karşı dayanıklı üretilmiş. 128 MB hafıza kartı eklemeye izin veren bir genişleme yuvasına da sahip olan cihaz, spor yaparken kullanılmasını sağlayacak özel aparatları ile birlikte geliyor.

Bilgi için: www.philips.com

Fiyatı: Belli değil

Sony MVC-CD1000**CD'ye Kayıt!**

Sony'nin 2.1 megapixel, 1600x1200 çözünürlüğünde kayıt yapabilen dijital video kamerası MVC-CD1000, görünümü kadar sahip olduğu CD yazıcı ile 156 MByte'a kadar kayıt yapabilme özelliği ile de dikkat çekiyor. 10x optik, 20x dijital zum yeteneğine sahip cihaz, görüntü ile birlikte ses de kaydediyor ve değişik formatlarda kayıt yapıyor.

Bilgi için: www.sony.com

Fiyatı: 1300 dolar

WetPC: Deniz altında giyilebilecek aksesuarlara, oksijen tüplerinden sonra, masa üstü PC gücündeki giyilebilir PC'ler eklendi.

Bilgisayarların “giymeye” başlanacağı bir döneme girmek üzereyiz. Ciddi araştırma projeleri giyilebilir ilk bilgisayar örneklerini kullanıcılara sunmaya hazırlanıyor.

Giyilebilir Bilgisayarlar

Bu Yılın Kıyafetlerinde Bilgisayar Moda

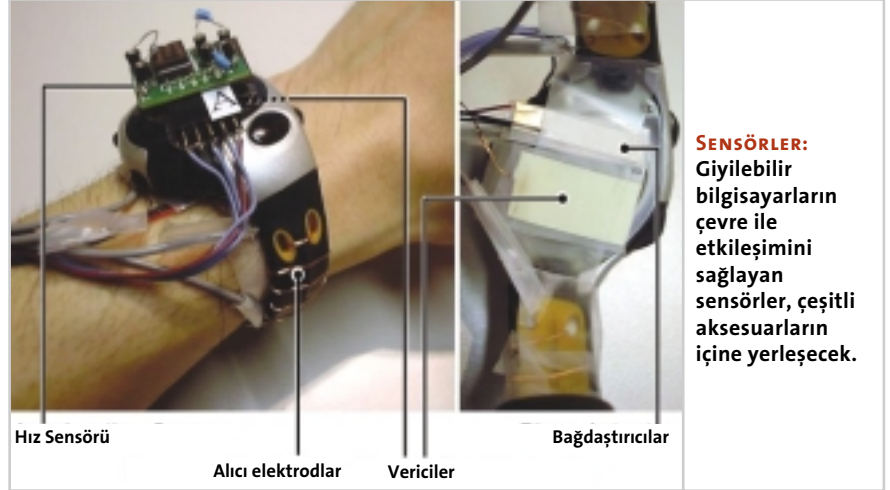
Giyilebilir Bilgisayarlar

Tekerleğin, uçağın, geminin, uzay yolculuğunun, dizüstü bilgisayarların ve aklınıza gelebilecek pek çok icadın arkasında yatan dürtünün, yani insanın kendisini bir yere bağımlı kılan doğal esaret zincirlerini kırıp, özgürlüğünü kazanma dürtüsünün, bilgisayarları masaların üzerinden diz üstüne, avuç içine kadar indirdiği görüldü. Ancak insan için özgürlük anlamına gelen “mobil” kavramının bu kadarla sınırlı kalmayacağı anlaşılıyor... Pek çok üniversite ve araştırmacı, mobil bilgisayarda bir devrim yaratacak olan giyilebilir bilgisayar kavramı üzerinde çalışıyor. Artık ticari ürünler haline de gelen kimi projeler, şu dakikada çok cazip gibi görünmeseler de, gelecekteki bilgisayar kullanma alışkanlıkları hakkında net görüntüler oluşturmaya yardımcı olabiliyor.

Masaüstü bilgisayarları kadar güçlü taşınabilir bilgisayarlar

Giyilebilir bilgisayar, masa üstündeki kadar işlevli ve güçlü bir bilgisayarın kullanıcının üzerinde taşınarak hareket kabiliyeti kazanması ama işlemci gücünü de masa başında bırakma maliyetinden kurtulması amacıyla geliştirilen teknolojilerin birleşiminden oluşan bir kavram. Elbette farklı amaçlar için de bilgisayarları giymek mümkün olabiliyor ve giyilebilirlik kavramı genişletilebiliyor. Görüş ve duyuş eksikliklerini gideren bilgisayarları, sadece müzik dinlemek veya yön bulmak amaçlı minik bilgisayarları, kıyafetlerin üzerine yerleştirmek hepimizin sıkça gördükleri arasındadır. Ama genel amaçlı komple bir bilgisayarı insanın üzerine giydirmek, akademik düzeyde araştırma konusu olmuş bir problem.

Bugünün sosyal yaşamında mobil bilgisayar gücü gerektiğinde dizüstü ve avuçiçi bilgisayarlar yeterli olsa da, çoğu teknik ve askeri alanda insanlar, ofis dışında işlerini yaparken bilgisayarlarının da yanı başlarında olması ihtiyacı duyuyorlar. Örneğin, çok büyük bir metropolün altyapı hizmetlerini gerçekleştiren mühendisler, tünellerde, dehlizlerde, kazı alanlarında yapılan işleri görerek denetlerken, ölçümlerini kontrol etmek için her an dizüstü bilgisayar taşıyacak, taşıyabilse de o bilgisayarı açıp kullanabilecek pozisyon bulamayabiliyorlar. Güvenlik güçleri, bir şüpheli ile karşıla-

SENSÖRLER: Giyilebilir bilgisayarların çevre ile etkileşimini sağlayan sensörler, çeşitli aksesuarların içine yerleşecek.

tıklarında, şüpheli kişiyi kısa bir süre için de olsa tutuklayıp, belki araca kadar götürüp, araçları içindeki mobil bir bilgisayardan kimlik kontrolü yapmaya vakit bulamıyorlar veya buna hakları olmayabiliyor. Askeri personel ise, şüphesiz ki, bir çatışma anında, önündeki düşman ateşi altında dizüstü bilgisayarı açıp, mesafe, konum ölçen aparatlar çalıştırıp, bu bilgileri karargaha bildirmek için network'e bağlanma şansına sahip değil. Veya her gün milyonlarca insanın taşındığı ve en ufak hatanın bile felaketlere yol açabildiği hava taşımacılığında görevli teknikerler, uçakların kontrolünü yapmak için yüz binlerce kablo,

switch, elektronik devre arasında, rahatsız, dar ortamlarda çalışırken kullanmak için ekstra efor gerektirmeyen bir bilgisayar ihtiyacı duyabiliyorlar. İşte giyilebilir bilgisayarlar, teknolojinin tüm bu ihtiyaçlara bugünkü cevabı...

Giyilebilir bilgisayarlar akademik düzeyde araştırma konusu

İnsan vücudu ile olabildiğince uyumlu, günlük yaşamı, hareket kabiliyetini etkilemeden, ama dijital çağda kişinin günlük yaşam içindeki bilgisayar kullanma ihtiyacını maksimum ölçüde karşılayacak çözümler üretmeye çalışan pek çok proje, giyilebilir bir bilgisayar hedefine ulaşmak için çalışıyor. Bu amaçla çalışan topluluklar arasında IBM, Sony, HP, Pioneer gibi ticari firmalar, MIT (Massachusetts Institute of Technology), Stanford, Washington Üniversitesi, Oregon Üniversitesi, Bristol Üniversitesi, Columbia Üniversitesi gibi akademik kuruluşlar da var. Araştırmacıların esas hedefleri, giyilebilir bilgisayarları, çok belirli bazı kullanıcılar için gerekli birer iş makinesinden, günlük yaşamın bir parçası haline dönüştürebilmek. İştme veya görme kaybı yaşayanlara yardım edecek giyilebilir bilgisayarlar dizayn etme çalışmaları, bunlardan biri. Özürlü kimse-lerin vücutlarına giyebilecekleri, başlarına, kulaklarına takabilecekleri minik bir bilgisayarla eksikliklerini hissettikleri duyuları bilgisayarın yardımı ile yeniden hissedebilmeleri, elbette ki şimdiye kadar sadece Star Trek dizilerinde yer almış bir fantezidi ama giyilebilir bilgisayar kavramı ile gerçeğe dönüşmesi mümkün.

Kullanıcısının üzerinde taşınmasının dışında giyilebilir bilgisayarları, şekil de-

ROBOT İNSAN: Giyilebilir bilgisayar kıyafetlerin içinde buna benzer bir düzenle saklanacak.

Giyilebilir Bilgisayarlar

MONİTÖRÜNÜZ GÖZÜNÜZ: Görüntüler iris tabakasına düşecek

ğıştırmış bir dizüstü bilgisayardan, avuç içi bilgisayardan ayrılan en önemli özellik ise, çevresi ile etkileşim kurabilmesi. Giyilebilir bilgisayarlar, üzerlerindeki kablosuz teknolojiler sayesinde, karşısındaki kişinin bilgisayarı ile etkileşime geçebilecek, insanlar kartvizit alıp vermektense el sıkıştıklarında bilgisayarları birbirlerine veri aktararak, elektronik kartvizit değişimi yapabilecek. Yapılan konuşmaların, görüşmelerin kaydı tutulabilecek. Otobüste, sokakta ilerlerken gözlüğün üzerine monte edilmiş, retina üzerine görüntü düşüren özel ekran yardımı ile bilgisayarda her işlemi yapmak mümkün olacak. E-mail, anında mesajlaşma, web'de sörf, iş için gerekli raporların dokümanlarının hazırlanması, kontrolü, müzik dinlemek, video seyretmek...

Modanın ve teknolojinin çarpışması ne sonuç verecek?

Giyilebilir bilgisayarların günlük hayatımıza henüz giremeyeşinin nedenleri arasında, alışkanlıkları değiştirmek gibi sorunlar yer alıyor. Giyilebilir bilgisayar kavramının insan yaşamına girebilmesi için her şeyden önce modanın bilgisayar teknolojilerini kabullenmesi gerekiyor. Her ne kadar kıyafetlerin üstüne ya da altına giyilebilecek bilgisayarlar çok pratik gibi görünse de, insanların çoğu ellerinde kıyafetlerinin altına uzanan bir joystickle, kafalarında minik bir ekranla bir robot gibi sokaklarda dolaşmayı kabullenemeyecektir. Teknoloji izin verse bile ardından modanın da giyilebilir bilgisayarların kullanımını destekleyecek yönde gelişmesini beklemek gerekecek. Donanımı rahatlıkla taşıyacak cepli, bölmeli, su geçirmez kıyafetle-

rin yaygınlaşması gerekecek ki şimdilik bu tür normal görünümlü ama içleri ceplerle dolu kıyafetleri bazı özel bilgisayar sitelerinden temin etmek mümkün, ancak elbette bunlar her zevke uygun olup olmadıkları tartışılacak ürünler.

Müzik çalan kot ceket piyasada meraklısını bekliyor

Ancak teknoloji de boş durmuyor. Moda karşı teknoloji de, moda engelini yenmek için yine aklını kullanıyor. Özel elektronik malzeme ile kaplı kumaşlardan yapılan kıyafetler, son günlerde boy göstermeye başladı. Ticari olarak pazarlanan bir ürün de Levi's firmasına ait. Gençlerin ilgisini çekecek bir müzik ceketini hazırlayan Levi's, ceketin omuz kısmına kot kumaşından bir klavye yerleştirerek, bu klavyeyi, ceketin iç tarafına yerleştirdiği küçük bir midi ve hoparlöre bağlamak suretiyle, elektronik müzik yapma imkanı veren eğlenceli bir kot ceket yaratmış. (Bu ceketin hareketli ve sesli bir demosunu Eylül eCHIP'inin ana sayfasında bulabilirsiniz.)

Midi ve hoparlörü ceketin özel ceplerinden çıkardıktan sonra, klavyeyi sökmeye gerek duymadan yıkanabilen bu ceket "elektronik kumaş" ve giyilebilir

GÖZLÜKLER MASUM DEĞİL: Sıradan bir güneş gözlüğü, giyilebilir bilgisayarın monitörü haline gelebilir.

15 TUŞ KLAVYE: 15 tuşlu bir joystick, cep telefonu tuş takımları gibi, aynı zamanda bilgisayarın klavyesi olacak.

bilgisayar teknolojilerinin henüz ilk örneklerinden birini oluşturuyor, ama gelecek için umut olduğunu da haber veriyor. Öyle görünüyor ki, bilgisayarlarımızı masalarımızda, dizlerimizin üzerinde ve avuç içlerimizde görmeye alıştıktan sonra yakın gelecekte de, gömleklerimizin, ceketlerimizin üzerine iliştilmiş şekilde görmeye ve kullanmaya alışmamız gerekecek. ■

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

BİLGİ İÇİN

<http://belladonna.media.mit.edu/projects/wearables/>
<http://www.cs.cmu.edu/People/wearable/frontpage.html>
<http://www.cs.uoregon.edu/research/wearables/>
<http://www.uncwil.edu/ed/instruct/wearable/wearable.htm>
<http://www.hitl.washington.edu/projects/wearables/>
<http://vase.essex.ac.uk/projects/wearable/>
<http://wearables.cs.bris.ac.uk/>
<http://wearables.stanford.edu/>
<http://www.gvu.gatech.edu/ccg/index.html>
<http://www.cs.columbia.edu/graphics/projects/mars/mars.html>
<http://www.wearcam.org/>

İÇİNDEKİLER

Ayın Hatası:
Bozuk SCSI açılışı engelliyor

Mükemmel Film Kopyaları:
DivX ile video dönüştürme

6 Adımda McAfee Firewall:
İnternette eksiksiz güvenlik

Tips&Tricks:
Windows, uygulamalar...

Bunlara ihtiyacınız var

- ➔ Strong ARM işlemcili el bilgisayarı
- ➔ TV Remote Controller 3.1
www.pdawin.com (Shareware 15 dolar, 15 kullanımlık test)
- ➔ Pronto Edit 1.03 www.pronto.philips.com

Uzaktan Kumanda Olarak PDA

Hepsi Bir Arada

Hayatınızın hemen her anında yanınızda olan PDA'nızı ucuz bir yazılım ile sorunsuz bir şekilde uzaktan kumanda merkezi haline dönüştürebilirsiniz.

■ DVD player, televizyon ya da müzik seti olması fark etmez... Her yeni cihaz ile beraber oturma odasındaki kumanda sayısı biraz daha artıyor. Artık kumandalar karışmaya başladığı zaman, "programlanabilir tuşlara sahip bir merkezi kumanda sistemi mevcut değil mi" sorusu karşımıza çıkıyor. Elbette ki bu tür bir aygıt mevcut... örneğin Philips'in Pronto'su. Bu cihaz, aynen bir PDA gibi görünüyor ve 500 ile 1200 euro arasında bir fiyata sahip. Strong-ARM (HP Jornada, Compaq iPaq vs.) işlemcili bir el bilgisayarına sahip olanlara kendi Pronto'larını 20 dolara mal edebilirler.

Uzaktan kumanda kurulumu

TV Remote Controller isimli aracı (www.pdawin.com) yükleyin ve PDA'nıza kurun. Daha sonra Pronto Edit (www.pronto.philips.com) programını bilgisayarınıza kurun ve bununla bir klavye tasarlayın. Bunun için *File/New Configuration* komutunu çalıştırın ve *Add Device* düğmesine tıklayın. Daha sonra [F2] tuşuna basın ve aygıtı bir isim verin. Soldan ilk düğme olan *Add Panel'e* tıklayın ve *Tools* altından *Gallery'i* açın. Artık düğmeleri sürükleyip bırak yöntemi kullanarak panele taşıyabilirsiniz. Bu işlemi tüm cihazlarınız için tekrarlayın. El bilgisayarınızdaki menüler arasında hızlı hareket edebilmek için yeni bir menü

hazırlamalısınız. Pencerenin solunda bulunan *HOME'u* seçin ve yeni bir panel oluşturun. Her bir düğmeye iki kere tıklayın, anlamlı bir menü ismi verin ve *Action/Jump* komutunu kullanarak, söz konusu düğmeye tıkladığınızda ekrana gelecek olan paneli seçin. Yaptığınız tüm değişiklikleri kaydedin ve oluşturulan CCF dosyasını PDA'nıza aktarın.

PDA üzerinde TV Remote Controller programını çalıştırın ve *Options/Language* altında dili seçin. Daha sonra *Load CCF* komutunu çalıştırın ve biraz önce aktardığınız CCF dosyasını seçin. Böylece, istediğiniz zaman ev simgesine tıklayarak ana menüye girebilirsiniz.

Bir sonraki adım olarak kızılotesi kodlarını programlamalısınız. Kızılotesi penceresi olan PDA'nızı uzaktan kumandanın önüne yaklaşık 10 santimetre aralık bırakarak yerleştirin. Kumandanız için uygun paneli seçin ve sırasıyla *Learn* ve *Start Learn* düğmelerine tıklayın. Kalemmini kullanarak PDA üzerindeki düğmeyi seçin ve görevini almasını istediğiniz uzaktan kumanda düğmesine beş saniye içerisinde basın. Kumanda üzerindeki tüm tuşları bu şekilde PDA'ya aktarın. Tüm düğmeleri tanımladıktan sonra *End Learn* düğmesine tıklayın. www.remotecentral.com/files/main-ccf.htm adresinden tanımlanmış dört bin aygıtın dosyalarına da ulaşabilirsiniz.

Sürpriz Yumurta

PaintShop Pro Geliştiricileri

Paint Shop Pro 7 geliştiricilerinin toplu bir resmini görmek için ilk olarak Jasc web sitesinden *Additional Frame* olarak *Antique Marble*'i indirin ve *Frames* klasörüne (Standart olarak "C:\Program Files\Jasc Software Inc\Paint Shop Pro 7\Frames\"") kopyalayın. Paint Shop Pro'yu çalıştırdıktan sonra *File/New* komutunu kullanarak 1022x817 piksel ölçülerine sahip yeni bir dosya oluşturun. Daha sonra *Image/Picture Frame* komutunu çalıştırın, *Frames* klasöründen *Antique Marble*'i seçtikten sonra sırasıyla *Next* ve "Frame Inside of Image" seçili durumdayken *Finish* düğmelerine tıklayın. Son olarak *Eraser Tool*'u seçmeli, *Tool Options*'dan fırça büyüklüğünü maksimuma getirmeli ve fareyi, sağ düğmesi basılı durumdayken çerçeve içerisinde hareket ettirerek geliştirici takımın toplu halde çekilmiş resminin görüntülenmesini sağlamalısınız. Bu sürpriz yumurta için Erhan Özkan'a teşekkürler...

SİZ DE KATILIN!

- Siz de komik bir hata veya sürpriz bir yumurta (easter egg) bulduysanız, ekran görüntüsü (screenshot) ile birlikte ktuztas@chip.com.tr adresine gönderin. Yayınlanan her ipucu için 10 milyon TL kazanabilirsiniz.

AYIN HATASI

Bozuk SCSI, BIOS Sistem Açılışını Engelliyor

Bir donanım hatası sinirinizi mi bozdu, hemen bize iletin: CHIP Yazı İşleri, Donanım Hatası başlığı ile Gayrettepe mah. Prof. Bülent Tarcan sok. Gayrettepe İş Merkezi B Blok 34345 Gayrettepe/İst. veya ktuztas@chip.com.tr adresine sorularınızı gönderin.

PROBLEM: PC kullanıcıları olarak sistem sorunları ile yaşamayı öğreniyoruz. Arkadaşım bu nedenle eski Pentium II sisteminin her açılışında sesli bir şekilde C-MOS Check Sum Error mesajı vermesine aldırmanmış ve tüm BIOS ayarlarını standart değerlere döndürmesi ile uzun bir süre ilgilenmemiş. Bilgisayarı iyi çalışıyor ve geri kalan zamanda sistem kendisini bir daha rahatsız etmiyormuş. Ancak aynı sorun yeni aldığı anakart ve 1300 MHz'lik bir Celeron ile de devam etmeye başlayınca keyfi kaçmış.

HATA TESPİTİ: İlk olarak destek pilini kontrol ettik ve bunun sorunsuz olduğu kanısına vardık. Anakart ve kasa arasında da bir kısa devre bulamadık. Sistemi daha yakından inceleyebilmek için kasadan çıkardık ve masaüstünde yeniden bir araya getirdik. Ve sorunsuz bir şekilde açıldı. Sorun ilk olarak, Adaptec'in üç senelik SCSI Host Adapter kartını taktığımız zaman kendisini belli etti. Benzer tipteki başka bir kart ile herhangi bir sorun yaşamadık.

Sonuç: Kaliteli SCSI Host Adapter kartlarının, açılış esnasında ana kartın BIOS'una yüklenen kendi BIOS'ları (bir Eprom üzerine yazılmış) bulunur. Arkadaşımın Adaptec Eprom'u ise hatalı olduğu için anakart BIOS'unun ayarlarının değişmesine neden oluyordu. BIOS'un, Eprom'a sabit olarak yazıldığı için bir Flash Update yardımıyla tamir edilmesi mümkün değildir. Ancak BIOS'u tamir etmek için yeniden yazmak yerine radikal bir alternatifi de deneyebilirsiniz. SCSI BIOS'a sadece sistemin SCSI sabitdisk kullanılarak çalıştırılacağı zaman ihtiyaç duyulduğu için Socket Eprom'u yuvasından çıkartabilirsiniz. CD yazıcı ve tarayıcı çalışmak için SCSI BIOS'a ihtiyaç duymazlar.

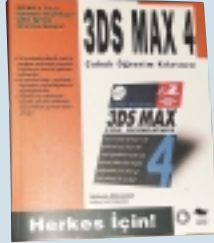

ÇIKARTABİLİRSİNİZ: Eğer SCSI sabitdisk kullanmıyorsanız, SCSI BIOS'unu gönül rahatlığıyla çıkartabilirsiniz.

AYIN KİTAPLARI

► Herkes için 3DS MAX4

3DS MAX 4, günümüzde kullanılan en güçlü ve popüler 3D grafik programlarından biri. Program, mimarlık, bilgisayar oyunları, filmler, web tasarımı, tıbbi ve bilimsel canlandırmalar ve güzel sanatların da aralarında bulunduğu birçok uygulamada kullanılabiliyor. Kitap, programı öğrenmenize yardımcı olacak 1200'ün üzerinde şeklin yer aldığı bir kaynak niteliğinde. 3DS MAX ile çalışarak, nesnelerin oluşturulması, modellenmesi, kaplanması ve canlandırılması öğrenilebilir. Ayrıca üç boyutlu sahneler ve atmosferik ortamlar da yaratabilirsiniz. Tabii kitaptan en iyi şekilde yararlanılabilmesi için Windows uygulamaları, Adobe Photoshop ve Corel Painter gibi 2D grafik programlarının da kullanılabilmesi gerekiyor. **Bilgi için:** Alfa Yayınları **Tel:** (212) 511 53 03

► Herkes için Macromedia Flash MX

İnternette her gün karşımıza çıkan grafik, animasyon ve etkileşimler gibi Macromedia Flash MX ile yapılmış birçok tasarım, web'in gelişmesine yardımcı oluyor. Herkes için Macromedia Flash MX, bu güçlü aracın her yönüyle ilgili ayrıntılı bilgi vermek için hazırlanmış bir kitap. 30 bölüme ayrılmış kitap, özellikle animasyonlar ve etkileşimli web siteleri oluşturmak isteyenler için kapsamlı bir kaynak niteliğinde. Yeni başlayanlardan profesyonellere, Flash ile ilgilenen herkes bu kitaptan yararlanacak bir şeyler bulabilir. **Bilgi için:** Alfa Yayınları **Telefon:** (212) 511 53 03

DivX ile Video Dönüştürme

Mükemmel

Film Kopyası

DivX'in en önemli özelliği, küçük bir alana çok sayıda resim sığdırabilmesidir. CHIP, bu video kodlayıcı ile filmleri nasıl mükemmel bir şekilde kopyalayacağınızı gösteriyor.

DivX, filmleri yüksek kalitede sıkıştırabildiği için özellikle online değiş tokuş araçları tarafından çok rağbet görüyor. Çünkü DivX biçimine dönüştürülen bir film, sadece tek bir CD'ye sığabiliyor. Karşılaştırmak gerekirse, aynı kalitedeki görüntü Super Video CD biçiminde ancak iki CD üzerinde saklanabiliyor. DivX, sevdiğiniz DVD'lerin yedeklerini oluşturmak ve daha sonra PC'de izlemek için mükemmel bir çözüm sunuyor. Ve DivX dönüşümü için gerekli her şeyi tek bir arayüz altında sunan Vidomi sayesinde filmlerinizi DivX biçiminde saklamak artık çok daha kolay.

Gerekli program ve DivX Codec kurulumu

GEREKLİ PROGRAMLAR

- ✓ **Smartripper 2.41**
Bu araç DVD video dosyalarınızı bilgisayara kopyalıyor. Bu kullanışlı aracı eCHIP'ten (© eCHIP-Code DivX) yükleyebilirsiniz.
- ✓ **DivX-Networks Codec**
eCHIP'ten yükleyebileceğiniz bu kodlayıcı yardımıyla, videolarınızı DivX biçimine dönüştürebilirsiniz. www.divx.com
- ✓ **Vidomi DivX-Encoder ve Player**
eCHIP'ten yükleyebileceğiniz Vidomi, dönüştürme işlemi için bir arayüz görevi görüyor ve tamamlanan videoları oynatıyor. www.vidomi.com

Mükemmel DivX'i oluşturmak için başlayacağınız bu gezideki ilk adım, gerekli codec'i kurmaktır. Bu yazıda kullanacağımız DivX Codec'in 5.02 sürümünü eCHIP'ten (© eCHIP-Code DivX) yükleyebilirsiniz. İlk olarak codec'in kurulum programını başlatın ve ekrana gelen kurulum açıklamalarını takip ederek işlemi tamamlayın.

Bir sonraki adımda sıra Vidomi'nin kurulumuna geliyor. DivX Encoder (kodlayıcı) ve Player (oynatıcı) programını da eCHIP'ten (© eCHIP-Code DivX) yükleyebilirsiniz. Ücretsiz olarak dağıtılan Vidomi'nin en önemli özelliği, ge-

rekli tüm fonksiyonları tek bir arayüz altında sunması ve birçok tecrübeli kullanıcının halen kullanmaya devam ettiği orijinal codec olan DivX 3.11a versiyonunu da isteğe bağlı olarak beraberinde kurmasıdır. Vidomi, ayrıca bir çok noktada Fraunhofer Enstitüsü'nün ticari versiyonundan üstün olan MP3 kodlayıcı Lame'i de ücretsiz olarak beraberinde sunuyor.

DİKKAT! Vidomi'nin eCHIP'te bulunan 0.469 versiyonu, farklı dil seçeneklerine sahiptir. Bunun için kullandığınız işletim sistemine uygun bir dil veya istediğiniz herhangi bir dili seçebilirsiniz.

2 DVD üzerindeki filmi bilgisayara kopyalamak

Dönüştürme işlemine başlamadan önce ilk olarak DVD üzerindeki filmi PC'nize kopyalamak zorundasınız. Bunun için yine eCHIP'ten (© eCHIP-Code DivX) yükleyebileceğiniz SmartRipper programını kullanabilirsiniz. Programı sabitdiskinize kopyaladıktan sonra dönüştürmek istediğiniz filmin DVD'sini sürücüye yerleştirin ve DVD üzerindeki dosyaları otomatik olarak görüntüleyen SmartRipper'ı çalıştırın. Şayet program dosyaları görüntüleyemezse, söz konu-

su DVD'yi bir yazılım DVD oynatıcısı ile çalıştırın ve bir kez daha deneyin. Daha sonra iki CD'ye bölünmesi gerekmeyen filmin tamamını tek bir parça halinde sabitdiskinize transfer edin.

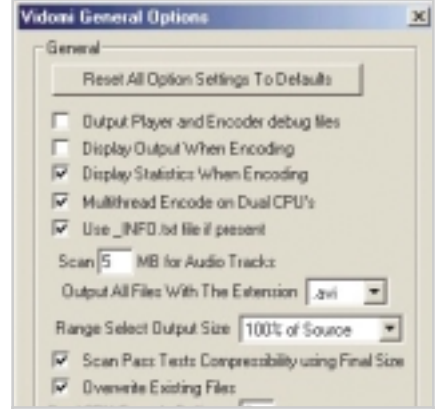

3 Dönüştürme öncesi temel ayarlar

Film, sabitdiske transfer edildikten sonra Vidomi'yi çalıştırın. Program ilk çalıştırıldığında, henüz kullanmanız gerekmeyen Software Player da aktif olacaktır. Bu nedenle Encoder moduna geçmek için *Mode* düğmesine tıklamalısınız.

Şimdi *Options/General Options* komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki "Output All Files With The Extension" seçeneğini ".avi" olarak değiştirin. Aksi takdirde Vidomi kullanılarak oluşturulacak tüm DivX dosyaları "divx" uzantısına sahip olacak ve böylece sadece Vidomi Player ile ilişkilendirileceklerdir. Ancak DivX filmleri, söz konusu alışılmamış program uzantısına ihtiyaç duyulmayacak şekilde Windows'un Media Player'ı ile de pratik bir şekilde oynatılabilirler.

Ayrıca "Overwrite Existing Files" seçeneğini de işaretlemelisiniz. Bu sayede

3 YÜKSEK PERFORMANS: Vidomi'nin genel seçeneklerini kullanarak, işlem sırasında, eğer varsa iki işlemciyi de kullanmasını sağlayabilirsiniz.

geçici dosyalar ve eski DivX dönüşüm işlemlerinden kalan dosyalar, otomatik olarak silinecek ve sabitdisk üzerindeki boş alandan tasarruf edeceksiniz.

Buna karşılık sadece gereksiz internet bağlantısına neden olacak "Check for New Versions of Vidomi by Contacting Vidomi.com" seçeneğini düşünmeden devre dışı bırakabilirsiniz. Son olarak yaptığımız değişiklikleri onaylamak için pencereyi OK düğmesine tıklayarak kapatın.

4 Sabitdiskteki DVD'leri Vidomi'ye yüklemek

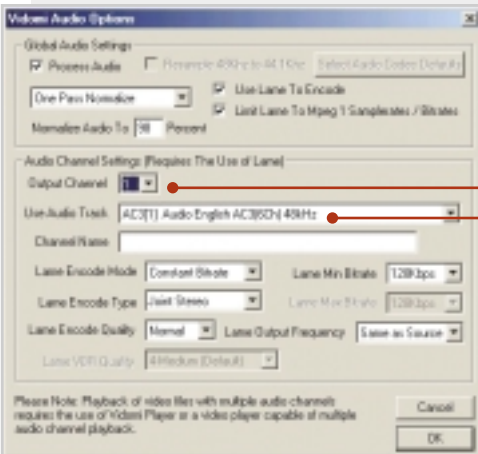
Ardından Vidomi ana penceresinde, yanında artı şeklindeki bir ekle düğmesi bulunan "MPEG 2 / AVI Input Files" penceresi ekrana gelecektir. Bunu kullanarak istediğiniz DVD dosyalarını dönüştürmek üzere programa ekleyebilirsiniz. Şimdi söz konusu ekle düğmesine tıklayın ve içerisinde biraz önce kopyaladığınız filmin bulunduğu klasörü açın. Burada Vidomi'nin en büyük avantajlarından biri ile karşılaşacaksınız. Araç, DVD filmin VOB dosyalarını direkt olarak kullanabiliyor, birleştirebiliyor ve Dolby Digital sesin de kodunu çözebiliyor (decoding).

Dosya ekleme sırasında Vidomi'nin bir VOB serisini tek başına okuyamadığına dikkat etmelisiniz. Bunun için her bir dosyayı, [Ctrl] tuşu basılı durumdayken fare ile tek tek seçmeli ve daha sonra eklemek için OK düğmesine tıklamalısınız. Bu sırada VOB dosyalarının

DIVX AVANTAJLARI

» Filme birden fazla ses kanalı entegre etmek

Vidomi ile DivX videolarınıza maksimum dört farklı ses kanalı ekleyebilirsiniz. Ancak bunu yaparken eklenen her ses kanalının video için kullanılacak veri aktarım hızını düşürdüğüne dikkat etmelisiniz. Ve tabii ki bu tür DivX filmleri, sadece Vidomi veya benzeri Multi Track uyumlu DivX oynatıcıları tarafından görüntülenebiliyorlar.

Options/Audio Options penceresini açın. *Audio Channel Settings* başlığı altında DVD'de bulunan dört farklı ses kanalını (Output Channel) ekleyebilirsiniz. Birinci kanal için Output Channel'dan »1«, ikincisi için »2« rakamlarını seçmelisiniz...

Seçtiğiniz her ses kanalında kullanılmak üzere *Use Audio Track* açılır listesinden bir ses kaynağını seçmelisiniz. Lame MP3 ayarlarını da (bkz. adım 8) ayrı ayrı yapmalısınız. *Tamam* düğmesine tıklayarak onaylayın ve videonuzu dönüştürün. Her şey tamam...

kesinlikle doğru sırada açılması gereklidir. Yani normalde ilk olarak VTS_01_1.VOB dosyası açılmalı ve bunu VTS_01_2.VOB takip etmelidir.

Filmin istemeden hatalı sahne sırası ile dönüştürülmesini engellemek için, dosyaların sırasını Vidomi'nin ana penceresinde bir kez daha kontrol edin. Aksi takdirde film başlarken ilk olarak sonunu izleyebilirsiniz.

5 Filmin süresini kısaltıp, kalitesini arttırmak

Eğer filminiz iki saatten uzunsa veya filmin bitiş jeneriğini DivX olarak dönüştürmek istemiyorsanız, Vidomi yardımıyla filmi kesebilirsiniz. Bu sayede görüntü ve ses için kullanılan veri oranını da (Bitrate) arttırabilirsiniz.

Bunun için *Options/Select Source Range* komutunu çalıştırın. Takip eden pencerede filmin ilk sahnesi (Frame) ve bunun altında ise filmin tamamının seçili olduğu bir zaman çubuğu ekrana gelecektir. Normalde çubuğun en sonunda bulunan işaretçiyi farenin düğmesi basılı durumdayken zaman çubuğunun sağına, ön izleme penceresinden filmin sonunda ekrana gelen jeneriğin

5 ÖNEMSİZ KISIM:

Filmin bitiş jeneriğini keserek, hem dosyanın büyüklüğünü düşürebilir hem de dönüştürme işleminin süresini kısaltabilirsiniz.

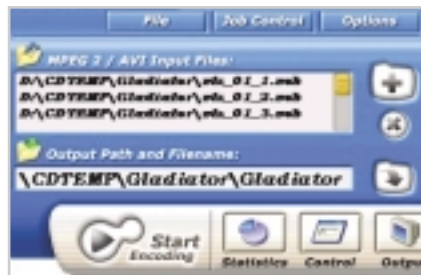
başladığını gördüğünüz noktaya kadar taşıyın. Farenin düğmesini bırakın ve *Current Position* ifadesinin sağında, üzerinde köşeli parantez simgesi bulunan düğmeye tıklayın. Artık söz konusu istenmeyen bölüm kesildi. Ancak Vidomi maalesef kesilen kısmın ne kadar sürdüğünü belirtmek yerine, sadece tüm VOB dosyasının büyüklüğünü byte cinsinden veriyor. Yani filmin asıl uzunluğunu dönüştürme işlemi öncesinde bir yazılım DVD oynatıcı ile kontrol etmek veya filmin bitiş jeneriğinin transferi sırasında kesmek zorundasınız. Zaten filmin bitiş jeneriği, genellikle SmartRipper ile transferini rahatlıkla engelleyebileceğiniz ayrı bir bölüm olarak saklanır. Son olarak *Vidomi Output* penceresini *Done* düğmesine tıklayarak kapatın.

6 Vidomi ile temel video seçenekleri

Vidomi ana penceresindeki *Options/Video Options* komutunu çalıştırın ve aşağıdaki ayarları uygulayın:

► “Hyper Crop” hemen hemen tüm sinema filmlerinde bulunan gereksiz siyah kısımları kaldıracak ve böylece asıl görüntü için aktarılabilecek veri miktarından tasarruf edilecektir. Film daha sonra tam ekran modunda çalıştırıldığında

4 DOĞRU SIRALAMA: Tüm DVD dosyaları (VOB uzantılı)

Vidomi'nin kaynak penceresinde numara sırasında göre listelenirler.

söz konusu siyah kısımlar görüntü altında ve üstünde otomatik oluşturulacaktır.

► “Deinterlace” seçeneğini devre dışı bırakın. Deinterlace sadece SVCD veya yüksek çözünürlüklerdeki televizyon ekranı veya dijital Camcorder'lerden kayıt yapılırken kullanılmalıdır. Görüntünün tamamı bu biçimde, aynen televizyonlarda olduğu gibi tek ve çift resim satırları kullanılarak iki parça halinde hesaplanır. Ancak buna karşılık DVD üzerindeki filmler herhangi bir soruna yol açmayacak şekilde tek bir parça halinde saklanırlar. Bu yöntem, “Progressive Coding” olarak adlandırılır.

► “Force Output Dimensions to be a Multiple of 16” seçeneği ise, bazı yazılım oynatıcıları filmi açarken sorun yaşatabilecekleri için, kesinlikle işaretlenmelidir.

► “% of Height” alanına 80 ile 83 arasında bir yüzde değeri girmelisiniz. Böylece orijinal çözünürlüğü 720x576 olan DVD filmi aynı oranda küçültülecektir. Yüzde 83 oranına küçültülen Wide Screen 1:2,35'lik bir filmin çözünürlüğü böylece 592x256 olacaktır. Bu, aktarılabilecek veri miktarından tasarruf edilmesini sağlar ve hem kodlama hem de oynatma sırasındaki işlemcinin yükünü hafifletecektir. DivX Decoder ayrıca film oynatılırken görüntü büyütüldüğü zaman tüm ayrıntıların korunmasını da sağlayacaktır.

7 DivX Codec için en iyi performans

Video Options penceresinde bulunan *Video Codec Settings* başlığı altındaki açılır listeden “DivX Networks (One Pass)” öğesini seçin ve daha sonra “Set DivX Networks Codec Parameters” düğmesine tıklayın. Ekrana gelen pencere üzerinde aşağıdaki değişiklikleri

TEKNİK AÇIKLAMA

» DivX-Codec nasıl çalışır?

Tüm DivX teknolojilerinin (codec'lerin) temeli, DVD'lerde kullanılan ve MPEG 2'nin üzerine geliştirilen MPEG 4 standardına dayanır. MPEG 4, daha küçük bant genişliklerinden daha yüksek kalite sunmak için düşük veri aktarım hızları üzerine kurulmuştur. Ancak codec bunun için sadece atalarının tekniklerini kullanmıyor. Bunun yerine kodlama esnasında hareketli resim nesnelerini belirliyor ve bunları her bir resim için yeniden kaydetmek yerine görüntüler arasına taşıyor.

DivX çılgınlığının başlangıç noktası ise kırılmış Microsoft Codec'i DivX 3.11a idi. Bu aralar legal bir geliştiriciler topluluğu yeni projeler üzerinde çalışıyorlar. DivX Codec'in yazı hazırlanırken yayınlanan en son versiyonu olan 5.02'yi eCHIP'ten (eCHIP-Code DivX) yükleyebilirsiniz.

yerine getirin:

► **General Parameters** kartında bulunan "Maximum key frame interval" değerini 200 frame (çerçeve) olarak değiştirin. Böylece sıralama için gerekli olan anahtar çerçeveler daha kısa aralıklarla yerleştirilecektir.

► **Advanced Parameters** kartı üzerinde bulunan **Performance/Quality** seçeneğini "Slowest" olarak değiştirin. Bunun sonucunda işlem daha uzun sürecek, ancak sonuç daha kaliteli olacaktır.

► **Data Rate Control (RC)** başlığı altında bulunan "Maximum quantizer" değerini "9" ve "RC averaging period, frames" değerini de "500" olarak değiştirin. Daha düşük Quantize değerleri daha az basamaklı resimler oluşturur ve daha kısa Rate Control aralıkları ise daha önceden ayarlanan veri aktarım hızına gerçekten uyulup uyulmadığını kontrol eder.

Geri kalan diğer tüm ayarları göz ardı edebilirsiniz. Zevkinize bağlı olarak **Video Options** penceresindeki "Encode Color Space" seçeneğinin değerini "YV12" yerine "RGB32" olarak değiştirebilirsiniz. Böylece renkler daha etkili olacak ve kontrast değeri artacaktır. Ancak buna bağlı olarak kodlama işlemi de ağırlaşacağı için, söz konusu seçeneği sadece hızlı bilgisayarlarda kullanmaya dikkat etmelisiniz. Her iki pencereyi de OK düğmelerine tıklayarak kapatın.

Ses ayarlarının konfigürasyonu

Lame Encoder ayarlarına ulaşabilmek için **Options/Audio Options** komutunu çalıştırın. İlk olarak ekrana gelen pencere üzerindeki "Process Audio", "Use Lame to Encode" ve "Limit Lame To Mpeg 1 Samplers/Bitrates" seçeneklerinin işaretli olması gereklidir. Daha sonra "No Normalize"ın seçili olduğu açılır listeden "One Pass Normalize" öğesini seçmelisiniz. Bu, Dolby Digital izlerinin sessiz olarak tanımlanmış konuşmaların sesini yükseltecek ve buna karşılık yüksek sesli efektleri kısacaktır.

Daha sonra **Audio Channel Settings** başlığı altında bulunan **Use Audio Track** açılır listesinden kullanmak istediğiniz ses kaynağını seçmelisiniz. Buradaki listede SmartRipper'ın filmi transfer etmeden önce **Stream Processing** pencere-

7 SON AYARLAR: DivX Codec'in dönüşüm sırasında kullanacağı parametreleri bu pencere üzerinden belirleyebilirsiniz.

si üzerinde gösterdiği seslendirme seçenekleri ekrana gelecektir. Birden fazla ses kanalını nasıl dönüştüreceğinizi 158'deki "DivX Avantajları" kutusunda görebilirsiniz.

Lame Encode Type değerini ise açılır listede bulunan "Joint Stereo" öğesini seçerek değiştirin. Bu aktarılması gereken veri miktarını düşürecek ve Joint Stereo veri aktarımını isteğe bağlı olarak sadece sağ ve sol kanallar arasında bölüğü için Stereo efektleri bozmadan kaliteyi arttıracaktır. Bu nedenle sağ kanal için minimum 96 kbps kullanmalısınız.

Daha düşük aktarım hızları kesilmelere neden olacaktır. DivX için mükemmel değer 128 KBit'tir.

Eğer ses kartınız DVD'ler için kullanılan 48 kHz ile çalışmıyorsa, "Lame Output Frequency" değerini 44100 Hertz olarak değiştirmelisiniz. Aksi takdirde maksimum kalite için "Same as Source" öğesini seçmelisiniz.

Aktarım hızı ve sıkıştırma değerleri

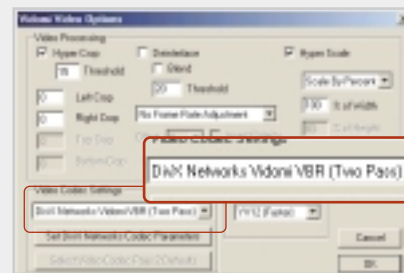
Şimdi sıra dönüştürme işleminin en zor kısmına geldi. Burada ses ve video bilgileri için kullanılacak veri aktarım hızına ve hangi sıkıştırma tipini kullanacağınıza karar vermelisiniz. Vidomi ile DivX dönüşümünü isterseniz tek isterseniz iki safhada gerçekleştirebilirsiniz. CHIP, aşağıdaki film süreleri, resim biçimi ve ses dönüşümü için tek safhada 96 KBit kullanılmasını tavsiye ediyor.

- 1.2,35 oranındaki görüntü büyüklüğüne sahip (büyük siyah bölümler) ve maksimum 120 dakikalık filmler,
- 1:1,85 oranındaki görüntü büyüklüğüne sahip (küçük siyah bölümler, yaklaşık 16:9 biçimi) ve maksimum 100 dakikalık filmler,
- 4:3 oranındaki görüntü büyüklüğüne sahip (tam ekran, siyah kısım yok) ve

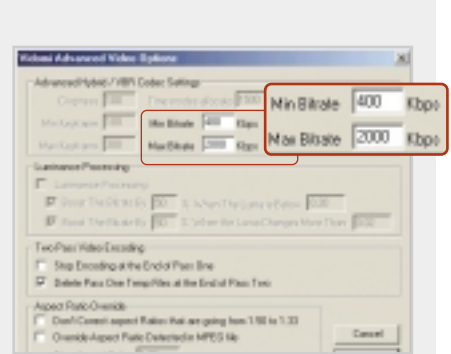
İKİ AŞAMALI DÖNÜŞÜM

» İki dönüşüm ile daha yüksek kalite

Bir filmi iki aşamalı dönüştürmek, daha uzun süre de elde edilen sonucun kalitesini arttıracaktır. DİKKAT! Bu noktada bir hatası olduğu için Vidomi'nin bir önceki versiyonu olan 0.448'i kullanmaktan kaçınmalısınız.

Options/Video Options komutunu çalıştırın. **Video Codec Settings** altındaki açılır listeden "DivX Networks Vidomi VBR (Two Pass)" öğesini seçin. Pencereyi OK düğmesine tıklayarak kapatın.

Options/Advanced Options komutunu çalıştırın ve Min Bitrate için "400" KBit ve Max Bitrate için "2.000" KBit değerlerini girin. Bu pencereyi kapatın ve **Options/Output Size Options** altından **Target Size** olarak 700 MByte girin. Daha sonra dönüştürme işlemini başlatın ve Vidomi işini bitirene kadar (uzunca bir süre) bekleyin.

maksimum 80 dakikalık filmler...

Bu değerler 700 MByte'lık bir CD için uygundur. Yüzde 10 daha kısa filmlerde ses verisi aktarım hızını 112 veya 128 KBit'e yükseltebilirsiniz. Dönüştürmek istediğiniz film söz konusu süreler içerisindeyse 10. adıma geçebilirsiniz. Ama filminiz daha uzunsa veya görüntü kalitesini arttırmak isterseniz (tabii sürenin bir etkisi yok), 162'deki "İki Aşamalı Dönüşüm" kutusuna göz atabilirsiniz.

Dönüştürmeden önceki son işlemler

Şimdi *Options/Video Options* komutunu bir kez daha çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki *Video Codec Settings* altından "DivX Networks (One Pass)" öğesini seçtikten sonra *Set DivX Network Codec Parameters* düğmesine bir kez daha tıklayın.

Codec'in ince ayarlarını daha önce zaten yapmıştınız. Şimdi DivX Codec kartı üzerindeki bitrate ayarlarını yapmalısınız. Bunun için önce şu küçük hesaplamayı yapmanız gerekiyor: 700 MB'lık bir disk üzerinde 5.734.400 KBit veri saklanabiliyor. Bunu, filmin saniye cinsinden süresine bölün ve ses bilgilerinin aktarım hızını elde ettiğiniz değerden çıkartın. Film 90 dakika yani 5.400 saniye uzunluğundaysa, 5.734.400'ün 5.400'e bölünmesi ile 1.062 kilobit'lik bir veri aktarım hızı elde edilir. 128 KBit/s'lik ses aktarım hızı biraz önce elde edilen değerden çıkartıldığında, görüntü aktarım hızı olarak 934 KBit/s değeri elde edilir. Bu değeri *Encoding Bitrate* kutucuğuna girin ve pencereyi kapatın. Filmin uzunluğuna ve sistem hızına bağlı olarak, birkaç saat süren dönüştürme işlemini başlatmak için Vidomi ana penceresinde bulunan *Start Encoding* düğmesine tıklayın.

DivX filmini en iyi şekilde ekrana getirmek

Dönüştürme işlemi sonucunda elde edilen filmi, en rahat entegre Vidomi Player ile izleyebilirsiniz. Şu anda çok sık kullanılmayan Microsoft Media Player 6.4 versiyonu ile izlemek için de küçük bir ipucuna ihtiyacınız olacak. Bu

nun için *Windows Gezgini* yardımıyla 6.4'ün çalıştırılabilir dosyası olan *MPLAYER2.EXE*'yi aratın. Bu dosya Media Player'ın 8.0 versiyonu ile beraber sabitdiske kopyalanıyor. Buradan *Dosya/Özellikler* komutu ile ekrana gelen pencere üzerindeki *Gelişmiş* kartını aktif hale getirin. Burada bulunan *Kullanım-*

daki Süzgeçler listesinden *DivX Decoder Filter*'ı seçtikten sonra *Özellikler* düğmesine tıklayın. Ardından ekrana gelen *Süzgeç Özellikleri* penceresindeki *Postprocessing Settings* kartında bulunan *Quality Level* çubuğunu sağa doğru kaydırarak görüntü kalitesini arttırabilirsiniz. ■

MS-SG / Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

VIRTUALDUB İLE DIVX

» İnternet için uygun videolar

Videolara sadece CD'de saklamak için ihtiyaç duymayız. DivX'in yüksek sıkıştırma oranı, hazırladığınız filmleri e-posta ile göndermek için de uygundur. Eğer VHS veya DV kameralardaki tatil görüntüleri gibi özel filmlerinizi arkadaşlarınız ve akrabalarınızla paylaşmak istiyorsanız, bunların ilk olarak tabii ki internet kullanımına uygun bir şekilde sıkıştırılmaları gereklidir.

İlk olarak video kaydı

Dönüştürmek için gerekli dosyaları TV kartı yardımıyla analog kaynaklardan capture, yani kayıt edebilirsiniz. Bunun için eCHIP'ten yükleyebileceğiniz (© eCHIP-Code DivX) VirtualDub aracını kullanabilirsiniz.

Hafızaya aldığınız videoları Vidomi ile öğrendiğiniz gibi dönüştürebilirsiniz.

Ancak bu esnada hareketli yatay çubukların oluşmaması için "Deinterlace" (bkz. adım 6) seçeneğinin etkin olmasına dikkat etmelisiniz. Ayrıca dosyanın büyüklüğünü minimuma indirmek için 176x144 ve 352x288 pikseller arasında bir çözünürlük seçmelisiniz. Görüntü frekansını da saniyede 15 resme düşürerek, oluşacak dosyanın boyutunu daha da küçülebilirsiniz. Ancak bu değer, hızlı hareketlerde kopukluk olmasına neden olabilir. Videoyu uygun çözünürlükte ve DivX olarak kaydedecek olursanız, işlem süresi daha da kısılacaktır. Kayıt sırasında veri aktarım hızını da düşürmeyi unutmamalısınız. Bunun haricinde DivX Codec 3.11a 4 ve 5 serisi versiyonlara kıyasla düşük veri aktarım hızları ile daha güvenilirdir. DivX 3.11a için tavsiyemiz *Love Motion* seçeneğinde 176x144 piksel çözünürlük için 100 kilobit'in yeterli olacağı yönündedir.

VirtualDub ile ses dönüştürümü

Artık yapmanız gereken tek şey, görüntünün sesini VirtualDub yardımıyla MP3 biçimine dönüştürmektir. Bunun için uygun codec'i tüm Windows versiyonlarında kurulu olarak bulabilirsiniz.

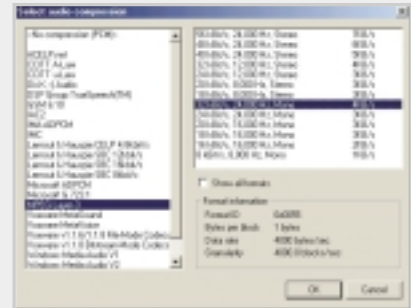
Söz konusu gizli seçenek sadece 56 kilobit'e kadar kodlayabilmektedir, ki bu hazırladığımız videolar için yeterli bir değerdir. Ses dönüşümü için aşağıdaki işlemleri yerine getirmelisiniz:

► *File/Open Video File* komutunu kullanarak dönüştürmek istediğiniz videoyu açın.

► Filminiz zaten daha önceden DivX olarak hazırlandığı için, *Video/Direct Stream Copy* komutunu çalıştırın.

► Videonun ses kanalı üzerinde çalışabilmek için *Audio/Full Processing Mode* komutunu çalıştırın.

► *Audio/Compression* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencerenin sol tarafındaki listeden "MPEG Layer 3" ve

WEB'E UYGUN: VirtualDub ile videolarınızı kaydedebilir ve sesleri MP3 biçiminde sıkıştırabilirsiniz.

sağ tarafındakinden de "32 kBit/s, 24,000 Hz, Mono" öğelerini seçin. Şayet tam sürüm bir MP3 Codec'e sahipseniz, bunu kullanabilir ve farklı veri aktarım hızlarını da seçebilirsiniz.

► Dönüştürülen dosyanın kaydedileceği klasörü ve ismini *File/Save As AVI* komutu ile belirleyin. Son olarak *Kaydet* düğmesine tıklayın.

İşlem sonucunda ses dönüştürülecek ve filme eklenecektir. Bu ayarlar kullanıldığında bir dakika süren (saniyede 25 karelik) bir film, hafızada bir megabyte yer kaplayacaktır. Saniyede 15 kare kullanıldığında ise dosyanın büyüklüğü 700 KByte/dakikaya kadar düşecektir.

» 6 ADIMDA KOLAY ÇÖZÜM

McAfee Personal Firewall 2.15

PC'niz Güvenlik Duvarları Arasında

Bir koruma aracı kullanmadan internete bağlanmak, hiçbir savunma teçhizatı olmadan savaşa girmek gibidir. CHIP, internette güvenli sörf yapabilmeyi için McAfee Firewall'un tam sürümünü hediye ediyor.

■ İnternete bağlandığınızda bilgisayarınızı ve dolayısıyla kendinizi dünyanın en tehlikeli metropollerinden birine, yani milyonlarca kişinin bağlandığı büyük ve tehlikeli bir ağa dahil ediyorsunuz. Diğer kullanıcılar, korsanlar çeşitli yollarla size bulaştırdıkları trojan'lar ile sizin bilgisayarınıza erişmek, ağ kaynaklarınızı kullanmak veya gönderdiğiniz/aldığınız paketleri izlemek isteyebilirler. İşte McAfee Firewall bu noktada bir kapı görevlisi gibi davranarak bilgisayarınıza gelen ve bilgisayarınızdan çıkan tüm paketleri

kontrol eder. Sonuç olarak sadece izin verdiklerinizi serbest bırakır.

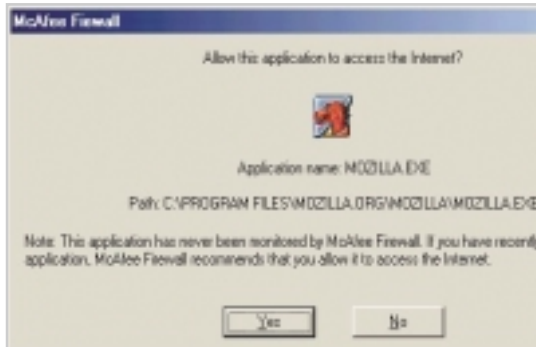
Kurulumu ve kullanımı oldukça kolay olan McAfee Firewall; dosya ve yazıcı paylaşımlarına erişimi durdurur, kimin bağlandığını gösterir, saldırı paketlerinin işletim sistemi tarafından alınmasını ve güvenilmeyen programların ağ ile haberleşmesini engeller, bilgisayarınızın yönetimini ve özel bilgilerinizi dışarıya sızdıran gizli programları tespit eder, bağlandığınız sayfa ve bağlantı türü hakkında ayrıntılı bilgi verir ve bilgisayarınızı

nızdan uzaklaştığınız zaman tüm veri akışını durdurur.

Kullanıcıyı rahatsız etmeden arka planda çalışan program devamlı olarak ağ aygıtı (dial-up, kablo ve ISDN modemler ile ağ kartları) ile PC arasındaki veri trafiğini kontrol eder.

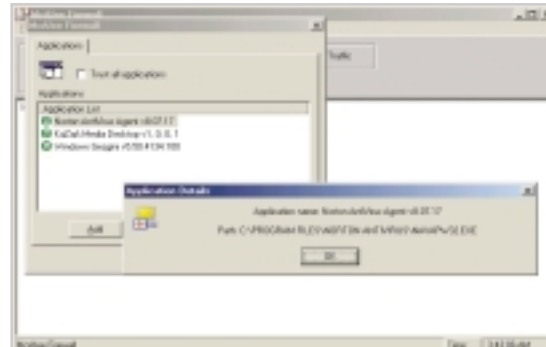
McAfee Firewall'u eCHIP CD'sinden hemen yükleyebilirsiniz.

1

McAfee Firewall'u kurmak

McAfee Firewall'u yüklemek için kurulum dosyasına iki kere tıklayın ve daha sonra ekrana gelen direktifleri takip edin. Kısa bir kurulum süresi sonrasında program bir sihirbaz yardımıyla temel ayarları yapmanızı isteyecektir. Bu sayede tüm veri trafiğini engellemeye veya süzmeye karar verebilir veya serbest bırakabilirsiniz. Ayrıca kayıt tutulacak bilgi içeriğini (ayrıntılı ya da özet) belirleyebilir, programın sistem açılışında yüklenmesini sağlayabilir veya internet ile haberleşmesine izin verdiğiniz programlar için bir liste oluşturabilirsiniz. Burada oluşturacağınız liste, program çalışırken internet ile bağlantı kurmak isteyen programları otomatik tespit edip, izin verip vermediğinizi size soracağı için çok önemli değildir. Bir programın çalışmasına izin vermek için ekrana gelen uyarı penceresindeki Yes düğmesine tıklamanız yeterlidir.

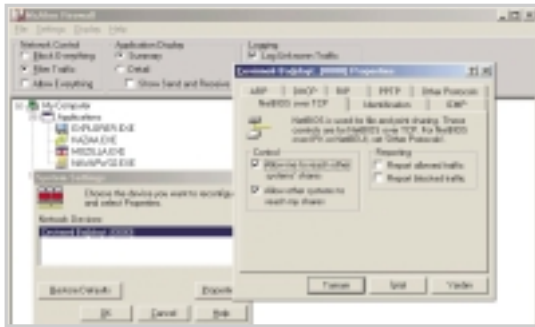

2

Program konfigürasyonu

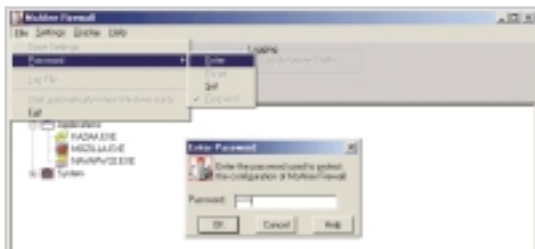
McAfee Firewall, verdiğiniz izinlere bağlı olarak uygulamaların internet veri akışını engeller veya serbest bırakır. Uygulamalar ile ilgili ayarlara ulaşmak için *Settings/Application Settings* komutunu çalıştırın. Eğer ekrana gelen pencerede "Trust all applications" seçeneğini işaretlerseniz, tüm uygulamalar direkt olarak güvenli listesine eklenecek ve istedikleri gibi veri alışverişinde bulunacaklardır.

Bu nedenle güvenliğinizi tehlikeye girmemesi için söz konusu seçeneği işaretlememelisiniz. *Applications* kartında bulunan *Add* düğmesini kullanarak güvenli listesine yeni programlar ekleyebilir, *Remove* ile listeden çıkartabilir, *Block* ile programların haberleşmesini engelleyebilir ve *Allow* ile izin verebilir ve *Details* düğmesi ile programın tam ismini ve çalıştırılabilir dosyasının yerini öğrenebilirsiniz.

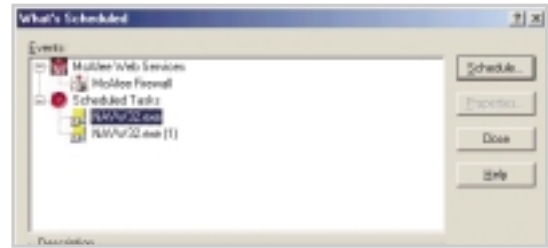
3 Firewall sistem konfigürasyonu

İşletim sistemi kullanıcıya haber vermeden çok farklı ağ haberleşme tiplerini kullanabilir. Bu nedenle McAfee, kullanıcıya farklı sistem fonksiyonlarını engelleme ve serbest bırakma imkanı sunar. Buradaki ayarlar bilgisayarın konumuna bağlı olarak, örneğin dahili ağ veya çevirmeli ağ bağlantıları için farklılık gösterir. Sistem ayarlarına ulaşmak için Firewall'un görev çubuğu üzerinde bulunan simgesine sağ tuşla tıklayın *System Settings* komutunu çalıştırın ve istediğiniz ağ aygıtını seçtikten sonra *Properties* düğmesine tıklayın. Buradaki protokoller ve yapılacak değişikliklerin çalışmasını nasıl etkileyebileceği hakkında daha ayrıntılı bilgi için programın yardım menüsüne bakmalısınız. Burada standart olarak sizin için en iyi seçenekler kullanılır.

4 Parola koruması ile yüksek güvenlik

McAfee Firewall, sisteminizi istenmeyen ağ haberleşmesine karşı korumak üzere geliştirilen bir yazılım olduğu için konfigürasyonun bilginiz haricinde değiştirilmesi bile zararlı olabilir. Program, bu nedenle konfigürasyon dosyasına erişimi parola ile koruyabilir. Bunun için program ana penceresindeki *File/Password/Required* komutunu çalıştırın ve kutulara kullanmak istediğiniz parolayı girin. Parola girilmediğinde veya yanlış yazıldığında ise program çalışmaya devam edecek, ancak ayarlar üzerinde değişiklik yapmanıza izin vermeyecektir. Program çalışırken *File/Password/Enter* komutunu kullanarak parolayı girebilir ve ayarlara ulaşabilir veya PC'den uzaklaşırken ayarların değiştirilmemesi için *File/Password/Purge* komutunu çalıştırabilirsiniz.

5 McAfee Firewall Scheduled Tasks

Zamanlanmış görevler ile McAfee Firewall'un istediğiniz programları istediğiniz zamanda çalışmasını sağlayabilirsiniz. Buraya yeni bir görev eklemek için Firewall'un görev çubuğunda bulunan simgesine tıklayın ve nesne menüsündeki *Schedule New Task* komutunu çalıştırın. Ekranı gelen sihirbazın ilk adımında "Schedule a new task" seçeneğini işaretleyin ve *İleri* düğmesine tıklayarak ulaştığınız pencereden kullanmak istediğiniz programı seçin. Örneğin, bir antivirüs programı. Daha sonra göreviniz için bir isim girin ve bu görevin uygulanacağı zaman aralıklarını seçin. Son olarak programın çalıştırılacağı zamanı ve başlangıç tarihini de seçerek yeni bir zamanlanmış görev hazırlayabilirsiniz. Varolan görevleri kontrol etmek, özelliklerini değiştirmek için yine aynı nesne menüsünde bulunan *What's Scheduled...* komutunu çalıştırabilirsiniz.

6 Kayıt defteri ayarları ve içeriği

McAfee Firewall, uygulamaların oluşturduğu veya sistem ayarlarına bağlı ağ trafiğinin ve beklenmeyen veri alışverişlerinin de, belki bir hacker saldırısı olabilir şüphesiyle kaydını tutar. Program ana penceresinde ekrana gelen Activity Log uygulamalar tarafından kurulan bağlantıların kaydını gösterir. Ekran 100 öge ile sınırlı olduğu için eskiler silinerek, yeni öğeler için yer açılır. Ancak tüm bu öğeler standart olarak "C:\Program Files\McAfee\McAfee Firewall" klasöründe bulunan ve günün tarihi kullanılarak özel olarak adlandırılan kayıt dosyasında saklanırlar. Kayıt dosyasının yerini ve maksimum büyüklüğünü *File/Log File* komutunu kullanarak değiştirebilirsiniz.

İPUÇLARI EKİM 2002

» WINDOWS

1	Windows 98, Me, 2000: Standart olarak "Ayrıntılar" modunu kullanmak	168
2	Windows 98, Me, 2000: Nesne menüsünden VBScript dosyası oluşturmak	168
3	Windows 98, Me, 2000: "Belgelerim" klasörünün yerini değiştirmek	169
4	Windows XP: Çok sayıda dosyayı bir kerede isimlendirmek	169
5	Windows 98: "Oturumu Kapat..." komutunu kaldırmak	169
6	Windows 98, Me, 2000, XP: Versiyon numarasını masaüstünde görüntüleme	169

» UYGULAMALAR

7	Excel 97, 2000, XP: Fonksiyonun kullanılabilir özelliklerini görüntülemek	170
8	Outlook XP: Adres Defterinden Kişiler klasörüne ulaşmak	170
9	Internet Explorer 5.5: IE'yi standart browser olarak kullanmak	170

» DONANIM

10	Anakart: Doğru bellek terfisi	172
11	PC Güç Kaynağı: Güç kaynağının tozunu almak	172
12	Anakart: Terfiden önce güç kaynağını tamamen boşaltmak	172
13	Anakart: BIOS'un fan kontrolünü engellemek	172

1 Windows 98, Me, 2000

Standart olarak "Ayrıntılar" modunu kullanmak

Windows gezgini, normalde klasörleri ve dosyaları göstermek için "Büyük Simgeler" görünüm modunu kullanır. Ancak "Ayrıntılar" görünümünü daha pratik bulduğunuz için Windows gezgininin standart olarak bu görünüm modunu kullanmasını istiyorsunuz.

İPUÇU: Tüm klasörlerde devamlı olarak Ayrıntılar görünümünü kullanmak için ilk olarak Windows gezginini başlatın ve burada istediğiniz bir klasörü açın. Şa-

yet gezgin, açtığınız klasörün içeriğini Ayrıntılar görünümünü kullanarak ekrana getirmiyorsa, Görünüm/Ayrıntılar komutunu çalıştırın.

Şimdi Araçlar/Klasör Seçenekleri komutunu çalıştırın. Aynı komutu Windows 98 altında ayrıca Görünüm menüsünde de bulabilirsiniz. Ekrana gelen Klasör Seçenekleri penceresindeki Görünüm kartını aktif hale getirin ve buradaki Klasör Görünümleri kutucuğu içerisinde bulunan Geçerli Klasör Görünümü düğmesine tıklayın. Takip eden güvenlik sorgusu penceresinde bulunan Evet düğmesine tıklayın.

Eğer yaptığınız bu değişikliği geri almak ve Büyük Simgeler görünümünü tekrar standart olarak kullanmak isterseniz, Görünüm kartındaki Klasör Görünümleri kutusunda yer alan Tüm Klasörleri Sıfırla düğmesine tıklamanız yeterli olacaktır.

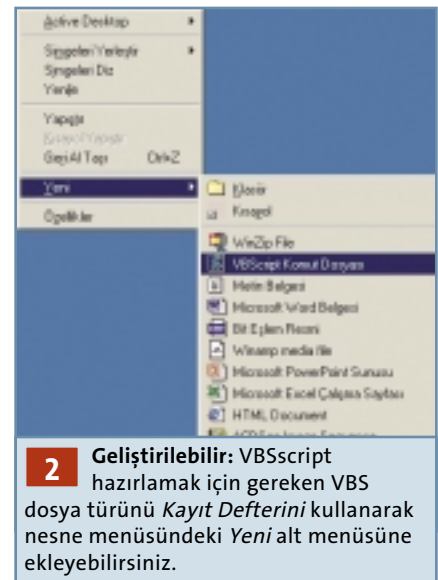
2 Windows 98, Me, 2000

Nesne menüsünden VBScript dosyası oluşturmak

Gezginin nesne menüsünde yer alan Yeni komutunu kullanarak farklı biçimlerde dosyalar oluşturabilirsiniz. Bir çok scripti VBScript ile hazırlıyorsanız, VBS dosyalarını da nesne menüsünü kullanarak oluşturmak isteyebilirsiniz.

Tips & Tricks

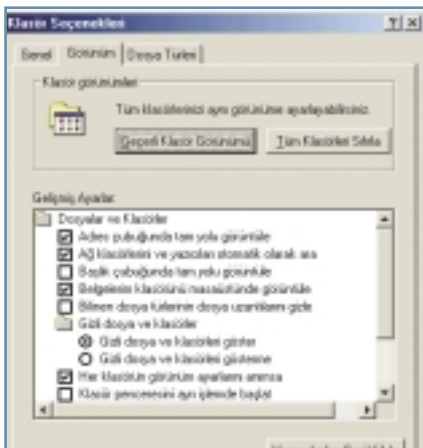
Donanım ve yazılım sorunları bilgisayar kullanıcılarının günlük hayatlarının bir parçasıdır. CHIP size sorunları güvenli bir şekilde çözebilmeniz için önerilerde bulunuyor ve rehberlik ediyor.

2 Geliştirilebilir: VBScript hazırlamak için gereken VBS dosya türünü Kayıt Defterini kullanarak nesne menüsündeki Yeni alt menüsüne ekleyebilirsiniz.

İPUÇU: Bunun için Kayıt Defteri'nde küçük bir değişiklik yapılması yeterlidir. Windows'un Başlat menüsünde yer alan Çalıştır komutuna tıklayın ve ekrana gelen pencere üzerinden "regedit" komutunu çalıştırın. Kayıt Defteri Düzenleyicisi penceresinde yer alan "HKEY_CLASSES_ROOT" anahtarının önündeki artı işaretine tıklayın. Bunun sonucunda her biri Windows'ta kayıtlı dosya türlerinin isimlerine sahip olan, örneğin ".DOC" ve ".TXT" anahtarların bulunduğu bir liste ekrana gelecektir.

Şimdi burada bulunan ".VBS" anahtarını arayın ve seçtikten sonra farenin sağ düğmesini kullanarak üzerine tıkla-

1 Standart Görünüm: Bir klasörün görünümünü Klasör Seçenekleri penceresinden diğerleri için de standart olarak atayabilirsiniz.

yın. Açılan nesne menüsündeki *Yeni/Tuş* komutunu çalıştırın ve yeni tuşun ismini “ShellNew” olarak değiştirin. Oluşturduğunuz bu tuş değerine bir kez daha tıklayın ve *Yeni/Dize Değeri* komutunu kullanarak, içerisine bir öge ekleyin. Bu yeni ögenin ismini de “NullFile” olarak değiştirdikten sonra *Kayıt Düzenleyicisi* penceresini kapatın. Artık Windows, nesne menüsü üzerindeki *Yeni* alt menüsünde bulunan “VBScript Komut Dosyası” komutunu kullanarak yeni, boş script dosyaları oluşturmanıza imkan tanıyacaktır.

Nesne menüsündeki komutların isimlerini de ayrıca *Kayıt Defteri’nde* bulabilirsiniz. Bunun için direkt olarak “VBS” anahtarı altında yer alan “(Varsayılan)” isimli ögenin içeriğine dikkat edin ve HKEY_CLASSES_ROOT altında bu isme sahip bir anahtar arayın. Windows, *Yeni* alt menüsünde gösterdiği bu ismi bu anahtar altındaki “(Varsayılan)” değerinden alır.

3 Windows 98, Me, 2000

“Belgelerim” klasörünün yerini değiştirmek

Sisteminizde, her biri ayrı bir “Belgelerim” klasörü kullanarak çok sayıda kullanıcı mevcut. Kontrolü kaybetmemek için bu klasörün Windows tarafından belirlenen standart konumunda değil de “C:\BELGE gibi bir klasör içerisinde tutulmasını istiyorsunuz.

İPUÇU: İşletim sistemi, eğer Windows altında çok sayıda kullanıcı tanımlıysa, Windows altındaki “Profiles” (Windows 98 ve Me) veya “Documents and Settings” (Windows 2000) klasörlerinde her kullanıcı için özel klasörler oluşturur. Windows, “Belgelerim” klasörünü de burada saklar. Etkin kullanıcıların klasörünü başka bir yere taşımak için masaüstünde bulunan *Belgelerim* simgesine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsündeki *Özellikler* komutunu çalıştırın.

Ekrana gelen *Belgelerim Özellikleri* penceresindeki *Hedef* başlığı altında bulunan aynı isimli kutucukta Windows’un söz konusu klasörü sakladığı adres bulunur. Windows’un etkin kullanıcıya ait klasörü saklamasını istediğiniz

yerin adresini bu kutucuğa girin. Bunun için Windows Me ve 2000 altında *Taşı* düğmesini kullanabilir ve hedef klasörü ekrana gelen *Klasöre Gözet* penceresinden seçebilirsiniz. Windows 98 altında ise sırasıyla *Gözet* ve *Uygula* düğmelerine tıklamalısınız. Ayrıca Windows Me ve 2000 eski *Belgelerim* klasörünün içeriğini de yeni konuma taşımak isteyip istemediğiniz ile ilgilenir. Bunun için ihtiyaçlarınıza bağlı olarak *Evet* ya da *Hayır* düğmelerinden birine tıklayabilirsiniz. Ancak Windows 98 maalesef bu tür fonksiyona sahip değildir.

4 Windows XP

Çok sayıda dosyayı bir kerede adlandırmak

Birden fazla dosyayı, örneğin JPG resimleri tek bir işlem ile rahat ve hızlı bir şekilde yeniden adlandırmak istiyorsunuz.

İPUÇU: Windows XP, bunun için çok fazla bilinmeyen bir fonksiyona sahiptir. İlk olarak ismini değiştirmek istediğiniz dosyaları seçin ve daha sonra üstlerine farenin sağ düğmesi ile tıklandıktan sonra açılan nesne menüsündeki *Yeni-den adlandır* komutunu çalıştırın. Örneğin, dosya ismi olarak aşağıdaki gibi bir ifade girin:

Benim_Resimlerim(1).jpg

Bunun sonucunda [Enter] tuşuna basıldığında Windows XP tüm dosyaları, parantezler arasındaki sayıyı birer arttırarak yeniden adlandıracaktır. İsterseniz parantezi dosya isminin içerisinde de kullanabilirsiniz.

5 Windows 98

“Oturumu Kapat...” komutunu kaldırmak

“Oturumu Kapat...” komutunu Windows’un Başlat menüsünden kaldırmak istiyorsunuz.

İPUÇU: Bu komutu *Başlat* menüsünden kaldırmak için *Kayıt Defteri’ndeki* bir değeri silmelisiniz. *Başlat/Çalıştır/Rege-*

dit/Tamam komutunu kullanarak *Kayıt Defteri Düzenleyicisi’ni* çalıştırın ve “HKEY_CURRENT_USER\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Policies\Explorer” anahtarını aktif hale getirin. Bu anahtar şayet sisteminizde mevcut değilse *Düzen/Yeni/Anahtar* komutunu kullanarak oluşturabilirsiniz. Altında “NoLogOff” adında yeni bir öge oluşturmak için anahtarı seçin ve *Düzen/Yeni/İkili Değer* komutunu çalıştırın. Bu oluşturduğunuz ögenin üzerine iki kere tıklayın ve ekrana gelen *İkili Değer Düzenle* penceresindeki *Değer Verisi* kutusuna “01 00 00 00” değerini girin. *Editör* penceresini kapatın ve yaptığınız değişikliğin etkili olması için Windows’u yeniden başlatın. *Başlat* menüsünde “Oturumu Kapat...” komutunun artık bulunmadığını göreceksiniz.

Eğer bu komutu ileride tekrar kullanmak isterseniz, biraz önce oluşturduğunuz “NoLogOff” ögesinin değerini “00 00 00 00” olarak değiştirin veya bu ögeyi tamamen silin.

6 Windows 98, Me, 2000, XP

Versiyon numarasını masaüstünde görüntülemek

Kullandığınız Windows sisteminin versiyon numarasının devamlı olarak masaüstünde görüntülenmesini istiyorsunuz.

İPUÇU: *Kayıt Defteri’nde* yapacağınız küçük bir değişiklik ile versiyon numarasının masaüstünde görünmesini sağlayabilirsiniz. Bunun için *Kayıt Defteri’ni* açtıktan sonra “HKEY_CURRENT_USER\Control Panel\Desktop” anahtarını açın. Pencerenin sağ tarafında “PaintDesktopVersion” adında bir öge bulunmalı. Aksi takdirde *Düzen/Yeni/Dize Değeri* komutunu kullanarak oluşturun. Daha sonra bu ögenin değerini değiştirmek için üzerine iki kere tıklayın ve ekrana gelen pencere üzerindeki *Değer Verisi* kutusuna “1” yazın. *Kayıt Defteri Düzenleyicisi’ni* kapatın ve yaptığınız değişikliğin etkili olması için Windows’u yeniden başlatın. Kullandığınız işletim sisteminin versiyonu bundan sonra Windows masaüstünün sağ alt köşesinde, beyaz renkte devamlı olarak görüntülenecektir.

10 Anakart**Doğru bellek terfisi**

Yeni aldığımız, nForce 420 chipsetli bilgisayarınızda üçüncü ve boş bir bellek yuvası olduğunu fark ettiniz ve hemen buraya yeni bir bellek modülü taktınız. Ancak sisteminiz belleği yoğun bir şekilde kullanan programlarda daha yavaş çalışır oldu

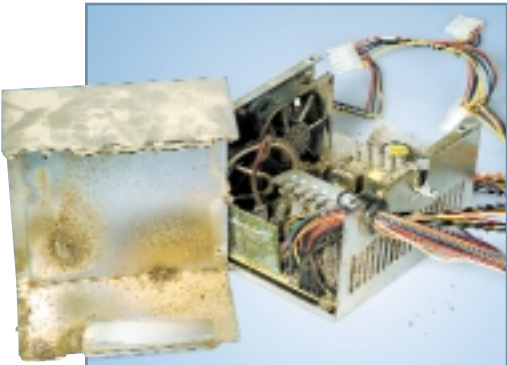
İPUCU: Hazırda dolu olan bellek yuvalarına daha büyük bellek modülleri takın. Zira nForce 420 chipseti iki bağımsız bellek kanalına sahiptir. İki bellek yuvasına aynı tipte modüller takılmışsa bunlar paralel olarak kullanılır ve bellek veri transfer hızı 2,1 GB/s'den 4,2 GB/s'ye yükselmiş olur.

Bunlara üçüncü bir modül eklenirse bu modül uygun bir ortağa sahip olmayarak tek başına kalır ve ortalama bellek transfer hızının düşmesine neden olur. Modül büyüklüğü, kullanılan yazılım ve veri miktarına göre bellek transfer hızının düştüğü, hafif veya belirgin bir şekilde hissedilir.

11 PC Güç Kaynağı**Güç kaynağının tozunu almak**

PC'nizin güç kaynağı giderek daha fazla gürültü çıkarmaya mı başladı? Bilgisayarınız bazen durup dururken kilitleniyor mu? Böyle durumlarda, güç kaynağını da ihmal etmeyerek, genel bir temizlik yapma zamanı gelmiştir.

İPUCU: Güç kaynağı, filtresi olmadığın-

11 Tiryaki Odası: En geç üç yıl sonra kasanızın güç kaynağını temizlemelisiniz.

dan içeriye sadece serin hava çekmekle kalmaz, aynı zamanda elektronik parçalar için oldukça zararlı olabilecek tozları da çeker. Özellikle sigara içenler güç kaynağının havalandırma deliklerini en geç üç yıl içinde gözden geçirmeliler. Dışarıya kahverengi lekeler ve kurumlar taşmışsa esaslı bir temizliğin zamanı gelmiş demektir.

DİKKAT! Güç kaynağının içini açarak ve temizleyerek, garanti süresi devam ediyorsa, garantinin bitmesine neden olursunuz. Ayrıca elektrik konusunda temel bilgilere sahip olmanız gerekir, zira modern güç kaynakları 300 watt güç sağlar ve bu hiç de azımsanmayacak bir tehlike olabilir. Çıkış voltajı sadece maksimum 12 volt olsa da bu çocuk oyuncuğu değildir ne de olsa burada 20 amper kadar elektrik akımı söz konusudur.

Temizlik için keskin, sivri veya sıvı maddeler kullanmayın. Kirin büyük bir kısmını elektrik süpürgesinin ince ucuyla ya da yumuşak bir fırça ile alın.

Güç kaynağını açmışken içinde hasar olup olmadığını kontrol edin. Bir kondansatörün üzerindeki kahverengi lekeler bunun arızalı olduğuna işaret edebilir. Bu kondansatörü mutlaka değiştirmeniz gerekir, ama en iyisi kuşku duyuyorsanız tüm güç kaynağını değiştirin.

12 Anakart**Terfiden önce güç kaynağını tamamen boşaltmak**

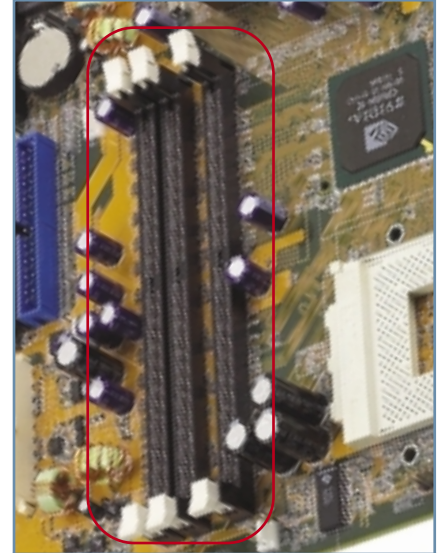
Bilgisayarınızın anabelleğini terfi ettirmek istiyorsunuz. Ancak çok ihtiyatlı davranmanıza ve güç kablosunu sökmenize rağmen, taktığınız yeni bellekleri anakartınız görmüyor.

İPUCU: Anakart üzerindeki bileşenleri değiştirirken sadece güç kablosunu sökme yeterli değil. Her halükarda güç düğmesine tekrar basın. Ancak bu şekilde anakartın kondansatörlerinde biriken yükü ve güç kaynağında kalan gerilimi boşaltmış olursunuz. En kötü durumda buralarda kalan bu gerilimler BIOS'un yeni donanım bileşenlerini kontrol etmesine engel olabilirler. Ancak voltaj dalgalanmaları da meydana gelebilir ve bazı parçalar bundan hasar görebilir..

13 Anakart**BIOS'un fan kontrolünü engellemek**

BIOS'daki bazı ayarları yeniden yaptınız veya BIOS'unuzu yeni versiyonuna güncellediniz. Bunun sonucunda bilgisayarınız, sistem açılışında bir hata sesi çıkartıyor ve daha sonra kendini kapatıyor.

İPUCU: Güncel BIOS versiyonları işlemci fanında bir devir sinyali olup olmadığını kontrol ederler. Şayet yoksa, işlemcinin sıcaktan zarar görmesini engellemek için bilgisayar otomatik olarak kapatılır. Eğer fan direkt olarak güç kaynağına bağlıysa veya üç parçalı bir

10 3. Slot Tehlikesi: nForce 420 chipsetli anakartlarda 3. bellek yuvasının kullanımı PC'yi yavaşlatabilir.

bağlantı kablosu kullanılmamışsa söz konusu devir sinyali kontrol edilemez. Ancak bilgisayarın açılabilmesi için devir sinyaline (dakikada 3000 devirden büyük) sahip bir fanın anakartın işlemci fanı bağlantı noktasına takılı olması gereklidir. Alternatif olarak chipset fanını da kullanabilirsiniz. Ancak bu esnada işlemci fanını başka bir bağlantı noktasına takmayı unutmamalısınız. Artık bilgisayar açılabilir ve BIOS'daki "CPU FAN Check at Power on" seçeneğini kapatabilir ve BIOS kaydedebilirsiniz. Daha sonra bilgisayar kapatmalı ve fanların bağlantısını orijinal haline getirmelisiniz. Bundan sonra bilgisayarınız fan hızını sorgulamadan çalışacaktır.

İÇİNDEKİLER

178

İnternette Bedava Yazılım:
Online yazılım hizmetleri

184

Web Tasarım Kursu:
Dreamweaver MX ile web
sayfası tasarımı

192

İz Temizliği:
Net'te iz bırakmadan sörf

Peer2Peer Savaşı

Saldırı Lisansı

Müzik endüstrisi paylaşım araçlarına legal yollardan virüs sokmak istiyor, P2P fanatikleri karşı atak için silahlaniyor ve müzik sitelerine saldırıyorlar.

■ Paylaşım araçları ve Peer to Peer ağları konusunda yaşanan savaşta, silahlar aynı anda çekildi. Müzik endüstrisi ve P2P korsanları pek yakında aynı yeraltı yöntemlerini kullanarak birbirlerine saldıracaklar. Ancak Amerikan müzik dağıtıcılar birliği RIAA, hack ve virüs dağıtımının suç olarak nitelendiği bir kanuna takıldı. Tabii ki bu durum hızlı bir şekilde değişebilir.

Yasal dayanak arayışı

İşin aslı, Amerikan kongresinin Eylül ayı içerisinde karara bağladığı bir yasa tasarısına göre lisans sahiplerinin P2P ağları üzerinden paylaşımı engellemesine, nasıl olduğunu fark etmeden izin vermesine dayanıyor. Böylece endüstrinin emrinde çalışan P2P suikastçıları da hack için resmi bir izin lisansı almış oldular. Karardan memnun olan RIAA şefi Hilary Rosen, bu yasa teklifini bir serbest bırakma değil de takdir edilecek "yeni bir atılım" olarak görüyor.

Güç dengelerini yerinden oynatacak yepyeni bir durum ortaya çıkabilir. Bir tarafta şimdiye kadar belirli bir çizgide ağlarını hizmette tutan paylaşım araçları; karşı tarafta ise imparatorluğun imkanlarını kullanarak

kullanıcı casusluğu yapan, sunucuları kapatan ve sabitdisk içeriğini açığa çıkartan endüstri korsanları.

Beklenmeyen yan etkilere neden olabilecek bir hacker savaşının eşiğindeyiz. P2P topluluğunun parçaları, topraklarını savaşmadan terk etmek istemiyorlar. RIAA'nın web sayfası, yeni kanun karşısında uyarı olması için şimdiden bir Denial of Service Attack ile kapatıldı. Eğer yer altındaki savaş başlayacak olursa film endüstrisi, plak firmaları, günlük gazeteler ve imparatorluğa ait diğer alanların web sayfaları yakında çok daha fazla tahribata uğrayacaklar. Buna karşılık lisanslı saldırganlar ise sayısız kullanıcının zarar göreceği virüsleri internet paylaşım araçlarında yaymaya devam edecekler.

Microsoft'un çalışanlarına gönderdiği bir açıklama P2P ağlarında büyüyen tehlikeyi gösteren gerçek bir alarm sinyali olarak kabul edilebilir. Yeni yasa tasarısının Amerikan senatosunda kabul edildiği gün 50 bin çalışan paylaşım araçları konusunda sert bir dille uyarıldı. Bunun nedeni, firma bilgisayarlarının korsanlar ve virüsler için bir saldırı kapısı olarak kullanılabileceği düşüncesi idi.

Bilgi için: www.riaa.com

Çin'in Uygulamalarına Akıl Sır Ermiyor

Altavista Yasak, Google Değil

İnternetin kontrol altına alınması gerektiğini en resmi ve radikal şekilde dile getiren devletlerden biri olan Çin, Eylül ayı içinde Google arama motorunun Çin'de kullanımını engelledikten sonra Altavista için de aynı yasağı getirince uluslararası basın kuruluşlarının tepkisini çekti ve bir geri adım atarak Google'a uyguladığı yasağı kaldırdı. Çin, internetteki por-

nografik materyali bahane ederek başladığı yasaklama uygulaması sonrasında BBC de dahil olmak üzere pek çok haber ve yorum sitesinin Çin içinde izlenmesini engellemiştir. Yasaklı siteler arasında, Çinli gençlerin yasakları delmelerini sağlayabilecek internet teknolojilerine dair bilgisayar siteleri de yer alıyor.

Bilgi için: www.altavista.com

Ses Kontrolü

Web Sözüünüzü Dinliyor

Fareler hizmet dışı kalacak. Son zamanlarda birçok firma internetteki sörf ve posta alışverişini bilgisayarlardan ve veri giriş aygıtlarından bağımsız olarak yapabilecek çözümler üzerinde çalışıyorlar.

IBM ve Opera "multimodal browsers" konseptine dayanıyor. Bu yeni standart XHTML ve Voice'i kullanıyor. İlk olarak sonbaharda PDA ve cep telefonları için tamamen ses kontrollü sörf imkanı tanıyacak beta versiyonu yayınlanacak. Bremen'li firma glonz.com da cep telefonları üzerinde çalışıyor. Firma, aynı isimli sayfasında web arayüzüne alternatif olarak ses ile de erişilebilen bir ücretsiz posta portalı açtı. Bu sayede rande-

vular, e-postalar ve kişiler mobil telefon üzerinden okunabilecekler. Böylece yeni iletiler telefon ile yazdırılabilecek ve vo-

icemail olarak gönderilebilecekler. Özel kullanıcılar için web üzerinden e-posta erişimi ücretsiz, ancak telefon erişiminin ücreti dakikada sadece 12 euro cent.

Bilgi için: www.glonz.com, www.ibm.com

ELEKTRONİK BANKACILIK

Kullanım sebepleri (%)

Yatırım emirleri	%53.7
Hesap incelemesi	%44.2
Maaş/ücret ödemeleri	%40.8

Kaynak: ibs

ONLİNE YATIRIM: Kullanıcıların yarısından fazlası birikimlerini değerlendirmek için elektronik bankacılıktan yararlanıyorlar.

Türkiye'den Dünya'ya Uzanan Bir Teknoloji

E-Learning'le Yeni Bir Fırsat

Microsoft Yetkili Eğitim Merkezi, İdea E-Learning Solutions'ın, geliştirdiği teknoloji ile uzaktan eğitimin yönü değişti.

İdea, tamamen kendi mühendislik çalışmalarıyla "ses" i internetten kolayca taşınabilir kıldı. Bu teknoloji ile daha önce yalnız görsel özellikler içeren uzaktan eğitim de anlatımlı hale gelmiş oldu.

İdea'nın geliştirdiği bu yeni e-learning teknolojisini ilk kullanan Microsoft Türkiye oldu. Microsoft Türkiye officeXP ve winXP eğitimlerini web sitesinde açtı.

İdea bir Amerikan kuruluşu olan Net G ile birlikte dünyada sesli anlatımlı uzaktan eğitim sunabilen iki kuruluştan biri olunca birçok ülkeden uzaktan eğitim talebi almaya başladı. Böylelikle bilişim teknolojileri alanında bir Türk firması daha dünyaya açılmaya hazırlanıyor.

Sınıfta eğitimden bir farkı yok

Artık resim, animasyon ve metnin yanına uygulama ve anlatım da eklenince uzaktan eğitimle gerçek bir sınıf eğitiminin arasındaki fark ortadan kalktı. Bu sayede her bilgisayarda kişiye özel bir eğitmen var oldu. Sonuç olarak bu yöntemle bir konuyu uzaktan öğrenmek zor olmaktan çık-

mış oldu. Çünkü eğitimi alan bir anlatımı ve görüntüyü görebiliyor; anlatımı dinleyebiliyor ve öğrendiğini uygulayabiliyor.

Eğitilmeye istediğiniz zaman istediğiniz yerden girebiliyorsunuz, eğitimlerin tamamı sesli, ve sesle birlikte anlatım metnini görebiliyorsunuz. Anlatım sırasında anlatılanın nasıl yapıldığı ekranda gösteriliyor, her anlatımdan sonra anlatılan kullanıcıya yaptırılıyor ve ne kadar öğrendiğinizi test edebiliyorsunuz ayrıca eğitiminizi seyrini de izleyebiliyorsunuz.

SUNULAN EĞİTİMLER

İdea'nın şu an tamamlamış olduğu tamamı Türkçe Microsoft eğitimleri şunlar:

MS Office XP Standart	24 saat
Word XP Giriş Düzey	3 saat
Word XP Gelişmiş Düzey	3 saat
Exel XP Giriş Düzey	3 saat
Exel XP Gelişmiş Düzey	3 saat
Power Point XP Giriş, Düzey	3 saat
Power Point XP Gelişmiş, Düz.	3 saat
Outlook Giriş XP Giriş Düzey	3 saat
Outlook Giriş XP Gelişmiş Düz.	3 saat
MS Win XP Giriş-Gelişmiş Düz.	11 saat

BAĞLANTI ÜCRETLERİ

superonline **superonline.com (212) 310 0000**
superonline maxx

12 ay 129 milyon TL

Skyrunner

Silver 69 milyon TL

sınırsız erişim

1 ay 18.9 milyon TL

3 ay 49 milyon TL

12 ay 99 milyon TL

e-pack

üyelik+10 saat 5 milyon TL

10 saat 4.5 milyon TL

30 saat 10 milyon TL

tt net

ttnet.net.tr (212) 444 0145

psn 1 ay 9 milyon TL

3 ay 21 milyon TL

6 ay 36 milyon TL

12 ay 54 milyon TL

turknet

turk.net (212) 444 0077

net.opt. 1 ay 15 milyon TL

net.ultra 3 ay 39 milyon TL

net.ultra 1 ay 24 milyon TL

net.ultra 3 ay 59 milyon TL

Veezy

vezy.com (212) 413 1414

mono p. 1 ay 12 milyon TL

eko p. 3 ay 30 milyon TL

pro p. 12 ay 100 milyon TL

e-kolay

e-kolay.com (212) 478 0478

10 saat fısıtık 4 milyon TL

1 ay sınırsız 15 milyon TL

3 ay sınırsız 35 milyon TL

12 ay sınırsız 95 milyon TL

trnet

tr.net (312) 295 9000

aylık sınırsız 11 milyon TL

yıllık sınırsız 75 \$

saatlik bağ. 0,25 \$

işnet

iş.net (312) 289 8060

s. paket 1 ay 12 milyon TL

3 ay 36 milyon TL

6 ay 72 milyon TL

12 ay 144 milyon TL

kontürlü saat. 450.000 TL

anet

anet.com.tr (212) 336 1919

Sınırsız internet

1 ay 12 milyon TL

3 ay 30 milyon TL

12 ay 75 milyon TL

IN & OUT

Çift Yönlü Uydu

Yeni yasa sayesinde artık internete çift yönlü uydu servisi ile bağlanmak mümkün olacak. Telefon kablolarına son.

ISDN

Eskimiş bir teknoloji olan ISDN'i kabul ettirme çabalarına rağmen, bilgi sahibi olanlar tepki gösteriyor.

WEB GÖZCÜ

KaZaA

Paylaşım Aracındaki Açık

Paylaşım aracı KaZaA'nın istemcisindeki bir güvenlik açığı, bilgisayarı Denial of Service saldırılarına açık hale getiriyor. Bu sayede bir PC'ye saldırmak için IP adresini bilmek yeterli oluyor.

Saldırganlar, 1214 numaralı porta Telnet ile erişerek kullanıcı ismini alabilir ve KaZaA istemcisinin yardımı ile kurbanın işlemcisini yüzde 1000 yükleyerek sistemin kilitlemesine neden olabilirler. Birçok firma ağı da söz konusu porta sahip, ancak paylaşımı tamamen engellemek için zaten uzun süre önce kapatmışlar.

Bilgi için: www.politechbot.com/p-03805.html

Bilgi için: www.sophos.com

Microsoft

Dört Kere Yaralanmış

Dört yeni güvenlik açığı, korsanların Windows bilgisayarlarını tamamen kontrol altında bulundurmalarına imkan tanıyor. SQL Server

2000'deki açık, üç zayıf noktadan kaynaklanıyor.

Bunlardan ikisi saldırganların Buffer Overflow yapmasına imkan tanırken, üçüncüsü de bilgisayarı Denial of Service saldırılarına açık hale getiriyor. Microsoft bunun için bir yama kurulmasını ve 1434 numaralı port'un firewall üzerinden kapatılmasını öneriyor. Diğer bir açık ise yabancı sistemlerdeki komutların Microsoft Desktop Engine üzerinde çalıştırılmasına imkan tanıyor.

Patch Download: www.microsoft.com/technet/security

GÜNCEL VİRÜS UYARILARI

► Buxtehude şifreli çalışıyor

Buxtehude isimli kurt, gönderen olarak "Domething stupid..." ve "Buxtehude" görünen bir e-posta eklentisi olarak yayılıyor. "Setupw32.exe" isim dosya eklentisi bilgisayardaki şifreleri toplayan ve daha sonra kurdun geliştiricisine gönderen bir Java Applet'i oluşturuyor.

Bilgi için: www.trendmicro.com

Web Tabanlı Yazılımlar

Online Uygulamalar

Pahalı olduğu ya da donanımlarınız yetersiz kaldığı için ihtiyacınız olan yazılımları satın alamıyorsanız ASP'ler sizin için bir çözüm olabilir. Yeteri kadar hızlı internet bağlantınız varsa uygulamaları internet üzerinden kullanabilirsiniz.

Kendi iş yerinizde ya da çalışmış olduğunuz şirkette size tahsis edilmiş olan bilgisayarda hangi yazılımları kullanıyor olursanız olun belirli bir süre sonunda güncelliklerini yitirecekler ve işinize yaramaz hale geleceklerdir. Dolayısıyla bunların zaman içinde güncellenmeleri gerekir. Böyle bir durumda eğer orta ya da büyük çaplı bir şirkete sahipseniz çalışılan her bilgisayar için toplam güncelleme masrafı inanılmaz bir boyuta ulaşabilir. Ayrıca yeni sürüm yazılımlar için belki de yetersiz kalacak donanımların da güncellemesi gerekecek ve maliyet iyice artacaktır.

İyimser bir düşünce ile bu harcamaların iş yapabilmek için gerekli olduğu kabul edilse bile diğer taraftan yazılımların kurulumu sırasında harcanacak zaman ve bu süreçteki iş gücü kaybı da ayrı bir sorun teşkil edecektir. Sonuç olarak teknolojiyi takip etmenin bedeli yüksek olacaktır. Yazılımların güncelleme masrafları sıfırdan satın almaya göre her ne

kadar daha düşük olsa da yine de şirketlerin bütçelerinde önemli bir yer tutar. Eğer siz de böyle bir durum içindeyseniz ve bunu azaltmanın bir yolu yok mu diye düşünüyorsanız yeni nesil uygulama sunan internet servislerini (ASP) dikkate alma zamanınız çoktan gelmiş demektir.

ASP'ler: Size en çok kazandıracak internet servisi sunucuları

İnternet üzerinde birçok işinizi hızlandırıp kolaylaştıracak online olarak kullanabileceğiniz birçok servis bulunur. Bunlar arasından biraz önce de kısaca bahsettiğimiz ASP'ler ise ek olarak size zaman kazandıracak ve masraflarınızı da azaltacaktır. Application Service Provider kelimelerinin baş harflerinden oluşan bu servisler, offline olarak kullandığınız yazılımları belirli aylık ücretler karşılığında size internet aracılığıyla standart bir browser üzerinden sunabilirler.

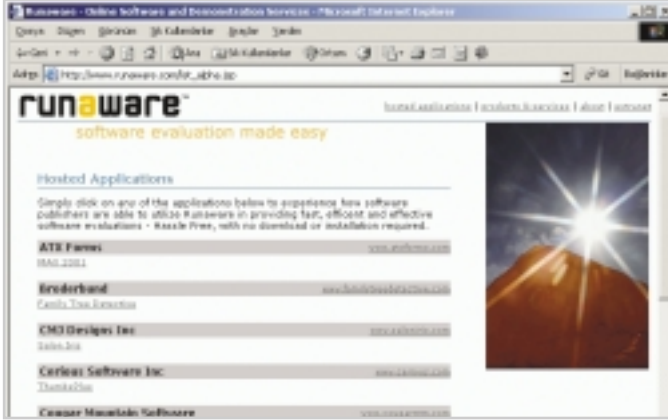
Bu servisler uygulamaların yönetimini ve sunumunu kendi sunucuları üzerinden yapıyorlar. Böylelikle sabit diskinizden yer ayırmanız ve kurulum işlemleri ile uğraşmanız gerekmiyor. Ayrıca uygulamaların destek, bakım ve güncelleme işlemleri de bu servisler tarafından

BİLGİ İÇİN

» Web'deki diğer ASP kaynakları

Eğer ASP'ler üzerinde daha fazla teknik bilgi ve habere ulaşmak istiyorsanız aşağıdaki bağlantılardan yararlanabilirsiniz. Ayrıca bu adreslerden internet üzerinde yer alan diğer ASP bağlantılarına da kategorilenmiş bir biçimde ulaşmanız mümkün olacaktır.

<http://www.aspstreet.com/>
<http://www.allaboutasp.org/>
<http://www.aspisland.com/>

SATIN ALMADAN ÖNCE DENEYİN:
ASP kullanmak istemiyor olsanız da yine de ASP servislerinden yararlanabiliyorsunuz. Runaware size yazılımları online deneme şansı sunuyor.

karşılandığı için bu sorun da ortadan kalkmış oluyor. Yazılım, donanım, network teknolojileri, ve teknik destek sunumunun yanı sıra tüm bunları ölçeklenebilir bir şekilde çok yüksek bir performans ve gelişmiş güvenlik ile kararlı bir şekilde sunan servisler, bu masrafları da ortadan kaldıracığı için bütçeyi inanılmaz ölçüde rahatlatabiliyor.

Kullanıcı açısından bakıldığında da ASP'lerin avantajı ön plan çıkıyor. Online yazılımlar, PC ve MAC gibi her platformda benzer şekilde çalışabiliyorlar. Ayrıca bu şekilde hem evde hem de işte çalışanlar için farklı uygulama ortamları sorunu ortadan kalkmış oluyor.

Yararlanmak için gerekenleri karşılamak hiç de zor değil

İçinde bulunduğumuz günlerde Offline olarak kullandığınız hemen her kritik uygulamanın internet üzerinde online halini bulmak da mümkün oluyor. Webware olarak adlandırılan bu uygulamaların içinde Office uygulamalarından anti-virüs yazılımlarına, oyunlardan işletim sistemlerine kadar birçok yazılım yer alıyor. Bu tip yazılımlara en popüler örnekleri yazının devamında bulabilirsiniz.

ASP'lerden yararlanabilmek yani webware'leri kullanabilmek için aslında hızlı bir internet bağlantısının dışında gereken çok fazla bir şey bulunmuyor. Çünkü standart browser'lar webware'lerin çalışması için gerekli eklentileri zaten bünyelerinde barındırır. Ek olarak eğer sisteminizde yüklü değilse sadece bazı webware'in ihtiyaç duyduğu Virtual Java Machine yazılımının kurulması gerekebilir. Bu yazılımı http://www.microsoft.com/java/vm/dl_vm40.htm adresinden temin edebilirsiniz. Sistem özelliklerinizin ise bir internet bağlantısını

geçkeştirebilecek minimum konfigürasyonda olması bile yeterli olacaktır. Kira olarak ödenecek ücretler ise biraz önce değindiğimiz özellikleri karşılamaya ve yazılımları satın almaya harcanacak tutarlarla karşılaştırıldığında da çok düşük kalacaktır.

Sonuç olarak bu sistem kurumsal çözüm olarak hiç de küçümsenmeyecek kadar cazip. Kişisel kullanıcılar cephesinde ise neredeyse hemen her konuda ücretsiz ASP'lerin bulunabilmesi de masrafları sadece internet bağlantı ücretine kadar geri çekebileceğinden tercih edilebilir.

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

YAZILIM TEST MERKEZİ

» Satın almadan önce mutlaka deneyin

Eğer ASP'lere sıcak bakmıyor ve lokal yazılım kullanmakta ısrarcı davranıyorsanız, yazılım satın almaya devam edeceksiniz demektir. Ancak aslında böyle bir durumda bile ASP'lerin yardımınıza koşabileceğini unutmayın. www.runaware.com adresinden ulaşacağınız online servis aracılığıyla satın almayı düşündüğünüz yazılımı online olarak denemeniz mümkün olabilir. Oldukça geniş bir yazılım arşivine sahip olan bu site, Java yardımıyla, istediğiniz bir yazılımı web browser'ınız içinde çalıştırıp online olarak denemenizi sağlayabiliyor. Üstelik bunun için onlarca MB'lık dosyaları değil sadece bir defaya mahsus olmak üzere birkaç yüz KB'lık Java dosyasını bilgisayarınıza indirmeniz yeterli oluyor. Sonuç olarak değil yazılımı satın almak, deneme sürümünü indirmeye bile gerek kalmadan karar verme şansına ulaşabiliyorsunuz.

İşletim Sistemi Servisi**THIN WIRELESS**

CHIP PUANI

BİLGİ: www.thinwireless.com

Bu webware, size internet üzerinden her yerden her zaman aynı gözükecek bir sanal masaüstü sağlayabiliyor. Aslında sadece masaüstü değil komple bir işletim sistemi sunan bu servis üzerinden Linux'a ücretsiz olarak, Windows 2000'e ise aylık 50\$ karşılığında sahip olabilirsiniz. Üstelik bu işletim sistemleri her tür gerekli uygulama tam olarak kurulmuş bir şekilde size ulaştırılıyor. Kullanıcıya tahsis edilen depolama alanı ise Linux'ta 10MB'ken Windows'ta ise 20MB.

Sistem Bakım Servisi**PC PITSTOP**

CHIP PUANI

BİLGİ: www.pcpitstop.com

PC'nizi her zaman formda tutmanıza yardımcı olacak bu site, ayrıca Panda Antivirüs yazılımını kullanarak sistem üzerinde tam bir virüs kontrolü de yapıyor. Bilgisayarınızdaki sorunlar için çözümler önerip performansını artıran PC Pitstop'u kullanabilmek için öncelikle servisin bilgisayarınıza birkaç DLL aktarmasına izin vermeniz gerekiyor. Tamamen otomatik olarak ilerleyen işlem oldukça güvenli. Yani bilgisayarınızda herhangi bir değişikliğe yol açmıyor ve kişisel bilgilerinize de ulaşmıyor.

FTP Servisi**SMOOTH FTP**

CHIP PUANI

BİLGİ: www.smoothftp.com

Web sayfalarınızı tamamen online bir yazılım kullanarak hazırlayabildiğiniz gibi bunları hosting hizmeti aldığınız web sunusuna göndermek için de yine bir diğer online servisten yararlanabilirsiniz. Sisteminize herhangi bir yazılım kurmanıza gerek kalmadan tüm dosyaları Smooth FTP adlı bu FTP servisini kullanarak gönderebilirsiniz. Üstelik FTP adresini, kullanıcı adınızı ve şifrenizi girerek kullanabileceğiniz bu site tamamen ücretsiz ve kayıt olmak da gerekmiyor.

Antivirüs Servisi**PANDA ACTIVESCAN**

CHIP PUANI

BİLGİ: www.pandasoftware.com

Çalışma hayatınız boyunca sorunsuz bir şekilde bilgisayar kullanmaya devam etmek için şimdiye kadar dikkat etmeniz gereken en önemli şeylerden biri de sisteminizde bir anti-virüs yazılımının bulunmasıydı. Ancak artık buna çok da gerek yok. Panda Software'in browser üzerinden çalışan tamamen ücretsiz antivirüs yazılımı çok daha pratik bir şekilde kullanılabilir. ActiveScan 55,000'in üzerinde virüsü ve trojanı sisteminizden başarıyla kaldırabiliyor. Ayrıca rakiplerinin aksine günlük olarak güncelleniyor.

Antivirüs Servisi**NORTON ANTIVIRUS**

CHIP PUANI

BİLGİ: <http://security.norton.com>

Başarılı virüs tarama yazılımları üreten en büyük firmalardan biri olan Symantec'in web sitesinden de sisteminizin güvenlik açıklarını kontrol etmeniz ve virüslere karşı test edebilmeniz mümkün oluyor. Virüs kontrolünden yararlanabilmek için ActiveX denetimlerinin açık olması gerekiyor. Tüm işlem taranan dosya sayısı ve tabi ki bilgisayarınızın hızına göre 20 dakikaya adar uzayabiliyor. Eğer modem bağlantısı kullanıyorsanız bunu dikkate alın. Güvenlik testi ise ufak bir plug-in'in yüklenmesini gerektiriyor.

Antivirüs Servisi**MCAFFEE ANTIVIRUS**

CHIP PUANI

BİLGİ: www.mcafee.com/

Eğer virüs sabit diskinizin boot sektörüne yerleştiyse bu servisi kullanarak başka bir temiz bilgisayara ihtiyaç duymadan online olarak özel açılış disketleri yaratabiliyor ve bununla sistemi boot edebiliyorsunuz. Daha sonra bu disket ile virüsü temizlemek mümkün oluyor. En yeni virüsler ile baş etmek için servis her kullanıcıya yılda 2 defaya kadar boot disketi yaratma hakkı veriyor. Ayrıca site üzerinden online olarak virüs taraması yapabilmek de mümkün oluyor. Servisin yıllık üyelik ücreti 25\$ civarında.

Flash Yaratma Servisi**BALTHASER**

CHIP PUANI

BİLGİ: www.balthaser.com**Resim Düzenleme Servisi****GIFWORKS**

CHIP PUANI

BİLGİ: www.gifworks.com**HTML Tasarım Servisi****SHAYNE MICHEAL**

CHIP PUANI

BİLGİ: <http://shayne-michael.com>

Diğer ASP servislerine göre oldukça farklı olan Balthaser kullanıcıya sunduğu online Flash programı sayesinde Flash sayfalar hazırlanabilmesine olanak tanıyor. Tamamen browser tabanlı bir arabirime sahip olmasına rağmen sürüklerle bırak desteği de dahil olmak üzere gerçek Flash programı ile yapabileceğiniz çoğu işlemi yapabilmeye de imkan sağlıyor. Kendi grafiklerinizi de upload ederek kullanmanıza izin veren bu webware'i 30 gün süreyle ücretsiz olarak deneyebiliyorsunuz.

Bu servis size online bir resim düzenleme yazılımı sunabiliyor. Ancak bu servis ile sadece GIF dosyaları üzerinde çalışmak mümkün oluyor ve bunun için de herhangi bir dosya yüklemek ya da kurmak da gerekmiyor. Ücretsiz olarak hizmet veren bu servisten yararlanmak için bazı webware'lerde olduğu gibi kayıt olmak da gerekmiyor. Servis özel efektler kullanmanıza ve canlandırılmış GIF dosyaları yaratmanıza da olanak tanıyor. GIFWorks, arabirim için standart HTML ve JavaScript kullanıyor.

Bir web sayfası hazırlamak için illa ki onlarca MB büyüklüğündeki HTML tasarım araçlarını kullanmanız gerekmez. Shayne Michael'ın kendi adını taşıyan bu webware'i Java desteği de sunan web sayfaları hazırlamak için yardımcı olabiliyor. Bu servisi kullanarak otomatik HTML tag'leri, style sheet'ler, form'lar, frame'ler ve tabloların da yer aldığı zengin sayfalar yaratılabiliyor. Ayrıca Javascript kütüphanesi, metatag oluşturucu ve 13 popüler arama motoruna URL kaydı da servisin diğer avantajları.

Office Uygulamaları Servisi**FREEDESK**

CHIP PUANI

BİLGİ: www.freedesk.com**Office Uygulamaları Servisi****PERSONABLE**

CHIP PUANI

BİLGİ: www.personable.com**Office Uygulamaları Servisi****THINKFREE**

CHIP PUANI

BİLGİ: www.thinkfree.com

Daha önce ücretsiz bir uygulama servisi sağlayıcısı olan Freedesk, artık kullanıcılara Perimeter, Sentinel ve Oasis adı altında 3 farklı servisi üyelik karşılığında sunuyor. Yeni serviste kullanıcılar kelime işlemci, hesap tabloları, sunum ve grafik yazılımlarının yanı sıra çok güvenli bir e-mail servisi ile web sayfası tasarım yazılımına da ulaşabiliyorlar. Servisin en iyi özelliklerinden biri de diğer Freedesk kullanıcıları ile dosya paylaşımı ve hatta aynı dosya üzerinde aynı anda ortak çalışma imkanı tanıyabilmesi.

Hangi işi yapıyor olursanız olun mutlaka bazı insanlarla bazı dosyaları paylaşmak zorunda kalabilirsiniz. Bunun için şu anda kullanılabilecek en yaygın formatlardan biri de Microsoft Office belge formatıdır. İşte bundan dolayı Personable.com da bu formatı kullanıyor. Aslında sadece formatı değil Office 2000'in kendisini kullanıcılara sunuyor. Tek bir sefere mahsus olmak üzere servise 25\$ dolar ödedikten sonra aylık olarak da 20\$ ile 60\$ arasında bir ücret ödemek gerekiyor.

Ödüllü bir servis olan ThinkFree Office, size kelime işlemci, hesap tabloları yazılımı, sunum ve grafik uygulamalarını gerçekten çok düşük bir ücret karşılığında sunuyor. Güçlü, ancak kullanımı çok kolay olan bu uygulamalar Microsoft Office dosya formatlarındaki tüm dosyalar üzerinde de rahatlıkla çalışabiliyor. ThinkFree Write, Calc ve Show yazılımları Microsoft Word, Excel ve Powerpoint kullanan diğer kullanıcılar ile de dosya alışverişinde bulunmayı kolaylaştırıyor.

İÇİNDEKİLER

Site Özellikleri II:
Sayfamızın sunucuda
yayınlanması

Uygulama II:
Metin düzenleme (CSS),
katmanlar, davranışlar

Script I:
Kod görünümünü kullanma

Dreamweaver ile Web Tasarımı - Bölüm 2

Kendi Web Sayfanızı Yaratın

Yazı dizimizin ikinci bölümünde Dreamweaver'da biraz daha ilerleyeceğiz. Öyle ki DW'nin aynı zamanda bir FTP programı içerdiğini göreceksiniz. Ayrıca şu aralar çok popüler olan CSS nasıl yazılır ve düzenlenir konusu da bu ay okuyacaklarınız arasında yer alıyor.

Geçen ay sadece iki sayfadan oluşan bir site yapmıştık. Geçen sürede sizlere sunduğumuz araçlar ile sayfa sayınızı artırmış olmalısınız. Bunları yayınlamakta da oldukça sabırsızlandığınızı tahmin ediyoruz. İnternette sizlere ücretsiz alan sağlayan pek çok site var. Tabii bunların verdikleri imkanlar da birbirinden farklı. Sayfalarınızda dinamik özellikler kullandıysanız salt HTML desteği veren bir alan işinize yaramayacaktır. Sonraki sayfada sayfanızı hazırladığınız dilde ücretsiz hizmet veren sitelerin adresleri var. Geçen ay hazırladığımız sayfanın üzerine eklemeler yapacağımızdan bu listede daha çok HTML ağırlıklı adresler bulunuyor.

Sitemiz görücüye çıkıyor: FTP ile sunucuya upload

Site paneli ile geçen ay tanışmıştınız. Şimdi yine bu paneli kullanarak uzak sunucudaki sitemize ulaşacağız ve geçen ay hazırladığımız siteyi oraya yükleyeceğiz. Tavsiyemiz www.netfirms.com adresine giderek kendinize bedava bir hesap açmanız. Bu www.netfirms.com olacaktır muhtemelen. Böylece <http://www.isminiz.netfirms.com> adresine giden kullanıcılar sitenizi ziyaret edecektir. Paneli kullanarak sitenize bağlanma örneğini, adresi buradan almış olduğunuzu düşünerek veriyoruz.

Site menüsünde sitenizin isminin yazdığı tutamaca tıklayın ve aynı yere bir kere daha tıklayarak bırakın. Site ayarlarını yaptığınız ekran karşınıza gelir. *Advanced* sekmesine geçin. *Remote Info* kategorisinden *Access* tipini *FTP* olarak ayarlayın. Açılan kutulara sitenize ulaşmak için gerekli hesap bilgilerini yazacağız. İlk olarak *FTP Host* kutucuğuna gelerek www.isminiz.netfirms.com yazın. Host Directory için *www/* yazın. *Login* ve *password* kutularına da sırasıyla isminiz ve şifrenizi yazın. *Save* yazan kutucuğu da tıklamayı unutmayın. Neler yaptık bir bakalım.

İlk olarak uzak sunucuda bulunan dosyalarımıza erişim için FTP kullanma-

cağımızı belirttik. Sonra dosyalarımıza ev sahipliği yapan siteyi yazdık. Bu adreste bulunan *www/* adlı evi bulduk. Bu ev bizim gibi diğer kullanıcıların da dosyalarını barındırdıkları genel bir yerdir. Kendi odamızın yolunu bulmak için adımızı ve şifremizi belirttik. Artık yüklemeye hazırız.

TEMEL BİLGİLER

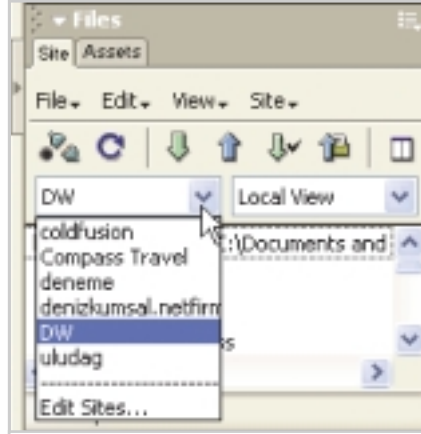
» CSS nedir?

CSS, web sayfalarına renk getiren basit kodlardır, desek yanlış olmaz. CSS kodlarını belgenizdeki çeşitli elemanlara bağladığınızda, HTML ile yapamayacağınız işleri başarabilirsiniz. Mesela bir metin editöründeki gibi yazılarınızı sağa ve sola eşit bir şekilde yaslayabilir ve paragraf girintisi verebilirsiniz. Resimlerinizi bir resim düzenleme programındaki gibi silikleştirebilir, altlarına gölge verebilirsiniz. Detayları bu ayki yazımızda bulacaksınız.

Sitemizi Dreamweaver ile adım adım yüklüyoruz

Sitenizin ayarlarını yaptıktan sonra paneli kapatın. Site menüsünde iki kablo ucunun birbirine baktığı bir ikon var. Bu ikon ile sitenize bağlantı kuracaksınız. Hadi bağlanın. DW eğer ayarlarda ya da bağlantıda bir sorun varsa bunu size bildirir. Şu ana kadar anlattığımız ayarlar sizin hesabınızı aldığınız yerden farklı olabilir. Bunu sitenizin yardım sayfalarında bulabilirsiniz. Site menüsünün sağında kalan, bir sayfanın ikiye ayrılması olduğu izlenimini veren ikona tıklayın. Bu, çalışmalarınızın ve uzak sunucudaki dosyalarınızın görüldüğü bir ekrana götürür sizi. Şu anda hala DW'de olmanıza rağmen FTP programı kullanıyormuşsunuz havası vardır.

Kendi tarafınızda (ki bu genelde sağ tarafta oluyor) geçen ay yaratmış olduğunuz *onceki.htm* ve *sonraki.htm* dosyaları olmalı. Ya da siz her ne isim verdiğiniz! Ayrıca bir kaç da resim... Sayfalarınızda kullandığınız resimler muhtemelen sayfalarla aynı düzeydedir. Ancak sayfa sayınız arttığında ne yapacaksınız? Birçok dosya arasında .htm olan dosyaları aramak zorunda kalabilirsiniz. İleride dinamik sayfalar hazırladığımızda işler daha da karışacak. Tavsiyemiz, sitenizde belli bölümler oluşturmanız. Mesela anasayfaya ait resimleri, resimler adlı bir klasör açarak barındırabilirsiniz. Bunu sitenizin sağ tarafında boş bir yerde farelinizin sağ tuşuna tıklayarak ve "New Folder" diyerek yapabilirsiniz. Dizinin ismi resimler olsun. Sonra sitenize ait resimleri bu klasöre sürükleyerek bırakın. Bu işlemin aynısını zaten işletim sisteminiz de sunuyor. Ancak neden o

FTP Gibi: Kullandığınız diğer FTP programlarında olan her özellik var. Ayrıca DW sizin yerinize değişiklikleri takip edip, otomatik olarak güncelliyor. Site isminizin yazdığı yerin solundaki ikon ile sitenizin haritasını bile çıkarıyor.

kadar uzağa gidesiniz ki. Hem hatırlayın. Resminizin orada gözükmeye için ona bir yol verdiniz. Şimdi bunu işletim sisteminizi kullanarak yaparsanız sayfalarınız resimleri olması gereken yerde bulamayacaktır. Dahası bu sayfada yer alan birkaç resim olduğunda yollarını

elle düzeltmek sizi fazla yormaz, ama her sayfa bu kadar iyimser olmayabilir. Bu yüzden site panelini kullanarak resimleri taşırsanız DW sizin için siteyi tarar ve sitede bulunan dosyaların taşıdığınız dosyalarla bağı olup olmadığına bakar. Eğer varsa size bunların bir listesini sunar ve bağları güncellemek için bir seçenek sunar. Bu durumda güncellemek, tam olarak istediğiniz şey.

Son kontroller de tamamsa sağ tarafta göndermek istediğiniz dosyaları sol tarafa sürükleyerek bırakmayı deneyin. Ya da araçlar panelinden yukarı bakan mavi oka basın. Dosyanız uzaktaki ev sahibine yola çıktı bile. Bir uyarıda bulunmak gerekirse; sitemiz, diğer kullanıcılar ismini yazdığı anda görünebilir olması için *index.htm* biçiminde bir giriş sayfası olarak kaydedilmelidir. Esas sayfanız yani bizim örneğimizde *onceki.htm* artık *index.htm* olmalıydı. Resimlerin taşınmasında olduğu gibi isim değişikliği de DW tarafından takip edilir ve *sonraki.htm* sayfanızın güncellenmesi önerilir. *onceki.htm* olan dosya ismini *index.htm* →

BAĞLANTI PROBLEMİ

» DW ile uzak sunucumu göremiyorum

Her şeyi kitabına uygun yapsanız bile sizin dışınızda gelişen bir durum olabilir. Mesela uzak sunucunuz bakıma alınmış ya da izin vermediği işlemler yapılmış olabilir. Bu durumda sitenizin iletişimi belli bir süre askıya alınmıştır. Bazı siteler ise sizin DW ya da diğer FTP programları ile kendilerine bağlanmanıza izin vermezler. Şayet böyle bir durum varsa, tercihiniz buna izin veren bir site-

ye taşınmak olabilir. Buna imkanınız yoksa DW'yi kullanarak sitenizdeki her bağlantının kontrolünü yaptıktan sonra yüklemeyi yapın. Eğer sunucunuza yükleme yaptığınız sırada sunucu tarafında resim veya klasörleri taşıyor veya kaldırıyor DW'nin haberi olmaz. O yüzden son ütü DW'ye bırakın ve her şeyden emin olduktan sonra dosyaları gönderin.

İNTERNETE DOSYA AKTARMA

» Hem Türkçe hem de ücretsiz FTP aracı

Eksiksiz bir web editörü olan Dreamweaver bir web sayfasının tasarımıyla yayınlanma aşamasına kadar kullanıcıların tüm ihtiyaçlarını karşılar. Eğer paranızı bu tür bir programa yatırmak istemiyorsanız FastPage editörü ile tasarladığınız sayfaları yine ücretsiz bir yazılım olan HS FTPExplorer (www.haysoft.com) ile internet ortamına aktarabilirsiniz.

Oldukça basit kurulum programına sahip olan HS FTPExplorer'ın kullanımı da oldukça basittir. İngilizce ve Türkçe dil desteğine sahip olan programın kullanacağı dili Language menüsünden seçtik-

ten sonra ilk olarak FTP protokolünü kullanarak dosya aktarmak istediğiniz site ve sunucuya ait bilgileri girmelisiniz. Bunun için Windows gezginine benzeyen pencerenin sağ bölümünde bulunan Site Ekle düğmesine tıklayın ve ekrana gelen pencereye istenen bilgileri girin. Burada örnek olarak www.netfirms.com sitesinden ücretsiz olarak temin edilen bir alan kullanılmaktadır.

Daha sonra yine pencerenin sol bölümünde bulunan Bağlantı İsmi açılır listesinden dosya aktarmak istediğiniz bağlantıyı seçin ve hemen yanında bulunan Bağlan

düğmesine tıklayın. Bağlantı sırasında gerçekleşen işlemleri pencerenin altından takip edebilirsiniz. Bağlantı kurulduktan sonra sunucunuz üzerindeki dosyalar pencerenin sol bölümündeki dosya penceresinde görünecektir. Burada Windows gezginine benzer şekilde dosyaları farklı görünüm modlarında (Büyük/Küçük semboller, liste, detaylar) görüntüleyebilirsiniz.

Sunucu ile dosya alışverişi

Sürük&Bırak yöntemini kullanabileceğiniz HS FTPExplorer ile sunucunuza dosya aktarmak için yapmanız gereken tek şey →

olarak değiştirin ve güncellemeyi yapın. Seçtiğiniz sunucuya göre anasayfanızın ismi *home* veya *main* olabilir. Sitenizi tarayıcınızda test edin ve çalıştığından emin olun.

Biraz daha çalışalım: CSS stilleriyle sitelere makyaj

Artık sitenizi sunucuya yükledikten sonra belgemizi daha güzel göstermek için çalışabiliriz. CSS'ten bahsediyoruz. Son dönemde oldukça popüler olan bu teknik sayesinde bir kelime işlem programında yaptığınız gibi metinlerinizi istediğiniz boyda göstermeniz mümkün.

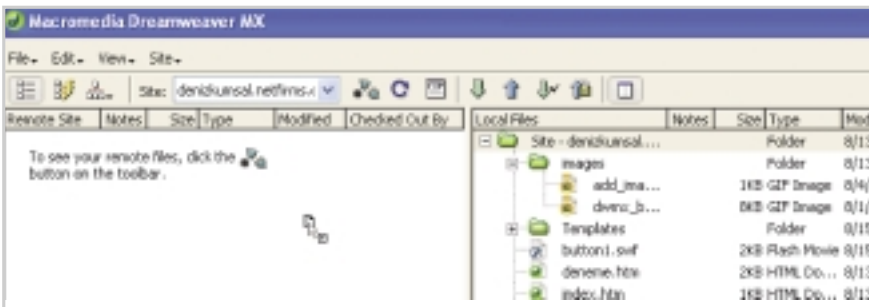
bir yazı bulup sayfanıza yapıştırın. Mümkünse iki paragraf şeklinde düzenleyin. Bu yazınızın bir başlığı olsun. Başlık kısmının ortasında bir yere imleci getirin. Sonra özellik panelinde A yazan ikona tıklayın. Şeklin ying-yang biçimi aldığını göreceksiniz. Yanındaki kutucuğu açarak "New CSS Style.." deyin. Gelen ekranda size yeni stil için ad sorulur. Dikkat ederseniz bu ismin başında bir nokta vardır. Siz de stilinize isim verirken nokta ile başlamalısınız. Bu CSS'in elemanlara uygulanacak stili bulması için gereklidir. Mesela biz bir başlık biçimlendireceğimiz için bu ad

mümkün, ancak tarayıcı boyu değiştiğinde okuyucularınız metninizi esnemiş olarak görecektir. Piksel olarak ayarladığınız metninizin her çözünürlüğe adapte olmasını sağlar. Başlığımızın dikkat çekici olmasını isteriz. O zaman altını çizmek için "decoration" tipi olarak *underline*'i işaretleyelim. Daha kalın göstermek için ise *weight* menüsünden 500 uygun olacaktır. Font tipine göre bu miktarı değiştirmek gerekebilir. Ok diyerek CSS ekranını kapatalım.

Kod yazmak istiyorum diyenler için küçük bir başlangıç

Başlığa uyguladığımız stile benzer şekilde paragraflarımıza da stil uygulayalım. Paragrafın içinde bir yere gelerek yeni bir stil yaratın. İsmi .para olsun. Sadece font tipi aynı kalsın. Büyüklüğü 12 piksele rengi ise mavi bir tona ayarlayın. "Block" kategorisinden text indent için 20 piksel yazın. Bu paragrafınızın 20 piksel içeriden başlayacağını belirtir. Paneli kapatın. Değişikliğin uygulandığını göreceksiniz. Ancak ikinci paragrafın da bu stilde olmasını isteyebilirsiniz. Bunun için birkaç yol var. Ancak biz sizlere kod görünümünü nasıl kullanacağınızı da anlatmak istiyoruz.

İkinci paragrafın başına gelerek hem kod hem dizayn görünümüne geçin. <p> ile başlayan bir kod parçası olmalı. Yanında ise tam olarak durduğunuz paragraftaki cümleler dizilidir. Dizayn görünümünde seçtiğiniz öğeler kod görüntüsünde seçili hale gelir. Biz önceki paragrafta uyguladığımız stili bu paragrafa da taşımak için <p> yazan yeri <p class="para"> olarak değiştireceğiz. Eğer <p> için başka özellikler de ayar-

STİL MAKYAJI: 2. ve 3. tipler var olan HTML kodları için düzenleme yapmanızı sağlar. Mesela renkli liste elemanları ya da alt çizgisiz linkler gibi.

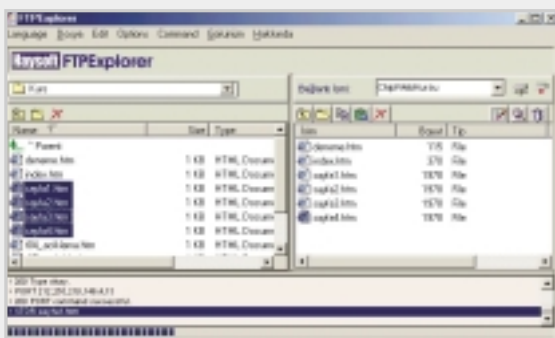
Yani HTML'in size sunduğu boy sınırlarından kurtuluyorsunuz. Ayrıca kullandığınız font ailesine göre yazınızı farklı kalınlıklarda göstermek, altından, ortasından çizgi geçirmek de mümkün. Formlarda kullandığınız butonların kenarlarına kalınlık verebilir, zemin rengini değiştirebilir ve hatta üzerinde yazan yazıya bile biçim uygulayabilirsiniz. Resimler üzerinde ufak efektler uygulamanız bile mümkün.

Yeni bir sayfa oluşturun. Sayfanıza başlık verip kaydettikten sonra uzunca

.baslik olabilir. Tip olarak birinci seçeneğe uygun. Ancak CSS'in uygulanacağı yer olarak sadece belgemizi istiyoruz. Bunun için "This Document Only" seçeneği aktif olsun. Ok seçeneği ile diğer menüye geçelim. Buradaki kategorileri keşfetmeyi sizlere bırakıyoruz. Şimdilik sadece yazı şekillendirme üzerinde duracağız. "Type" kategorisi altında font kutucuğundan istediğinizi seçin. "Size" menüsünden büyüklüğü 14 piksel olarak ayarlayın. Aslında punto olarak ayarladığınız da

İNTERNETE DOSYA AKTARMA

» Hem Türkçe hem de ücretsiz FTP aracı

TANIDIK ARAYÜZ: Programın Windows gezginine benzeyen arayüzü ve çalışma şekli sayesinde web sayfanızın dosyalarını sunucuya rahatlıkla aktarabilirsiniz.

penceresinin sağ bölümünde görüntülenen yerel dosyalarınız arasından yüklemek istediklerinizi seçmek ve fare yardımıyla sol bölüme taşımaktır. Bunun sonucunda dosyalar anında aktarılmaya başlanır. Dosya/Seçenekler komutu ile açılan pencere üzerindeki Upload başlığı altından aktarılmasını istediğiniz dosya tiplerini seçerek, örneğin bir klasör taşıdığında içerisindeki sadece

HTML sayfalarının ve GIF biçimindeki resimlerin aktarılmasını sağlayabilirsiniz. DİKKAT! Burada standart olarak All Files seçeneği işaretlidir. Seçenekler penceresi üzerinden Upload tipini de (Binary veya ASCII) belirleyebilirsiniz.

Not: HS FTP Explorer, dosya aktarımı için gerekli tüm işlevleri eksiksiz yerine getiren ücretsiz bir programdır. Ancak bu programı yeterli bulmayan kullanıcılar, şu an en çok kullanılan FTP programları olan CuteFTP (www.cuteftp.com) veya WS_FTP (www.ipswitch.com) programlarını deneyebilirler. →

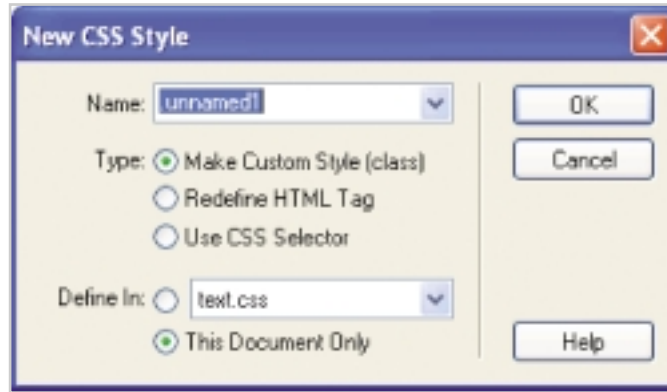
lanmışsa bunları değiştirmeyin. Sadece class="para" eklemiş olmanız gerekir. F5 tuşuna basarak kodda yapmış olduğunuz değişikliğin dizayn ekranında belirmesini sağlayın. Tam istediğiniz gibi bir önceki paragrafa benzer şekilde 20 piksel içeriden başlayan 12 piksel büyüklüğünde mavi bir paragrafınız daha oldu. Ying-yang kutucuğuna bakın. Kodda yaptığınız değişiklik menüde de belirir. Menüden yapabileceğiniz bir değişikliği elle yapmış olduk, ancak bu kod alışmanız için minik bir başlangıç oldu.

İşleri daha da kolaylaştırmak: Hazır stilleri kullanın

Şimdi şunu sorabilirsiniz kendi kendinize. DW benim için CSS yazabiliyor, ancak ben bunu şu ana kadar sadece bir tek sayfa için yaptım. Peki pek çok sayfam olduğunda her bir sayfadaki paragrafları aynı şekilde mi değiştirmek zorunda kalacağım? Tabii ki hayır. DW CSS panelini size sunduğunda, stili kullandığınız sayfaya eklemek istemiştiniz. Bir diğer seçenek bunu bir dosyadan almak olabilir. Sayfamıza yeni bir stil ekleyelim. Ancak bu sefer {New Style Sheet File} aktif olsun. DW size stillerin alınacağı CSS belgesinin sitenizde nereye kaydedeceğinizi sorar. Sitenizin ana dizini altında css adlı bir klasör oluşturup text.css olarak kaydedin. Stiliniz hakkındaki özelliklere de karar verdikten sonra paneli kapatın.

Seçtiğiniz stili istediğiniz yerlere uygulayın. Şu anda çalıştığınız sayfanın bir kopyasını çıkarın. Bu, stil kodlarını bir dosyadan almanın ne işe yaradığı hakkında bir fikir verecek. Kopya dosyanız

kaynağı olan dosya ile aynı stilleri paylaşır. Ancak buradaki stillerin hepsi zaten ilişkilendirilmiştir. Şimdi kurnazca bir şekilde sadece text.css dosyasını değiştireceğiz. Tek yol olmamasına rağmen biz bu dosyayı uzaklara gitmeden, hala üzerinde çalıştığımız belge üzerinden değiştirmek istiyoruz. text.css dosyasına kaydettiğiniz stilin uygulandığı bir paragrafa gelin. Ying-yang panelini kullanarak "Edit CSS Style..." deyin. DW değiştirmek istediğiniz stilin nerede kay-

CSS YARDIMI: CSS özellikleri için **Help** tuşuna basarsanız, DW size yeterli açıklamayı sunar.

dedildiğini bilir ve siz değişikliği yaptığınızda text.css dosyasını da günceller. Kopya sayfanızı açtığınızda stildeki değişikliğin burada da güncel olduğunu fark edeceksiniz.

Stillerinizi dosyadan almanın avantajı hakkında düşünelim. Diyelim ki bir konu hakkında uzunca yazılar yazıyorsunuz. Yazının başlıkları, alt başlıkları ve paragrafları için özel stiller belirlediniz, ancak yazı tipi veya renginden memnun kalmadınız. Sadece text.css gibi bir dosyayı değiştirerek istediğiniz kadar sayfada güncelleme yapabilirsiniz.

Stil sayfalarını belgenize bağlamak çok kolay

Bir yerlerden bir .css dosyası bulunduğunu farz edelim. Sayfanızda henüz stille şekillenmemiş yazılar olsun. Bir nevi ters bir işlem yapmanız gerekecek. Yani stilleri belgede yaratıp bir dosyaya kaydetmek yerine henüz stil yaratılmamış bir sayfayı, stillerin dolu olduğu bir dosyaya bağlamak. Bu da oldukça kolay. Ying-yang menüsü ile "Attach Style Sheet" diyerek hazır bir .css dosyasını belgenize bağlayabilir ve sonra sayfanız-

da stil eklemek istediğiniz yere gelerek uygun css stilini seçebilirsiniz.

Katman katman üstüne: DW'da layer'larla çalışmak

Biraz da katmanlara bakalım. Katmanlar belgeniz üzerinde bulunan asetatlara benzer. Bir sandviğin dilimleri gibi üst üste yığılabılırler. Birbirlerinin yanlarından taşabilirler. Hatta bu dilimleri sandviğin içinde sağa sola çekmek kadar kolay bir şekilde sağa sola kaydırabilirsiniz. Ağzımız fazla sulanmadan konuya girelim. Katmanların şeffaf tepsiler ol- →

ALTERNATİF CSS EDITÖRLERİ

» Fastpage altında CSS tanımlama

FastPage'in CSS kaydetme veya yükleme gibi fonksiyonu olmamasına rağmen Görünüm/Araç Çubukları/Komutlar ile ekrana gelen pencere üzerinden CSS komutlarını görüntüleyerek en azından kullanacağımız komutları göz önünde bulundurmanızı sağlar.

Üç çeşit CSS biçimlendirmesi vardır. Ya HTML Tag'ına belli bir stil verilir ya da sınıflar veya ID'ler tanımlanır. Son iki yöntem her HTML komutunda kullanılabilir. Örneğin, <h1> başlığına bir şablon atarsanız, bu şablon komutun her çağrılışında görünür. CSS komutları ya bir

HTML komutunun ya da sınıfın ismiyle yüklenirler. Sınıfları önlerinde bulunan noktalardan ayırt etmek mümkündür.

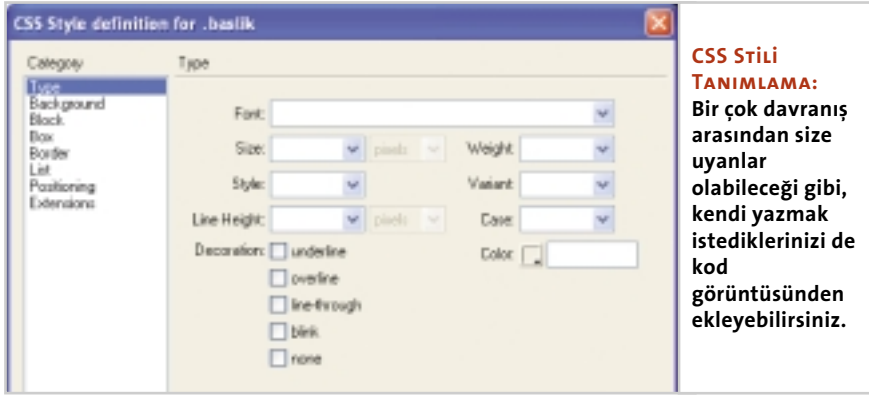
Örneğin, önceden tanımlanmış ana biçimleri etkisiz kılmak istiyorsanız CSS komutunu direkt olarak HTML Tag'ına girebilirsiniz.

```
< p style="font-size:20 pt; color:white>...</p>
```

Style komutunu tırnak işaretleri arasında yazmaya dikkat edin ve her bir komutu noktalı virgül işareti ile ayırın. Ancak

Stylesheet kullanmak için bu yöntem ideal değildir. Bunun yerine sınıflar tanımlayarak sayfanızdaki metinlerin daha iyi bir görünüme sahip olmasını sağlayabilirsiniz.

Biçim şablonlarını tüm sitede kullanabilmek için CSS komutlarını ayrı ve merkezi bir dosyaya kaydedip daha sonra HTML dokümanına eklemek daha etkili olacaktır. Bunun için Webniac (<http://koti.mbnet.fi/leftover/webniac/>) veya Top Style Lite (www.bradsoft.com) gibi ücretsiz programlar kullanarak şablon dosyalarınızı oluşturabilirsiniz.

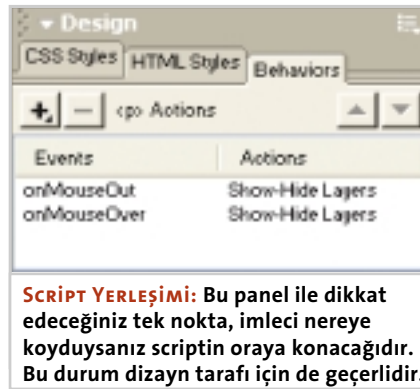

duklarını hayal edin. İçine aldıkları nesneleri tutarlar. Bunlar, sayfanızda belirli yerlere yaslanmış duran öğelerden daha fazla özgürlük sunarlar, çünkü siz bu tepsiyi istediğiniz yere taşıyabilirsiniz.

Bir katman eklemek için ağaç resmi bulunan ikonun solundaki ikona tıklayın. Belgeniz üzerinde katmanın başlamasını istediğiniz yere gelerek farenin tuşuna basın ve sürüklemeye başlayın. İstedığınız ölçüye gelince bırakın. Artık boş bir katmanınız var. Katmanın içinde bir yere tıklayarak resim ekleyin. Şayet resminizin boyu katmandan fazla ise katman buna uyarak genişleyecektir. Katmanın içindeyken sol üst köşede dört yöne bakan oklar göreceksiniz. Buna tıklayarak katmanı seçili hale getirelim. Özellik panelinde katman ismi olarak manzara yazın. Sayfanızdaki öğelere isim vermek her zaman aklınızda bulunsun. Bu sayede nesnelere isimleriyle ulaşmak daha rahat olur.

Özellik panelinde katmanın görünürlüğü *vis* panelinden *hidden* yapın. Böylece resim eklediğiniz katman gözden kaybolacaktır. Korkmayın, katman hala orada, ancak kendini gizledi. Belgede bir yere "manzaraya bakın" yazın. Sonra bu yazıyı seçin. *Design* panelinden *Behaviours* sekmesine gelin. Kapalıysa Window altından bulabilirsiniz. Yazı hala seçili iken artı tuşuna basarak *Show-Hide Layers* seçeneğine basın. Şaşılanacak bir şekilde manzara adlı katmanınız listededir. Katmanın yeni durumu olarak *show* seçmelisiniz. Ok deyip kapatın. Artık panelde *Events* kısmında *onMouseOver* ve *Actions* kısmında az önce seçtiğiniz davranış olmalıdır. Böylece yazınızın üstüne geldiğinizde katman görünür duruma gelecek. Ancak yazının dışına çıktığınızda resim hala görünür durumda olacaktır. Şimdi yazının dışında bir yere gittiğinizde tekrar

saklanmış olmasını isteyebilirsiniz. O zaman yazı seçili iken aynı davranışı tekrarlayın. Katmanın yeni durumu *Hide* olmalıdır. Eklediğiniz bu yeni davranış panelde en üste gelir. Bu eyleme tıklayarak *Events* sütununda yanında çıkan ok tuşu ile seçenekler arasından *onMo-*

useOut olanı işaretleyin. Eğer göremiyorsanız alt tarafta yer alan "Show Events For" size yardımcı olacaktır. Sayfanızı test ettiğinizde metnin üstüne gittiğinizde katman görünür olacak, ancak dışına çıktığınızda kaybolacaktır.

İşin özü koddur: Görsel araçlar yerine elle kod girmek

Şu ana kadar sayfalarınız için bir yer harıç, ki onu da bir başlangıç olması için yapmıştık, sadece görsel araçları kullandık. Ancak, her zaman elle kod yazmak isteyenler olabileceği gibi bazı durumlarda görsellik işinizi bir yere kadar rahatlatacağından siz de bu yola başvurmak isteyebilirsiniz.

Araçları kullanarak ne kadar kolay sayfalar oluşturacağınızı görmek sizi oldukça sevindirmiştir. Ancak gene de bir butona basıldığında ekrana bir mesajın çıkması gibi daha zor işler için kod görüntüsüne gereksinim duyacaksınız. Gerçi bu gibi bazı işleri de davranışlar

panelinden yapmanıza rağmen artık koda başlamanın zamanı geldi.

Herhangi bir yere "sizlere diyeceklerim var" yazın. Sonra kod görüntüsüne geçerek yazının bulunduğu yere gelin. Yazınız `<p></p>` tagleri arasında kalmış olmalıdır. `<p>` tagi içinde `onClick="bildir()"` yazın. Siz yazarken DW size yazacağınız kod için alternatifler sunar. Uygun olanı seçerek hepsini yazmadan kodunuza dahil edebilirsiniz. Eklediğimiz kod `<p></p>` arasında kalan yerde fareye basıldığında *bildir* fonksiyonunu çağırır. Henüz böyle bir fonksiyonumuz yok.

`</head>` taginden önce bir satır boşluk bırakın. Sonra nesne panelinden "Script" başlığını seçin. Burada ilk ikon belirlediğiniz bölgeye bir script eklemenizi sağlar. Buna basın ve gelen ekranda

```
function bildir(){
    alert("Ya da daha sonra söylerim");
}
```

yazın. Bu kod az önce çağırdığınız fonksiyonu tanımlıyor. Yer olarak belgenizin başlığında bulunduğundan, istediğiniz zaman belgeniz içinden bu fonksiyonu çağırabilirsiniz. *Script* ekleme panelini kullanarak *VBScript* yazmanız da mümkün.

Oldukça yoğun bir yazı oldu. Ancak DW'nin işleri ne kadar kolaylaştırdığıyla ilgili birçok örnek gördük. Gelecek ay yazdığınız kodları tekrar kullanmak için Snippets kullanmayı, belgenize daha fazla davranış eklemek için Macromedia Exchange sitesini keşfetmeyi, sayfanızın çerçeveler içinden haberleşmesini ve ufaktan dinamik özellikler eklemeyi öğreneceksiniz. ■

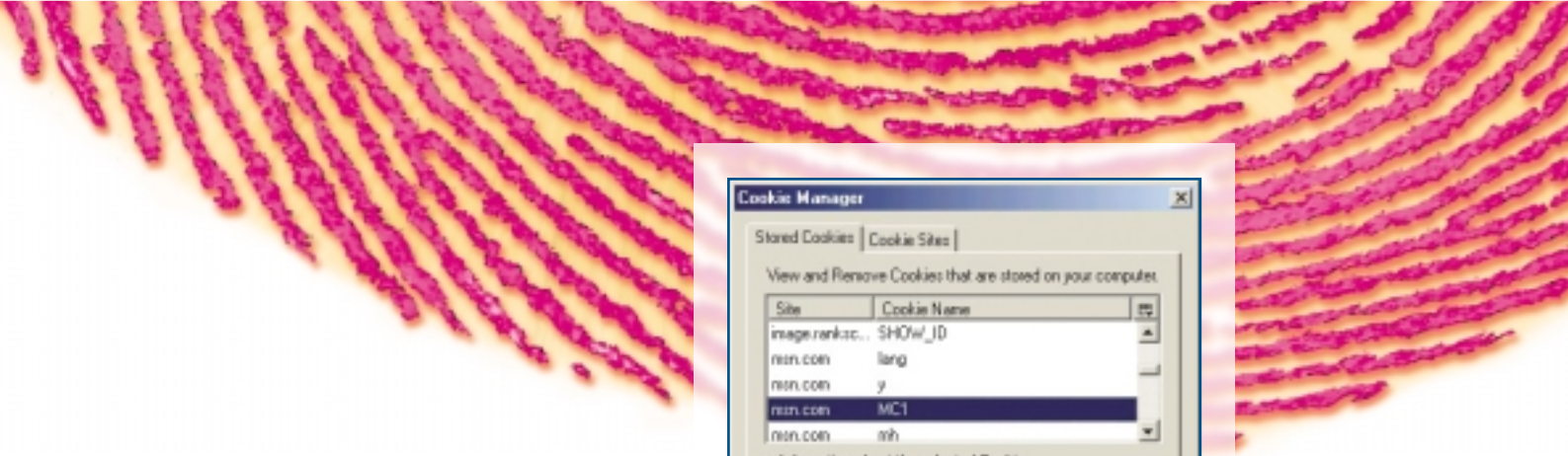
Murat Canbaz, muratcanbaz@chip.com.tr

Deniz Kumsal Obuz, denizobuz@chip.com.tr

BİLGİ İÇİN

Bedava Hosting hizmeti veren siteler

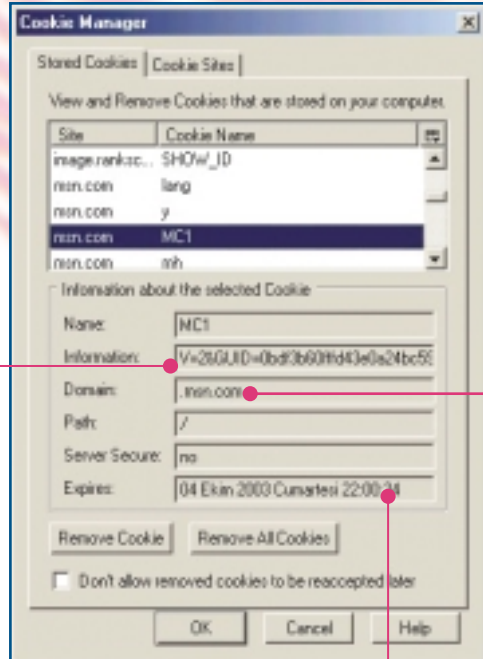
www.netfirms.com/signupfree
www.7host.com/free_account.asp
www.freewebsites.com
www.0catch.com
www.topcities.com
www.exeat.com
www.freecoolpages.com
www.xoasis.com

V=2&GUID=0bdf3b60fffd43e0a24bc59

Cookie'nin en önemli parçası: Saklanan tarihler. Örneğin, Microsoft cookie'ye bir tane kimlik numarası atamış. msn.com'u her ziyaret ettiğinizde tanınacaksınız.

ŞANSLI KEKLER:
Mozilla, cookie'lerin internete sizin hakkınızda sızdırdığı bilgileri açıklıyor.

.msn.com

Cookie'yi yukarıdaki internet sayfası oluşturdu ve tekrar okuyabilir.

04 Ekim 2003 Cumartesi 22:00:34

Cookie, bu tarihe kadar sabitdiskinizde saklanacak.

CookieCooker/JAP: Test liderinin ayrıntıları	194
Gizlilik Rüyası: PC'nizin sızdırdığı bilgiler	196
Güvenlik Ayarları: Browser'ların sundukları	198
Nasıl Test Ettik? İz temizleyiciler	199
Bir Bakışta: Karşılaştırmalı test sonuçları	200

Test: İnternet İzlerini Temizleyen Programlar

İnternette Anonim Sörf

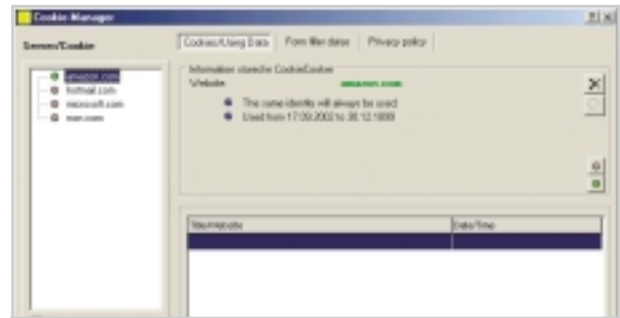
Cookie, tanımlama numaraları ve başka hileler yüzünden web sayfaları sizin bir portrenizi çıkartabilirler. CHIP, bu veri araştırmasını engellemek için hangi araçları kullanabileceğinizi gösteriyor.

Fazla güvenlik göz çıkarmaz! Web sayfası sahipleri, sitelerinde kimlerin gezindiğini bilmekten hoşlanırlar. İnternet mağazaları, cookie'ler yardımıyla müşterilerini tanımak isterler ve reklam firmaları da banner'larına kimin, ne zaman, ne sıklıkla tıkladığı ile ilgilenirler. İnternette kimlik bilgilerini saklamak ve özel hayatı korumak, her geçen gün daha da zorlaşıyor. Özellikle de genellikle birçok kişinin internette gezindiği ev bilgisayarlarında. CHIP, güncel browser'ların kullanıcıları nasıl koruduğunu test etti (198), internette gezinirken arkamızda bıraktığımız verileri (196) ve internette bıraktığımız izleri hangi programların gerçekten temizlediğini (193'ten itibaren) sizler için inceledi. Testimizde karşı karşıya gelen dokuz programın tümü de bir internet gezintisi sonrasında bilgisayarınızda kalan izleri ortadan kaldırma sözü veriyorlar. Ancak programların hiç birinin tam olarak görünmez yapmadığı en başından belli. Hangi araca, gerçekten güvenebileceğinizi testten öğrenebilirsiniz.

CookieCooker/JAP: Dresden Technische Universitaet'in her iki aracı da ücretsiz. Kişisel bilgileriniz ortaya çıktığı

zaman sizi açık bir şekilde bilgilendiriyor. Test ve Fiyat/Performans galibi hakkındaki daha ayrıntılı bilgiyi 194'te bulabilirsiniz.

Steganos Internet Privacy: Steganos'un bu programı kullanıcı üzerinde iki yönlü bir his bırakıyor. Program şüphesiz birkaç çok iyi özelliğe sahip, ancak önemli ayrıntıların eksik olduğu görünüyor. İnternet Anonym, cookie'leri başarılı bir şekilde temizliyor, ancak isteğe bağlı

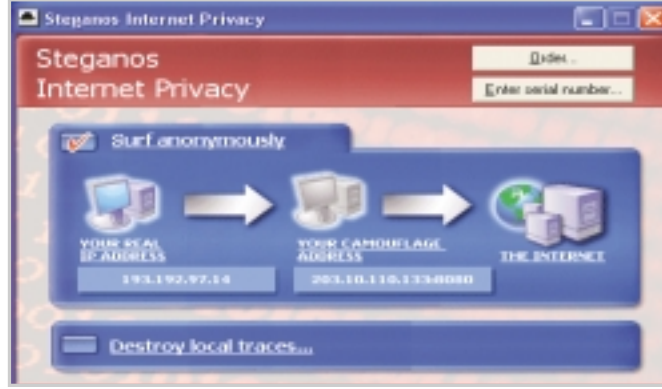
GÜVENLİK SORUSU: CookieCooker sizin için önemli, örneğin online mağazalarına ait cookie'leri saklayabilir.

olarak bazılarının kalmasına izin vermiyor. Ayrıca, bilgisayarınızda saklanan izlerin düzenli olarak silinebilmesi için kullanılacak bir zaman denetim fonksiyonuna da sahip değil.

İnternet proxy'lerinin sörf esnasında devamlı olarak değiştirilmesi iyi bir fikir. Ancak program standart ayarlarında saniyede bir proxy değiştiriyor. Bu hızlı değişim sonucunda internet sayfaları ve dosyaların yüklenmesi oldukça yavaşlıyor. Ayrıca Steganos Internet Privacy'de Referer'in raporunda gösterilen nereden geldiğiniz, engellenenler ve browser tipi bilgilerini yanlış bilgilerle değiştirecek bir fonksiyon mevcut değil.

Steganos, Internet Privacy'nin reklamını "Erotik sayfalar için ideal" sloganı ile yapıyor. Ancak program bunun için gerekli olabilecek özel numara çevirici arama fonksiyonuna sahip değil.

Ontrack Internet Cleanup 2.0: Ontrack'ın iz temizlik aracı birçok görevi yerine getirebiliyor. Program, zararlı olabilecek klasik cookie'ler, geçmiş ve browser hafızası haricinde Windows Başlat

DEĞİŞİM UZMANI: Steganos Internet Privacy, kimliğinizi gizlemek için proxy sunucusunu saniyede bir değiştiriyor.

menüsünde tutulan Belgelerim geçmişi ve toplanan Active X kontrollerini de temizleyebiliyor. Ad-Ware ile çalışanlar Internet Cleanup 2.0'ın bilgisayardaki casusluk araçlarını tanımasından ve bulduklarını silmesinden memnun kalacaklardır. Güncelleme fonksiyonu ise yeni casus araçlarının da tanınmasını sağlıyor. Test edilen versiyonu internette bir güncelleme bulamadı ancak bunun arkasında, el kitabına göre sadece 90 gün süre ile ücretsiz güncellemeye izin verilmesi yatıyor olabilir. Ancak bunun için bir ücret talebinde de bulunulmadı.

Entegre zaman planlayıcısı sörf alışkanlıklarınızı belli eden dosyaları isteğinize bağlı olarak sistem açılışında veya kapanışında ve browser kapatıldıktan sonra silebiliyor. Ayrıca günlük olarak da bir sistem temizlik zamanı belirleyebiliyorsunuz. Ancak Ontrack'ın aracında ilk etapta internetteki özel hayatınızı korumak için kullanılan proxy fonksiyonu entegre olarak mevcut değil.

McAfee QuickClean: Aslında komple bir sabitdisk temizlik programı olan McAfee QuickClean sahip olduğu özel →

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT Ücretsiz
BİLGİ <http://cookie.inf.tu-dresden.de>

SAKLAMBAÇ: CookieCooker, küçük penceresinin arkasında sayısız fonksiyona sahip.

- + Yanıtılan kimlik bilgileri
- + Yanıtılan web formları
- + Çok iyi kimlik saklama (JAP)
- + Ücretsiz
- Varolan cookie'leri silmiyor

CookieCooker/JAP

Cookie'leri silmeyip değiştirmek

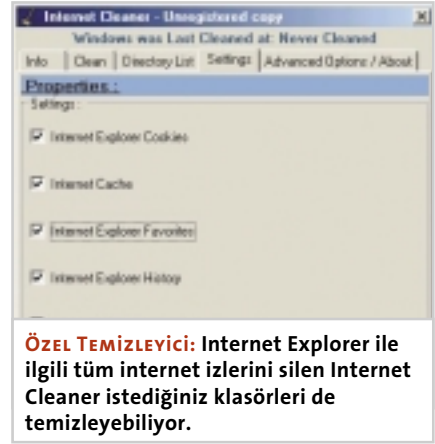
Etkili, basit ve ücretsiz: CookieCooker araçları uyumlu bir halde çalışıyor ve kimliğinizi belli etmeden gezinme imkanı sunuyorlar.

■ Dresden TU'nun Cookie Cooker aracı birçok iz temizleyiciden farklı bir düşünce tarzına sahip. Bir internet oturumuna ait cookie bilgileri düzenli olarak silinmiyor, ayrıca programın diğer kullanıcıları ile de değiştiriliyor. Garip gözükse de bu yöntem etkili sonuçlara neden oluyor. Toplanan cookie'ler kişiler arasında dağıtıldığı için veri toplayıcılar belirli bir kullanıcı profili oluşturamıyorlar. CookieCooker ayrıca, örneğin bir yükleme öncesinde doldurulması gereken forma gerçekte varolmayan bir kullanıcının bilgilerini giriyor ve daha sonra bu bilgileri dağıtıyor. Bir online mağazadan alışveriş yapanlar ise, burayı güvenilir sınıfına ekleyerek CookieCooker'ın bilgilerini yayınlamasını engelleyebilir ve isteğe bağlı olarak formun doğru bilgiler kullanılarak doldurulmasını sağlar. CookieCooker'ın en önemli özelliği ise JAP-Proxy ile

mükemmel bir uyum içerisinde çalışmasıdır. Böylece bilgisayarınızda sadece veri toplayıcıların işine yaramayacak cookie'ler barındırmanın yanında arka arkaya etkinleştirilen proxy'ler sayesinde kimliğinizi de gizleyebileceksiniz. Bu kadar güzelliğin arasında CookieCooker'ın da bir hatası mevcut. Program kurulmadan önce sisteminize yerleştirilen şüpheli internet izlerini maalesef silemiyor. Ancak bu dosyalar manuel olarak silindikten sonra CookieCooker ve JAP kimliğinizi gizlemek için en iyi şekilde çalışıyorlar. Bir paylaşım aracında olduğu gibi devamlı olarak değiştirilen anlamsız cookie'ler sayesinde sörf alışkanlıklarınızı gösteren bir profil oluşturmak imkansız bir hal alıyor. CookieCooker, web sayfalarındaki formları da (özellikle yükleme öncelerindeki) gerçek dışı bilgiler ile doldurarak çalışmanızı rahatlatıyor.

HASSAS TEMİZLEYİCİ: Internet Cleanup, açılış sırasında gezintileriniz hakkında bilgi sızdırabilecek dosyaları arıyor.

ÖZEL TEMİZLEYİCİ: Internet Explorer ile ilgili tüm internet izlerini silen Internet Cleaner istediğiniz klasörleri de temizleyebiliyor.

web fonksiyonları sayesinde hem internetteki özel hayatınızı korumak hem de sabitdiskinin performansını arttırmak isteyen kullanıcılar için ideal.

Program, internetteki özel hayatınızı korumak ve sabitdiskinizdeki kullanılabilir alanı arttırmak için istenmeyen yüklemeler de dahil olmak üzere Active X kontrollerini, geçmiş bilgilerini, cookie'leri browser hafızalarını, eski e-posta mesajları ve Geri Dönüşüm Kutusu'nu başarılı bir şekilde temizliyor. Program, temizleme işlemi sistem açılışı/kapanışı veya internet oturumu sonrasında otomatik veya zaman kontrollü

olarak yerine getiremiyor.

McAfee QucikClean'in sabitdisk ile ilgili diğer fonksiyonları haricinde dikkatimizi çeken en önemli özelliği Spyware olarak adlandırılan casus araçlarını tanıyabilmesi ve bunları sistemden temizlemesi. Programın hayatınızı kolaylaştıracak bir diğer özelliği ise Microsoft Outlook, Outlook Express ve diğer MAPI uyumlu programlar ile çalışarak e-posta kutunuzun da temizliğini ve düzenini destekliyor olması. Sadece bilgisayarınızdaki internet izlerini temizlemek ve kullanıcının özel hayatını korumak için geliştirilen programlarda bile kimlik

gizleme fonksiyonunun bulunmadığı göz önüne alındığında, bunun QuickClean için büyük bir eksiklik olmadığı söylenebilir.

Internet Cleaner: Web izlerini silmek aslında tek başına yeterli olmayabilir. Internet Cleaner bu nedenle bilgisayarınızı sadece cookie'ler ve geçici dosyalardan değil, aynı zamanda sistem hakkında bilgi sızdırabilecek diğer izlerden de temizliyor. Program, son ziyaret edilen sayfaların tutulduğu geçmiş bilgileri, Geri Dönüşüm Kutusu, Sık Kullanılanlar klasörü, en son kullanılan dosyaların listesi →

GİZLİLİK RÜYASI

» PC'niz hangi bilgilerinizi nette yayınlıyor ve bunu nasıl engelleyebilirsiniz?

Bir web sayfasını ziyaret ettiğinizde, burası sizi daha iyi tanıyabilmek için bazı bilgilerinizi saklayacaktır:

- IP adresi (internet adresi)
- Sunucu ismi
- Bilgisayar ismi
- İşletim sistemi
- Browser tipi (user agent)
- Browser yetenekleri (Flash gibi eklentiler)
- Referer (daha önce ziyaret edilen web sayfası)
- Muhtemelen varolan cookie'ler

Burada birçok bilgi mevcut. Ancak bunların hepsini vermek zorunda değilsiniz.

Bilgilerinizi yanlış yansıtmak:

IP-ADRESİ: Anonim proxy sunucuları kullanın. JAP (test birincisi CookieCooker ile beraber) veya Anonymity 4 Proxy (www.inetprivacy.com) gibi programlar size yardımcı olabilirler. Ya da anonim bir proxy sunucunun adresini direkt olarak browser ayarlarına da girebilirsiniz.

Bunun için Internet Explorer altında *Araçlar/Internet Seçenekleri/Bağlantılar/Proxy Sunucu* seçeneğini kullanabilirsiniz. Anonim bir Proxy sunucu servis sağlayıcı ve bilgisayar isminizi internette gizlemeniz yardımcı olabilir.

REFERER: Üzerinden o an bulunduğunuz URL'ye geldiğiniz web sayfaları referer olarak adlandırılırlar. Internet Explorer, Referer'i engelleyemez. Ancak Opera'da durum farklıdır. Bunun için *File/Preferences/Privacy* altında bulunan "Enable referer logging" seçeneğindeki işareti kaldırın. Böylece ziyaret ettiğiniz bir sonraki sayfa sizin nereden geldiğinizi öğrenemez.

BROWSER TİPİ: User agent olarak da adlandırılır. Internet Explorer, browser tipini gizleme seçeneğine sahip değildir. Opera'da ise *File/Preferences/Network* altından farklı bir browser tipi seçebilirsiniz. Ancak bu seçenek maalesef tüm sorgular için etkili olmayacaktır.

Bu bilgiler servis sağlayıcınız tarafından saklanır:

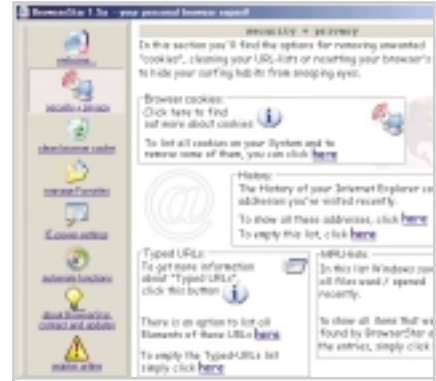
- Kullanım başlangıç ve bitiş süresi
- Veri aktarım hacmi
- Atanan IP adresi
- Telefon no (modem ve ISDN için)

Bu verilerin saklanmasına karşı bilgisayarınızdan hiçbir şey yapamazsınız. Ancak veri koruma kanunları şu ana kadar servis sağlayıcıların sadece internet bağlantı ücretini hesaplamak için kullanacağı verileri saklamasına izin veriyor. Bir DSL Flatrate için de yukarıda bahsedilen bilgilerden hiç birinin kaydedilmesine izin verilmez.

DİKKAT! Eğer internet browser'ınızda Java Script'i etkinleştirdiyseniz dünya üzerindeki hiçbir proxy size yardımcı olmayacaktır. Çünkü bu sayede görüntü çözünürlüğü, sistem zamanı ve işlemci tipi de dahil olmak üzere bilgisayarınız hakkında ayrıntılı bilgilere rahatlıkla ulaşılabilir.

TAKİNTİLİ: Windows Washer, form bilgilerinin silinmesi esnasında düzenli olarak hata mesajı veriyor.

HEPSİ BİR ARADA: Başlangıç penceresi karmaşık görünen BrowserStar ile bir çok şeyi silebilir veya değiştirebilirsiniz.

ve kullanıcı tarafından belirlenen klasörleri de temizleyebiliyor. Sadece Internet Explorer ile çalışabilen program, izlerin temizlenmesi konusunda hiçbir eksikliğe sahip değil. Shareware olarak dağıtılan aracın özellikle zaman ayarlı fonksiyonu kullanışlı. Bu sayede 1 dakika ile 5 saat arasında düzenli olarak temizlik yapılmasını sağlayabilirsiniz. Internet Cleaner, bu esnada sadece etkin kullanıcıya ait izleri sabitdiskten temizliyor, yani diğer kullanıcılara ait bilgiler saklanmaya devam ediliyor. Bu nedenle söz konusu bilgiler yöneticiler tarafından merkezi olarak silinmiyorlar.

Windows Washer: Kuvvetli pencere temizleyici. Windows Washer, geçmiş sörf

maceralarınız hakkında ipucu verebilecek tüm dosyaları sabitdiskinizden temizliyor. Hafıza, cookie ve geçmiş ile beraber standart yükleme klasörleri de temizlenecekler listesinde yer alıyor. Windows Washer, silinen dosyaların yeniden oluşturulmaması için üzerine birçok kez yazıyor ve böylece sistemden tamamen atılmasını sağlıyor. İsterseniz programın 15 dakikadan 1 aya kadar belirleyebileceğiniz zaman aralıkları ile sisteminizi otomatik olarak temizlemesini sağlayabilirsiniz.

Windows Washer, Internet Explorer'ın Windows XP altında kaydettiği form bilgilerinin silmek istediği zaman bir hata mesajının ekrana gelmesine neden oluyor. Üretici, bu fonksiyonun sa-

dece Windows 98/Me işletim sistemlerinde kullanılmasını tavsiye ediyor. Bu bilgiler temizleme işlemi dışında bırakıldığında ise program görevini eksiksiz bir şekilde yerine getiriyor. Windows Washer'ın en büyük sorunu ise program ara yüzünün kullanışlı olmaması. Program, kendine has Windows ortamına yabancı karmaşık bir kullanıcı ara yüzüne sahip. Ancak programa alışma süresini sorunsuz bir şekilde atlatanlar iyi bir temizleme aracına sahip olacaklar.

BrowserStar: BrowserStar çok basit bir ara yüze sahip. Araç, cookie'ler, browser'ın geçmişini ve geçici dosyaları isteğe bağlı olarak bilgisayarın açılışı esnasında da temizleyebiliyor. Ancak cookie ve

GÜVENLİK AYARLARI

» Browser'ın veri casusluğuna karşı sunduğu önlemler

INTERNET EXPLORER

Standart bir sistem ile sörf yapan kullanıcılar için kimlik gizleme konusundaki en basit ve hızlı yol Internet Explorer'ın seçeneklerinden geçer. Özel hayatınızı korumak için gereken önemli ayarlara Araçlar/Internet Seçenekleri altından ulaşabilirsiniz.

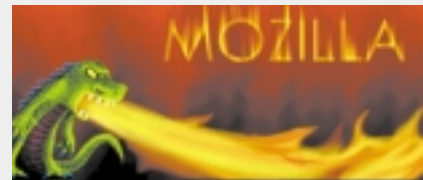
Internet Explorer en azından sistemin farklı kullanıcılarını ayırt edebilir, dolayısıyla her kullanıcı kendi internet izlerini sistemden silebilir. Internet Explorer'da, anonim proxy desteğine rağmen bazı önemli özellikler eksiktir. Cookie denetimi çok zahmetli, Microsoft'un programı diğer browser'lar gibi kendisini gizleyemiyor ve referer'ların aktarılmasını kendi sahip olduğu araçlar ile engelleyemiyor. Alexa gibi sahip olduğu entegre Spyware ise IE'yi anonim sörf için uygun olmaktan çıkartıyor.

OPERA

Küçük, hızlı browser güvenlik önlemleri ile ön plana çıkıyor. Browser tanıma, referer aktarımı, proxy kullanımı ve cookie denetimi [F12] fonksiyon tuşu kullanılarak hızlı bir şekilde değiştirilebiliyor. Güvenlik seçenekleri File/Preferences altında daha ayrıntılı bir hal alıyorlar. Buradan girdiğiniz internet adreslerinin bir kaydının tutulup tutulmayacağını, geçici dosyalara izin verip vermediğinizi veya bunların browser kapatıldıktan sonra hemen silinip silinmeyeceğine karar verebilirsiniz. Cookie denetimi de oldukça kullanışlı: Cookie'lerin kabul edileceği web sunucularının bulunduğu pozitif bir liste oluşturabilir, cookie'leri genel olarak reddedebilir veya kabul edebilirsiniz. Ayrıca Opera internet oturumu sonrasında alınan tüm yeni sanal kekleri de sabitdiskinizden ulaştırabilir.

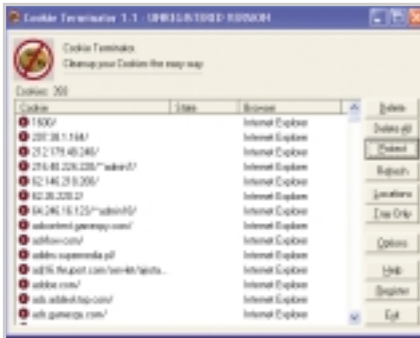
MOZİLLA 1.1a

Mozilla browser'ı sadece kardeşi Netscape Navigator'dan daha iyi değil aynı zamanda birkaç fonksiyonu da üzerinde

barındırıyor. Mozilla, cookie'lerin script'ler ile değiştirilmesini ve oluşturulmasını engelliyor, geçmiş bilgilerini ve geçici dosyaları da siliyor. Mozilla'nın form bilgilerini ve şifreleri saklamak istemesi ise üzücü. Bilgilerinizin otomatik olarak saklanmasını Edit/Preferences/Privacy & Security altındaki Forms ve Passwords başlıklarından engelleyebilirsiniz.

benzeri bilgi kaynaklarını düzenli olarak silmek için özellikle çok kullanıcı bilgi-sayarlarında oldukça büyük kolaylık sağla-yan zaman denetimi fonksiyonunun ek-sikliği göze çarpıyor. BrowserStar maale-sef cookie denetimine sahip değil. Birkaç cookie'nin sistemde kalmasına izin veri-liyor ve internet izlerinin her silinişinde fare ile çalışmak gerekiyor. Browser Star, bu nedenle müşteri bilgilerini devamlı yeniden girmek zorunda kalan online alış veriş meraklıları için uygun bir araç değil. Ancak ayırt etmeden sistemini tem-izlemek isteyenler için BrowserStar

Cookie Avcısı: Yapabildiklerine göre Cookie Terminator'ın fiyatı biraz yüksek kaçıyor.

önde gelen seçeneklerden biri olacaktır. BrowserStar'ın sunduğu "IE-Power Options" seçeneğinin arkasında sadece oldukça basit imkanlar yatıyor. Ne de olsa Internet Explorer'ın başlangıç sayfası, yükleme klasörü ve otomatik tamamlama fonksiyonu "Power Options" olarak nitelendirilemezler.

Cookie Terminator: Görevini yerine getirirken çevresini göz ardı eden bir asker gibi hareket eden Cookie Terminator'un en büyük eksikliği cookie denetimine sahip olmaması. Ayrıca bir internet gezisi sırasında bilgi sızdırabilecek diğer şüpheli dosyalar için de bir temizlik ve sörf sonrasında otomatik temizleme fonksiyonlarına sahip değil. Ancak zaman denetim fonksiyonu kabaca yerleştirilmiş. Sonuç olarak Cookie Terminator, sadece cookie'leri temizlemekten başka bir şey yapamıyor. Görevini iyi bir şekilde yerine getiriyor ama zaten en kolay işlem de bunları temizlemek. Ayrıca test versiyonu 75 tane cookie silme ile sınırlandırılmış. Tam versiyonu için gerekli olan 15 doları daha iyi değerlendirilirsınız. ■

MS / Kadir Tuzaş, ktuztas@chip.com.tr

İZ TEMİZLEYİCİLERİ NASIL TEST ETTİK?

Gizlilik puan kazandırdı

Tüm iz temizleyiciler, yeterli internet verisi toplanmış, çok sayıda cookie ve geçici dosya bulunan ve browser geçmişi de neredeyse tamamen dolu olan bir PC üzerinde test edildiler.

► İNTERNETTEKİ GİZLİLİK

Bu kategoride puan kazanabilmek için aracın kullanıcı hakkındaki mümkün olan en çok veriyi engellemesi veya sunucu ulaşmadan önce değiştirmesi gerekiyordu. Anonim proxy'ler kullanıcın IP adresini gizler ve refere engellendiği zaman da web sunucular kullanıcının daha önce hangi sayfada sörf yaptığını öğrenemezler.

► PC'DEKİ İZLERİ TEMİZLEMEK

Araçlar, internetteki sörf esnasında bilgisayarın sabitdiskinde tutulan tüm bilgileri temizlemek zorundaydılar. Burada esneklik ön plandaydı. Belirli web sayfaları, cookie'lerinin saklanması için pozitif listelere eklenebiliyor mu? Araç toplanan tüm bilgileri internet oturumu sonrasında hemen siliyor mu? Aynı zamanda Windows'un çalışmasında korunan bazı şüpheli dosyaların sistemin başlangıcında silinmesine de dikkat edildi.

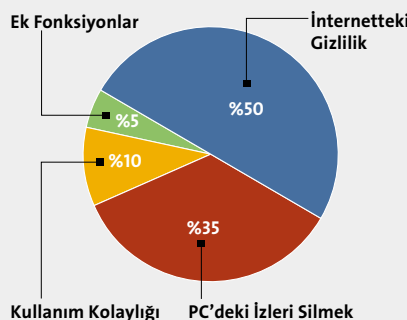
► KULLANIM KOLAYLIĞI

Bir aracın profesyonelleri mi, yeni başlayanları mı hedeflediği fark etmez. Eğer önemli fonksiyonlara ulaşmak zorsa üreticisi amacına ulaşamamış demektir.

► EK FONKSİYONLAR

Casusluk araçları ve dialer'lar bir internet sörfçüsünün düşmanları arasında yer alır. Test edilen araçların söz konusu art niyetli araçları arayıp bulabilmesi de ek puanlar kazandırdı.

TEST KRİTERLERİ

İz Temizleyiciler

Sonuç

Hiçbir araç eksiksiz değil

■ Çok mu titiz? Bu testte gerçekten mükemmeli beklediğimiz için olabilir. Bu nedenle birçok ürün sadece çok kötü değerler alabildiler. Ancak yarısı kullanıcılarının kimliğini gizleyemiyor. Ya web'de sizi tanıyor ya da bulamıyor. Ve işte bu nedenle araçlar hepsini yapabilmeliler.

Bu yüksek beklentiler karşısında en yüksek değeri küçük eksiklere rağmen Dresden TU'nun CookiCooker ve JAP'tan oluşan paketi elde etti. Program, daha önceden varolan ve sörf alışkanlıklarınız hakkında bilgi veren dosyaları değiştirmeden bırakıyor.

Birçok araç benzer sorunlar nedeniyle alt sıralarda yer aldılar. Bunlar genellikle tecrübeli bir Windows kullanıcısının donatıları kullanarak üstesinden gelebileceği sorunlar için fonksiyonlar ve çözümler sunuyor. Cookie silmek ve sörf geçmişini silmek güzel fonksiyonlar olsa da seçim yapmak için yeterli değil.

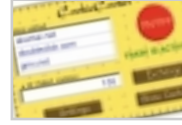
Bu nedenle testteki birinci sırayı ücretsiz olarak dağıtılan bir program aldı. Ancak en iyi ücretli program ikinci sırayı alabildi. Ücretli programlar daha iyi gözüktüyorlar ve kullanımları daha kolay ancak çok işlevli değiller. Tüm ürünlerde önemli sayılabilecek ortak bir eksik bulunuyor. Bir ev bilgisayarını yöneticisi hiç bir aracı kullanarak PC'deki tüm internet izlerini maalesef temizleyemiyor. Bunun yerine kullanıcılar, dosyalarını sabitdiskten silmek için kendi adlarına kayıt olmak zorundalar.

1

2

3

Ürün	Cookie-Cooker/JAP	Steganos Internet Privacy	Ontrack Internet Cleanup 2.0
Fiyat (yaklaşık)	Ücretsiz (Freeware)	25 Euro	30 \$
İnternet	http://cookie.inf.tu-dresden.de/index_en.html	www.steganos.com	www.ontrack.com
CHIP Toplam Puanı	74	46	42
İnternetteki Gizlilik: %50	100	50	yok
Bilgisayardaki İzleri Silmek: %35	50	38	88
Kullanım Kolaylığı: %10	60	80	80
Ek Fonksiyonlar: %5	yok	yok	50
Özetle	Kulağa çılgın gelen bir konsept: Silmek yerine Cookie'leri değiştirmek. Ancak mükemmel işliyor. JAP ise webde kimlik gizlemek için çalışıyor.	Anonim internet iyi bir eklenti olarak gözüktüyor ancak standart ayarları kullanarak sörf yapmak neredeyse imkansız.	Yerel dosyaları çok iyi siliyor ve birçok fonksiyon sunuyor ancak anonim sörfte imkan tanımıyor. Spyware araçlarını bulması ve silmesi en önemli özelliği.
İnternetteki Gizlilik			
Proxy fonksiyonları	•	•	—
Anonim Proxy'ler	•	•	—
Referer engeli	•	—	—
User Agent değiştirmek	•	—	—
PC'deki İzleri Silmek			
Cookie silmek	•	•	•
Cookie yönetimi	•	—	•
Belirli Cookie'leri saklamak	•	—	•
Diğer kullanıcıların Cookie'lerini silmek	—	—	—
Geçmiş'i silmek	—	•	•
Geçici dosyaları silmek	—	•	•
Kapanış sırasında otomatik temizlik	•	—	•
Açılıştaki temizlik (index.dat)	—	—	•
Kullanım Kolaylığı			
Temel puan değeri	Küçük pencere, tasarım	Sörf öncesinde ayarları değiştirmek	Seçenekler çok karmaşık
Kullanıcı dostu	Memnun edici	İyi	İyi
Ek Fonksiyonlar			
Spyware silmek	—	—	•
Özel numara çeviricileri silmek	—	—	—
eCHIP CD'sinde		eCHIP-Code ⊙ İz Temizliği	eCHIP-Code ⊙ İz Temizliği

• = evet — = hayır

4

5

6

7

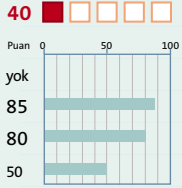
8

McAfee Quick-Clean 3.0

30 \$
(Shareware)

www.mcafee-at-home.com

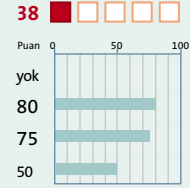

Komple bir sabit-disk temizlik aracı olan QuickClean, internet izlerini siliyor, e-posta kutusunu düzenliyor ve Spyware araçlarını arıyor.

Internet Cleaner 1.2

18 \$
(Shareware)

www.softneoweb.com

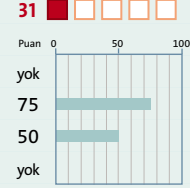

Internet Explorer için geliştirilen araç internet izleri haricinde Geri Dönüşüm Kutusu, Belgelerim içeriğini ve belirlenen klasörleri temizliyor.

Window Washer

30 \$
(Test verisyonu)

www.webroot.com

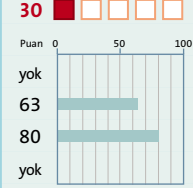

Windows Washer da genel olarak aynı görünümü sergiliyor.Yerel dosyalara karşı kuvvetli ancak anonimlik söz konusu olunca sessiz.

Browser Star

19 \$
(Test verisyonu)

www.abelssoft.com

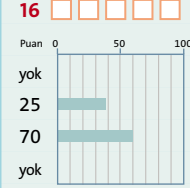

“Klasik temizleyici: Sörf alışkanlıklarınızı tutan yerel dosyalar sabitdiskinizden temizleniyor. Ek olarak “Power Options” mevcut.”

Cookie Terminator

15 \$
(Shareware)

www.4developers.com

Cookie temizlik zor değil ancak Cookie Terminator ile 15 dolara mal oluyor. Bu işlev fakiri program için 15 dolar çok fazla.

—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—

●	●	●	●	●
—	—	—	—	—
—	—	●	●	●
—	—	—	—	—
●	●	●	●	—
●	●	●	●	—
—	—	●	—	—
—	—	●	●	—

Anlaşır kullanıcı arayüzü	Temizlik için zaman aralığı belirleme	Karmaşık kullanıcı arayüzü	Silme için zaman kontrolü yok	Çok az fonksiyona sahip
İyi	İyi	Yeterli	İyi	Memnun edici

●	●	—	—	—
—	—	—	—	—

eCHIP-Code
© Güvenli PC

eCHIP-Code
© İz Temizliği

eCHIP-Code
© İz Temizliği

eCHIP-Code
© İz Temizliği

Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

K Ü N Y E

Yayın Koordinatörü Gökhan Sungurtekin. sgokhun@chip.com.tr (sorumlu)

Genel Yayın Yönetmeni Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri Müdürü Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

Haber Merkezi Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Redaktör Sevda Kılıç, sevda@chip.com.tr

Yazı İşleri Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr
Yavuz Şahin, yavuz@chip.com.tr
Murat Karslıoğlu, muratk@chip.com.tr

CHIP Test Merkezi Şahin Ekşioglu, esahin@chip.com.tr
Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr

CHIP CD Korcan Meydan, korcan@chip.com.tr

CHIP Online Aytun Çelebi, aytun@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar Ozan Ali Dönmez,
Güçlü Aydoğan, Murat Canbaz,
Deniz Kumsal Obuz, Cihan Baykal,
(Al) Andreas Ilmberger,
(DW) Daniel Wolff, (KK) Kim Kranz,
(SR) Stefan Reinke, (DR) Dick Reichelt,
(MS) Michael Suck, (SG) Stephan Goldmann

Görsel Yönetmen Gökhan Koç, gokhank@chip.com.tr

Grafik Asistanı Dilek Kircan

Genel Müdür Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı Beste Özerdem

Finans Müdürü Aylin Aldemir

Halkla İlişkiler Müdürü Özlem Cenker

Pazarlama Sorumlusu Ayten Çar

Abone Satış Müdürü Asu Bozyayla

Abone Servisi Ayten Akgüre, Ebru Cinek

Dağıtım Müdürü Cem Cenker

Dağıtım Asistanı Mehmet Çil

Üretim Koordinatörü Turgay Tekatan

VOGEL Medya Yayımcılık A.Ş. Adına Sahibi

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK REKLAM GRUBU

Satış Müdürü Gülcan Bayraktar, gulcanb@vogel.com.tr

Reklam Müdürü Nurhan Bağcı Eyiip, bnurhan@vogel.com.tr

Market Sorumlusu Yeliz Koyun, kyeliz@vogel.com.tr

Reklam Trafikeri Aynur Kına, aynur@vogel.com.tr

Renk Ayırımı- Film ve Baskı ASIR Matbaacılık Ltd. Şti. Tel:(212) 283 84 38

Dağıtım BİRYAY A.Ş.

VOGEL Medya Yayımcılık A.Ş.:

Gayrettepe Mahallesi Prof. Bülent Tarcan Sokak
No: 6 Gayrettepe İş Merkezi B Blok 34349
Gayrettepe/İstanbul
Telefon: (212) 217 93 71, Faks: (212) 217 95 32
Abone Faks: (212) 217 94 23
Abone web: http://abone.vogel.com.tr
Yazı İşleri Faks: (212) 238 73 26

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK A.Ş.'NİN DİĞER YAYINLARI

► **LEVEL**
Türkiye'nin bir numaralı oyun dergisi
www.level.com.tr

LEVEL

► **IT BUSINESS WEEKLY**
IT profesyonellerinin güvenilir rehberi
www.itb.com.tr

IT-BUSINESS
WEEKLY

► **HERKES İÇİN BİLGİSAYAR**
Yeni başlayanlar için bilgisayar ve internet rehberi

Bilgisayar

► **www.internetimiz.com**
Bilgisayar, kitap, sinema, müzik, haber...

Internetimiz
com

REKLAM İNDEKSİ

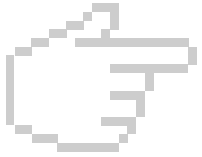
ABT	179	PENTA	75
AKGRUP	47	PHILIPS	7
ALBİM	19	PLATO	111
ALLIED DATA	33	PLEXTOR	17
ALTINDAĞ	45	RÖNESANS	153
AOD	AKİ	SAKARYA ÜNV.	191
ARC	72-73	SAMSUNG	93-113
ASTEL	107	SARAR	9
AVS	91	SIEMENS	15
AY BİLGİSAYAR	59	TETRİS	173-175
BİLTUR	29	TRANSDATA	51
BİRPA	135	TTNET	183
BOĞAZIÇI	AK	TURANLI	131
CASPER	85-87-115-117	UFOTEK	61
CDROM DATA	189	VISIONS	53-171
ÇÖZÜM	163	YÜCEL	159
DATAGATE	22-23-25	ZBİLİŞİM	132-133
DENİZ YÜKSEL	139-141-145	PENTA	159
DORUK NET	187	PHILIPS	7
EKSEN	98-99	PLATO	79
EMEK	121	PLEXTOR	13
EMN	165	RÖNESANS	219
EPDATA	177	SAMSUNG	143-145
ERKAYALAR	65	SIEMENS	105
ETKİN DAĞITIM	181	SKY	111
FOCUS	67	T. TİCARET NET	193
FOTOBİNGÖR	57	TAMER BİLGİSAY.	115
HANNOVER MESSE	161	TURANLI	121
HESMAK	ÖKİ	TURKCELL	22-23
HIMPEX	89	TÜRK TELEKOM	ÖKİ
HIZLI SİSTEM	35-37	UFOTEK	35-39-49
INTRO	41	VISIONS	187
ITD	63	YÜCEL	227
KAPLAN	109	ZBİLİŞİM	211
KONT	31	MARKET SAYFALARI	206-207-208-209- 210-211-212-213-214-215-216- 217-218-219-220-221-222-223-224- 225-226-227-228-229-230-231-232
MEGAVIZYON	123-125-127-129		
MİRON	199-201		
PANCOM	27		

DÜNYADA CHIP

► CHIP'in yayınlandığı diğer ülkeler:

Endonezya	Hindistan	İtalya	Almanya	Çek. Cum.	Çin
Romanya	Rusya	Singapur	Macaristan	Malezya	Polonya
Tayland			Slovakya Cumhuriyeti	Ukrayna	Yunanistan

Merkezi Almanya'da bulunan ve Almanya'nın en çok satılan aylık bilgisayar dergisi olan CHIP, Türkiye ile birlikte 17 ülkede yayınlanmaktadır.

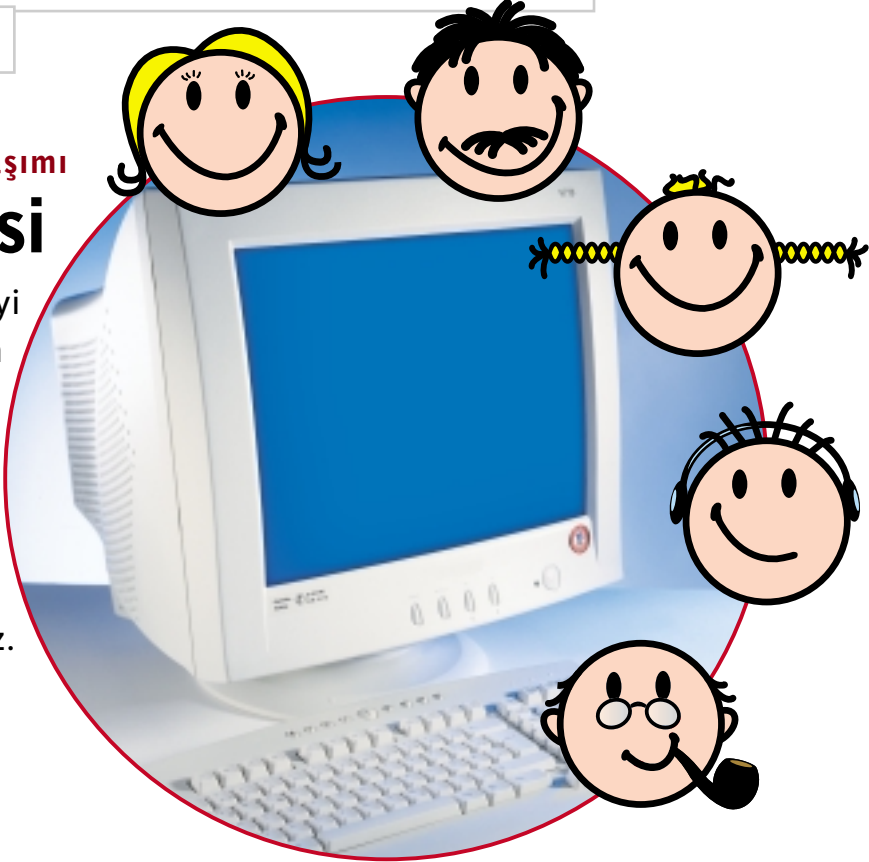
CHIP'TE GELECEK AY

KASIM 2002

PC Paylaşımı

Sorunsuz Aile PC'si

Baba, anne, çocuklar ve dede aynı PC'yi kullanıyorsa bilgisayarda kaos hüküm sürebilir. Farklı kullanıcıların neden olduğu karışıklıkları engellemek aslında çok kolay. Örnek aile bilgisayarımızla en önemli kuralları, en iyi ipuçlarını ve ortak kullanımda nelere dikkat edilmesi gerektiğini açıklıyoruz.

İnternet

Daha Hızlı Sörf

Web'de sörf yaparken daha fazla keyif almak ister misiniz? Browser'inızı güzelleştirebilir, hızınızı artırabilir ve gereksiz veya tehlikeli veri transferini durdurabilirsiniz. CHIP, daha keyifli bir sörf için en iyi ipuçlarını açıklıyor.

DİĞERLERİ

- **Windows Temaları**
Masaüstü temalarıyla Windows'a yeni yüz
- **Boot CD'si Hazırlamak**
Acil durumlar için boot edebilir CD
- **Test: Sıkıştırma Araçları**
Winzip ve rakipleri karşılaştırmalı teste

İpuçları

Profesyonel İnce Ayar İpuçları

Kimsenin bilmediği, donanım, Windows ve uygulamalar için profesyonellerin gizli ipuçlarıyla daha hızlı ve daha verimli çalışabilirsiniz.

